

დ. შ. ბ. ნ. ნ. შ. ნ. შ. ნ.

**საერთაშორისო ვაჭრობის წესის დანერგვის
ერთობისათვის მიზნით და მიზნით ადგილის უზრუნველყოფის**

მბეჭობის 1974

4 + 4 I

4 + 499. 962. I

6 404

წინამძღვარე ნაშრომი მიზნად ისახავს სალიტერატურო ქარაუღი
უნის ცენტრ-აგორა-ფონოლოგიური მიხედვის აგებას, ე.ი. ფონეტიკის
პალატების წესების დადგენას მარცხის შიგნით. გარკვეულია, რომ
მარცხი ქართული იწვევს ჩარტნივ და მარჯვნივ კლებადი სინთ-
რობის პრინციპის დაყენებას. ნაშრომში განხილულია ცენტრალური ფონო-
ლოგიის მეთოდოლოგიური და მეთოდოლოგიური საკითხებიც, რეკონსტრუირის
პირველი ფონოლოგიური ფონოლოგიის კრიტიკა ნ.ხომსკისა და მ.ჰარტს
რეი და ფონოლის ხაზის გვერდული ცენტრალური და ფონოლოგიური
ფონოლოგიის შორის.

რედაქტორი აკად. გ.ახვლედიანი

© მშობლის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 1974 წ.

7-1-1

M - 608

წინასიტყვაობა

ჩვენნი ნაშრომი "საღიგურათურთ ქართული ენის გენერატიული-ფონოლოგიური მოძველი და მისი ატვირის პრინციპები" მიმდრპ ისახავს არანინააფიძვეობრივად და სრულად წარმოადგინოს ფონემათა რაღავებინს წესები საღიგურათურთ ქართულ ენაში ფარეობითი სონორობის პრინციპზე რაფრეობით, რთველიყ, რფორყ ცნობიღია, რ. ესაქრსენის მიერ არის რამუშავებული. ფონემათა რაღავებინს წესები წინამიძებარე ნაშრომში ეანხიღულია მარცვლის ფარეღეღი. ფარეობითი სონორობის პრინციპი ხასიათეება გარევეული წინააღიძვეობებით, რაყ ქარგად არის ცნობიღი სპეღალურ ღიგურათურაში. ჩვენნი ამჩრით, ფარეობითი სონორობის პრინციპის წინააღიძვეობრივი ხასიათი ეანმარეებებულია იმიით, რთი მარცვლი ეანხიღება ენათმეცნიერებებში რფორყ ხამობრივი სგრევეტურა. ჩვენ უარყრფიღი გვაქეს მარცვლის ამეგარეი ეატება რა ხამობრითობის ჟორჩია შეეღიღი გვაქეს იერარქიულიობის ჟორჩით, რაყ ჩვენ საშეღლებას გვაღღეს მოვხსნათ ის წინააღიძვეობანი, რთველიყ რამხასიათებელია ფარეობითი სონორობის პრინციპისათვის.

იერარქიის საკითხის შემოტარა საფუძველს იღღება გენერატიული-ფონოლოგიური მოძველის ატვირისას რავექრეწით უმუღლი შემადგენეღათა მეოოქს რა სათანადო რისგრეობუციული პირობების ეათეღისწინებით მოვახბინით მარცვლის მოძველირება რა ცარსახაე ეანესამღერით მარცვლის საბღვარი ქართულში.

ნაშრომის მეორე ნაწილი ეება გენერატიული ფონოლოგიის მეოოქსოლოგიურ რა მეოოქსოურ საკითხებს. რფორყ ცნობიღია, გენერატიული ფონოლოგიის შექმინის იეეა ეუუბენის წ. ხომსყისა რა მ. ჭაღეს. ასეოი ფონოლოგიური ჟორჩიის შექმინა, მათი ამჩრით, მოთხბოვს ეაქსონომიური ფონოლოგიის უარყრფას რა მისი შეეღვას მორფონოლოგიით. ეაქსონ-

ნაბიურონი ფონდოვან, რეგორე ცნობილია, წარმოადგენს სტრუქტურული რინგებისთვის ყველაზე მნიშვნელოვან მიღწევას. ჭაქსონაბიურონი ფონდოვანის უარყოფა მონახოვს მისი საფუძვლებიანი კრიტიკის და ამიტომ ნ. ხომსკომი მკაცრად გააკრიტიკა მისი მეთოდი და მეთოდოლოგია. ჩვენ წაშრობიმი ნაჩვენებია, რამე ეს კრიტიკა მკუარნა მავიდან ბოლომდე და რამე გუნერაფორული გრამატიკის დონეს უნდა წარმოადგენდეს არა მორფონოლოგია, არამედ ჭაქსონაბიურონი ფონდოვანა. ამიტომაც ჩვენნი მიძანია სალიტერატურა უარყოფი უნის გუნერაფორულ-ფონდოვანური და არა გუნერაფორულ-მორფონოლოგიური მოძღვის აგება.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რამე გუნერაფორულ-ფონდოვანური მოძღვის იძუა არ არის ახალი. ჩვენში ამტყარნი მოძღვი დამუშავებულ იქნა ჭ. გუბანასა და მ. გამყარულიძის მიერ მკერული უნილახვის 1-1 მეთოდის გამოყენებით, რაც გახდა ჩვენთვის სტრუქტო ნინამიძეარე წაშრობის შვემინსახვის.

არ შვიდეუბა მადლობის გრდნობიე არ მღვიხსუნთე არ ტანსვენებული უნამიეუნიერი აკად. გ. ახვეიეიანი, რამიდეე ხვეწანებში გაყენე ჩვენ წაშრობის და მისიე ტაუმიქობსების მიმინე დეინქასი შვენიშენები მოგვანქდა.

ავტორი

---

1. ჭ. გუბანა, მ. გამყარულიძე, მანბიეუანდოკმიპიდეუსების აგებულბინსახვის მკერული, უნამიეუნიერების ინსტიტუტის XLVI სამიეუნიერე სესიის შებისები, ბიბიისი, 1970, გვ. 21-22.

6 3 5 0 6 0

3 0 4 3 3 6 0

(F) უფრო ნაკლებ სონორი არიან, ვიდრე სონორები (S) და ხმოვნები (V). მატრამ ხმოვებთან (C) შედარებით ისინი ხასიათდებიან სონორების უფრო მეტი ხარისხით. ამრიგად, ვრებულობთ თან სონორულ კლასს, რომლებიც მზარდი (resp. კლებადი) სონორობის მიხედვით პალატოვიანი რტორის C < F < S < V.

მზარდი (resp. კლებადი) სონორობის პრინციპის მიხედვით პალატოვიანი ფორმები კლასის წევრი ფუნქციონირებს. მატრამ ხმოვნებთან (V) პალატობას ამ შედარებით ისინი ჩვენი მიმნიშნისათვის არა აქვს მნიშვნელობა და ამიტომაც ამ საკლასზე აქ არ შედარდებიან. მიუხედავად მხოლოდ გ.ახვლედიანის სუბსტი, სადაც ხმოვნები პალატოვიანი მზარდი (resp. კლებადი) სონორობის მიხედვით. ეს სუბსტი ასეა: $J < N < N < J$!

თანმიმდებარე მზარდი (resp. კლებადი) სონორობის მიხედვით პალატობისას ძირითადი არტკულაციის ადგილი, ხოლო მისი თანმიმდებარე არტკულაციის რატობა. რაც უფრო უკან ინარჩუნება თანმიმდებარე სხვა თანმდებარე პრინციპის დაყენის შემთხვევაში, მის უფრო მეტად სონორია იგი.² ამრიგად, სონორობის მრავალპირობის პრინციპის დაყენებისას არტკულაციის ადგილის უკან გადამდებარე. ამ პრინციპის გათვალისწინებით გ.ახვლედიანი სონორია (S) კლასს ასე აღვებნა: $B < C < D < R$. ამტარნი პალატობის არტკულაციის საფუძველი შემდეგია:

- 1. ბილაბიალური:----- ბ
- 2. აპიკალური { პენტალური: ბ
- { პრეალვეოლარული: რ
- { პოსტალვეოლარული: რ

1. გ.ახვლედიანი, საფუძველები... გვ. 61.
 2. ი. ესკრენისა და გ.ახვლედიანის გამოცემა, იხ. Р. Яковсон и М. Халле, Фонология и её отношения к фонетике (перевод с английского), "Новое в лингвистике", Вып. II, Москва, 1962, გვ. 268.

სონორმა (S) კლასში გ.ახველედიანის შვიტქეს / 3 /-ც, რმზღიცი, მისი აზროთ, ხასილათება სონორბის უფრო ნაკლები ხარისხით, ვიძრე /მ/, /ნ/, /ც/, /რ/. მარშალთა, იგი აღნიშნავს, რომ "3 / მთავრო შვიმხვეტქესი, ე.ი. მთავროთ კომპლექსში, უფრო სონორმა, ვიძრე თვის სონორული მანბმეტქესი", მატრამ ეს ეტბუტება თვის მასვე შვისამბმე-ტქეს მიაჩნია. / 3 / ფრიკატევი (V) , ხოლო ფრიკატევა (F) კლასი უფრო ნაკლებ სონორმა, ვიძრე საკუთრივ სონორმა (S) კლასი რა ამითმბა, ჩვენნი აბრიოთ, სონორმა გ.ახველედიანის პირველი ეტბუტება, რომლის მიხვეტქესაც /3/ უფრო ნაკლებ სონორმა არის მათველი, ვიძრე /მ/, /ნ/, /ც/, /რ/. ლე /3/-ს სონორმა (3) კლასში შვიტქესან, მათში ეს კლასი მბარგი (F) კლასში) სონორბის მიხვეტქეს ასე რალატება: 3 < მ < ნ < რ.

ფრიკატევა (F) კლასი მბარგი (F) კლასში) სონორბის მიხვე-ტქეს რალატება რომ ნიშნის რავეტქესიშვიტქეს, ეს ნიშნებთა: მარბი-ტქესი ატქესი, მარბიტქესი რატქესი ანუ მარბიტქესი-სიფრე. პირველი ეს ნიშანი ტორიშვიტქესი, ხოლო მეთრე მისი მანბმეტქესი. პირველი ნიშნის მიხვეტქესი რავე უფრო უკანა მარბიტქესისა ფრიკატევა (F) , მით უფრო სონორმა იგი, ხოლო მეთრე ნიშნის მიხვეტქესი ერთი რა იმავე რტქეს (წიტი ტამოტქესი პომტქესიშვიტქესი მიხვეტქესი) რომ ფრიკატევაში მარბიტი ფრიკატევი უფრო სონორმა, ვიძრე სამანაფი ფრე, რატქესი საბმი ხმეტქესი მონაშვიტქესი ტქესი სონორბის ხარისხს. ამრ.კაპ, ლევეტქესი ფრიკატე-ვა (F) რომ სერია (სერის ტამოტქესის საფრევეტქესი პომტქესიშვიტქესი).

		1	11
1. აპოკალური	{	პრეკატევიტქესი:	ბ ბ
		პრესტატევიტქესი:	შ შ
2. ევლარული	-----	ფ	ბ

1: გ.ახველედიანი, საფრევეტქესი ... ტქ. 62.

ფრეკვატივთა (F) მრევუ სერნიის ერთ სუქმამიი გავრთათანუბნისას
 ისინი მმარჟი (xesp. კრემაჟი) სონორთმის მიხუჯუთი ასუ პალატუებთან:
 ს < მ < მ < ჟ < ბ < რ .

ხმულთა (C) კრასიი მიცემულ მრ წიშანს ემცებმა კოჟუ მესამე-
 ასპირაცია-ტოტალიზაცია. რადგანაც ამ წიშნის მიხუჯუთი პაპირისპი-
 რემა გუქუს მხოლოჟ ყრუ ხმულეებში, ამიტომ ყრუ ხმულეები იტოფიან მრ
 სერნიად: ეს სერნიებთან: ყრუ ასპირირებულე პა ყრუ ტოტალიზებულე ხმულ-
 ეები. ამ მრ სერნიიდან ერთი რიგის ფარტლებში ყრუ ასპირირებულე უფრო
 სონორთია, ვიპრე ყრუ ტოტალიზებულე პა მრევუმე უფრო სონორთია მათი
 კონორტანული მჟერნი ხმული.

	I	II	III
1. ბილაბიალური -----:	ბ	ფ	ვ
{ პენტიალური:	ფ	თ	ტ
2. აპიკალური { პრეალვეოლარული:	ძ	ყ	ც
{ პოსტალვეოლარული:	ჩ	ჩ	ჭ
3. პორსალური { ევლარული:	ძ	წ	ჯ
{ პოსტევლარული:	-	-	გ

სამივე სერთის ერთ სუქმამიი გავრთათანუბნის შემდეგ ხმულეები მმარჟი
 (xesp. კრემაჟი) სონორთმის მიხუჯუთი ასუ ტანლატუებთან: კ < ფ < მ < ტ <
 ზ < პ < ბ < ვ < ძ < ჟ < ჩ < ჩ < კ < წ < ტ < ჟ: ამრიგად, ქარტული
 ენის ფონოლოჯიკ სისებრმამიი მკვიდრული სონორთია /ა/, ხოლო მიწმამ-
 ლური სონორთი /პ/. ამ მრ პოლუსს მორის კი ტანლატებულეა სხვა ფონემებთან
 მმარჟი (xesp. კრემაჟი) სონორთმის მიხუჯუთი.

არსანიკატია ერთი გარემოებაც: ფარტობითი სონორთმის მიხუჯუთი
 გამოტოფილი კრასებში, სერნიები პა რიგებში ემცებუქვა პოსტინტუქური კრი-
 ტერიუმის მიხუჯუთი გამოტოფილი კრასებში, სერნიებთან პა რიგებში. სხვა-
 ტვარად მრ ვექვამ ქარტული ენის ფონემებთან პახასიათებნისას ფარტობითი

სონორობის პრინციპის მიხედვით ჩვენთვის ამოსავალი და საფრენი სა-
 ფუძველია ის ტრადიციული ფინოლოგიური მიძველი, რომელიც პირველად
 აღწერილი და დალაგებულია ენისთნეტიკურ კრიტიკურებზე დაფუძნებით გ.
 ახვლედიანის მიერ. ეს იმას ნიშნავს, რომ ეს იქნა საკლასიფიკაციო კრი-
 ტერიუმები ურმაწვეს ემხებება და ამიტომაც ფინელებს დალაგება ფარ-
 ბით სონორობის მიხედვით წარმოადგენს უბრალოდ ენისთნეტიკურ კრიტიკ-
 ურზე დაფუძნებით მიღებულ კლასებს, სერიუმისა და რიგების გაფასა-
 ხვას ფარობით სონორობის ტრინინგებში.

§ 2. ურმობის დარსჯილობა. პარაფინალური სისხტების აღწერა
 ფარობით სონორობის მიხედვით წარმოადგენს გენერალურად მიძველი
 აგების პირველ, მისამამადებელ ეტაპს. გენერალურად-ფინოლოგიურად მიძვე-
 ლმა უნდა მოხდეს დასახს სურათი სინტაქსური მიმარტებებისა, რომ-
 ლებიც მოქმედებენ მოუმიჯლ ენაში (ჩვენს შემხებებაში -სალოტრატურ
 ქარტული). ამრიგად, გენერალურად-ფინოლოგიური მიძველის ძირითადი მი-
 ბანია სინტაქსური მიმარტებათ მიძველრება. სინტაქსური მიმარტე-
 რათა მიძველრებისას სალოტრატურ ქარტული ჩვენთვის ძირითადი ურ-
 ჯლი იქნება მარტული. გენერალურად-ფინოლოგიური მიძველის ძირითადი მი-
 ბანია, ჩვენი აზრით, მარტულის მიძველრება, ე.ი. მოუმიჯლ ენაში და-
 სტრუქტურული ყველა სილაბური მიძველრის კარკულაცია და მათი სტრუქტურული
 დახასიახება. ბუნებრივად ამიტომ, რომ გენერალურად-ფინოლოგიური მი-
 ძველი გვერს ურ აჯვლის მარტულის სამღერის საკითხს. მარტამ მარტულის
 სამღერის საკითხი ურ-ურთი ბუნებრივად საკითხთა ენაში ემთავრებაში. ჩვე-
 ნთვის არ არის ცნობილი მარტულის ისეთი ჟიორია, რომელსაც შეძლოს და-
 სახს სურათი მოხდეს და მარტულის მესებისა. ასე, მაგალიტად, სიყვეა
 "კაკალი" ქარტული შიქტება და მარტულის სხვადასხვაგვარად 1) კაკალი,
 2) კაკალი, 3) კაკალი; 4) კაკალი. მებრებში ჩვენი ემთავრება,

րո՞ծ մտքովու ու՞նի ցարհանգրո՞ւմ սնորհա շահեցու թա միջնո՞ւցուս ցըց-
 լա սեղա քանահո՞ւնի, ց.ո. ցարհանգր ցանցսածըրհա՞ց մարցելոս սամըցարս
 ցարհո՞ւն. մարհամ միտուցըց րո՞ծ ար ճարհանցըց մարցելոս սամըրոս
 սպոսեման թա.սըցիոհըծըլ միջը րո՞ց ցարհանգրո՞ւմ, հըցն հըր ցանցոն-
 լա՞ց ցարհոքըրա մարցելըծն թա ցարհոք ոմաս, ցը րոհոհ լաքըթա ման-
 ցարհանցըծ ցարհանց (Վ) Ենն սոցըցոս թասանցոսի, ց.ո. Զ - Վ շո՞ծ ո.-
 ցոսի. ցարհանց (Վ) Ենն ցանցիցըցըծն ցանցըցըծն հըցն ցըրհոքըծ
 մարցելոս մարցելոց ցարհոքըծն. ճոքըրո շրոնցո, րո՞մոս մոնցըց-
 ցայ լաքըթա ցանցիցըցըծ Զ - Վ շո՞ծ ոցոսի, արոս ցըրըթո սոնո-
 րո՞ծն շրոնցո, հայ ոմաս նո՞նցըս, րո՞ծ սոցըցոս թասանցոսնսպըն սո-
 նոհո՞ւս ցանթաանոնո ցըրըցըծն, ցոլո ցարհանցըցը (Վ) — ցանթաանո-
 նո ցարհոքըծ. ցը ցարհանց (Վ) Ենն ցարհոքըցընցոս ցրոց ցանցից-
 ցանց, մա՞նն ցըրըցըթա SV, ՔV թա ԸV սոլա՞ծըրո մոքըցըծն:

SV

ցարհո,	ցարհո,	ցարհո		
մարհ,	մը,	մոնա,	մոնա,	մըրա
նա՞ն,	նըմն,	նոցո,	նոթա,	նըսնա
լամա՞ն,	լարհո,	լոհոն,	լոլո,	լըրսման
հըծ,	հըմա,	հոցո,	հոմըլ,	հըրա

ՔV

սահ,	սըր,	սոհո,	սոլո,	սըլո
ծահ,	ծընա,	ծոս,	ծոնա,	ծըրնա
թա՞ն,	թըցոն,	թոն,	թոնցա,	թըթընա
թահ,	թըն,	թոնա,	թոնցա,	թըն
լահ,	լըր,	լոլո,	լոհո,	լըթա
սահ,	սըլո,	սոլո,	սոհո,	սըցո, ցը

բծանոսո

աթա, ածոնա, ածոան, ածոծա
թծանա, թծոնո
ժծա, ժծոնո, ժծոնեղո, ժծոծա, ժծոյրո
լծա, Լծոլո, Լծոնա, Լծոյրա
Եծանա, Եծոնո, Եծոնո, Եծոլո
Կծալո, Կծոնո
Կծախա, Կծոյրա, Կծոյրո
Չծալո, Չծոյրա, Չծոյրո
Շծանա, Շծոնո, Շծոծա
Չծարո, Չծոյրո
Չծալո, Չծոյրա, Չծոնո
Կծա, Կծոնո, Կծոնո, Կծոծա, Կծոլո
Ծնարձո, Ծնոլո
Չնոյրո
Ծնա, Ծնոլո, Ծնոնա, Ծնոծա, Ծնոյրո
Լնոծա, Լնոծո
Ենայն, Ենոլո, Ենոլո, Ենոնո, Ենոյրո
Կնոյրա, Կնոնոյրո
Չնոյրո, Չնոնոյրա, Չնոծո
Շնոծա, Շնոնո, Շնոլո
Չնարո, Չնոյրա, Չնոնո
Չնոյրո, Չնոնո, Չնոնո, Չնոնո, Չնոյրո
Կնոնոյրա
Ծնոլո, Ծնոյրո, Ծնոծա, Ծնոյրո
Գնոնոյրա, Գնոնո, Գնոնո, Գնոյրո, Գնոյրո
Չնոնոյրա, Չնոնոյրո, Չնոնոյրո, Չնոնոյրո; Չնոնոյրո
Լնոյրո
Գնո, Գնոնո
Գնոնո, Գնոնո, Գնոնո, Գնոնո, Գնոնո
Ծնոնոյրո, Ծնոնո, Ծնոնո, Ծնոնո
Լնո, Լնոնո
Ենոնո, Ենոնո, Ենոնո, Ենոնո
Կնոնոյրո, Կնոնո, Կնոնո, Կնոնոյրո
Կնոնոյրա, Կնոնոյրա, Կնոնոյրո, Կնոնոյրո

ძღუბა, ძღონკო, ძღონა
 ცხარე, ცხენი, ცხიმი, ცხიველი, ცხუნება
 ჯღანი, ჯღობა, ჯღუნა
 ჩხარვეი, ჩხერა, ჩხირი, ჩხორვა, ჩხუბი

ეს მარცვარი ქართული გაერკობილია მარცხნივ სამი ანბნითვის
 ისე, რომ ეს ანბნითვის სხვადასხვა კლასს ეკუთვნის, მაშინ კვე-
 ნება CFSV ტიპის მარცვლები, რომლებიც გაერკობილი იქნება მარ-
 ცხნივ კლებადი სწორი პრინციპის სრული რაოდენობა:

CFSV

ფსვარი, ფსენი	ქსიპი, ქსილი
ქსეა, ქსენი	ფორაფა, ფორკუნი
ფშეა, ფშენი	ტორი
ბრეარი, ბრეარა, ბრეირი	ბორაძენი, ბორეა
ფხეიერი	ფხეკენი, ფხეკი
პრეება, პრეელი	პორაქა, პორეა, პორეკი
ძრეენი	ხორამი, ხორე, ხორამი
ცხეარი, ცხეება, ცხეირი	ცხიპი
ბმხეილი, ფმხეილი	ჩხეკი, ჩხეარეა
ხმხეა	ბმხეილი
ჩხმეტი, ჩხმატი	ტმხეა
ბმხეილი	ფმხეკა
ტმხეა	ბმხეილი
ფმხეა-ფმხეტი, ფმხე-ქარი	ფმხეა
ბმხეკა	ხორა, ხორილი, ხორობა
ძმხეა	ცხარა, ცხარება, ცხარილი, ცხარობა
ფხეკი	ქორე
	ჩხრეკა, ჩხრეკი, ჩხრე

აქამდე ჩვენ განვიხილეთ ანბნის კლასების ურთიერ მიმართუ-
 ლის საკითხის მარცხლის მარცხნივ გაერკობისას. ფარგობით სწორი პრინციპი, როგორც ეს ნაჩვენებია იგი მგონი, გაფარგობილი უკლებელი
 კლასების წევრებს შორისა. განვიხილოთ ახლა საკითხი იმის შესახებ,
 ეს როგორ ლაგება უნდა იქნება კლასის წევრები მარცხლის მარცხნივ
 გაერკობისას სიტყვის ანბნით. მგონი აღნიშნული იგი, რომ თითოეული

յրևանի փոխարտն ու ստորագրողն ուսումնական խումբին և ուսուցիչներին, որոնք պահանջում են անհատական կարգով, իրենց կողմից կատարված աշխատանքների համար կատարվելու համար: Ռազմական մարզերի մարտկոցներում մասնակցություն ունեցող զինվորներին, որոնք մասնակցում են մարտիկների համար կատարվող աշխատանքների, պահանջում են անհատական կարգով:

Կատարվող մարզային մարտկոցները ժողովրդի կողմից և սովորաբար զինվորները և սովորաբար արևմտյան ժողովրդի կողմից կատարվող աշխատանքների համար անհատական կարգով մասնակցություն ունեցող զինվորներին, որոնք մասնակցում են մարտիկների համար կատարվող աշխատանքների, պահանջում են անհատական կարգով:

§:V

Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող
Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող
Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող
Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող
Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող
Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող
Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող,	Վճարող

§:IV

Վճարող,	Վճարող,	Վճարող
Վճարող,	Վճարող,	Վճարող
Վճարող,	Վճարող,	Վճարող

Քաղաքացիական կարգով կատարվող աշխատանքները ու իրենց կողմից կատարվող աշխատանքների համար անհատական կարգով: Ռազմական մարտիկների համար կատարվող աշխատանքների համար անհատական կարգով: Ռազմական մարտիկների համար կատարվող աշխատանքների համար անհատական կարգով: Ռազմական մարտիկների համար կատարվող աշխատանքների համար անհատական կարգով: Ռազմական մարտիկների համար կատարվող աշխատանքների համար անհատական կարգով:

СССР

բրինձ, բրնձ, բրնձ
 թրև, թրև, թրև, թրև
 թրև, թրև
 ժողով, ժողով
 լավ, լավ
 ճիշտ, ճիշտ
 չորս, չորս
 քաղաք, քաղաք
 քաղաք, քաղաք, քաղաք
 քաղաք, քաղաք, քաղաք, քաղաք, քաղաք, քաղաք
 քաղաք, քաղաք, քաղաք
 քաղաք, քաղաք, քաղաք, քաղաք, քաղաք, քաղաք, քաղաք

РССВ

ճիշտ, ճիշտ, ճիշտ, ճիշտ, ճիշտ
 թրև, թրև, թրև, թրև, թրև
 թրև, թրև, թրև, թրև, թրև, թրև, թրև
 թրև, թրև, թրև, թրև, թրև, թրև, թրև, թրև
 թրև, թրև, թրև, թրև, թրև, թրև, թրև, թրև
 թրև, թրև

СРССВ

թրև, թրև
 թրև, թրև
 թրև
 թրև, թրև
 թրև
 թրև
 թրև

Վարչապետի Գրասենյակի Գ.Ն. /Յ/-ն մեծագույնս, համրված միջոցով
 այսօր այսինքն ուղ. մոտոցրոպոպի ճիշտն խանանաք հիշն շնքա
 գրքերով /խնք/, /խնք/, /խնք/ քա խնք. ըս ոմոցրոպ, հոմ

საბანდარო პირადი ფორმა შეიცავს /-ავ/ ღების ნიშანს (პირ. ებნავ, ებრავ, ეკავ,), რომელიც საზღვის მანარმობეც /ა/-ს პარტის შეძრეც ნულოვან საფეხურზე უნდა გადას. ჯოცოცა, ამრტაო, უნდა აქვოწოცა * /ხნვა/ ტოპო: ფორმებო ისევე, როგორც "ეპარავ" მინის საზღვის ფორმას "პარვა". მაგრამ მოსალოწელი ფორმებოს ნაბეცა უარბელოც ავაცეს /ხნვა/, /ხერა/, /ხელა/ ცა სხვ., სპაც /ვ/, რ- მელიც /ვ/, /რ/, /ლ/ სონორებოს მარჯენიე უნდა ტოცოცო, მათ მარ- ცხენიე არის გადამელიც. /ვ/-ს მეტაბეცოსი აოხსნემა კვებაცი სონო- რობოს პრინციპო, რომელიც ექვემდებარება მარცელის მარცხენიე გა- ვრტომა უარბელოც. სავარაუო * /ხნვა/ ფორმაცო ეს პრინციპო პარტე- ულია, რაგანაც /ვ/ ცა /ვ/ სონორებო ამ პრინციპოს მიხეუციე მხოლოც დეცესიური რიცოე შეიძელიე პალაფენე. სავარაუო * /ხნვა/ ფორმაცო კო ისინი პალაფებელია აქვესიური რიცოე, ე.ო. მარცელიც რარცხენიე ავრტობილია ისე, რომ უარო ნაკელიე სონორობოს ხარისხოს მელიე /ვ/ აქვეა მასზე უარო სონორ /ვ/-ს მარჯენიე. ეს კო შეუბავებელია მარცელის მარცხენიე ავრტობოს პრინციპოც კვებაცი სონორობოს მიხე- უციე. ასეეეე მეტომარტომა ავაცეს, სავარაუო * /ხერა/, * /კელა/ ცა სხვ. ფორმებო. ამიტომაც ხემა /ვ/-ს მეტაბეცოსი ცა ავაცეს /ხნვა/, /ხერა/, /ხელა/ ცა სხვ. ფორმებო, რომლებოც კვებაცი სონო- რობოს პრინციპო სავსებოე პაცელია!

ასევე დეცესიური რიცოე ლაფემა ფრიკაციებოც მარცელის მარცხენიე ავრტობოს მეხებეეეაო. რაგანაც ფრიკაციებოც ავარებელია კორ- ლეო მარტობა-სიერუს მიხეუციე, ამიტომ ფრიკაციეა დეცესიური პალაფებოსას ამოროცხელია მერტოსა ცა ერუს კომბინაცო. სხვო სი- ფრებოე რომ ელეაე, პანტერებო მხოლოც მარტო მარტოცან ცა ერუ ფრუსამ.

1. ე. უარბავბე, ამ ბელიენას ხსნის მმარკი ნაპარტენობოს პრინციპო, რაც, რეენი ამრტოე, არ არის სწორი. იხ. ამოს შესახებე ექვემოე.

FFV

მლაჩბი, მლაპარი, მლაესი, მლაჟი, მლაჭბი
 სხარტი, სხეული, სხივი, სხურება
 ჟაღი, ჟღარანი, ჟღრა, ჟივილი, ჟღრული
 შხაბი, შხაპი, შხეფი, შხივილი, შხული

ფრიკატეუბსა და ხმოვნებს შორის ქარავლი ხშირად დასტურება
 ურთი ან ორი სონორი. შესაბამისად გვაქვს FFSV და FFS:V
 ტიპის მარცვლები. FFS:V ტიპის მარცვლებში მხოლოდ ფრიკატეუბა
 პალატული ეფესიონი რიგითი, ხოლო FFS:V - ტიპის მარცვლებში-რ-
 ტორე ფრიკატეუბი, ისე სონორები-ოქსავა შემიხებუვაში, ამრიგად, და-
 ცულია კლებადი სონორების მიხედვით მარცვლის მარცხნივ ტაქსონის პი-
 ნტობი:

FFSV

მლა, მლაჟა, მლავა
 სხვა, სხეფი, სხეფი
 ჟღერა, ჟღინტი
 შხარტი, შხეფი
 მლაჭი, მლაჭი
 სხმა, სხმილი, სხმილი
 ჟღინტი
 შხმილი
 ჟღინტი
 შხნაკი
 სხლავა, სხლავა, სხლავა
 ჟღა
 მლაჭი
 სხმილი
 ჟღილი
 შხმილი

PPSSV

ბუნება, ბუნებრივი

ბუნებრივი რისკის დაზარალება უარყოფითი ხასიათის (C) მარცხის მარ-
 უბნის გაერკობის შემთხვევაში. ხასიათის (C) ჩვენს საქონელ გუბერნიის ორ-
 ძვარ კონტრაქტისა და ნარკობის რაგვარობის მიხედვით; ესაა მთავრობა-
 სისხრე და ყველა ხასიათის მორის ასპირაცია - გლობალიზაცია. ამიტომ ხასია-
 ლის ბუნებრივი დაზარალებისას დასავლეთი მიხედვით კომ-
 ბინაციები: მთავარი + მთავარი, ასპირაციები + ასპირაციები, გლობალი-
 ბიზიტი + გლობალიზაციები. ხასიათის ბუნებრივი დაზარალებისას, რა მთავარი უნდა,
 განხორციელდეს კონტრაქტი ხასიათის კომბინაციები, რისთვისაც უარყოფითი არს
 დასავლეთი. გარდა ამისა, მთავარი განხორციელდება დაზარალებული და ასპირ-
 ციის ხასიათისაგან შემდგომი ბუნებრივი კომპლექსები და განხორციელდება მიხ-
 დვით დაზარალებული ან ასპირაციის და უარყოფითი ხასიათისაგან შემდგომი კომბი-
 ნაციები, რისთვისაც უარყოფითი სადაზარალებელი რისკისაგან განსხვავდება A- სისხრის
 კონტრაქტი კომპლექსების სახელით არის აღნიშნული. ჩვენს აქვე შემთხვევაში

B — სისხრის აბრეშუბული კომპლექსებისა :

ბგ	ფ	კ	კ
რგ	ფ	ტ	ფ
ღგ	ფ	ტ	ფ
ჩგ	ჩ	ტ	ფ

A- სისხრის კომპლექსების მარცხის გაერკობილი მარცხის უარყოფითი
 არ არსებობს კონტრაქტის სინტეზის პრინციპს, რაგვარადაც მარცხის (ხმ-
 ნისაგან) მთავარი უარყოფითი ხასიათის სინტეზის ხარისხის დაზარალება მის
 მარცხის მთავარი დაზარალებული ან ასპირაციის ხასიათის. აღნიშნული ამ კომპლექს-
 ბის შემთხვევის მარცხის რისკის ცხ.

ცხ
 ბგარა, ბგარა, ბგარა
 კონტრაქტი

რბაფუნნი, რბემა, რბინი, რბობა, რბუნი
შეაფუნნი, შექრა, შექონი
შპაუანი, შუენა, შუანი
შფაუი, შფემალი, შფორი, შფორენა, შფუბი
ძგარა-ძგური, ძგურეზა, ძგორე, ძგუფი
ყქათა, ყქერა, ყქინიურა
ნკანი, ნკეპლა, ნკორი, ნკურეა
ნფალი, ნფენა, ნფინიბს, ნფობა, ნფურემა
ჩგაფუნნი, ჩჩიბეა, ჩგუფი
ჩქარი, ჩქერი, ჩქინი, ჩქილა, ჩქუფი
ჭკა, ჭკოლი, ჭკუა
ჭყანი, ჭყემა, ჭყინილი, ჭყინეა, ჭყურე

ა- სისტემის რეკონსტრუქციის უზრუნველყოფისა და ხმელეთის მიწის ხშირად სონდრის გამოყენება. მაქსიმალურად, გეოლოგიური კვლევის სონდრის მიხედვით მარცხნივ გაერკობილი მარცხნივ:

CCSV

ფქა, ფქილი
რბეა, რბეიფი
ლქა, ლქენი, ლქინი
შკურა, შკინა
შფეა, შფენა
ყქეა, ყქინი
ნკეარანი, ნკურეა, ნკინი
ნფეა, ნფეა, ნფინი
ჩგურა, ჩგორი
ჩქინი
ჭკა, ჭკინი
ჭყინილი
რბა, რბეილი
ლქა, ლქეინი, ლქილი
ყქენი
ნკეა, ნკეილი
ნფეა
ჩქეა, ჩქეა, ჩქინი
რბეალიანი

ძენარავს
ქნაღვა
ბენაუილი, ბენელი
ბენარი
ჭენაუი, ჭენება, ჭენობა
ღელღენი
ფენარჭვა, ფენაპი, ფენურჭავს
ყელთა-ყელი
ბელაუნი
ბელავს, ბელია, ბელიანი, ბელია, ბელი
ქბლია, ქბლია
ჩელთა-ჩელი, ჩელია, ჩელია
ჭელაუნი, ჭელია, ჭელია, ჭელიანი, ჭელურთა
პენობა
ბენილი
ღენილი
ფენაუელი
ძენილი
ყენილი
ბენილი, ბენობა
ბენება, ბენობა
ქბრი
ჩენილი, ჩენელია
ჭენილი

ფე 1- სისფენის ბეუენიურ კომპლექსებსა და ხმარებებს მონის
ორი სონორი ბაქეს, მაინი ეს სონორებიც ბეუენიური რიგიც პალა-
ბენობა და CCSSV თანის მარცხელი მარცხელი განვრცობილი იქნე-
ბიან კლუბი სონორების მიხედვით:

CCSSV
ღელთა, ღელია, ღელია
ძელია, ძელია
ქბელია, ქბელია, ქბელია
ჭელია
ღელია
ფელია, ფელია
ყელია, ყელია

ამრიგად, კვებადი სონორობის პრინციპის მიხედვით მარცხნივ მდებარეობს მარცხნივ მდებარეობს მარცხნივ მდებარეობს

1. SV (რავი, რა, რომი, მილი, ეგრძე, ნეგვი)
2. FV (ხარი, სარი, გარი, შამი, შარი, ღარი)
3. CV (ბარი, ფარი, პირი, პარი, ღარი, გერი, ძერა, წინა)
4. FSV (ბეატი, სეატი, შრიადი, შლამი, ღლავი, ხრამი)
5. CSV (ბეატი, მბა, ძმა, ღლა, ღრა, ღმევა)
6. CFV (ბბა, გბა, ფბა, მბა, გლვ, ღლბა)
7. CFSV (ბბლარი, ძლვენი, ეხვარი, მბმელა, გბმება, მბრა, ეხრა)
8. SSV (ბნება, მნამბი, მლაშე, მრავალი, მრუდე)
9. SSSV (ბმრსხანებ, ვმლოქველომ, ვმლავი)
10. CSSV (ბღრინი, გღრინა, გღლა, გღლა, გღრინი, გღრინა)
11. FSSV (ბღრინა, სეღრა, ხუნა, ხუნა, ღღრა)
12. CFSVV (ბღრინა, მღრა, ძღრა, ხუნღრა)
13. FVV (ბღრა, სხვა, მხამი, შღრა)
14. FFSV (ბღრა, სხვა, სხმა, სხლავს, შღრა, მხრა)
15. FSSVV (ბღრა, მღრავი)
16. CCV (ბღრა, გღრა, გღრა, გღრა, გღრა, გღრა)
17. CCSV (ბღრა, გღრა, გღრა, გღრა, გღრა, გღრა)
18. CCSSV (ბღრა, გღრა, გღრა, გღრა, გღრა, გღრა)

განხილეთ 18 სილაბური მოძველი ამოცანები სალიტერატურო ქართულში სონორული კლასებისა და ქვეკლასების ჩანაცვლების ყველა შემთხვევა
18 - V პრინციპით, ხოლო მონორობითი ხუნები კლასებისა და ქვეკლასებისათვის ასეა:

1. სონორული კლასები (C, F, S, V)   მარცხნივ კვებადი
(resp. მარჯვნივ)   მარცხნივ მიხედვით;

2. ցրտի յրանոս ճեղքები (շրջակայք) թափափմելու քայքայիչի հոգու;

3. քայքայիչի հոգու թափափմելու շրջակայքն առճինակրոնի յոթնոց-
նշրիս.

սոնորալ յրանոսն քա շրջակայքն սնեոս թափափմա սաշխալըմա
ոժղեյա համոյապարոնոս սըննոթըպոոս (հանակըղնոս) ճեղքն հոգոհը
սոնորալ յրանոսնաթոս, ոսյ շրջակայքնոսաթոս.

ԲՈՒՆՈՍ (V) Առնոյա յարաշըլի Յըլըղմըլոս թոյոս հոնըլոն
սնեյա սոնորալն յրանոս (C, P, S) . սնոթոս մարյըլոս Յըլմնա յարաշըլի
Յըլըլոս Բոլոթ ԲՈՒՆՈՍ (V) . սնեյա սոնորալ յրանոս (C, P, S) սնեյա-
հո շնարի սրա պըթ. ԲՈՒՆՈՍ (V) Եոնա Առնոյաշի ցրտմանթոս Յըլըլո-
նա հայնակըլոս սաժոյը սնեյա սոնորալ յրանո, հայ հանաԱռնոնթոս SV, PV
քա CV թոյոս մարյըլոնոս սրնըլոնա յարաշըլի. սոնորոս (S) Եոնա
Առնոյաշի ցրտմանթոս յնակըլընա C քա P յրանոն (Յըր., CSV քա
PSV) , Եոլո հրոյոթոյոս (F) Եոնա Առնոյաշի Եարնոթըլըլոս Բոլոթ
C յրանո (Յըր., CPV քա CPSP) . ոսնոյը յո սոնորալ յրանո Յըլսաժըլըլոս
թափափըս Բոլոթ հոգոհը CPSP , հոնըլոյ ժարյըլըլո թըլսաժրոսոս ոք-
սըլի սոլաժըլի մոթըլոս.

Առնոյոս, ԲՅՅՅՅ (C) Եոնըլըլո Առնոյաշի ցրտմանթոս հայնակըլը-
նա սաժոյը սնեյա յրանո, հայ հանո CV, CSV քա CPV սոլաժըլի մոթը-
լըլոն սրնըլոնոթան. հրոյոթոյոս (F) Եոնըլըլո Առնոյաշի ցրտմանթոս
յնակըլընա S քա V յրանոն (Յըր., PV, CPV, PSV, CPSP) , Եոլո
սոնորոս մոնըլըլո Առնոյաշի Եարնոթըլըլոս Բոլոթ V յրանո
(Յըր., SV, CSV, PSV, CPSP) .

Սըննոթըլըլոս յո ճեղքն Յըլըլընա Եարնոթըլըլոս ոհո սըլմոն
սաժոս, հոնըլըլոս Առնըլըլո (a) ժամոսաթոյո սոնորալ յրանոն սըննոթ-
ըլըլոս ճեղքն Եոնա Առնոյաշի, Եոլո մոթըլ (b) -մոնըլըլո Առնոյաշի:

a) / C, P, S / - /-V / > / C, P / - /-S / > / C / - /-P /

b) / C- / - / P, S, V / < / P- / - / S, V / < / :- / - / V /

როგორც ვხედავთ, ორსავე სუქმაში კლასების დანაწილებით გამო-
 რიყება ხეობა $\alpha - I$ პრინციპის მიხედვით, მაგრამ პირველ (a) სუქ-
 მაში კლასები გამოირიყება კლებადი სწორობის ნიშნით, ხოლო მეორე
 (b) სუქმაში - მზარდი სწორობის ნიშნით. კლებადი სწორობის ნიშ-
 ნით კლასების გამოირიყებას ყოველ საფეხურზე გამოირიყება ის კლასი,
 რომელიც სწორობის ხარისხით აღემატება სხვა კლასებს. გამოირიყები
 კლასი გაყის მარჯვნივ, ხოლო გამოსარეცხი - მარცხნივ. მზარდი სწო-
 რობის ნიშნით კლასების გამოირიყებას ყოველ საფეხურზე გამოირიყებ-
 ბა ის კლასი, რომელიც სწორობის ხარისხით ჩამოუვარდება გამოსარეცხად
 კლასებს. ამ შემთხვევაში გამოირიყები კლასი გაყის ჩარეცხნივ, ხოლო
 გამოსარეცხი - მარჯვნივ. პირველი (a) სუქმის მიხედვით α α რ
 გამოირიყები V , შემდეგ - S , შემდეგ - P და ამრიგად,
 პარტენილია მხოლოდ C , რომელიც პირველ რიგში გამოირიყები მეორე
 (b) სუქმის მიხედვით, შემდეგ გამოირიყები P , შემდეგ S და ბო-
 ლის დატევილია V . ამიტომ პირველი (a) სუქმის მიხედვით
 კლასები პარტენილია კლებადი სწორობის მიხედვით, ე.ი. როგორც $V > S >$
 $P > C$, ხოლო მეორე (b) სუქმის მიხედვით იგივე კლასები პარტენილია
 მზარდი სწორობის მიხედვით, ე.ი. როგორც $C < P < S < V$.

უპირველ კლასების ერთდებე ანალოგიური მდგომარეობა გვაქვს.
 განვიხილოთ α რ სწორება (S) კლასი SSV სილაბურ მოქვეში. SS
 მიღებულა SSV მოქვეში რეალიზებულია /ვმ/, /ვნ/, /ვლ/, /ვრ/,
 /მნ/, /მლ/, /მრ/ რეალური ამპლექტებით. ამ ამპლექტების საფუ-
 ძველზე ჩვენ შეიძლება გამოვიყოს სამი რისტრუქციული ქვეკლასი: /ვ/,

/მ/, /ნ-ლ-რ/. ამ ქვეკლასებში გამოყოფის საფუძველია ის, რამ $/ვ/$ -
 $/მ/$ მიწვევებში $/ნ-ლ-რ/$ სიხშირების ნივთიერება, $/ვნ/, /ვლ/, /ვრ/$ და
 $/ვს/, /მლ/, /მრ/$ კომპლექსები). ჩვენ შეგვეძლოს $/ვ/$ და $/მ/$ გამოვეყ-
 თანებინა ერთ ქვეკლასში, რადგანაც ისინი ერთსა და იმავე პოზიცი-
 ეებში არიან წარმოდგენილი, მაგრამ $/ვ/$ გვხვდება ისეთ პოზიცი-
 ადებში კი $/მ/-ს$ ნივთიერება $/ვმ/$ კომპლექსში, სხვათა შორის გვხვდება $/მ/$
 ერთდროულად მარჯვნივში $/მმ/$ კომპლექსის არსებობის გამო. $/ნ-ლ-რ/$
 ქვეკლასის რაიმე ერთი მხარე ქვეკლასებში აღარ ხვდება, რადგანაც
 სიტყვის დასაწყისში უარსხვედში არა გვაქვს $/ნლ/, /ნრ/, /ლრ/$ კომპლ-
 ექსები. აღვნიშნოთ $/ვ/$ ქვეკლასი S_1 -ით, $/მ/$ - S_2 -ით, ხოლო $/ნ-
 ლ-რ/$ - S_3 -ით. S_1S_2 მოქცევი ჩვენ გვაქვს S_1S_2 (ვმ), S_1S_3
 (ვს, ვლ, ვრ) და S_2S_3 (მს, მლ, მრ). ეს სამი ქვეკლასი ხშირების
 (V) ნივთიერება პოზიცი-
 ადებში ერთდროულად ვნახავთ S_1 მოქცევი (ვპრ., ვ-
 მ-ლ-რ) მარჯვნივ სიტყვებში "უარანი", "მამალი", "ღამანი". S_3 -ის
 ნივთიერება პოზიცი-
 ადებში ერთდროულად ვნახავთ S_1 და S_2 (პრ., /ვმ/, /ვლ/
 $/ვრ/$ და $/მს/, /მლ/, /მრ/$ კომპლექსები), ხოლო S_2 -ის ნივთიერ-
 ბები S_1 (პრ., /ვმ/). პირველად, S_1 -ის მოქცევი პო-
 სიცი-
 ადებში ერთდროულად ვნახავთ V , S_3 და S_2 (პრ., S_1V (ვს),
 S_1S_3V (ვლ) და S_1S_3V (ვრ-)), S_2 -ის მოქცევი - V და S_3
 (პრ., S_2V (მვ) და S_2S_3V (მლ-)); ხოლო S_3 -ის მოქცევი კი
 წარმოდგენილია მხოლოდ V (პრ., S_3V (რ)). ეს შეფარებების
 გამოხატება იქნება $(a$ და $b)$ სტრუქტურა, რომელიც განიხილოთ (a)
 გამოხატავს სტრუქტურის წესებს ნივთიერებაში, მხოლოდ (b) -ში-

- a) $/S_1, S_2, S_3/ - /V/ > /S_1, S_2/ - /S_3/ > /S_1/ - /S_2/$
- b) $/S_1/ - /V, S_2, S_3/ < /S_2/ - /V, S_3/ < /S_3/ - /V/$

როგორც ვხედავთ, ქვეკლასების გამოირიყება ამ $\mathfrak{S}_3$ -მსგავსი
 ბუბა $\mathfrak{S} - I$ პრინციპის მიხედვით კლებადი (სქემა $\mathfrak{a}$) და მზარდი
 (სქემა $\mathfrak{b}$) სონორობის ნიშნით. კლებადი სონორობის მიხედვით ქვე-
 კლასების გამოირიყებისას ყოველ საფეხურზე გამოირიყება სონორობის
 უფრო მაღალი ხარისხის მქონე ქვეკლასი, ხოლო მზარდი სონორობის მი-
 ხედვით ქვეკლასების გამოირიყებისას - უფრო დაბალი ხარისხის მქონე
 ქვეკლასი. ამიტომ სონორულ ქვეკლასები კლებადი სონორობის მიხედვით
 დალაგდება როგორც $\mathfrak{S}_3$ ($\mathfrak{b} - \mathfrak{r}$) > $\mathfrak{S}_2$ ($\mathfrak{r}$) > $\mathfrak{S}_1$ ($\mathfrak{a}$), ხოლო მზარდი სონ-
 ნორობის მიხედვით როგორც $\mathfrak{S}_1$ ($\mathfrak{a}$) < $\mathfrak{S}_2$ ($\mathfrak{r}$) < $\mathfrak{S}_3$ ($\mathfrak{b} - \mathfrak{r}$).

ასევე რიგობა დალაგებული ეს ქვეკლასები $\mathfrak{SSV}$ სილაბურ მო-
 დელში, რომელიც რეალბუბა მიხედვით როგორც $\mathfrak{S}_1\mathfrak{S}_2\mathfrak{S}_3\mathfrak{V}$. ხოლო $\mathfrak{SSV}, \mathfrak{CCSSV},$
 $\mathfrak{FSSV}, \mathfrak{FFSSV}, \mathfrak{CFSSV}$ სილაბურ მოდელებში, როგორც $\mathfrak{S}_3$ ნუსი, $\mathfrak{SS}$ მიმდევრო-
 ბა რეალბუბა როგორც $\mathfrak{S}_1\mathfrak{S}_3$. მაგრამ იშვიათად ტყვეს $\mathfrak{S}_2\mathfrak{S}_3$
 (შერ., მინა, ქმინა, ხმისა, ქმრება).

FF მიმდევრობა ერთდროულად მარცხელში რეალბუბა /ზლ/, /სბ/,
 /ჟლ/, /მბ/ დეცესიური კომპლექსების, რაც ჩვენს საშუალებას გვაძლევს
 გამოვყავთ ფრკატივთა ორი ქვეკლასი. აპოკალური /ზ-ს-ჟ-მ/ ფრკატივი-
 ბი ქმნიან ვრცე რისტრიქციულ ქვეკლასს, რაგანაც ამ ქვეკლასის ნე-
 ვრები ენაყვებინან ერთმანეთს კომპლექტურობის ნუსის დაყვით ვლარული
 /რ-ბ/ ფრკატივიების წინ, რომლებიც თავის მხრივ ყალ. ქვეკლასს ქმნი-
 ან. აპოკალური /ზ-ს-ჟ-მ/ ქვეკლასის უფრო მცირე ქვეკლასებზე დაყვით
 ალარ ხერხებზეა /ზჟ/ და /სმ/ კომპლექსების არარსებობის გამო სიტყვის
 დასაწყისში ქარგულში. აღვნიშნოთ აპოკალურთა ქვეკლასი $\mathfrak{F}_1$ -ით, ხოლო
 ვლარული ქვეკლასი $\mathfrak{F}_2$ -ით. FF კომპლექსი ქარგულში რეალბუბა
 მხოლოდ როგორც $\mathfrak{F}_1\mathfrak{F}_2$ არა მარტო FFV, არამედ FFSV და FFSSV
 სილაბურ მოდელებში. ხმოვნის (V) და სონორის (S) წინ ფრკატივთა

ეს ირი ქვეკლასი ერმბანებს ენაპელება (შორ., P_V , რომელიც ქარ-
 ლეონი რეალობება ან როგორც P_{IV} (ა) ან როგორც P_{2V} (ბ) და
 $P_{I;IV}$ (სმა), P_{2SV} (სმა). მაგრამ P_2 -ის წინ წარმოადგენილია
 მხოლოდ P_I . ეს ამ ირი ქვეკლასის სუბსტიტუციის წესებს გაა-
 ვაბამ სინორული ქვეკლასების სუბსტიტუციის წესებთან, ე.ი. ალ-
 ზრის P_{FSV} და $P_{FS;SV}$ მოქვლემ; მაშინ გვექვება ასეც ირი (ა
 და ბ) სქემა, რომელიცაჟან პირველი (ა) გამიხატავს სუბსტი-
 ტუციის წესებს წინა პიზიციასში, ხოლო მეორე (ბ) - მომდევნო პიზი-
 ციასში.

- ა) $/P_I, P_2, S_I, S_3 / - / - V / > /P_I, P_2, S_I / - / - S_3 / > /P_I, P_2 / - / - S_I / > /P_I / - / - P_2 /$
 ბ) $/P_I / - / - V, S_3, S_I, P_2 / < /P_2 / - / - V, S_3, S_I / < /S_I / - / - V, S_3 / < /S_3 / - / - V /$

ქვეკლასების გამორიყება ამ მუხებევეასშიც ხეება კვებაც (სქე-
 მა ა) და მმარცი (სქემა ბ) სინორიბის ნიშნის $\alpha - I$ პინცი-
 პის მიხევეცი. კვებაც სინორიბის მიხევეცი სპირანტული ქვეკლასების
 გამორიყებისას ეს ქვეკლასები პალგებევილი როგორც P_2 (ა-ბ) <
 < P_I (ა-ს-ჟ-შ), ხოლო მმარცი სინორიბის მიხევეცი ქვეკლასების გა-
 მორიყებისას - როგორც P_I (ა-ს-ჟ-შ) < P_2 (ა-ბ). რა ლემა ჟნა,
 ირსავე მუხებევეასში პირველწარბის წესი პალლია.

CC მიმდევრება ერმბოკთან მარკვლებში რეალობება λ - სისტე-
 მის პარმინული კომპლექსების სახით:

ბგ	ფ	ჟ	კ
პგ	ფ	ტ	ფ
დგ	ფ	ნ	ფ
რგ	რ	ჟ	ჟ

A- սոսժըմին յարժուհու յոժվըլսցծժի յրժ քոնժրոժՅուիլ յը-
 յլսն, իրժըլսսլ հըըն C_I -ոժ 'ալընոՅնալո, յմնոժ ժոլաժոժլրո
 (ժ-ճ-Յ) ըս սժոյալըրո (ք-ժ-ժ, ժ-լ-Ֆ, ք-հ-ց) իՅըլըժո, իրժըլըժո
 յոժոլըլըլրոժոն Յըսոն ըժլըոժ յրժժժժնլո յնսլըլըժոժ յըլաժըլ (ժ-
 յ-լ-լ) իՅըլըժոն Ֆոն, իրժըլըժոլ ժըլոն ինրոլ յմնոժ C_2 յըլլըլսն.
 յն որո յըլլըլսն յրժժժժնլո յնսլըլըժո իմըլըն (V), սոնորոն (S)
 ըս ճրոյալըլըն (P) Ֆոն յոժոլըլսժո, իմըլըն (V) Ֆոն ոսոն յնս-
 յըլըժոժ յրժժժժնլո CV սոլաժըր իրըլըժո (Ֆր., իսժ., C_{IV} (ժս)
 ըս C_{2V} (ժս), սոնորոն (S) Ֆոն ոսոն յնսլըլըժոժ յրժժժժնլո CSV
 ըս C_{SSV} իրըլըժո (Ֆր., իսժ., C_{IVS} (ժս) ըս C_{2SV} (ժս-)) . ճրոյա-
 ժըլըն (P) Ֆոն յն յըլլըլսն յրժժժժնլո յնսլըլըժո $CFV, CFSV, C_{SSV}$
 իրըլըժո (Ֆր., իսժ., C_{IVV} (ժս) ըս C_{2FV} (ժս)) . իսժրժ C_2 -ոն
 Ֆոն յոժոլըլսժո Ֆոնորըլըլըլ, ին ոսոլը C_I . յոնրոլո, C_I -ոն իմըլ-
 յըն յոժոլըլսժո յրժժժժնլո յնսլըլըժո V, S, P ըս C_2 , իսլ հոն C_{IV} (ըս)
 C_{IVS} (ժս), C_{IVV} (ժս) իսլըլըժոն սոնըլըլըլըլ . C_2 -ոն իմըլ-
 յըն յոժոլըլսժո յրժժժժնլո յնսլըլըժո V, S, P Ֆր., C_{2V} (ժս-), C_{2SV}
 (ժս), C_{2FV} (ժս)) . իմըլըլըլ յլսն ին սըլնըլըլըլըլ Յըլըժո յո
 ժըլոժ արոն սըլըլըլըլ ըս ժըլսժո հհըժոժ սժ ժըլնսնըլըլըլըլ, ժըլ հըլն իժը-
 ժո յըլլըլսնըլըլն սըլնըլըլըլըլն Յըլըլն ժըլսնըլըլըլ ճրոյալըլըլ, սոնորոժ
 յըլլըլսնըլըլնս ըս իմըլըլըլ յլսնն սըլնըլըլըլըլն Յըլըլն, իսժոն ժըլ-
 ժըլըլս $C_I C_2 P P_2 S_1 S_3 V$ սոլաժըր իրըլըլն սըլըլըլ, իսժրժ սնըլ իրըլ-
 ըլ յըլըլըլըլն ար սոնըլըլըլն . հըլն ժըլսնըլ ինորը $C_I C_2 S_1 S_3 V$. սնըլ-
 ժըլըլըլ . ին յըլըլըլ, ժըլ յրժըլըլըլ իսլըլըլըլըլ ժըլըլըլ . $C_I C_2$, իսժոն
 սժ իսլըլըլըլըլն ար ժըլըլըլըլն արժ ժըլ FP , արժըլըլ սըլըլըլըլ P . սնըլըլ
 յըլըլըլըլըլն արժ ժըլըլըլն արժ $C_I C_2 P S_1 S_2 V, C_I C_2 P S V$ ըս $C_I C_2 F V$ իրըլըլըլ-
 ժըլըլըլ ինրոլ, արժս սըլըլըլ յըլըլ սոնորըլըլ յըլլըլսնն սըլնըլըլըլըլ

წესებებს აღწერა, რა განაპირობებს სონორობისა და ფორმალურად ქვეყნის ან მისი პასუხისმგებელი იყენებს მეთოდ. ამიტომ ხშირად ქვეყნის სუბსტიტუციის წესებს ჩვენ განვიხილავთ მხოლოდ ხშირების (V) მიმართ, რომლის წინააღმდეგობა ერთეულ ვს ქვეყნის CV სიღრმეზე მი-
 გვრის. C_2 -ის წინ კი მარტოვენილია მხოლოდ C_1 . ეს შეფარდება-
 ნივთი გამოიხატება რჩი (a და b) სქემის სახით:

$$a) /C_1, C_2/ - /-V/ > /C_1/ - /-C_2/$$

$$b) /C -/ - /V, C / < /C -/ - /V/$$

როგორც ვხედავთ, ქვეყნის გამოჩენა ან შეზღუდვაშიც ხდება კლები (სქემა a) ან მზარდი სქემა b) სონორობის ნიშნით n - I პრინციპის გამოვლენა. პირველ შემთხვევაში $C_2 > C_1$ შეფარდება, ხოლო მეორე შემთხვევაში - $C_1 < C_2$ შეფარდება.

ამრიგად, სუბსტიტუციის წესების ექსპორტის ნაშენს ხიის, რომ ქვეყნისა და ქვეყნის გამოჩენა კლები ან მზარდი სონორობის ნიშნით ხორციელდება ივარჯილად, ე.ი. სუბორიდაციის წესების გამო-
 ეხი. კლები სონორობის ნიშნით ქვეყნისა და ქვეყნის გამოჩენის შედეგად ვრცელდება მარცხის მარცხნივ გაერკობას, ხოლო მზარდი სონორობის ნიშნით ქვეყნისა და ქვეყნის გამოჩენისას - მარცხის მარჯვნივ შეკრუას. განუხილოთ რეკრეციის წესები ანუ ქვეყნისა და ქვეყნის გამოჩენა მზარდი სონორობის ნიშნით.

როგორც ვხედავთ აღნიშნული იყრ, მზარდი სონორობის ნიშნით ქვეყნისა და ქვეყნის გამოჩენა ხორციელდება ივარჯილად ანუ სუბორიდაციის წესების გამოვლენა, რაც ჩვენ უფლებას გვაძლევს შემოვიფაროთ მონიშნულსა და საფუძვლის იმედი. გამოჩენილი ქვეყნის ან ქვეყნის სუბორიდაციის სა-
 ფუძვლი გამოჩენილი ქვეყნის ან ქვეყნის მიმართ. სხვა სიტუაციებში რომ

ըզբյառ, մարտնչու ճյուղի հոլորակի ստեղծող միև մարչենդ
ճյուղի մեծարև. յնչ, մագրուբար, CFSV մոքըրձի C սաղրու-
թոս F -ոս, F ձայնի մեհոյ սաղրութոս S -ոս, երո S — V
-ս. ջնհորոս սաղրութոսս ըս ձորջոնի ջրհոծրոծնս յոՏՏըրչյոս:

CFSV մոքըրձի հյըն զյալյն սահո ձոնարչոյ յոնսթրչյոս: $(C+F), (F+S),$
 $(S+V)$. Սայրհոսս զյ մարչըրձի զյալյն ճյուղնս ի հարդմոծնս,
մաձոն ձոնարչը յոնսթրչյոսս հարդմոծնս ոլյնձնս ի-1. CFSV
մոքըրձի ոսեո ճյուրոս, հոմըրձոյ սամ ձոնարչը յոնսթրչյոս: զյս-
ըյըն. մաթոս ոս ճյուրոս, հոմըրձոյ մարտնչու յոնսթրչյոսձի ձոր-
ջոս, մարչենդ յոնսթրչյոսձի սաղրութոս հոլոն զյըրլոնձնս, հս
հյըն ՍաՅրաըծնս զյսժըրչն թյեմոյոթոնոս թրանձիզըրձոնս ձրոնոյոն:
զյ CFSV մոքըրձի C սաղրութոս F-ոս, երո F — S -ոս,
մաձոն C սաղրութոս B-ոսս ըս, սրոհս, մեղոսնս $(C+F)$
յոնսթրչյոս սաղրութոս S -ոս, երո $((C+F)+S)$ ճարմոսթընս
յոնսթրչյոսս. սմայը մոծյոնս զամո $((C+F)+S)$ յոնսթրչյոս մեղ-
սնս սաղրութոս V -ս, երո $((((C+F)+S))+V))$ -յոնսթր-
չյոս:

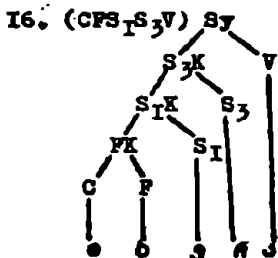
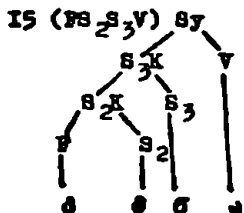
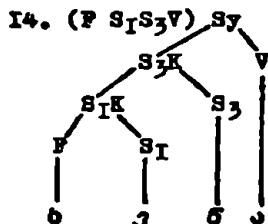
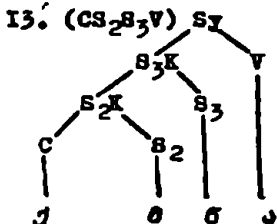
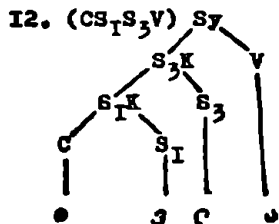
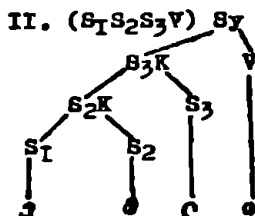
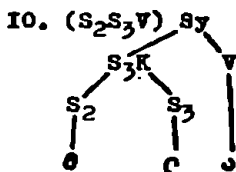
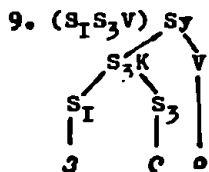
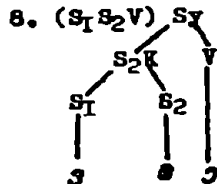
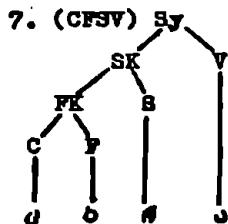
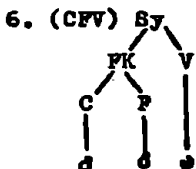
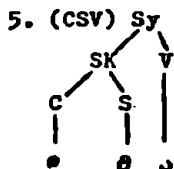
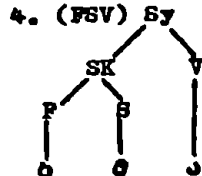
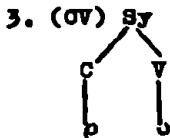
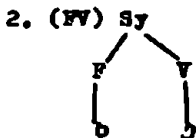
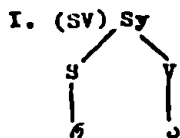
սըրնոյնոս յոնսթրչյոս X յսոս ըս ջոնսմոյրո յոնսթր-
չյոս ճարմոյսթոնոս մոնս մորջոս. ոմայը CFSV մոքըրձի ձոնարչը
յոնսթրչյոսնս $(C+F), (F+S)$ ըս $(S+V)$ հյըն թյոժըծնս
ճարմոյսթոնոս հոլոնս $(C+F) = FK, (F+S) = SK, (S+V) = VK,$
 $((C+F)+S)$ յոնսթրչյոս սմայը սաղրութոյ հյըն թյոժըծնս զ-
յոթոնոս SK -ս, երո $((((C+F)+S))+V))$ մեղոսնս VK -ս.
սմոնոս, որչյոյս, հոմ CFSV սոլոսձրո մոքըր յորոս VK -ս,
յո. ճարմոսթընս եմոյնս (V) յոնսթրչյոսս. զյ թրանձիզըրձոնս
ձրոնոյոնս զամոյոյընձնս հյընս մոյր զանոլըրո սոլոսձրո մոքըրձոնս
մոմարև, սըրոհնըծնս, հոմ զյըրո ոսոնո յոսմոսյըրոս զսթոթըծնս)
VK -ս.

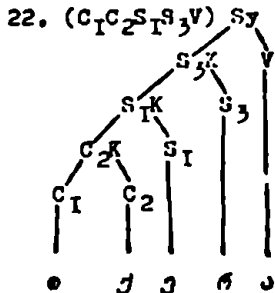
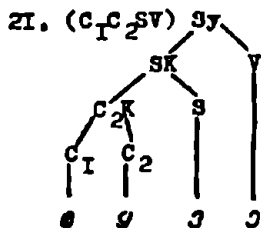
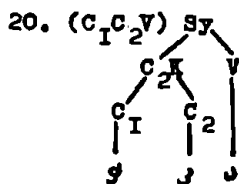
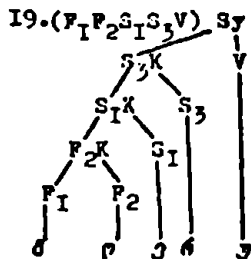
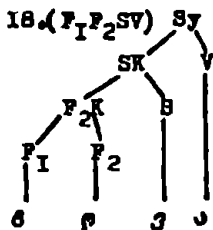
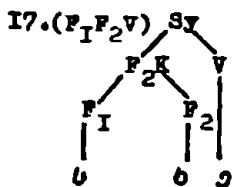
- 1.(SV) $S + V = VK$
 2.(FV) $F + V = VK$
 3.(CV) $C + V = VK$
 4.(FSV) $F + S = SK, SK + V = VK$
 5.(CSV) $C + S = SK, SK + V = VK$
 6.(CFV) $C + F = FK, FK + V = VK$
 7.(CFSV) $C + F = FK, FK + S = SK, SK + V = VK$
 8.(S₁S₂V) $S_1 + S_2 = S_2K, S_2K + V = VK$
 9.(S₁S₃V) $S_1 + S_3 = S_3K, S_3K + V = VK$
 10.(S₂S₃V) $S_2 + S_3 = S_3K, S_3K + V = VK$
 II.(S₁S₂S₃V) $S_1 + S_2 = S_2K, S_2K + S_3 = S_3K, S_3K + V = VK$
 12.(CS₁S₃V) $C + S_1 = S_1K, S_1K + S_3 = S_3K, S_3K + V = VK$
 13.(CS₂S₃V) $C + S_2 = S_2K, S_2K + S_3 = S_3K, S_3K + V = VK$
 14.(FS₁S₃V) $F + S_1 = S_1K, S_1K + S_3 = S_3K, S_3K + V = VK$
 15.(FS₂S₃V) $F + S_2 = S_2K, S_2K + S_3 = S_3K, S_3K + V = VK$
 16.(CFS₁S₃V) $C + F = FK, FK + S_1 = S_1K, S_1K + S_3 = S_3K, S_3K + V = VK$
 17.(F₁F₂V) $F_1 + F_2 = F_2K, F_2K + V = VK$
 18.(F₁F₂SV) $F_1 + F_2 = F_2K, F_2K + S = SK, SK + V = VK$
 19.(F₁F₂S₁S₃V) $F_1 + F_2 = F_2K, F_2K + S_1 = S_1K, S_1K + S_3 = S_3K, S_3K + V = VK$
 20.(C₁C₂V) $C_1 + C_2 = C_2K, C_2K + V = VK$
 21.(C₁C₂SV) $C_1 + C_2 = C_2K, C_2K + S = SK, SK + V = VK$
 22.(C₁C₂S₁S₃V) $C_1 + C_2 = C_2K, C_2K + S_1 = S_1K, S_1K + S_3 = S_3K, S_3K + V = VK$

როგორც ვხედავთ, ღველა ჩვენს მიერ განხილული სილაბური მოდელებს
 საბოლოოდ VK -ზე დაიყვანება, ე.ი. ღველა მათგანი ჩვენ შევიძლება
 განვხილოთ როგორც ხმოვნის (V) არსებულება. მაშასადამე, იქმნება
 ბა სილაბური ბლოკი, რომლის მიგნისავე ფუნქციური განლაგებულება იქნება-

ქუჯლი პრინციპის მკაცრი დაცვა. ვუძიოთ ჩვენს მიერ განხილულ სილაბურ მოქცეებს ურთბლოკიანი სილაბური მოქცეები. ფონეტიკური ლინგვისტიკის ურთბლოკიანი სილაბური მოქცეებისათვის დამახასიათებელია სწორი-ბის მხოლოდ ერთი მიწვევა, რომელსაც (თველეთის) ქმნის ხმოვანი (V) ყოველივე წინააღმდეგობა განლაგებულია კლებადი სწორი-ბის პრინციპის მიხედვით. ფონეტიკური ლინგვისტიკის ურთბლოკიანი სილაბური მოქცეებისათვის სილაბური მოქცეები, რომლებშიც დასაშვებია მხოლოდ სწორი-ბის კლასებისა და ქვეკლასების სუბსტრუქცია.

განვიხილოთ ახლა გავრცობის წესები. ერთი კონსტრუქციის შემადგენელი საფეოტისა და ბირვის ვუძიოთ ამ კონსტრუქციის უშუალო შემადგენლები. ასე, მაგალითად, CFSV მოქცეში FK -ს უშუალო შემადგენლებია C და F, SK -სი - FK და S, ხოლო VK -სი V და SK. გავრცობის შემთხვევაში ყველეთის გამორჩეუბა ბირვის და გამოსარჩევი რჩება საფეოტით. ამითი გავრცობის წესები !:ღა არა-ფერთა, ლე არა შეკვეთის წესების შემრწმებელი განმომრწმერობა გამო-ყენება. ეს წესები უმჯობესია წარმოვადგინოთ უშუალო შემადგენლები ხე-ბის სახით, რომლებშიც VK ყველეთი ჩანერობია რეტირ(SY), რადგანაც მარკეტარს ჩვენ ამ სიმბოლოთი აღვნიშნავთ. ანალიზის ყველეთი საფეოტურბე, რომელსაც სტრუქტურები ეწოდება, გამოიყობა მხოლოდ ერთ კონსტრუქციის უშუალო შემადგენლები, რომელსაც ბირვის ტარის მარკეტინე, ხოლო საფეოტოტი - მარკეტინე. ერთი კონსტრუქციის გაცოტოსას ბირვად და საფეოტოტი ყველეთის გამოიყენება რაიმე წესი, რომელსაც ტარებუბის წესი ეწოდება. სტრუქტონს, სადაც მთავრება ტარებრა, ვუძიოთ ფერმინალური სტრუქტონი, ხოლო ლეოთი ტარებრის პრეცესს SY -თან ფერმინალური სტრუქტონი - მარკეტონს ფერმინალური სტრუქტონი.

ფერინანძე რე სოსიურნი მარცხარისა და აღმნიშვნელს საერთო ხაზობრივ სტრუქტურა მიიჩნევს¹ და სოსიურის ეს რებულეობა მხოლოდად გამოარებულია თანამედროვე ენაშემცნებების მიერ, რამდენადაც ჩვენ ვიგე, მხოლოდ რ.იაკობსონი შეეცადა ამ რებულეობის რარევენს. რ.იაკობსონის ამრთა, აღმნიშვნელი არ ნარმთაგენს ხაზობრივ სტრუქტურას, რადგანაც შესაძლებელია ფრენის რაშლა რიფრენტილურ ნიშნებდა და ძირითადი ფონოლოგიური ერთეული არის არა ფრენა, არამედ რიფრენტილური ნიშანი?

1. ლ.დე სოსურ, Курс общей лингвистики: (перевод с французского), Москва, 1933, 80-81.
 2. R. Jakobson, Retrospect, "Selected Writing", II. Word and Language, Hague-Paris, 1971, 83. 718.

շքնապ ներոն թոմ ուղտ Ռ.Ուստոնոնիս շղալսմորնիս, ոճո մաոնց շր
 շարդոս սոսո.Մրիս քոնցընմա ալմնիՅընըոս իաժոմորոյո ընցընիս Յընս-
 Բըմ, Ռաթմնայ ալմնիՅընըո սըժմընժոյրի շրճընընիս (Պոնցմընիս) շրճ-
 ժոոմմա, Բոլո Ռ.Ուստոնոն սր ըաՅմժոյոյնոմա, Ռոմ սըժմընժոյրի շրճ-
 շընո (Պոնցմընո) ալմնիՅընըոՅի ոյրարդոյոլ սժոյրժոյրաս շրմնոմ. ոճո
 սմ սայոնեիս ուշընըս սըժմընժոյր շրճընըս (Պոնցմ) ըա ըոճըրնցնոյոլ
 նիՅընիս Յոորիս, մաթրամ շըոճոն սըժմընժոյրի շրճընընիս (Պոնցմընիս)
 ոյրարդոյոլ ըալաթընիս սայոնեիս սր շընմա. Ռըն այ ալար Յընցընոմ
 սայոնեիս ոմիս ՅընսԲըն, ճը Ռա Նոնսալմընցընոմ Բընըն մարըլոն ըան-
 Բոլըս իաժոմորոյո սժոյրժոյրա (թմընընընոմ սմիս ՅընսԲըն շընոմոճ ըշ-
 շընմա սայոնըն), մաթրամ ալմնիՅընըո, Ռոմ սոսո.Մրիս շղալսմորնիս սր
 սրիս սնորո: մարըլալո ըա սայոնըն ալմնիՅընըո ոյրարդոյոլ սժոյրժոյ-
 Ռա ըա սրա իաժոմորոյո սժոյրժոյրա, Ռմնայ, Ռընի սժոն, Նաճըլ սրը-
 նընիս, շրճըլոյոնի մարըլընիս այ Ռաթարընըո մնալոմո.

§ 3. ՈՐՃՈՒՄՈՒՄԻ ՍԱՐՍԱԼՆՈՒ. սմնոթալ, ուշընըս, Ռոմ մարըլոն
 մարընից ըալըոմ Բընմա յընմալո սոնորոմնիս Յրմնըոյոնիս մոնցընոճ-
 մաթրամ, շրճ Յընցընո, սմ Նընիս ոմընից ըամոնսլոնիս այնըս, Ռմըյ-
 նոյս մոն: Ռըճըլարըլա ըաթարընիս Յըմճընընընո. սմ Յարթարաճոն Ռըն
 ըմնոնընըո մոլընըո ճոթալո Նընիս "Խարըլընիս" Յըմճընընընիս ըա Յը-
 շըլընըո ըաթընըո, Ռոմ ոճո սմնոլըժոյրի Նընոս ըա սր շՅընիս Ռա մը
 ըամոնսլոնիս սրնընոմն.

շրճըլոն Ռըն ըալըն SCV   ըա   ՅԲԿ   թոնիս սոլաժոյրի մոլընընո:

SCV

շճընըն, շմարնը, շմոնը, շըրնը, շթարնը, շթոմն
 մմարնը, մմոն, մթարըլո, մՅարնը, մըրոնընո, մըլո, մթըրն,

მძვარი, მცენარე, მწველი, მკალი, მჩაფე, მჭვერი, მტელი, მუხხარე,
მცურარი

ნეობა, ნეოზა, ნება, ნეგზელი

ნობა, ნობა, ნობა, ნობელი, ნობელი

რბილი, რკინა, რკი, რჭი, რქა, რყვა, რჩევა, რძე, რძალი, რძევა

რჭობა, რჯელი, რხელი.

SPV

ესება, ესარა, ესინობ, ესინიანობ, ვრება, ვხევა

მსახიობი, მბე, მბიერი, მხავე, მრება, მხარი, მხევალი

რბინი, რლმა, რენა, რობა

რხევა, რხელი

SCV და SFV სილაბური მორფემები არღვევენ კრებადი სინთეზის პრინციპს, რაგვანა ცონორი (S) აღმასება სინთეზის ხარისხი მის მიმდევრობში (C) ან ფრიკატივის (F) და ეს მაშინ, როდესაც ამ პრინციპის მიხედვით მარჯვნივ უკუაღივებელი უნდა აღმასებადის სინთეზის ხარისხი მარცხნივ უკუაღივებელს, ე.ი. გვერდის მხილველი ისეი მრგვარება, როგორც გუაქეს CSV და FSV სილაბურ მორფემში.

გრამტოკად მარცვლებში სინთეზის (S) მიმდევრობის პრინციპი მესაღებელია ვრამანგის ვნაღვლებში ხმინებ (V), ხილი მის წინა პრინციპი ხმინი (C) და ფრიკატივი (F) კლასები ან ქვეკლასები. SFV და SFV სილაბურ მორფემში კი სინთეზის (S) მიმდევრობის პრინციპი ვრამანგის ვნაღვლებში ის კლასები, რომლებიც ვრამტოკად მარცვლებში მხილველი სინთეზის (S) წინა პრინციპი არაან მარმორგინილი. რაგვანა ცხვლები (C) და ფრიკატივი (F) ვრამანგის ვნაღვლებში S -ის მიმდევრობის პრინციპი, ამიტომ კრებადი სინთეზის პრინციპი ირღვევა და ამის ფარობი სინთეზის ეფონი სავერე, ვრამ მხეხევი და ვრამა

SC₁C₂SV

ეჭმეფ, ეჭვლუფ, ზოტპურო, მპერობული, იკუნარი, მჩუროლო, მძკარათი, მძკრივი, მძყუეთი, მძყროანი, მწყრომარე, მჟკნარი, მჟყვირარა, რყყბია, ნეტუა.

SCS₁S₂V

უკუნეთ, უჭერეთ, მკერეუარი, მკერელი, მკუნელარე, მკუნელო, მკერივი, მჭერევა, მჭერიანი, მყერიველი, მყარევა, მყარეჯი, რველიბა, რყენა, მფერარი, მავერეშარე.

SC₁C₂S₁S₂V

უკდელოფ, იკდევილია, უკდევილით

SCFS₁S₂V

უჩხედელოფ, მჩხევილია, უჩხევილით

სონორის (S) მონოფენი პოტიოპოტი უარხელკი ტუაქუს არა მხოლოდ IV, არამედ FSV, F_IF₂V, F_IF₂SV, FS_IS₂V, F_IF₂S₁S₂V, რაც ტანაპორობებს SFSV, SF_IF₂V, SF_IF₂SV, SFS_IS₂V, SF_IF₂S₁S₂V სილაბური მორედეტის არსებობას უარხელკი:

SFSV

ესრეს, ვლო, მჟლელო, მსმენელი, მსმელი, მორინავი, მშველევი, მშვენება, მშვენიერი, მშულო, მშრელო, მშრომელი, მხვეველი, მხვევალი, მხვეჯი, მხვეჯი, მხმობელი, მხნეობა, მხრინანი, ცხეობა, ცყეობა.

SF₁F₂V

ესხედეარა, მჟლავენეობა, მშხამავი, მსხალი, მსხილი

SF₁F₂SV

ესხედე, მსხვერკი, მსხვილი, მსხმოიარი

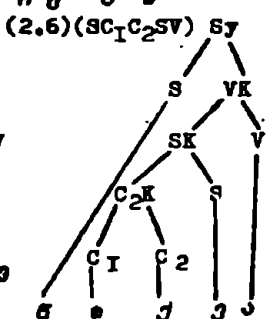
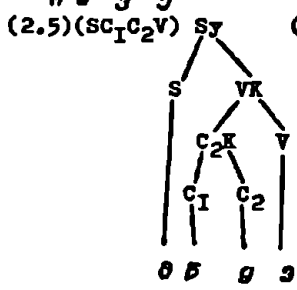
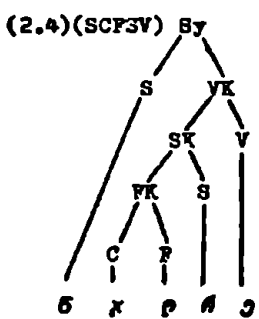
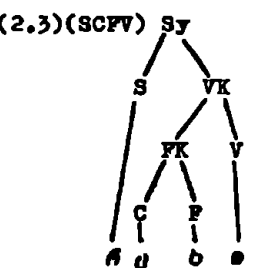
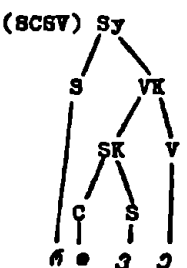
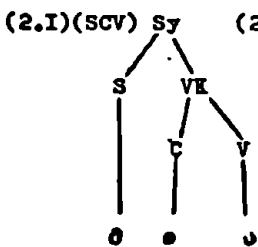
SFS_IS₂V

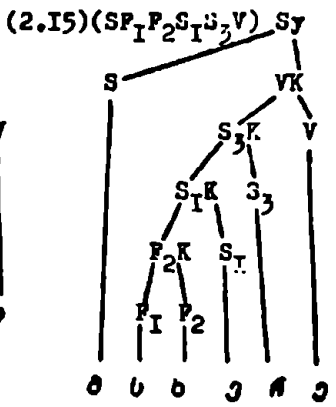
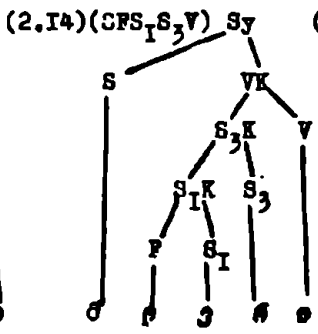
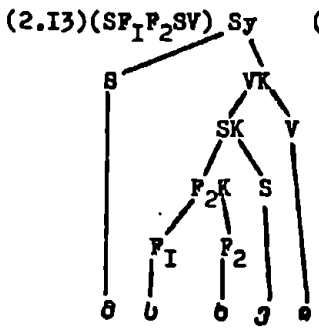
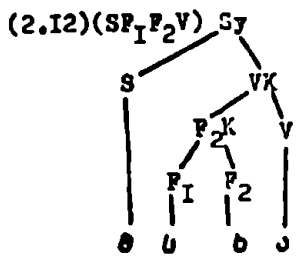
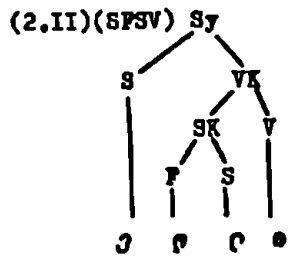
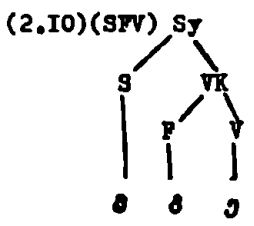
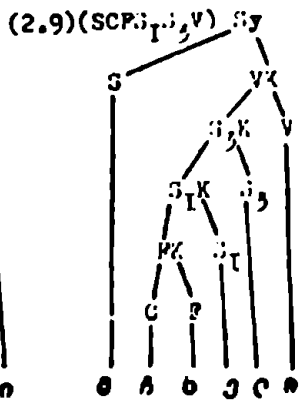
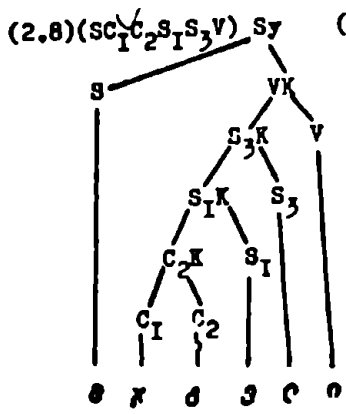
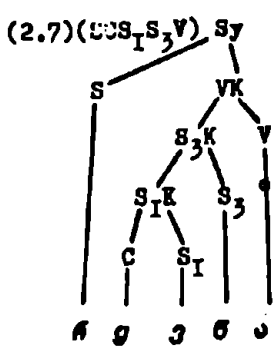
ესხრეთ, ესხრეკ, მსელილი, მღერევა, მღერელი, მღერევი, მხენელი, მხერეველი, მხერიწავი

SF₁F₂S₁S₂V

მსხვილი, მსხვერევა, მსხვერეჯი

სონორის, (S) რიზივენი პიზიციანი ევალუა: SV, -ც, მარჯნი ამ
 საკიხის ქვენიც ვანვილიაჯე. რივიკი ვხვაჯე, რივინი: (S) რიზივენი
 პიზიციანი მესაქცეველია ნარნივიკივილი იქის ყველა რივილიკიანი მარჯნი-
 ლი რა ამიკიხი სინი: (S) რიზივენი პიზიციანი არი: არა კლასიკის ან
 ქვეკლასიკის რივიკივილი პიზიციანი, არამე რივილიკიანი სილიკივილი რი-
 ვიკივილი რივიკივილი პიზიციანი, ხილიკი ვივილი სინი: (S) არი: არა მის
 მივიკივილი ხივილი (C) რა რივიკივილი (F) კლასიკის ან ქვეკლასიკის
 საკივილი, არამე რივილიკიანი სილიკივილი რივიკივილი: საკივილი. სხვაჯეარა
 რივიკივილი, S SCV, SCSV, SCFV, SCPSV, SC₁C₂V, SC₁C₂SV, SCS₁S₃V
 SC₁C₂S₁S₃V, SCPS₁S₃V, SPV, SPSV, SP₁F₂V, SP₁F₂SV, SPS₁S₃V, SP₁F₂S₁S₃V
 სილიკივილი რივიკივილი პიზიციანი ხივილი (C) რა რივიკივილი (F) კლასი-
 კიანი ან ქვეკლასიკიანი ან ქვიკის კლასიკივილი: რა, ან რივილიკივილი რივილი-
 კივილი სილიკივილი რივიკივილი ან რივილიკივილი რივილიკივილი, რივილიკი
 სილიკივილი რივიკივილი: რივილიკივილი რივილიკივილი სილიკივილი რივილიკივილი, რივილიკი
 სილიკივილი რივილიკივილი ან რივილიკივილი რივილიკივილი:

მოცულობითი ორბლოკიანი მოძველების სტრუქტურა შევადარებოთ ნარმო-
ვებთან სხვა სახით. ასე მაგალითად, SCV და SFV მოძვე-
ლების სტრუქტურა არ შეიძლება იყოს ასეთი:

SCV და SFV მოძველების ამავენი ანალიზი შესაძლებელი იქნებოდა მხოლოდ
მაშინ, თუ შევთვრობთ სონორი (S) მოძველებს ხმურთან (C) ან ფრიკა-
ტივთან (F) კონსტრუქციას შექმნიდა და ამავე დროს იქნებოდა მათი სა-
ტელიტი, მაგრამ შევთვრობთ სონორი (S) არ ქმნის კონსტრუქციას მოძვე-
ლებს ხმურთან (C) ან ფრიკატივთან (F) და ამიტომ SCV და SFV მოძვე-
ლები შესაძლებელია აღიწერონ მხოლოდ ისე, როგორც ეს არის ნაჩვენებში
(2.1) და (2.10) სქემებში. თუ ჩვენ SCV და SFV მოძველებს ნარმო-
ვებთან (2.1) და (2.10) სქემების სახით, მაშინ აშკარა ხდება, რომ
ისინი ვერ არღვევენ კლებადი სონორიზაციის მიხედვით მარცხენის მარცხნივ
ტაქსონების პრინციპს: მარჯვნივ უწყვეტ შემადგენელი VX ამ მოძველებში
უფრო სონორია, ვიდრე მარცხნივ უწყვეტ შემადგენელი S. უფრო სონორია
იმიტომ, რომ VX შეიცავს ხმოვანს (V), ხოლო მეთრე ბლოკი S არ
შეიცავს ხმოვანს (V). შევის მხრივ VX ტაქსონილია მარცხნივ კლე-
ბადი სონორიზაციის პრინციპის დაკვირვება და ამრიგად, SCV და SFV სილაბურ
მოძველებში მოქმედებს იგივე პრინციპი, რაც ვრცელდება მოძველებში, ე.ი.
მარჯვნივ უწყვეტ შემადგენელი კომპლექსის უფრო სონორია მის სატელიტ
მარცხნივ უწყვეტ შემადგენელზე. ეს პრინციპი პარალელური იქნებოდა მაშინ,
შევთვრობთ სონორი (S) მოძველებს ხმურთან (C) ან ფრიკატივთან (F)
კონსტრუქციას რომ ქმნიდა. ასევე შემიძლება მარჯვნივ უწყვეტ შემადგე-
ნელი (C) ან (F) სონორიზაციის მიხედვით ნაკლები აღმოჩნდებოდა მარცხნივ

უშუალო შემადგენელ სონორში (S) და კუბაი სონორში მისხვეთი მარეკლის მარეხნივ გაერკობის პრინციპი პარლევლი აღნიშნებოდა. მატრამ რაგანაჲ ეს შესაძლებლობა გამოჩინებულა, ამიტომ SCV და SCV სილაბური მოქელები მარეხნივ გაერკობილ არიან კუბაი სონორში პრინციპის მიხვეთი. ამალოტური მტეიმაჩეობა ტეაქუი აჲ განხილვი ყველა სხვა ორბლოკამ მოქელები: რეგირე ამას საბანაჲ სჲე-მეტი ტეიჩენებენ მარეხნივა VK ბლოკი ყველევის უფრო სონორია, ვიერე მარეხნივა S ბლოკი, ხოლო ჶეიომი VK ბლოკი მარეხნივა უშუალო შემადგენელი ყველევის აღემაგება სონორში მარეხნივა უშუალო შემადგენელს და, ამრიგაჲ, კუბაი სონორში პრინციპი არასიგეს აჩ ორლევა, რაგანაჲ ამტარი ორბლოკამ მოქელები Sჲ ურის S -სა და VK -ს, ამიტომ ყველა მატეანს ჩენი განვიხილვე რეგირე S + VK ორბლოკამ მოქელს.

ასევე ჶეიოს არლევენ კუბაი სონორში პრინციპი SCV ტეიპი მარეკლები, რაგანაჲ მტეკოტრა ორბლოკი (P) უფრო სონორია, ვი-ერე მისი მოქელები ხმელი (O).

SCV

სკა, სკალა, სკანაჲლო, სკოლა, სკოერი, სკა, სკანსელო, სკეტეკი, სკილეტი, სკილო, სკორეტი, სტატა, სტამბა, სტენი, სტილო, სტილია, სტეპენტი, სტემაჩი, სტერი, სტინესი, სქელი, სქესი, სეიოჲა, სეივა, სნაჲლა, სწორი, სჲა;

შეა, შეობა, შეენილო, შეტი, შეერი, შეტი, შეთე, შექერი;
 რეიონი

ხბო, ხეგბა, ხეიმა, ხემა, ხეხევა

მატრამ ორბლოკის (P) მიხვეთი პრინციპი SCV სილაბურ მოქელები მარეხნივ არა ხმელია (C) კლასისა და ქვეკლასების რანაჲლები პრინციპის, არამეჲ ორბლოკამი მარეკლები რანაჲლები პრინციპის,

ჩატანაყ ფრიკატოვის (F) მიმდევნო ნარმოცტენილია ცV მიხუცის
ტარია CSV, CS₁S₃V, C₁C₂V, C₁FV, CFS₁S₃V ერბოლოკიანი მარცვლეუბი.
ანიტომ ქარხეცში ჩვენ ტეაქუს FCV ტიპის მარცვლეუბის ტეერპიო FCSV,
FCS₁S₃V, FC₁C₂V, FCFV, FCF₁S₃V მიტეელებიო:

FCSV

სტეირი, სტეენა, სნრაფი, სნვევია, სფრეფი, სფრაფეტი, სფრიქენი,
სეშია, სკერეში, სპრინფერი, შტრიხი, სჩვევია

FCS₁S₃V

სკენა, სკენილი, სკელია

FC₁C₂V

სტკენია, სტკეია, სნვეენია, სნვეერი

FCFV

სეხებია, სეხელია

FCFS₁S₃V

სჩხევეთია, სჩხელითა

ჩატანაყ ფრიკატოვის (F) მიმდევნო პომიკია ნარმოცტენის ერბოლო-
კიანი მარცვლეუბის ჩანაცვლებიის პომიკიას, ამიტომ FCV, FCSV
FCS₁S₃V, FC₁C₂V, FCFV, FCF₁S₃V სილაბური მიტეელები ჩვენ უნდა გან-
ვიხილოთ თრბოლოკიანი მარცვლეუბი, სპაყ ლეკოქრა ფრიკატოვი (F) კონსტ-
რუქციას უნინს არა მიმდევნო ხმულიანი (C), არამეო მიმდევნო VX ბლო-
კიანი. ამ ტეებულებას მხარს უჭერს შედეტი თრ ტარემივბაყ.

1) ჩოქესაყ ფრიკატოვია (F) ტა ხქელია (C) კრასედი კონსტრუქციას
ქმინანი, მაშინი ისინი ტალატეზლო არიან მხილოტ ცქ მიმდევრეობის სახიო.
არსებოთია ამ შედეხევეაში ის, რომ ცქ კონსტრუქტია უოველევის პომიკო-
ნური. მატრამ ჩოქესაყ ფრიკატოვია (F) ტა ხმულია (C) კრასედი ტალა-

გებულო არიან FC მიმდევრობის სახით, მაშინ კომპლექსური: წესი ძალის კარგაჲ; რაღადაჲ კომპლექსური FC კომპლექსუბის მუჲაჲ (იჲრ., ჟ-, მ- და სხვ.) დუჲქვს კვტროტენული კომპლექსუბი: ბმ-, ხრ-, ხტ- და სხვ. ეს კი იმადჲ მიტვიიიიი, რომ კუჲიირი FC კომპლექსის მუჲაჲტენილ ელემენტებს შორის უფრო სუჲაჲია, ეიორჲ ცჲ კომპლექსის მუჲაჲტენილ იმადჲ ელემენტებს შორის. ასეიი სუჲთ კუჲიირი კომპლექსებს იმადჲ, რომ ფრიკატვი (F) არ ემნის კონსტრუქციას ლომ-ეჲენი ხმუჲლან (C) FC მიმდევრობადი.

2) მუჲმუჲუჲია, რომ ცჲ მიმდევრობა ეაროჲუჲი მუჲდღებუჲია კათიიიის სინიიიი(S)^I და ეჲუჲოღეს *იბრღი, იბღი, იღღი, იბღი, იბღი* და სხუა ამ ტიჲის კომპლექსუბი. მაჲრამ FC მიმდევრობის ტა-იიუა სინიიი(S) ეაროჲუჲი ჩუჲუღებრივი მუჲღუჲა, რაჲ ტანაჲირობებს კიიეჲ ეაროჲუჲი FSCV და FSCSV ტიჲის სილბჲური მუჲეღებუბი არსებობას:

FSCV

სრბოღა, ბრბა, ბრბოღმა, ბრჲა, ბრჲთ, ბრჲლო, ბრბობა, ბრბოღი, ბრბთ, ბრბუ, ბრჲენა, ბრჲიარო, ბრჲობა, ხრბოღუა, ხრბიარო, ხრბოღო

FSCSV

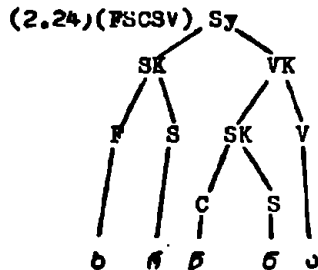
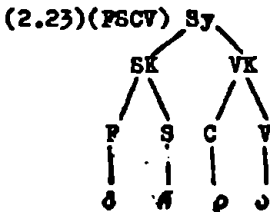
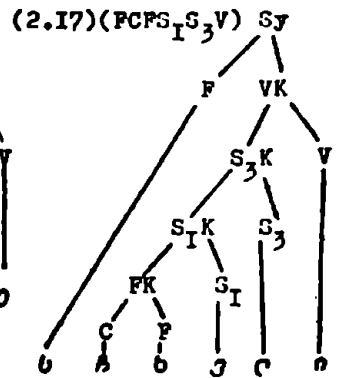
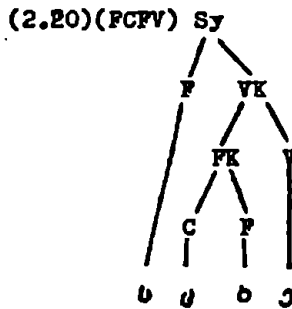
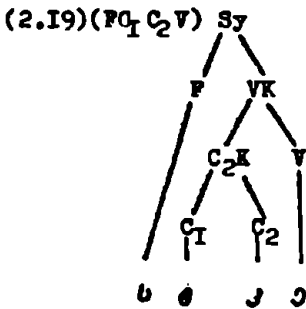
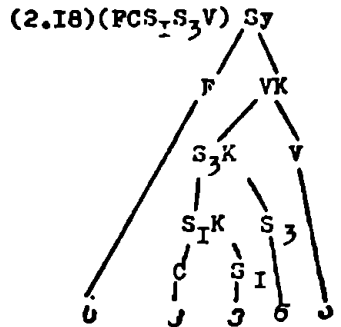
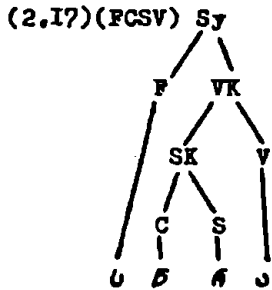
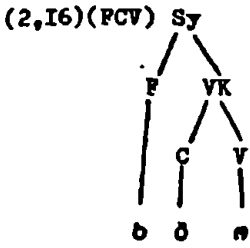
ბრჲნა, ხრბნა

FC მიმდევრობის სინიიიი (S) ტა-იიუის ჭაჲტოჲ მუჲთებებს იმადჲ, რომ ფრიკატვი (F) და ხმუჲო (C) ამ მიმდევრობადი არ ემნის კონსტრუქციას, რაღადაჲ რაღესაჲ ისინი კონსტრუქციას ემნის ც.ი.ცჲ მიმდევრობა რაღესაჲ დუჲქვს), მაშინ მათ ტა-იიუა სინიიი (S) რაჲ-მუჲებუჲია, ტარბა ამისა, FSCV და FSCSV ტიჲის მარეღებუბი F -ს აჲეს ჭაჲისი მარეღვი ვ, რომლის მიმარეღვი ჭაჲთი F სატვიტის რიღვი ტამოჲის და SK ბღუჲი ტაჲრკობრიუა მარეღვი ეღებუბი სინიიიიი კონიიიიის რაჲტა, რაჲ, რაღორჲ ამას ეჲემთ რაჲინაბაჲთ,

I. Ф. Г. Уттургадзе, Фонематическая структура городских диалектов грузинского языка в соотношении с литературным языком (автореферат докторской диссертации), Тбилиси, 1969, стр.: 22.

ქართული საკმაოდ იაქტიური ელემენტი მოქმედებაა და რაც ჩვენს საქმეებში:
 აკადრებს FSCV და FSCSV დაწინაობით რაოდენ SK + VK მოქმედ.

მეზოქმედები: საფუძველები, FCV, FCSV, FCS₁S₃V, FC₁C₂V, FCFV,
 FCFS₁S₃V, FSCV და FSCSV ფიქსი მარტელები: სარტელები
 ასე უნდა მარტელები:

აზრიგაპ, ვერს (2.16), (2.17), (2.18), (2.19), (2.20), (2.21), (2.22), (2.23), (2.24) სილაბური ღოგულები არღვევენ კრებანი სინთრრ-ბის პრინციპს, რაბტანაჲ ვერსა ამ მღველი VII ბლოკი უფრო სინთრრია, ვიერე P ან SK ბლოკები. ზაინს მბრეი VK რა SK ბლოკებოჲ ტა-ვრეოზილი არიან მარცხნივ კრებანი სინთრრბის მიხვეუთი რა, აზრიგაპ, მარჯვნივა უშუალო მემარტენერი ჟეველივის უფრო სინთრრია, ვიერე მარცხ-ნივა უშუალო მემარტენერი რა ვერსა ეს ღოგელი წარმიარტენს $PK + VK$, $SK + VK$ მღგაპ მღველებს.

კრებანი სინთრრბის მიხვეუთი მარველის მარცხნივ ტაველიბის წესი არ ირღვევა არც ქვეკლასების რენეი, როვესაჲ ეს ქვეკლასები აქვესიური რიგიი არიან რალატებერი. ქვეკლასების აქვესიური რიგიი რალატება ზი-ქოს უნრა არღვეუჲეს კრებანი სინთრრბის პრინციპს, მარტამ ეს პრინციპი არც ასეი მემიხვეუებში ირღვევა.

ტანვიხილი რე სინთრრული ქვეკლასების აქვესიურაპ რალატების სა-კოზი. ქარზევი რასტრება მიხლოპ წველილი სინთრრის აქვესიური მიმე-ვრობანი, რივილებო რეალიტებულია რრტარაპ: $S_3 S_1$ რა $S_3 S_2$. ამრიგაპ, მარქეს $S_3 S_1 V$ რა $S_3 S_2 V$ სილაბური მღველები:

- $S_3 S_1 V$: ივილი, რეა, რვეული, რვილი
- $S_3 S_2 V$: იმიბა, იმიბიერი

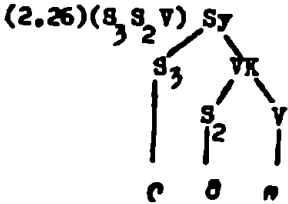
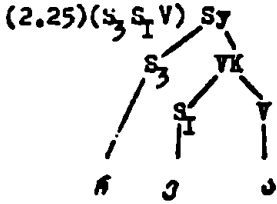
S_3 რარტანაჲ უფრო სინთრრია, ვიერე S_1 რა S_2 , ამიტი $S_3 S_1 V$ რა $S_3 S_2 V$ მღველებში კრებანი სინთრრბის პრინციპი ზიქოს რარღვეულია. მარტამ S_3 -ს აქ კლასი ისეიი პრინციპი, რიმილის მიმევეუთი მვიძებება რანაჲველი რრმინეის არა მარტო ხმიუნები (V), რიგორჲ ეს რრბლოკიან მარველები ტვენირა, არამიერ ზვიზნი რრბლოკიანი მარველები $S_1 V$ (რეა), CV (რძე), RV (რხე-, სიფვეაში "რხეა"), CSV (რძელ-სიფვეაში

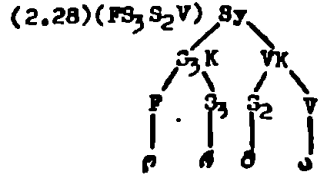
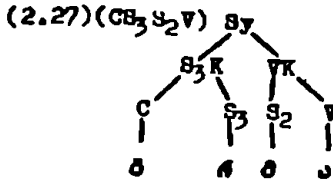
"Բժժիկժ"), FSV (ընդհ., սոցիալաժի "ընդըծժ") ըս սեյ. հոգորը յև ըսհընդ-
 Տընի ոցո ծընոթ սոհորհև (S) ժոծըընի յոծիոյսժի Յըսսժընընոս լը-
 ըս յընըրոյսժի ժարըլոև հանսըլըծժ. յև սոհորհ(S) ծժիհըր հըսընը-
 ժըլոս հոգորը S_3 ըս սժիոթի S_3S_1V ըս S_3S_2V . Բարհոսըընը
 $S+VK$ ժոգսժի ժոքըլոև յըրժո յարհանըծև. յև յո ոԺսժը ըըթըրըլընև,
 հոծի S_3S_1 ըս S_3S_2 սըլըսոյհըր ըսըսընըլոև լ:ոհորընի սր յընիսն յո-
 ըսըրըլընընև ըս հոծի S_3 սրևև սրս ժոծըընի S_1 -ոև սն S_2 - ոև
 սսըլըոթ, սրսժիք ժոքըլո VK ժոլոյև սսթըլոթ, հոծըլոև սծի Յընիծընը-
 յսժի հըսընընըլոև S_1V ըս S_2V -և սսծի.

հըսընսը S_3 սըլը ժոլոյև յընիև, սծիոթի ժսև Յըլոընս յըրընըլև
 ժըլոևև սսթըլոթոյ ծժըլոև(S) սն հրոյսթըլոև(F)սսծիև ըս, սծիոթը,
 ժըլոհոն ոցոև հըրըսծիոլ ժարընից յընսժի սոհորհոնև ժոծըրոթ. յսր-
 ժըլոծի ոցոևսը, ժսգրսծի ժսոնը ժըսըլև սսթը ժոքըլըն. յև ժոքըլընս
 CS_3S_2V , FS_3S_2V , FS_3S_1V , հոծըլընոյ $SK + VK$ ժոգսժի ժոքըլոև
 յըրժո յարհանըծև Բարհոսըընընը:

- CS_3S_1V : ժհԺ, հրԺ
- FS_3S_2V : ըհԺ
- FS_3S_1V : սրըս

հըսընսը սոհորըլո յըըլըսընընև սըլըսոյհըր ըսըսընընև Յընիծընընըսժի
 հոծըլոյսժի ժարըլընև յըընըլոծև, սծիոթի ժսև սթըրըլըրս սսը յընս
 Բարըլըսըընընը:

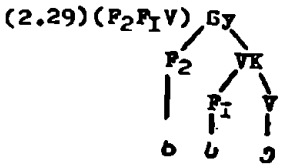
Ռոգորյ շեքսպե, յընթացի սոնորանին յրոնկոյն յեր արդյայցն յերս S₃S₁V S₃S₂V, CS₃S₂V, FS₃S₂V Բա FS₃S₁V Թոյն մարկընծոյ, Ռաթամայ պըլա մաթանծի VK Ելոյ, Ռոմելոյ թայոն ինեղ ժպերկոծիլո մարկնեղ, յթոս սոնորոյ, յորդ Յ₃ աճ S₃K Բա, ամրոցար յըս սոլածըրի թոքըլ-ծոյ ժպերկոծիլո արոյն մարկնեղ յարթըլի թոքըլթոյ թոյպոյ յրոնկոյն ինեքըլո:

յարթըլի հյըն ժյայլն պըլընոյրա Բալայըծըլ թրոյպոյլընոյ, Ռայ ժամայրոծըն F₂F₁V սոլածըրի թոքըլոս արլըծոծայ:

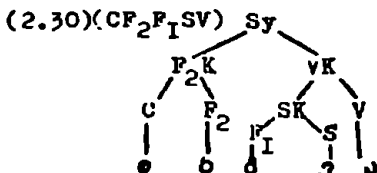
$$F_2 F_1 V$$

Իսըն, Իսընծա, Իսոլնա, Ի՞որո, Ի՞ջըլ

Մարմ F₂ -ոս թոքըլընո յոծոյտայոյ, ոսըլ Ռոգորյ սեյա անպո-ծոյր յընեքըլընո յրեմանցես յնապըլընոյն յրեծըլոյան մարկըլըն Բա արա V Բա S յըլանծո, Ռոգորյ յը յրեծըլոյան մարկըլընո ժըլո-նոյ. ամոթոմ F₂-ոս թոքըլընո յարթըլի ժընքընա Ռոգորյ F₁V (Յոր., Ի՞որո), ոս յ CV -ո (Յոր., Ի՞ծո, Ի՞թոմ Բա Ինը.). Ռաթամայ F₂- ոս թոքըլընո յոծոյտայո յրեմանցես յըլոլընա հայնապըլոն յրեծըլոյան F₁V Բա CV մարկըլընո, ամոթոմ F₂F₁V Նարմոպոյլն թոյպոյ F+VK թոքըլ-ծոն յըրո յարանցես, Ինո F₂- Ելոյ Ելոյն. F₂F₁V թոքըլոն սթըլթըլո անը յընա Նարմոյպոյլոնո:

բ -ն ժյւստըծըրոս յըրնքն թայնն իստըրոտոյ ԵՅըրոս (Ե) իս-
 Են թայննրոթայ, թայնըրթըրոյն $C_2 F_1 V$ իստըծըրո մոթըրո. յայ-
 րժըրո իստըրոն թայննրոթայն թայնըրո $C_2 F_1 SV$ մոթըրո թայ-
 րոնոյ իստըրոթըրոն յրոս 'ոտըրոթայն "ԵԵԵԵ", իստըրոն իստըրոթըրո
 յայնոս:

Եմրոթայ, յըրո $F_2 F_1 V$ թայնըրո $C_2 F_1 SV$ իստըծըրո մոթըրոն յըրոթըրո
 յըրոթայն իստըրոթըրոն յըրոնըրոյն, իստըրոն յըրո մոթըրոն յըրոթայն
 մոթըրոն VK , Երոն մոթըրոն - F_2 յն $F_2 K$, իստըրոն իստըրո-
 թըրոն Եմրոնն ԵՅըրոն իստըրոթըրոն VK -ն.

Երոթըրոն իստըրոն յըրո: յըրոնըրոն թայնըրոն ԵՅըրոն (Ե)
 թայնն յըրոնըրոն մոթըրոն յըրոնըրոն իստըրոն $C_2 F_1 V$, $C^d C^1 V$,
 $C^{ef} C^d V$ յըրոնըրոն $d, 1, ef$ յըրոնըրոն յըրոնըրոն
 (d), յըրոնըրոն (1) թայնն յըրոնըրոն (ef):

- $C_2 C_1 V$
 յըրո, յըրո, յըրոն, յըրոն
 յըրոն, յըրոն, յըրոն, յըրոն, յըրոն, յըրոն
 յըրոն, յըրոն, յըրոն
- $C^d C^1 V$
 յըրո, յըրոն, յըրոն, յըրոն
- $C^{ef} C^d V$
 յըրոն, յըրոն, յըրոն

C_2 -ն յըրոնըրոն յըրոնըրոն յըրոնըրոն $C_1 V$ յըրոնըրոն յըրո-
 յըրոն, C^d -ն յըրոնըրոնըրոն $C^1 V$, Երոն C^{ef} -ն յըրոնըրոնըրոն - $C^d V$

Այն յս գաղթյ սպանուհոս, որն C_2C_1 , C^dC^1 քա $C^{af}C^d$ նոնքարո-
ծընն ար թանցիեոլոս յոնսթրաքտիվընք, նադրան Յիոմըննա Նոքտոոոս
սեյա ժարեմոցընընք, որմըննք նադրա ժոնդընընք, որն այլընկոթք
քալադըննի եՅընն (C) ար յմնոն յոնսթրաքտիվընք:

1) եՅընն այլընկոթք յոննընքսընն ար ոլսայն յոննդըննի
նընք: քա սնոթն ղյալընն ոոդրք յոննդըննի (լո-, դո-, յո-), ու:
յոթըննդընն (ք-, ժո-, յո-, ղո-, ղո-, ղո-) յոննընքսընն. յս դա-
րեմոցնա ղոքոթընն ոննք, որն եՅընն այլընկոթք յոննընքսընն ժոնն
յոյնն ոսքոթ, որս ոսքոթ նոնք ղյալընն ոննք, որն յս յոննըն-
քսընն ար նադրադընն յոնսթրաքտիվընք.

2) եՅընն այլընկոթք յոննընքսընն եՅոննք ժոննըննա սոննոն (ն)
որս ժոննըննընն C_2SC_1V , C^dSC^1V , $C^{af}SC^1V$, $C^{af}SC^1V$ սոնն-
նընն ոնքըննն արնընննն:

յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն,
յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն, յոնն

նոն, նոն, նոն

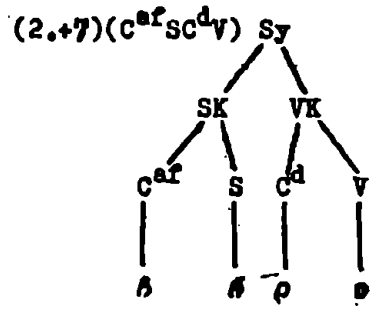
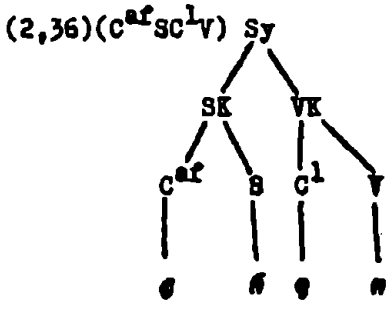
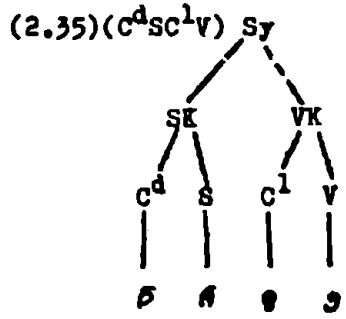
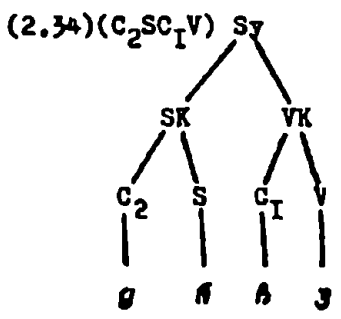
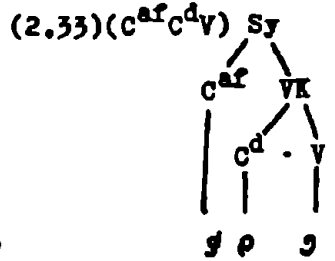
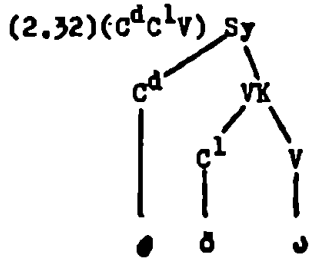
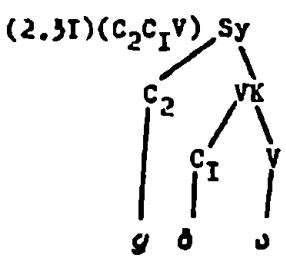

նոն, նոն

նոն, նոն, նոն

սնոնն, այլընկոթք յոննընքսընն յոննդըննընն քա ղոն
նըննընն ղոննննա սոննոն (S) յոննընն յոնն ղոննընն, որն յս
յոննընքսընն ար նադրադընն յոնսթրաքտիվընք: քա սնոթն այլընկոթք
յոննընքսընն յոննընն ոննըննընն ղյալընն ղյալընն ղյալընն ղյալընն
նոնննն ոննըննընն քա ղոնն սոննըննընն ղյալընն ղյալըննընն:

(2.31), (2.32), (2.33), ზოგჯერ ჩვენ შეიძლება $C + VX$ ზოგჯერ
მოკლები, ხოლო (2.34), (2.35), (2.36), (2.37) ზოგჯერ - $BK + VX$
ზოგჯერ მოკლები გამოვიყენოთ.

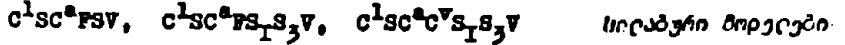
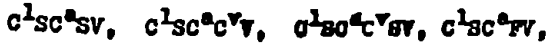
ამრიგად, ხშირად აქვესიტყვი კომპლექსების შენეული მარცვლებით
უნდა აღვუქვეყნო კლები სინთეზის პრინციპის მიხედვით, რთული სხვა აქვე-
სიტყვი კომპლექსები. მნიშვნელოვანია ერთი განმარტება: ვრცელდება ნა-
ღვლებში ჩვენ გვაქვს მხოლოდ გვესიტყვი კომპლექსები და საინტერესოა
აქვესიტყვი კომპლექსები. ვრცელდება ნაღვლებში, პირველად, გვაქვს აქვე-
სიტყვი კომპლექსები და ასევე ზღვრები: შეხვედრის სამდებარე, რაც ჩვენ
სამუდამად გვაძლევს ნაგასკენა, რაც ერთი ზღვრის მიხედვით უარყოფით
აქვესიტყვი კომპლექსი დაუშვებელია. $\int \int$

აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ სინთეზი (S) გათვალისწინებული
არ არის მხოლოდ ხშირად აქვესიტყვი კომპლექსებისათვის. ეს მოვლენა ხშირ-
დამ გვესიტყვი კომპლექსებშიც დაგვეტყვი, რაგანაც, როგორც ვხედავ, ზღვრ-
ებისა და ანტიპროტონ ხშირად გვესიტყვი კომპლექსები სარეაქტიურო
უარყოფით სინთეზი (S) გათვალისწინებული და გვაქვს C^1SC^2V ზღვრის მარ-
ცვლები:

ბრუნ, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა,
ბრუნ, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა

ამ შედეგებზე უნდა ვთქვათ (S) მოკლები პრინციპი ნაღვრების
ვრცელდება მარცვლები სინთეზის პრინციპის, რაგანაც უარყოფით
ჩვენ გვაქვს

სინთეზის მოკლები
(ინტერესები a და v არის შესაბამის ანტიპროტონი (a) და უარყოფით (v)

ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა, ბრუნა

$C^1SC^aC^vV$

ბრწყელი, ბრკალი, ბრკალი, ბრყენა, ფრევილი, ფრევილი,
ფრევილი, ბრყელი, პრყელი, პრკალი, პრყენა, პრყელი.

$C^1SC^aC^vSV$

ბრკლიანი, ბრყელიანი, ბრყელიანი, პრყელიანი

C^1SC^aFV

ფრახილი, ბრახილი, ბრყელი, ფრახილი, ფრახილი, ფრახილი,
ფრახილი, ფრახილი, ფრახილი, ფრახილი

C^1SC^aFSV

ბრყელიანი, ბრყელიანი, ფრახილიანი

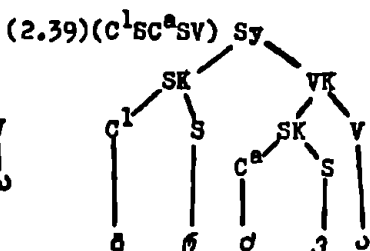
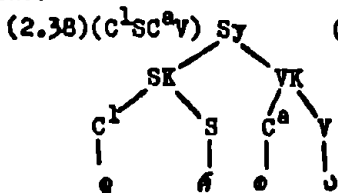
$C^1SC^aFS_I S_3 V$

ბრყენა, ფრახიანი, ფრახიანი

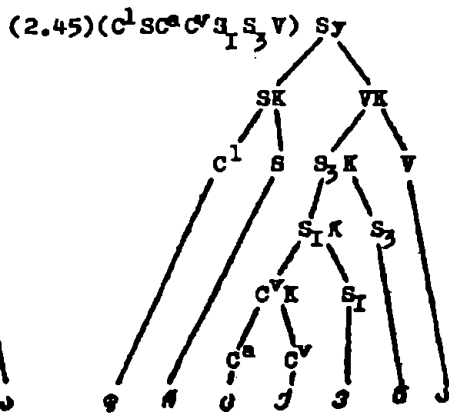
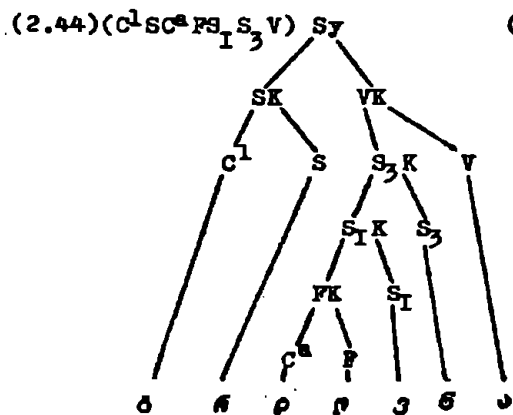
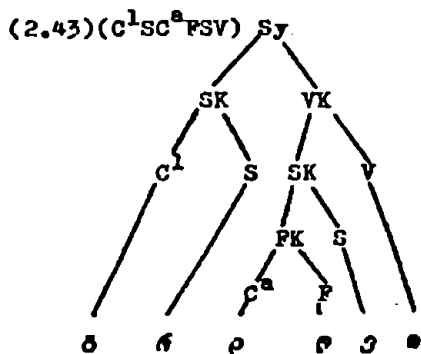
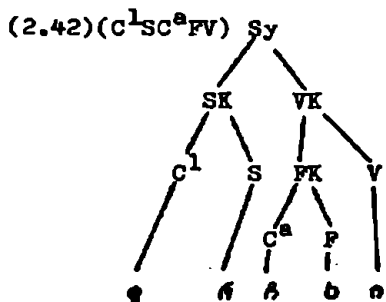
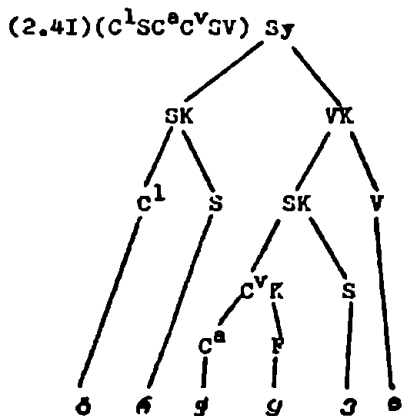
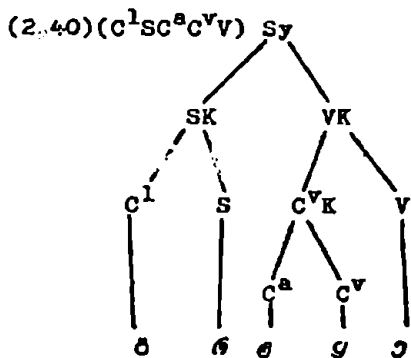
$C^1SC^aC^vS_I S_3 V$

ფრევიანი, ფრევიანი

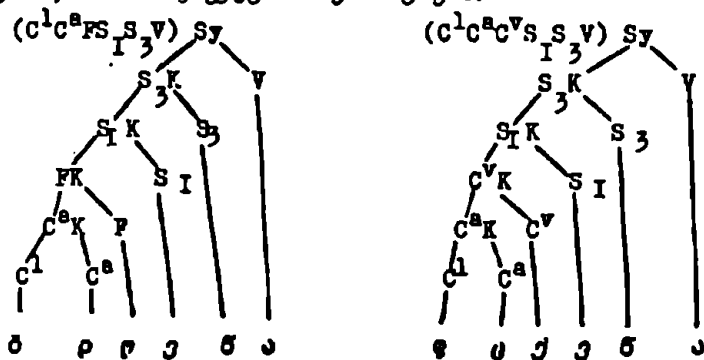
რატანაჲ სონორის (S) მონპევიო პომიკოპიო ვრმანენეს ენაღვლეობანი
 C^aV , C^aSV , C^aC^vV , C^aC^vSV , C^aFV , C^aFSV , $C^aFS_I S_3 V$, $C^aC^vS_I S_3 V$
 სილაბური მონპევიო, რმეღეღიო ვრმეღეღიანი მონპევიო სილაბური ვარინიანი
 ბია, ამიღიო C^1SC^aV , C^1SC^aSV , $C^1SC^aC^vV$, $C^1SC^aC^vSV$, C^1SC^aFV ,
 C^1SC^aFSV , $C^1SC^aFS_I S_3 V$, $C^1SC^aC^vS_I S_3 V$ მონპევიო მონპევიანი
 სილაბური მონპევიო, რმეღეღიანი სილაბური ვრმეღეღიანი სილაბური ვარინიანი
 ვარინიანი:

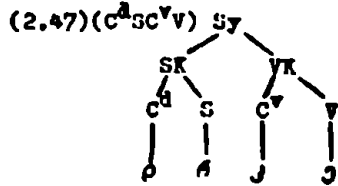
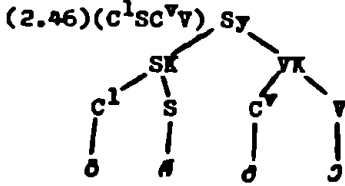
$C^1 S C^a$ კომპლექსი სალიტერატურო ქართულში შესაძლებელია რეალიზებულიყოს სინთრის (S) გარეშე. ამ შემთხვევაში ირბოკთან მარცხალი გახდება ვრცლოკანი, რომელიც გვერდობილი იქნება მარცხნივ კუდაპი სინთრობის პრინციპის მიხედვით. ასე, მაგალითად, ღე ჩვენ გვაქვს "ბეღენა" და "გუქენა", მაშინ სტრუქტურა ასეი იქნება:

ა- სისტემის ქარბინიული კომპლექსები, როგორც ღესი, სინთრობ (S) არ იბიქება. ჩვენ გავადასტურებ სჯო მხბი შემთხვევა, როქესაც ბილბი-აღური და ველირული ბშულების გეყსიური კომპლექსები სინთრობ (S) არიბ გაბიქული. ეს შემთხვევებია: ბრბე, ბრბვ, ბრბენილი, გრქვევა. ირ სი-ფყვაში გაბიქულია სინთრობ (S) გენბალური და ველირული ბშულების გეყსიური კომპლექსები. ესენია "ბრბეა" და "ბრბენა" სიფყვები. აგრი-კაფბინია და ველირული ბშულების გეყსიური კომპლექსების სინთრობ გაბიქევა საერბოპ არ დასტურბება ისევე, როგორც ბ - სისტემის ქარბინიული კომპლექსებისა.

ამბბბმ ქარბინიული კომპლექსების სინთრობ (S) გაბიქევა უგრო გაბინ-ბაკიისია, ებბრე რბვკარული ბივეენა. მბგრამ ეს გაბინაკიისიყ ვერ

արևըցես յղծարո սոհորոծոն Թեքթոն Թարյուղ: Թարյուղոց Կարկոծոն
 ԴրոնտՅն; Կարժանայ Եարծոդըծնցն Կրծրոյոյան Ը¹ՏԸ¹Վ Բա Ը²ՏԸ²Վ
 Սոլածրոն Ըրքըլծոն, Կրծրոն սթրքթրոն սնցոն:

(2.38), (2.39), (2.40), (2.41), (2.42), (2.43), (2.44), (2.45),
 (2.46), (2.47) Ըրքըլծոն Կարժանցնցն յրոն Ըրժար SK + VK Սոլածրոն
 Ըրքըլծոն:

Յարոն Բոնթրոնցոյոյո յրքթոն սյսոնոյր յԹճըլցնցն յրքըլծն
 Կրո յրոն Բա ԿԹայ Եանծոյոնոն սն Կրծրոյոյան Եանծոյոնոն Երքթրոն
 Երո յԹճըլցնցն, Սոհորոծոն (S) Բանթրոնցն Ենոլոթ Տ₁Տ₁(Յ) Բա
 Տ₂Տ₂ (ՈԹ) յԹճըլցնցն Բա Երքածածոնսար Երքթրոն Տ₁Տ₁Վ Բա Տ₂Տ₂Վ
 Սոլածրոն Ըրքըլծոն:

Տ₁Տ₁Վ

Յրքթրոն, Յրքթրոն, Յրքթրոն, Յրքթրոն, Յրքթրոն

Երքթրոն, Երքթրոն, Երքթրոն, Երքթրոն, Երքթրոն
 սնցոն յԹճըլցնցն Կրոյոյոյոնս (P) յրքթրոն սն Բանթրոնցն
 Կրքթրոն Ենոլոթ յրքթրոն Երքթրոնս յԹճըլցնցն Ը¹ՏԸ¹Վ Երքթրոն Երքթրոն
 Ըրքթրոն:

Ը¹ՏԸ¹Վ

- Կրքթրոն, Կրքթրոն, Կրքթրոն, Կրքթրոն
- Երքթրոն, Երքթրոն, Երքթրոն, Երքթրոն
- Երքթրոն, Երքթրոն, Երքթրոն, Երքթրոն

Տ₁Տ₁Վ, Տ₂Տ₂Վ Բա Ը¹ՏԸ¹Վ Սոլածրոն Ըրքթրոն Երքթրոն Կրքթրոն
 յրքթրոն սոհորոծոն ԴրոնտՅն, Կարժանայ Եարծոյոյան սոհորոծոն սն Ըրքթրոն
 Երքթրոն յն Ըրքթրոն Կրծրոյոյան Սոլածրոն Ըրքթրոն, Սարսոն Տ₁Տ₁Վ

S_2S_2 րա $C^V C^V$ միմքայրոծծծծ ար լրծծծծ րոնծծծծծծծծծծ.
 ջայրոքրա S_I , S_2 րա C^V ար միմքայրոծծծծ ճարծծծծծծծծծծ
 արոծծ ոնյծ յոծծծծծծ, րոծծծծծ միմքայրոծծծծ ծյոծծծծծ րոնծծծծծծծ
 ճյոծծծծծծ յրոծծծծծծծծծ ժարկրոծծծ, ժարկրոծծծ, CV , FV , CSV , FSV
 րա Նծծծ. անյոծ րոնծծծծծծ յրոնծծծծծծծծծ ոծծծծծ, րոծ $S_I S_I V$ րա
 $S_2 S_2 V$ ճարծծծծծծծծծ $S + VK$ ժոծծծծծծծծծ յրոծծծ յարոնծծծծ
 ծծծծ, Նարկրոծ ջայրոքրա S րոնծծծծծծծծծ րոնծծծծծ S_I ան S_2 .
 $S + VK$ ժոծծծծծծ րոնծծծ յարոնծծծծծծ յրոծծծծծ յարոնծծծծծծ րա
 անծծծծծ յրո յարոն յարոնծծծծծծծծծ յծ Նարկրոծծծ. րոնծծծծծ ոնծծծծ
 յրոնծծծծծծծծծ, րոնծ $S_I S_I V$ րա $S_2 S_2 V$ ճարծծծծծծծծծ րոնծծծծծծծ
 յարոնծծծծծ, րոնծծծծծծ $S_I S_I$ րա $S_2 S_2$ միմքայրոծծծծ ար լրծծծծծ րոնծծծծ
 յարոնծծծծծ.

$C^V C^V V$ ժոծծծծ ջայրոն ոնծծծծ $C + VK$ ժոծծծծծ ժոծծծծծ
 յարոնծծծծծ, րոնծծծծծ յարոնծծծծծ յարոնծծծծծ, $C^V V$ ժոծծծծծ ջար-
 րա, յրոնծծծծծծծծ ճարծծծծծծծծծ ոնծծծ $C^A V$ րա $C^L V$ ժոծծծծծծծ
 (ժոծծծ., ջոծծծծ, ջոծծծծ), անյրո $C^A S V$ րա $C^L S V$ (ժոծծծ., ջոծծծծ,
 ջոծծծծ, ջոծծծծ). ջարոն անծծծ, $C^V C^V$ միմքայրոծծծծ ար ոնծծծծ յարոնծծծծ
 ջոծծծծծծծծծծծծծ, րոնծծծծծծ յարոնծծծծծծ յարոնծծծծծծծ յարոնծծծծծծ
 յարոնծծծծծծծծծ. յարոն յարոն, րոն յարոն (C) ան րոն յարոն յարոն
 (F) յարոն յարոն յարոն յարոն յարոն յարոն յարոն յարոն յարոն յարոն
 (B) րա յարոն $CSCV / CSCSV$, $FSFV / FSFV$ ժոծծծծծծ, րո-
 ժոծծծծծծ $SK + VK$ ժոծծծծծ ժոծծծծծ յարոն յարոն յարոն:

CSCV/CSCSV

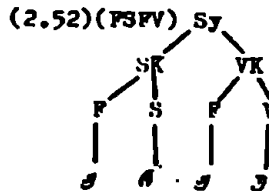
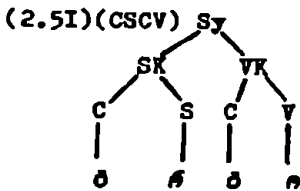
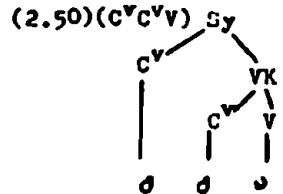
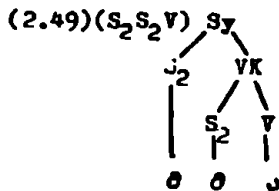
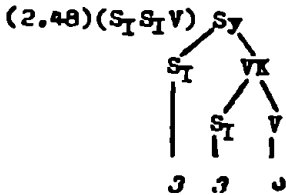
- ծծծծ, ջոծծծծ, յարոն, յարոն, յարոն, յարոն, յարոն, յարոն;
- ջարոն, ջարոն, յարոն, յարոն

FSFV / FSFSV

ბრძოლა, ჭრე, ურთობა

სრსეილი; ბრძმა

ყველაფერი ეს ჩვენ უცლებლად გაძლიერეს $S_1 S_1 V$, $S_2 S_2 V$, $C^V C^V V$, $CSCV$ / $CSCSV$, $FSFV$ / $FSFSV$ სილაბური მოძველები ჩაუვარდნა ირწილიკიან მოძველებად და მათი სტრუქტურა ასე ნაჩვენებია:

ამრიგად, ცხადი იყება, რომ ვერც კომორგანული დაწინაურების კონსტრუქციები არსებობს კლებადი სინთეზის პრინციპს, რადგანაც ამგვარი კონსტრუქციის შემადგენელი კომორგანული დაწინაურების სხვადასხვა ბლოკის განაწილებული და VK ბლოკი ყოველთვის მუდმივ სინთეზის ხარისხით, ვიღაც S_1 , S_2 , C^V ან CS და FS ბლოკები.

სწორედ ამგვარი მუდმივების შემდეგ შეიძლება დაუასკვნას, რომ არც ურთობილი და არც ირწილიკიანი მარცვლები არ უნდააღიარებულან კლ-

მადი სონორობის პრინციპი, რომელიც მარცხის ატვირთვას ფუნდამენტალური პრინციპია. სხვა სიტუაციებში რთული ვიქტორია, კერძოდ სონორობის პრინციპი აქვეყნებულია და არ უკლებს რაიმე გამოწვევას. ამ პრინციპის აბსოლუტუტობის გამტკიცება იცო სწორედ ჩვენი მთავარი მიზანით ნინამდებ-
 ბარე ნაპრობი, რაც ჩვენ საშუალებას გვაძლევს ერთდროულად და ერთ-
 დროულად მარცხები ატვირთოთ ერთი მოკლე ნების მიხედვით და არ შე-
 მოვიტანოთ ამ სახე ნუსები.

მაგრამ ერთდროულად და ერთდროულად მარცხების უნიფორმული-
 ტიპი არ ნიშნავს მათ შორის განსხვავების ნაშლას. ერთდროულად
 მარცხებში S ყოველივეს VK -ს ჭრის, ხოლო ერთდროულად მარცხე-
 ბში VK ნარმოცდენს მხოლოდ ერთ დროს, მარჯალა, ძირითადს, მაგრამ
 არა ერთდროულად. ამრიგად, ერთდროულად მარცხები უფრო მეტი არიან,
 ვიდრე VK . დედაქვეს სხვა თხილი მოკლე მოკლე ერთდროულად მარცხ-
 ებისა: $S + VK$, $P + VK$, $C + VK$ და $SK + VK$, რომ-
 ლებიც ქარხვარი რეალიზებული არიან მეტი ატვირთული კერძო ვარაზნე-
 ბით. სწორედ ეს საყველთი დროები (S , P , C , SK) განასხვავებენ ერთ-
 დროულად მარცხებს ერთდროულად მარცხებისაგან და საყველთს დე-
 დედაქვეს ერთმანეთს დაკავშირისპირით ერთდროულად და ერთდროულად
 სიღატაკი მოკლეები.)

§ 4. საბიბლიოთეკის მარცხები. სალიფრატორ ქარხვარი ჩვენ

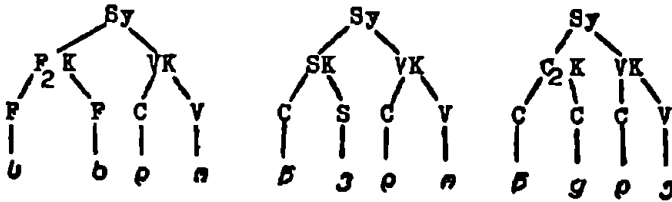
შეიძლება ვილაპარაკოთ საბიბლიოთეკის მარცხების შესახებაც. ამდროს
 მარცხების პირველი დროს ქარხვარი რეალიზებულია როგორც B_2 (მ),
 რომელიც შეიძლება მისაყველთს შეიძლება ერთდროულად მარცხები და,
 ამრიგად, დედაქვეს $((S_2 + (S + VK))$, $((S_2 + (P + VK))$, $((S_2 + (C + VK))$, $((S_2 + (SK + VK))$
 სიღატაკი მოკლეები:

$$((S_2 + (S_2 + VK))$$

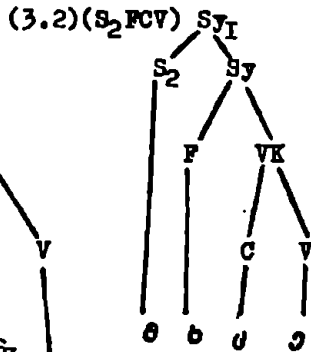
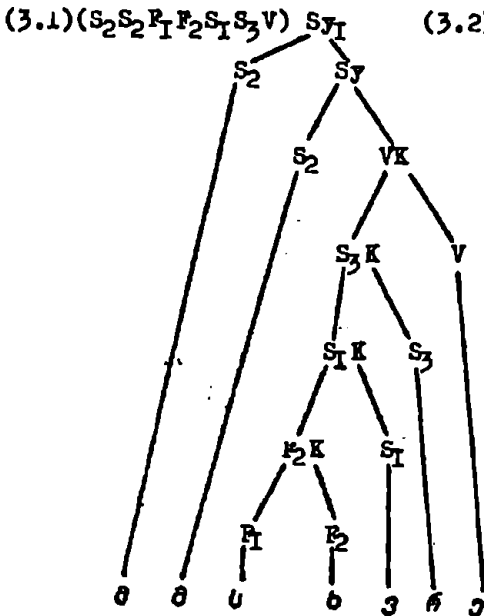
მისხვრეველი, მისხვრეველი

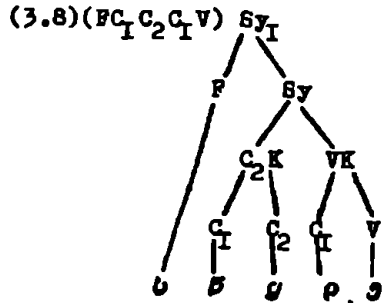
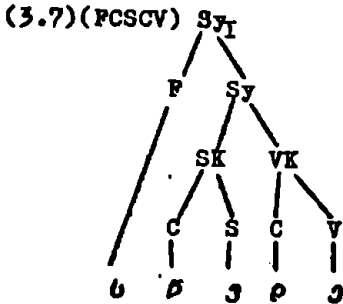
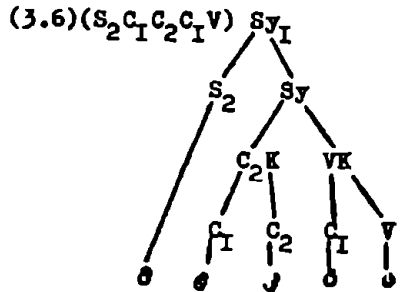
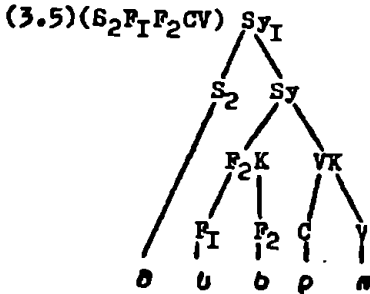
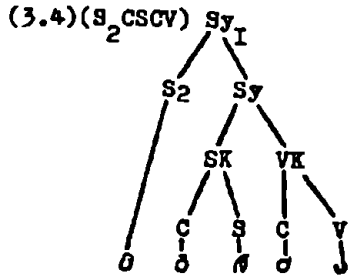
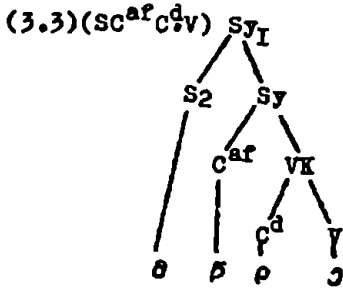
$FK+VK$ (სხორმა), $SK+VK$ (წვირმა), C_2K+VK (წყდება),
 სადაც F , S და C ზღვის მხრე ჯერცხობილი არიან მარცხნივ კუ-
 ბარი სონორობის მიხედვით და ზეითონი ნიშნით მარცხედს აქვთ ასევე
 სტრუქტურა:

ამრიგად, S_2 ბლოკი ვერ ქმნის კონსტრუქციას VK ბლოკის საფეხით
 S , F , C , SK , VK და C_2K -სთან და ამიტომ მოცემული სამბლოკიანი
 ბოძების სტრუქტურა შედეგშია იგივე უნდა წარმოვადგინოთ:

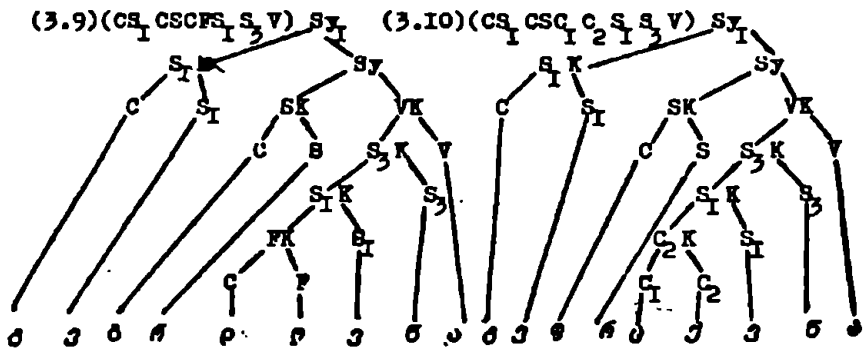

მითვლიერ.სამბელოკიან5 მარტელებში Sy კოეფიციენის უფრო სონორია, ვიდრე სატელეოი S2 ან F. ბენიონ Sy, რომელიც მრბელოკიანი კონსტრუქციისა, მარტენივ გაერტობილია კლებადი სონორობის პრინციპის მიხედვითა, ამრიგად, სამბელოკიანი მარტეალიც წაღიანად გაერტობილია მარტენივ კლებადი სონორობის პრინციპის რაკვითა.

ამდროინდელი მდგომარეობა აქვეყნის ისეთ შემთხვევებში, როდესაც საშობლოკიანი მარცვლის პირველი ბლოკი არის არა S_2 (ბ) ან F , არამედ S_1 (ვ), ე.ი. აქვეყნის /ვებადობი/ $((S_1 + (C_2 K + VK))$, /ვფრადობი/ $((S_1 + (C_2 K + VK))$, /ვ ნებადობი/ $((S_1 + (SK + VK))$, /ვბრძანებადობი/ $((S_1 + (SK + VK))$, /ვბრძანებადობი/ $((S_1 + (SK + VK))$. თანხებვაება მხორკო იმართია, რომ S_1 მუსაძლებელია ვეიოთნ იყოს ტავრკობილო მარცხნივ კლებადი სონორობის მიხვებოე რა ტვეოწივს /ავფრადობი/ $((S_1 K + (SK + VK))$, /ავბრძანებადობი/ $((S_1 K + (SK + VK))$, /ავფრადობი/ $((S_1 K + (SK + VK))$. ეზნოთო მარცვლის ტავრკობას მანხმეიანი ფრნემები მარცვლის სორმე. ყველამე რმბა ტავრკობილო მარცვლები ეაროჯლი იუნება /ავბრძანებადობი/ რა /ავფრადობი/, რომელია სფრჯტყრა ასეოთა:

როგორც ვხვდავთ, მარცხნივ ყველამე რმბა ტავრკობილო საშობლოკიანი მარცვლები არ არღვევენ კლებადი სონორობის პრინციპს, რატანაც S_1 უფრო სონორია, ვიძრე $S_1 K$. S_1 -ის ორი უზულო შემადგენლოპან VK უფრო სონორია, ვიძრე SK რა /ავბრძანებადობი/ რა /ავფრადობი/ მარცვლები მარცხნივ ტავრკობილო არიან კლებადი სონორობის პრინციპის რაღვიო, რაც ერმხვი კოდე ეახამავს ამ პრინციპის აქსოლუფურ ხასიოთა.

55. ԲԱՐՍԵՐԻՆ ՍԱՐԿՄԱԿԱ ԲԱՐՍԵՐԻՆԱ ՈՏԸՆՊԵՅՈՒ ԲՎ ԲԱՐՍԵՐԻՆ ՍԱՐԿՄԱԿԱՆ
ՍԱՂԻՑԵՈՒ ՍԱՂԻՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎՈՐՈՒ. ԵՎՐՈՊԵԱԿԱՆ ՄԻՆԻՍՏԵՐՆԵՐԻ ԿՐԿՐԱ ՈՒՐՈՒՅՈՒՄ
ՎՐԱՑ ԸՆՇԵՐՈՒՄՔ ԹՈՒՅՄԵՆՆԵՐ ՄԻՍՅՈՒՆԻ ՍԻՏՅՈՒՆԻՆ ՎՍՅՈՒ ԹԱՄԱՐԱՅՐՈՒՄ:

- (I) 1) ԿՐԿՐ-ԵՅ-ՑՈՒ (ԿՐԿՐԵՅՑՈՒ), ՄԱ-ԹԱՐ-ԵՄ-ԵՐՈ (ՄԱԹԱՐԵՄԵՐՈ)
- 2) ԵՎՐ-ՑՅԵ-ԵՐՈ (ԵՎՐՑԵՅԵՐՈ), ՄԱՐ-ԵՈՒ-ԸՈՒ (ՄԱՐԵՈՒ), ՄԵՐ-ՅԵ (ՄԵՐՅԵ)
- 3) ԵՍԹ-ՅԵ (ԵՍԹՅԵ), ԿԱՏՐ-ՅՈՒ (ԿԱՏՐՅՈՒ), ԵՈՐ-ՑԱՆ (ԵՈՐՑԱՆ), ԿՎԿ-ՍԱ (ԿՎԿՍԱ):

ՄԱԹՐԱՄ ԱՐՎԵՐՅԵՐՈՒՄՈՒ ՈՒՄԵՐՈՒՄ ԵՎՐՈՊԵԱԿԱՆ ԵՆՈՐՈՒՄՈՒ ՈՏԸՆՊԵՅՈՒՆՍԱՅՈՒՆ
ՎՍՅՈՒ ՍԻՏՅՈՒՆԻՆ ՎՍՅՈՒ ԹԱՄԱՐԱՅՐՈՒՄ:

- (II) 1) ԿՐԿՐ-ԵՅ-ՅԵ-ՈՒ, ՄԱԹ-ԱՐ-ԵՄ-ԵՐՈ
- 2. ԵՎՐ-ՑԵՅԵ-ԵՐՈ, ՄԱՐԵՈՒ-ԵՐՈ
- 3. ԵՍ-ԹՅԵ, ԿԱՏՐՅՈՒ, ԵՈՐ-ՑԱՆ, ԿՎ-ՍԱՎ:

ՄԱԹՐԱՄ ՊՐԻՆԿԻՍՏՐԱՆ ԵՎՐՈՒՈՆՍԱՅՈՒՆ: ՄԻՍՅՈՒՆԻ ՍԻՏՅՈՒՆԻՆ ԹԱՄԱՐԱՅՐՈՒՆ
ՈՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՈՆԻ ԵՐՑՆԱՐԱՔ ՍԱԼԸՄԱՑՈՒ ԲՎ ՄԻՆԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՊԻՏԱԿԱԿ, ԿԱՊԻՏԱԿԱԿ-
ԲԱՅ ԿՅՈՒՆ ԵՎՈՒՅ, ՎՐ ԱՐՎԵՐՅՈՒՆ ՈՒՅՅՈՒ ՊՐԻՆԿԻՍՏՐԱՆ ՎՆ, ԿՐԿՐՅՈՒՆ ԿՐԿՐՅՈՒՆ
ՄԻ, ՊՐԻՆԿԻՍՏՐԱՆ ԵՎՐՈՒՈՆ, ԿՐԿՐՅՈՒՆ ՄԻՏՅՈՒՄՔ ԿՅՈՒՆ ՄԱՐՍՅՈՒՆ ՍԱՐԿՄԱԿԱՆ ԹԱ-
ՐՅՈՒՆԻ ՄՍԿՐԻՍՏՐԱՆ ԵՎՍՅՈՒՆ. ՄԻՏՅՈՒՆ ԵՎՐՈՒՅ, ԵՎՐՈՒՅՈՒՆ-ՊՐԻՆԿԻՍՏՐԱՆ ՄԻՏ-
ՅՈՒՆ, ԿՐԿՐՅՈՒՆ ՄԱՐՍՅՈՒՆ ԵՎՍՅՈՒՆ, ՄԻՏՅՈՒՆԻ ՍԱՐԿՄԱԿԱՆ ԵՎՍՅՈՒՆ-
ՍԻՏՅՈՒՆ ԵՎՍՅՈՒՆԻ ԿԱՌԱՎՈՐՈՒՄՔ, ԿԱՊԻՏԱԿԱԿ ԵՎՍՅՈՒՆԻՅՑ ՄԻՏՅՈՒՆԻՅՑ ԿՐԿՐ-
ԵՎՍՅՈՒՆ ԲՎ ՄԻՏՅՈՒՆԻՅՑ ԵՎՍՅՈՒՆ ԵՎՐՈՒՅ ԵՎՐՈՒՅՈՒՆԻ ՍԱՐԿՄԱԿԱՆ ԵՎՍՅՈՒՆ
ԵՎՐՈՒՅ ԲՎ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՈՒՆ-ՊՐԻՆԿԻՍՏՐԱՆ ԵՎՐՈՒՅՈՒՆ ԵՎՐՈՒՅՑ. ՍԻՏՅՈՒՆԻՅՑ
ԵՎՐՈՒՅՈՒՆԻ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ, ԿՐԿՐՅՈՒՆ ԵՎՐՈՒՅՑ
ՍԱՐԿՄԱԿԱՆ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ, ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ

1. ՎՄԻՆ ՄԻՆԱԿԱՆ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ ԵՎՐՈՒՅՑ

ვესპროცურ წესებს და ვერ სუემენ ჰასუხს იმ ფუნდამენტალურ კოლხეაბე, ზე რატომღაა მოცემული სიტყვების დამარცხების პირველი ვარიანტი ვერც ბუნებრივი და ბისაღებო, ვიძრე მეთრე ვართანთ. სხვა სიტყვებოც რომ ვაქვამ, ჭაქსწინმიურ ფონოლოგიურ ფორმებს არა აქვს მუცყველი ინფორმის სამეცყველი ქუვეის მოქველრების მესა-ძრებლობა, ვ.ი. არა აქვს ვესპროცურული ძალა.

მაგრამ მარცხის განხილვა ივრარქიურ სტრუქტურად და სუბსტრუქციის წესების ვესპროციათა ჩვენ გვაძრევს დამარცხების მუსტ კრთვრის, რომველე დავრწინობთაჲ მესაძრებველი ხევაა დამარცხის ვლე-მენფარჯი წესების აღმობენა, რომლებოც, ჩვენი აზროც, უნივერსალური წესებოა და ამოგომ მიუბვერებენ სალოტრასტურ ქარველიც.

რადგანაც მარცხის საბლერის საკრთხი უნდა მემონებვეს ხმიუნის (V) მომვენთ პოტიოაში, ამოგომ განვიხილოც ზე სუბსტრუქციის რა წესებოა მესაძრებველი ამ პოტიოაში სალიტერასტურ ქარველიც.

ხმიუნის (V) მომვენთ პოტიოაში სალოტრასტურ ქარველი ვრამანვესა მუიძრება ჩვენაველინ რთვრე ვრამლოკიანი და რბლოკიანი, ისე საბლოკიანი მარცხლებოც. რადგანაც ხმოუნის (V) მომვენთ პოტიოა ქარველი ხასიოაჲვა სილაბური ნოქვლების ჩანაველების ამსო-ლვეური მუბლერველინთ, ამოგომ ხმოვანი (V) კონსტრუქციას ვერ ბუ-ქმისს აოძვენთ მანხმოვანმან და ვერ იქნება ბისი ბირვეი. სხვა სიტ-ყვებოც რომ ვაქვამ, მარცხის გავრსობა მარჯვნივ ინლატვი არ ხევაა და რომ ხმოვანი (V) კონსტრუქციას ქმისს არა მის მომვენთ მანხმო-ვანმან ან მანხმოვანთა კომპლექსმან, არამუე მის მინ მუგომ მანხმო-ვანმან ან მანხმოვანთა კომპლექსმან.

ამრიგად, მარცხალი ჩვენ უნდა განვიხილოც რთვრე ისეც კონ-სტრუქცია, რომველი გავრსობილია მხოლოდ მარცხნივ და ამოგომ სილა-ბური კონსტრუქცია მხოლოდ ხმიუნის (V) მუიძრება მთავრებლობა.

ხმოვანებზე (V) დახმარებულ მარცხელს აქრობენ უკან როცა მარჯვენა
უნძურდა და ამიტომ დახმარების პირველი ხესი; როდეს მოხუცი
მარცხელს სამხედრო გაყინ ხმოვანია (V) და მოძრაობის აღიარება
 (S, P, C) შორის, უფრო და მარცხელის ხესი. როცა მარცხელი,
როგორც ამას რ. ნ. კობახიძის აღნიშნავს, დასავლეთში იქნება და,
ამრიგად, უნივერსიტეტის მარცხელის. როცა უნივერსიტეტის
ხასიათი, ჩვენი ამრიგად, ახილავდა უნივერსიტეტის მარცხელის
მარცხელი გაყინების გაყინების არ მოძრაობის ფორმ-
ალის საფუძველი ჩვენთვის აქნებოდა.

ამ ხესის გამოც, რომ უკანაში "კოტორი" და "მარცხელი"
 სიტყვების დახმარება /კო-კო-ბე-ბე/ და /მა-გარ-ბე-ბე/ სიტყვა
 უფრო ბუნებრივია, ვიდრე /კო-კო-ბე-ბე/ და /მა-გარ-ბე-ბე/; პირ-
 ველი უნივერსიტეტის უნივერსიტეტის მიხედვით როცა მარცხელი, უ. ნ. ამ უნივერ-
სიტეტის მიხედვით ხმოვანი (V) კონსტრუქციის ქმნის მიხედვით ის ნიშ-
ნავალი აღიარებული (S, P, C). მეორე უნივერსიტეტის მიხედვით ის უნი-
ვერსიტეტის დახმარება მარცხელი, უ. ნ. ამ უნივერსიტეტის მიხედვით ხმოვანი
 (V) კონსტრუქციის ქმნის მიხედვით მოძრაობის აღიარებული
 (S, P, C). მარცხელი ხმოვანი (V) არ ქმნის კონსტრუქციის მიხედვით
აღიარებული (S, P, C) და ამიტომ მეორე უნივერსიტეტის არაბუნ-
ებრივია და მოუძღვრელი.

(როცა მარცხელის ხესი მარცხელის დახმარების ძირითად
 ხესს როგორც უკანაში, ისე საერთო, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს,
 რომ იგი უნივერსიტეტის ხესია. გარკვეულ უნივერსიტეტში ხმოვანმა (V)
 კონსტრუქციის ქმნის მიხედვით აწარმოებულია ან აწარმო-
 ვებულია და, ამრიგად, მივიღებთ დახმარება მარცხელი.

I. P. Якобсон и И. Халла, Фонология и ее отношение к фонетике
 (перевод с английского), "Новое в лингвистике", вып. II,
 Москва, 1962, стр. 264.

ՈՆԼԱՅՏԻ ՈՂՍՆԱԿԱՆ ԵՐԱՊԱՐԿԱՆ ԵՄՈՒՄԻ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ **BS**, ՆԱԿԱԿԱՆ
 ԲԱՆԿԱՆ ՈՂՍՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ
 ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ
 ՍԵՐՎԻՍԻՍ (Վ) ՍԵՐՎԻՍԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ
 ՍԵՐՎԻՍԻՍ "ՍԵՐՎԻՍ" ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ /ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ/
 ԱՆՍՏԱԿԱՆ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ:

ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ,
 ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ,
 ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ:

ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ **BS** ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ **SC** ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ
 ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍ
SC ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ
 ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ:

ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ,
 ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ, ՍԵՐՎԻՍ-ՍԵՐՎԻՍ:

ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ
 ՍԵՐՎԻՍԻՍ (S), ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ
 ՍԵՐՎԻՍԻՍ (S) ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ (S) ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ (S):

ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ (S) ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ
 ՍԵՐՎԻՍԻՍ (S), ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ
 ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ
 ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ
 ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ, ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ
 ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ ԵՄՈՒՄՆԵՐԻ ՍԵՐՎԻՍԻՍ:

მე ფრედასი (ჟ) . ეს სამი ელემენტარული წესი ჩვენ საჭიროებას
 გვაძლევს ცალსახა განვსაზღვროთ მარცხის მიღწა ქარხანი ენი/ 5-
 ზონისიერ სიფრევაში და ავიტოლოთ მარცხის საზღვრი- საკომ-
 ყაი და ენიერებელი გავგებრობანი . გარდა ამისა, ეს წესები ის წესე-
 ბია, რომლებიც მასხს გვაძლევს კომბეაბე, მე რალომა ჩვენს მიერ
 განხილული სიფრეების განმარტვის პირველი ვარაუდი უფრო ბუნებრივი
 და მისაღები, ეორე მეორე. ამრიგად, განმარტვის ეს ელემენტარული
 წესები სრულ მანბრობაშია ქარხნი ენიერევი ინტევიკისთან და ახერხებ
 მის მოქლორებას.

აქვე უნდა ხაზი გავსვას ერე გარემოებასაც: სიფრევაში "ფანევი"
 პირველი მარცხალი გავრტობილია მარჯვნივ SC კომბინაციით, ხოლო
 სხვა შემხვევებში ერე ხმევი (C) ან ერე ფრედასი (X). როე-
 საე მარცხის გავრტობა მარჯვნივ ხორციელდება ერე მანბროვი (S,
 X,C) ეფვი არ არის, რომ მარცხის მარჯვნივ გავრტობაც ეფვიმებარება
 კლებადი სონორობის წესს, რადგანაც მანბროვაში უფრო ნაკლებ სონორია,
 ეორე მის ნი მტობი ხმოვანი (V). ეს წესი პარლევური არ არის
 არე ეს კომბინაციით მარცხის მარჯვნივ გავრტობის შემხვევებაში, რად-
 განაც VBC მოქლოვი სონორობის ხარისხი ხმევისაკენ (C) მანბრო-
 ბით იკლებს. ეს და მსგავსი ნაჟალიებში ჩვენ უფლებას გვაძლევს დავა-
 სკვნათ, რომ მარცხის მარჯვნივ გავრტობაც კლებადი სონორობის პრინ-
 ციპი ეფვიმებარება და რომ მარცხის მარჯვნივ გავრტობა ნარმიადგენს
 მარცხნივ გავრტობის საკონსებრ არეკლას. მაგრამ იმლაფი მარცხის
 მარჯვნივ გავრტობის გვალსაზროსი ბევრს არაფრს იძლევა და ამიტომ
 ეს საკომი უნდა შემხვევებს ავსლავში, სადაც, მარჯლო- იშვიკისად,
 მაგრამ მინე გვაქვს მარცხის მარჯვნივ გავრტობის შემხვევები.

VSP - ს

მეფის, კომის, კანონ, კორხს, მერხს.

VSC - ს

ბომბს, ცანხს, კელეს, ხორცს.

VFC - ს

მსპს, ნაშის, კომეს, ნაღბს.

VS₃S₂ - ს

ფორის, ჯანდარმს, მჭორმს.

VS₃S₁ - ს

ნერვს, ფურვს, ღირვს.

VF₂R₁ - ს

ბაქახშს, ვახშს.

VC₂C₁ - ს

ნაქეს, მუქეს, უკბს, ხეჭბს, ნაბეჭბს.

VFS - ს

მახვს, ფესვს, ეშვს, რამბს, ნარმს, ხრახხს, სახუსმს, მამბს, ძაღბს, მუსრს, მნხურს.

VCS - ს

მადვს, ზემს, ნიქმს, მადრს, კოჭმს.

VCF - ს

ცადმს, მეფშს, ნაქშს, მუჭრს, კოქრს, ნახხს, კახხს, მუჯხს, რარხს, ფორხს, სარეიხს, ფიხს, ვეჭხს.

VS₁S₃ - ს

მადმს, ნაპომს, მუერს, მუერს, მუერს, მადვს, ცადვს.

VF₂S₃ - 6

յոժեն, ժամակ, համր, ցրեժր, իոժր, ժեժր.

VF₁F₂ - 6

ժոժր, քքքք, յսսս, ժյնն, կյնն, ժսս, յժն.

VC₁C₂ - 6

ժոժք, ժոժք, ժալք, զոզք, հոհք, սյք, ժքք, քքքք, ժազք, քքքք, հազք, կյքք.

VCFS - 6

սյսն, յյյն, հոհն, սսսն, սսսն.

VF₁F₂S - 6

կոսն, կսսն.

VC₁C₂S - 6

ժոժք, հոհք, ժքք, հոհք, յոհք, ժոհք, ժոհք, ժոհք, ժոհք, ժոհք, ժոհք.

VBFS - 6

ժոհք, յյյն, յսսն, յոհք, յոհք, յոհք.

VBCS - 6

հոհք, զոզք, ժոհք, սրք, սրք, յոհք, յոհք, յոհք, յոհք, յոհք, յոհք, յոհք, յոհք, յոհք, յոհք, յոհք.

VBCFS - 6

սոսն, սոսն, սոսն, սոսն, սոսն, սոսն, սոսն, սոսն, սոսն, սոսն.

ფრ-სა, ბევრ-სა, ჭურ-სა, მამრ-სა, ურემ-სა, მობრ-სა, იფხ-სა, მობტ-სა, მამტ-სა, აკ-სა, უეხ-სა, იახ-სა, სიხ-სა, რფ-სა, მამფ-სა, ჩირ-სა, ურ-სა, ან-სა, ვერ-სა, მარ-სა, ნფ-სა, მინფ-სა, მინფ-სა, მინფ-სა, მინფ-სა, მინფ-სა.

ამრიგად, ირვევა, რომ ზოლოტოვსა ის ფრკატივი უაღკე ბლოკია
და მარკვილის მარკვილი გაურსობა აქალაქში ურამე მეტი სიმინული უა-
სიო ამ ქვეკლასიო უარსული არ ხედა. ასეა დასკვნას მიღების უნიკა-
რმეგება ჩვენს მიერე აქ განხილული სილაბური მოქელები, რომლებშიც
ბოლოტოვსა ის-სა უკლებელებს შებახეკეშიც მარკვილი მარკვილი
მიღების გაურსობილია ურამე მეტი სიმინული უა-სიო ამ ქვეკლასიო. სი-
ბის უნიკატივი რომ უფრო ნაბადი მარკვილიგინოა, ჩვენს მიერ აქ განხი-
ლული სილაბური მოქელებში უკლებელებს ბოლოტოვსა ის-სა გეგნება ასე
მოქელები:

VS

აფ, ეფ, თფ, მარ, მარ.

VF

ას, გამ, ჟა, მირა, ბარ, ბარა

VC

გომ, აფ, ნიკა, ხარ, მი, რა, მობ, ფი, უფ, აფ, მარ, მარ, მარ, მარ.

VSF

აფ, აფ, აფ, აფ, აფ, აფ.

VSC

ბომ, აფ, აფ, აფ, აფ.

VFC

მარ, მარ, აფ, მარ.

VԵԶ
տուն, ֆանդազն, Եղործ.

VՏԶԻ
նյոն, ցոնոն, ըրըն.

VԷԻ
ծարսն, յանն.

VCԸԻ
նալս, ըշտ, յսն, եցտն, նաճցոն.

VFS
առն, զոնոն, յոն, հանն, նալն, եհանն, սանոն, ըանն, ըսն, ըյն, ընն.

VCS
առն, զոն, ըրըն, ըսն, ըյն.

VCF
առն, զոն, նալն, ըշտն, ըսն, ըյն, ընն, հանն, ըսն, սանոն, ըսն.

VՏԻ Յ
առն, նալոն, ըշտ, ըյն, ընն, ըսն, ըյն, ընն.

VՏԶ Յ
յոնն, ըանն, հանն, ըրըն, եհանն, ըյն.

VF₁F₂
ըրըն, զոն, ըսն, ըյն, ընն, ըսն, ըյն.

VC₁C₂
ըրըն, ըսն, ըսն, ըսն, հանն, ըսն, ըսն, ըսն, ըսն, ըսն, ըսն.

VCFS
ըսն, ըսն, հանն, ըսն, ըսն.

VF₁F₂S
սոնն, սանն.

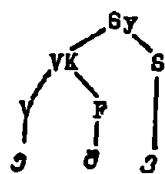
Յոնիցքրոս մարդկու ի մարչրուց զարկուծն Յրոնկոյն Յիմբրոյոս: SF, FC
S₃S₂, S₃S_I, F₂F_I, C₂C_I րն յոմծոնակոյծն, րոգորկ րոյոս, մարկրոն
Յարկնուց զարկոծնոսն "արկրոյըն" յրլմ.արկ սոնորոծն Յրնս, Յարմո-
յմնոսն ՚ս ուրկոյոսն մարկրոյըն. մարկոն ոգրոյ յոմծոնակոյծն մարկ-
րոն մարչրուց զարկոծնոսն յրլմ.արկ սոնորոծն Յոնիցքրոս արոսն զար-
կոյըն զարկոծն, արո յար արկրոյըն յն Յրնս, արոնրո ոյոյըն մո.

Յնյո FS, CS, CF, S_IS₃, S₂S₃, F_IF₂, C_IC₂, CFS, F_IF₂S, C_IC₂S
յոմծոնակոյծն մարկրոն մարկնուց զարկոծնոն Յիմբրոյըն զարկոյըն
արոսն յրլմ.արկ սոնորոծն Յոնիցքրոս, Երկ մարչրուց. զարկոծն Յիմբ-
րոյըն - մարկոն սոնորոծն Յոնիցքրոս. Յնոյըն արոնրո յն յոմծոնակոյծն
արկրոյըն յրլմ.արկ սոնորոծն Յոնիցքրոս մարկրոն մարչրուց զարկոծն
յրոնկոյն. արոնրո, ուրկրոյ, րոն զարկոյըն ոս յոմծոնակոյծն, րոն-
րոնրո մարկրոն մարկնուց զարկոծնոսն ար յրլմ.արկ յարկոծն
սոնորոծն յրոնկոյն, մարկրոն մարչրուց զարկոծն Յիմբրոյըն յն
յրոնկոյն Յոնիցքրոս արոսն զարկոյըն, Երկ զարկոյըն ոս յոմծ-
ոնակոյծն, րոնրոնրո մարկրոն մարկնուց զարկոծնոսն յրլմ.արկ սոնորոծն
յրոնկոյն յրլմ.արկ յարկոծն, մարկրոն մարչրուց զարկոծն Յիմբրոյըն
ար յրոնկոյն արկրոյըն. զարկոյըն ոս ար զարկոծնոսն SF₃, SC₃,
BC₃, S₂C₂S յոմծոնակոյծն, րոնրոնրո յրլմ.արկ սոնորոծն յրոնկոյն
արկրոյըն ուրկոյըն Յիմբրոյըն. ար յր զարկոծն ոս ար զարկոծն
(S, F, C), րոնրոնրո յրլմ.արկ սոնորոծն յրոնկոյն յրլմ.արկ յարկոծն
մարկրոն րոնրոնրո մարկնուց, ոս մարչրուց զարկոծն Յիմբրոյըն.

րոգորկ յն Յիմբրոս ուր յարկրոյըն, SF, SC, FC, S₃S₂, S₃S_I, F₂F_I
C₂C_I, SFS, SC₃, SCFS զո BC₂C₂S զարկոծնոսն յոմծոնակոյծն յր
արկրոյըն յրլմ.արկ սոնորոծն Յոնիցքրոս մարկրոն մարկնուց զարկոծն
յրոնկոյն, զարկոծն յն Յիմբրոյըն ոս յր զարկոծն ուրկոյըն

մարկըղծեան. ամայց սազարդընդ հյոյն ժիւղընդոք ժյունգոյղծնա,
 որոն ցարս FS, CS, CF, S₁S₂, S₂S₃, F₁F₂, C₁C₂, CFS, F₁F₂S, C₁C₂S
 յոմծոնապոյնոն արղըցըն մարկըղն մարկընոյ ժարկոմոն յոնոյն
 յընթարո սոնորոնոն իոնքըոք թա սո ժյունգընդայոնոյ ժյունդարայն
 ործոյղոյանո մարկըղծոն ժյունգըն. Վոյ, մաթարոք, հյոյն ժյունգըն
 ժյունգըն, որոն VFS թոյնոն ուղղարոն ուղղըն ործոյղոյանո ուղղ-
 ըոն, ործոնոնոյնս թամախոնոյնընոյն սնոյնոն սոնընընոյն:

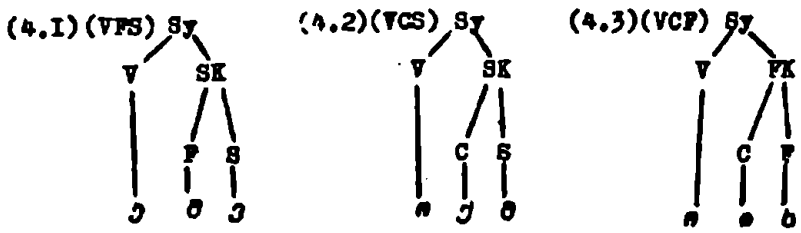
մաթրամ Վոյնոն թայընոն, հյոյնոն սորոն, ժյունգընընոյն. ժյունգընը-
 ըոն ոնոնոն, որոն թյ VFS ուղղըն ճոյղոյան թայընթաթըն յոն Բոնոյն
 (V), յ.ո.Մարմոյղընոն VFSV ոնոնընընոն, մայոն թամարկընոն յո-
 ընըն ժյունոն ոնոնքոն FS յոմծոնապոյն ուղղոն Բոնոյն ոնոյնընոն
 թա ժանարկոն մաս մարկընոյ յընթարո սոնորոնոն ոնոնքըոք (ժոր.,
 մաթ., յ-ժյոն). սո ժոնոն ճոյնընոն սոնընընըն թայընթա ոնոն ժյունգըն,
 որոն թյ FS (ժյ) յոմծոնապոյն ոնոնընըն Բոնոյն (V) յոյնընոն,
 մայոն ոնոն յոնոնընընոյն յոնոն, Բոնոն թյ ոնոն ժոն Բոնոյն (V) յոյ-
 նընոն մայոն ոնոն սոն յոնոն յոնոնընընոյն. յոնոն սոնընոն, մարկընըն
 յոյն յոմծոնապոյն յոնոն յոնոնընընոյն, Բոնոն մարկընըն յոյն
 ոնոնըն յոմծոնապոյն յոնոնընընոյն Մարմոյղընոն. սնոյն թայընոն, թա
 թյնոն յոնոն, ժոնոնընընընընընըն թա սոնոն յոյն յոնոնընըն ոնոնըն
 մարկընըն ժանոնընոն ժյունգընընըն յոնոն ժոնոնընըն. ժյնթար սոնոն-
 յոնոն ոնոնընընըն ժայըն CS, CF, S₁S₂, S₂S₃, F₁F₂, C₁C₂ և CFS,

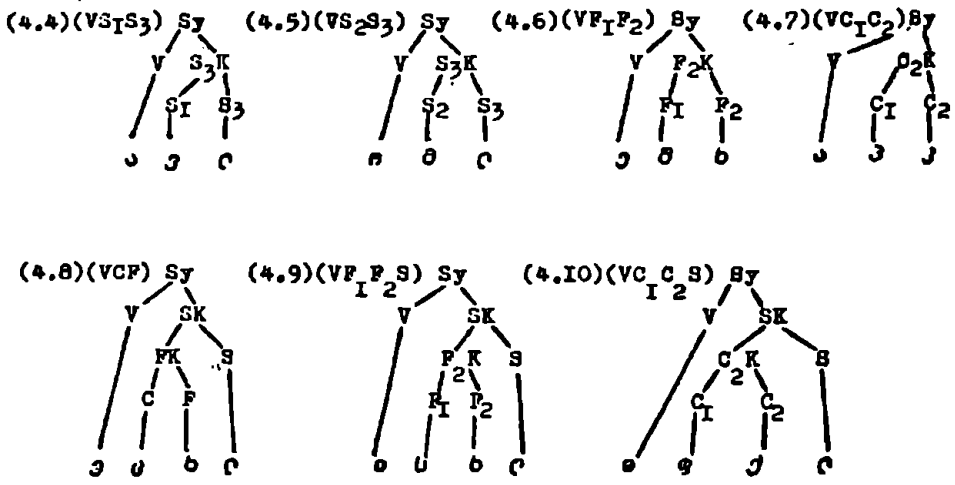
FF₁F₂S, C₁C₂S კომბინაციების შემთხვევაშიც და, მაშასადამე, ამ კომბინაციასა შემსუვლო მარცვლებს ორბოლიკიანობის საკოეხის დასმაჟ კი, ჩვენი ამროე, მუპარჩა.

ამრიგაჟ, ჩვენ უნდა დავუშუაო, რომ FS, CS, CF, S₁S₂, S₂S₂, F₁F₂, C₁C₂, CFS, F₁F₂S და C₁C₂S არღვევენ კლებადი სონორობის პრინციპს, რაგანაჟ დასხმობუნაჟ ეს კომბინაციები, როგუნსაჟ ისინი ხმოვნი (V) მარცხნივ მოკვლევინან, დალაგებულ არიან კლებადი სონორობის პრინციპის მიხვეუიო, ხოლო როგუნსაჟ ხმოვნი (V) მარჯვნივ აღნიჩნებუნან - მმარჟი სონორობის პრინციპის მიხვეუიო. ერეი სიგვეუიო, ჟარეობიოი სონორობის პრინციპი საერეოჟ არ ირღვეჟა, ირღვეჟა მხოლოჟ მარცვლი მარჯვნივ გავრეობის პრინციპი კლებადი სონორობის მიხვეუიო. რაგანაჟ ასეოი დარღვეჟა უფრო გამინაკლისიო, ეიარე რეგულარობა, ამიოამ უნდა დავასკვენაჟ არა ის, რეჟ უარღველი ირღვეჟა ჟარეობიოი სონორობის პრინციპი, არაჟეჟ ის რომ, უარჟვლი გავრეობის მარცვლის გავრეობას მარჯვნივ და გამინაკლისი შემთხვეუნილსაჟის რაიმი ახარე ნესეში არ შემოაქეს. ამის საკვეოესო მატალიოიო პარმი-ნიული კომპლექსები. ასე, მატალიოაჟ, სიგვეაჟი ინიჩიი, რევილიჟ დამარცვლის პირველი ნესის მიხვეუიო უნდა დამარცვლის რეგორი /ბი-ბი/, მეორე მარცვალი შეიჟაჟს იდეი პარმიონიული კომპლექსს, რომვილიჟ განავრეობს ხმოვან ინი-ს მარცხნივ კლებადი სონორობის მიხვეუიო. ჟარემაჟი ინიცესი, რევილიჟ ერეი მარცვლისსაგან შეგებუნა, იდეი კომპლექსი ნიხამიოუნს ევერეუნა და განავრეობს მას მარჯვნივ. მატრამ ასეო შემთხვეუაჟი ირღვეჟა კლებადი სონორობის მიხვეუიო მარცვლის მარჯვნივ გავრეობის პრინციპი, რაგანაჟ მარჯვნივა მიმარევეუიო სონორობის

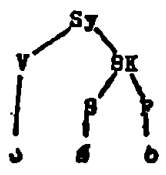
ხარისხი არა მხოლოდ არ უყვება, არამედ, პირიქით, - იმატებს. ამიტომ მისალოცებელი იყო ღმერთის წაყვარებულნი ანუ აჯანყებულნი ღმერთის (ე.ი. დეუსტოური სიყვარული კომპლექსი ანუ აჯანყებულნი ღმერთის (ე.ი. დეუსტოური სიყვარული კომპლექსი ანუ აჯანყებულნი ღმერთის) და, ამრიგად, მარცვლით გაერთიანდნენ იქნებოდა მარჯვნივ კვლავ სწორედის მიხედვით. მაგრამ ასეთი რამ არ ხდება, რაც იმატებს მიტოვების, რომ ქართველთათვის მარცვლის მარჯვნივ გაერთიანება გამოუძღვრის და რომ მარჯვნივ გაერთიანდნენ წესები არაა იმდენი რამდენი (მეტი იმდენი საერთოდ არსებობენ), როგორცაა მარცვლის მარცხნივ გაერთიანდნენ წესები. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, მარჯვნივ გაერთიანება მარცვლისა ქართველთათვის არაა ფუნდამენტალური და, იშვიათი კომპლექსის გამო, მას არცაა აქვს ადგილი.

ამრიგად, FS, CS, CF, S₁S₂, S₂S₁, F₁F₂, C₁C₂, CFS, F₁F₂S, C₁C₂S მანხმრუდებია კომპლექსები, მარცვლით, მიტოვებულნი მარცვლით გაერთიანდნენ, მაგრამ ისინი დაღვრილი არიან მარცვლით: მარცხნივ გაერთიანდნენ წესების მიხედვით და როგორცაა მარცვლის მარჯვნივ აღმოჩენილი იქნებოდა იმდენი რამდენი უშუალო უშუალოდ იმდენი სტრუქტურას, რაო მათთვის დაშვებულია მარცვლის მარცხნივ გაერთიანდნენ უშუალოდ იმდენი რამდენი სტრუქტურას, რაო ამიტომ ამ კომპლექსითაა შემოცვლილი მარცვლები სტრუქტურას სუბსტრუქტურად ასე უნდა წარმოვიგონოთ:

განვიხილოთ ახლა SF, FO, SC, S₃S₂, S₃S₁, F₂F₁, C₂C₁ კომბინაციები. ეს კომბინაციები, მარჯალია, არ არღვევენ კუბაჟა სონორიზის ნიხფვიე მარჯლით: მარჯვნივ გაერკობის პრინციპი, მაგ- რამ ჩვენ მათზე ვერ დავუშვებ, რამ ისინი კონსტრუქციებს ნარმობაქ- ნენ. ანლაქში, რაგორც ეს ნარვნივი იყრ მებოე, ეს კომბინაციები არ ემნიან კონსტრუქციებს, რაჟ იმას ნიშნავს, რამ მარჯლის მარჯ- ხნივ გაერკობისას ამ კომბინაციასა ემბაქვნივლი ველებენგები სხვა- დასხვა ბლოკი მანიქვბიან. დავუშვაე, რამ, ვაქვაე, SF მარჯლის მარჯვნივ გაერკობისას კონსტრუქციას ემნიან და VSF მარჯვირს აქეს ასეი სტრუქტურა:

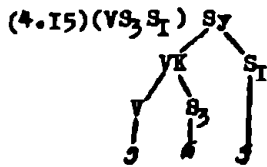
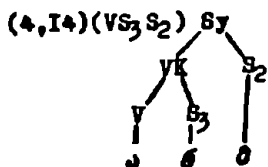
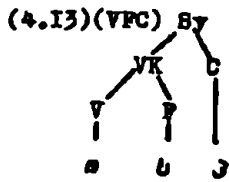
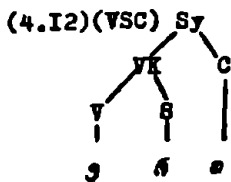
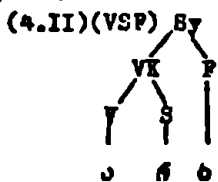
Մագրամ ջյ ՅՔ յոնսօրչյտոս մարցլոն Մարչլնոց Կարկոծն Յլմեծեյցաձո, մաձոն ոտ յոնսօրչյտոս շնքս ոչոն մարցլոն Մարսոնոց Կարկոծն Յլմեծեյցաձոց. սնյ, Մագրոճար, ջյ Սոօյցաձո /արն/ յոմծոնալոս /րն/ (ՏՔ) Եարմոսարդոնս յոնսօրչյտոս, մաձոն ոտոյ յոմծոնալոս յոնսօրչյտոս շնքս ոչոն /արնո/ Սոօյցաձո քս Սոօյցոն քսմարցլոն յրժարդոն Յլսաժլոմլո յարոսնո շնքս ոչոն մոնո քս- մարցլոս /արն-ո/ (սառնո, մագրամ քսմարցլոն յո յարոսնո ջցլոսձո արսնոյնոմոյոս քս Մոլլոմլո. մսնյ յոօր ծնլոմոյոս /արնո/ յարոսնո, Կոմոն Մոնոյոնոյո /րն/ (ՏՔ) մոլոյ մարցլոս յարլոմ քս սրկոծն մս մարլոնոյ. մագրամ, Կոօրոյ յոյոնո, ՏՔ յոմծոնալոս, Կոօյսոյ ոտո մարցլոս մարլոնոց սրկոծն, յոնսօրչյտոս ար յմոնո. սմոկոս, սմ Յլմեծեյցաձո յանլոմոնո մոնսալոմլոյոս, Կարդանոյ յրժո քս ոտոյ յոմծոնալոս ՏՔ մարցլոն մարչլնոց Կարկոծնսո յոնսօրչյտոս յմոնո, Եոլո մարլոնոց Կարկոծնսո - արս.

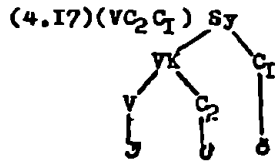
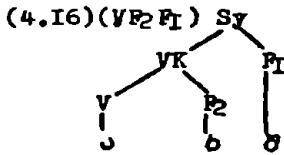
Կարքս սմոնս, քսմարցլոն Ելոյ Յլոն Մոնոնոյո, Կոն Սոօյցա "արնո" քսմարցլոն Կոօրոյ /ար-նո/, Կոմլոյ ջցլոսձո յոօր ծնլոմոյոն սմ Սոօյցոն քսմարցլոն Կաննոլո Սամո յարոսնոյոս. յո Կարլոմոյոս յոլլո յոօր Կլոյոյոյոս Կսնսձոյոն ոն քլոմլոմս, Կոն /րն/ (ՏՔ) յոնսօրչյտոս ար յմոնո մարցլոն մարչլնոց Կարկոծնո Յլմեծեյցաձոց, Մոլլոմլոյոս ոմոնս, Կոն ոտո մարցլոս Կանսրկոծն մարչլնոց յլոմսոն Սոնոնոնո յրոնոյոն քսլոնո. Սարժոյոս, սմոյրոն ոլլոմոյոս Կլոյոյոս, Կոն /րն/ (ՏՔ) յրոմարցլոն Սոօյցաձո (արն) յոնսօրչյտոս յմոնո, Եոլո որմարցլոն Սոօյցաձո (արն) ար յմոնո յոնսօրչյտոս. սմոնոն Կլոյոս Կոմլոյոնոյո ՏՔ յոմծոնալոնոն յոնսօրչյտոս Կաննոլոն Յլսաժլոմլոն մարցլոն մարչլնոց Կարկոծն Յլմեծեյցաձոց քս մսոնոն յրժար յարլոյոս ՏՐ, ՏՅՏ, ՏՅՆ յոմծոնալոյոնոն յոնսօ-

ჩვეულებად განხილვის შესაძლებლობასაც, რადგანაც ამ კომბინაციებშიც მკვიდა ანალოგიური ნივთიანება გვაქვს.

ასევე ვერ პავუჭებთ ჩვენ FC , F_2F_I და C_2C_I კომბინაციების კონსტრუქციებაც განხილვის შესაძლებლობასაც, რადგანაც ამ შემთხვევაშიც აქვარა ნინაარბრეგობას უარდებთ. თუ ჩვენ პავუჭებთ, რომ, ვეუთა, FC კონსტრუქციისა მარცხის მარჯვნივ გაერეობისას, მათინ გახივის, რომ სიფუაფორმაში $l_{\text{სხ}}/$ კომბინაციის $l_{\text{სხ}}/$ კონსტრუქციისა, რადგანაც იგი მარცხელს მარჯვნივ განერეობს, ხოლო სიფუაფორმაში $l_{\text{სხ}}/$ იგი არ არის კონსტრუქციისა, რადგანაც მერჩე მარცხელს $l_{\text{სხ}}/$ განერეობს მარცხნივ ისე, რომ მარმთივნივება მრბოკიანნი მარცხელს $FCV (F + VK)$. ასეოთ თვალსაზრისი, რა ღემა უნდა, მინაარბრეგობრივია და ანიტომ მივრებოლო. ამანე მიბებინ გამო ჩვენ კონსტრუქციებაც ვერ გაჭიხილავთ F_2F_I და C_2C_I კომბინაციებისაო.

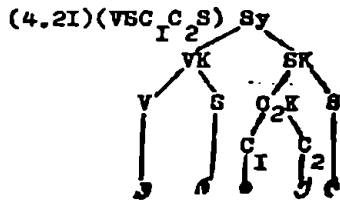
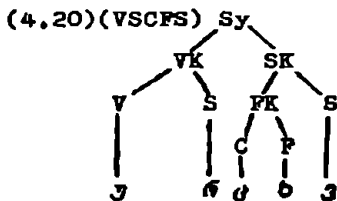
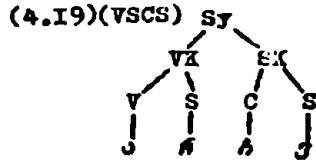
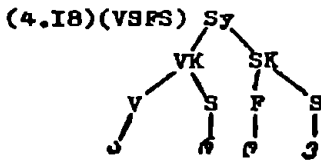
ამრიგად, SF , SC , FL , S_3S_2 , S_3S_I , F_2F_I , C_2C_I კომბინაციები კონსტრუქციებს არ მარმოაგებენ არა თუ მარცხის მარცხნივ გაერეობისას, არამე მარცხის მარჯვნივ გაერეობის შემთხვევაშიც. ამიტომ ამ კომბინაციებთ მარჯვნივ გაერეობილო მარცხელბას სგრეჭურა ასე უნდა მარმთივრიტინო:

როგორც უხედავთ, VSP, VSC, VFC, VS₃S₂, VS₃S_I, VF₂F_I, VC₂C_I მრბლოკიანი მარკელებია, რომლებიც გაერკობილი არიან მარჯვნივ კლებადი სთნორობის პრინციპის რაცეოთ.

პარჩენილ SFS, SCS, SCFS, SC_IO₂S კომბინაციებში ლავ-კოტრა S, როგორც ეიკოთ, კონსტრუქციას არ ქმნის მიმპევენო F-თან რა C-სთან მარკელის მარკეხნივ გაერკობისას. ასევე ვერ ქმნის იგი კონსტრუქციას მიმპევენო F-თან რა C-სთან მარკე-ლის მარკეხნივ გაერკობის შუმხევევაშიოთ. ლავკოტრა S ამ კომბინაციებში ნინამაეარ ხმოვანთან (V) ქმნის კონსტრუქციას ისევე, როგორც VSP რა VSC ჭპის მარკეხნივ გაერკობილ მარკელებში. სადუქვერი ამ შუმხევევაშიოთ იკივეა რა ამითომ VSPS, VS₃CS, VSCFS, VSO_IO₂S ჭპის მარკეხნივ გაერკობილ მარკე-ლები ივენ ირბლოკთან მარკელებოთ უნრა ნივირინოთ:

როგორც უხედავთ, კრედატი სონორობის მიხედვით მარცვლის მარჯვნივ გაერყობის პრინციპი VSFS, VSCS, VSCFS, VSCUღS მარცვლებში ბლოკების რიგებუ არ ირღვევა, რადგანაც VK უფრო სონორია, ვიერე SK. მაგრამ SK ბლოკში სონორობის ხარისხი მარჯვნივ უ არ კრებულბის, არამიერ იბრეება, რიბაც ირღ- ვევა კრედატი სონორობის პრინციპი. მაგრამ აქაც ისევე, როგორც სხვა ამარტოტოტრ შივმხევეებში, ჟარეობიბი სონორობის პრინციპი პარღვეული არაა. პარღვეულია შიბოლო მარცვლის მარჯვნივ გაერყო- ბის პრინციპი კრედატი სონორობის ბიხევეიბი პა ისიც ნაწილბბრე. ეს აიხსნეება იბიბ, რიბი SK ბლოკი აჟბბულია მარცვლის მარცხნივ გაერყობის ბესების ბიხევეიბი, მაგრამ რიბესაც იტი მარჯვნივ ავრეობბ მარცვალს სტრუტურას ალოარ იყვლის. ეს გარემოება უ ამტოკებბ იბაა, რიბი უარბულიაბევის მარცვლის მარჯვნივ გაერყობა არ არის ჟუნამიენთალური ბნიბიენელების პა რიბი უარბული ენა ეტეება ასებ ტამინაკლისებბ, რაბა არ პაიროღვს ჟუნამიენთალური პრინციპი, რიბი- ლიც მარცვლის მარცხნივ გაერყობას ტვლისბბობბ კრედატი სონორობის ბიხევეიბი.

ტავი ბარეა

ჟარეობიბი სონორობის პრინციპის ბიბარტობა ბარეინბისა ბი ბიბარეინბისა პა ბიბარეინ ბარეინბისა პრინციპისა

ჟარეობიბი სონორობის პრინციპი, როგორც ცნობილია, პამეუბავე- ბულია ბ. ესპერსენის ბიერ. ბაგრამ ბ. ესპერსენბაბ ეს პრინ- ციპი არც ამარტოტოტრია პა არც არაწინააღბიერეობბრევი. ბ. ესპერსენბა

პირველი მიუთითა, რომ ხმოვნის (v) წინ და მოძვენიერ ხან-
 ხმოვნები ლაფრება კლებადი სონორიზაციის მიხედვით. მისი ადრის, ზე
 ხმოვნის (v) წინ გვაქვს tr, pl, kn წყვილები, მაშინ
 ამავე პირობაში შევძლებდეთა rt, lp და nk წყვილების
 არსებობა. ასეთი წყვილები უ.ი. rt, lp, nk) უნდა გვეჩვენოს ხმო-
 ვნის (v) მოძვენიერ პირობაში, სიძველე არ არის მისალოცნელი . tr,
 pl, kn წყვილების არსებობა. მაგრამ ეს კვლევა აქვარად წი-
 ნააღმრეკობრივია, რადგანაც ხმოვნის (v) წინ შევძლებდეთ გვეჩვენოს
 როგორც tr, pl, kn, ასევე rt, lp, nk, ხოლო ხმოვნის
 შედეგად - როგორც rt, lp, nk, ასევე tr, pl, kn . ეს წინა-
 აღმრეკობა რომ მოხსნა, ი. ეს პერსონა დაარღვია კლასიკური ფორ-
 მულა, რომლის მიხედვითაც სიტყვაში იმპერნი მარცხადია, რადგანაც
 მასში ხმოვანი (v) და შერევა იგი შევძლებდეთ ასეთი ფორმული:
 სიტყვაში გვაქვს იმპერნი მარცხადი, რადგანაც მასში სონორიზაციის
 მწვერვალი. ამიტომ trV, plV, knV სუბმენტივი ი. ეს პერ-
 სონის მიხედვით ვრეზარცელიანი სუბმენტივი, ხოლო rtV, lpV, nkV
 -ორმარცელიანი. ასევე, ვრეზარცელიანია Vrtr, Vlp, Vnk სუბმენ-
 ტივი, მაგრამ ორმარცელიანია Vtr, Vpl, Vkn სუბმენტივი.¹
 ი. ეს პერსონის მიხედვით ვარჯევი იორმარცელიანი სიტყვადა უნდა
 მივიჩნიოთ ისეთი აქვარად ვრეზარცელიანი სიტყვაში, როგორცაა "მე",
 "რე", "მეა", "ხე", "ბე", "ბეა", "რეა", "რეა", "ხეა", "ხეა" და სხვ., რა-
 დგანაც ამ სიტყვაში ჩვენ გვაქვს ორ-ორი სონორიზაციის მწვერვალი.
 ასევე ორმარცელიანი იქნება ისეთი ვრეზარცელიანი სიტყვაში, როგორ-
 ცაა "მეა", "რეა", "ხეა", "ბეა" და სხვ. სხვა სიტყვაში

რამი უმჯობეს, თ. ესპერსონთან მარცვლის ცნება გატოლებულია ბიოკონს
ცნებასთან და ამიტომ მარცვლიანი მარცვლი მიხ მთხვევი მარმარ-
ცვლიანი იქნება, სიმბოლოებიანი-სამმარცვლიანი და ა.შ. მაგრამ მარცვ-
ლის ცნება არ ურთის ბიოკონს ცნებას და ამიტომ თ. ესპერსონის ღარ-
ფობიის სინტაქსის შეთრის ანგება გააპოვება ნინაპოტეტიკობას და
მიუღებელს ხელს მას.

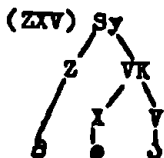
(მაგრამ მარცვლის განხილვა იერარქიულ სტრუქტურა და ბიოკონ-
ბის ცნების შენობის ახალი სტრუქტურის ფარდობის სინტაქსის პრინციპის
მიხედვით უკეთესია, რამდენიმე განმარტებული იყო მისთვის
თ. ესპერსონთან. ამ პრინციპის ამსოვლენი და არანინაპოტეტიკობის
ხასიათი ჩვენი უკეთესი მხარე სალოტრატორი უარყოფი ვინის მასალაში.
მაგრამ სალოტრატორი უარყოფი ნარეპოტენის ისეთ ვნას, რომელიც ყვე-
ლაში მთხვევის უქმინის ფარდობის სინტაქსის პრინციპის, რამდენიმე
მისთვის დახასიათებულია მარცვლებს უკეთესად რომელიც განეკობა
რამდენიმე მარცვლი, ისე მარცვლი. ამ მხრივ სალოტრატორი უარყოფი ვნა,
რამდენიმე ჩანს, უნიკალური ყველა სხვა ვნას შორის ჩვენს პრინციპში.
ამიტომ, ჩვენი ამოცანა, ფარდობის სინტაქსის პრინციპის ამსოვლენის
დახასიათება სხვა რამდენიმე ვნის მასალაში გამოიღობს უფრო ადვილი
იქნება.)

მაგალითად ამ შემთხვევაში არა სალოტრატორი უარყოფი ვინისთვის
დახასიათებული უკეთესად რომელიც განეკობა მარცვლისა მარცვლი
და მარცვლი, არამედ ის, რომ მარცვლის ხამდობის შეთრის დაფრ-
ფობიის ფარდობის სინტაქსის პრინციპის ამსოვლენის დახასიათება
მეუფლებულია. ის, რაც პრინციპული პრინციპის მარცვლის ხამდობის
შეთრისთვის, სალოტორი არ მარცვლებს ჩამივ პრინციპის მარცვლის

ბოლო ZXV სილაბურ ბოძებს ასევე სტრუქტურა აქვს:

ZXV ბოძებს ეგრე ბიჯანბრე ZXV ბოძეოს სტრუქტურას, რაჲჲა-
 ნაჲ XZ კონსტრუქციას ნარჲჲაჲჲენს და, ამრიჲჲაჲ, X არი: Z -ის
 საჲჲეოჲ. პირიჲჲიჲ, ZXV ბოძებს ეგრე ბიჯანბრე XZV ბოძეოს
 სტრუქტურას, რაჲჲაჲანაჲ. ZX არ ებნის კონსტრუქციას და ამიჲჲომ
 არის არა X -ის საჲჲეოჲ, არამიჲჲე ბიჲეო $XV(VK)$ კონსტრუქციოს
 საჲჲეოჲ. ამრიჲჲაჲ, XZV და ZXV ბესაჲჲეჲეოჲა გავაანალოჲიჲ
 ბიჲოჲოჲ ბიჲეჲეჲეო სქემებნის სახიჲე და სხეა ბესაჲჲეჲეოჲა გამიჲჲოჲბჲ-
 ჲა.

მაგრამ XZV და ZXV ბიჲიჲი მარჲჲეჲებს ბიჲიჲი ამიჲჲარი სტრუ-
 ქტურული განსხეაჲებნის ჲეჲეჲეა (ე.ი. იბის ჲეჲეჲეა, რიჲ ბაჲ სხეაჲა-
 სხეა ეჲრეჲეაჲიჲის ისტორია აქჲე) ბოჲბიჲეს იბას, რიჲ მარჲჲეაჲი იჲრა-
 რეჲე სტრუქტურაჲ განეიბიჲიჲე. მაგრამ ბ.სიგჲურჲის იჲრაჲეჲიჲის საკოჲბი
 არ ბიჲეოჲქვს. ამიჲჲომ ბისი სტრუქტურული ჲორბეჲელის ამიჲჲარი დაბესჲეა
 ბიჲიჲომ ბ.სიგჲურჲის ბიჲიჲიჲიჲან ბიჲეჲეჲეოჲა. ეს დაბესჲეა ბესაჲჲე-
 ბეოჲა ბიჲოჲოჲ მიაჲინ, ბე ბარჲეაჲის განეიბიჲეაჲე იჲრაჲეჲეოჲა და არა
 ბამიჲიჲიჲე სტრუქტურაჲ.

ქარბეჲე საენაბმეჲეიჲიჲეო ჲიჲერაბურაჲი ბ.ჲურგაოჲემ ბიჲეიჲიჲანა
 კოჲეჲ ერბი ახაჲი პრინციპი, რიჲეჲისაჲ იგი უნოჲებს ბბარჲი მანარჲე-
 ენბიჲის ნესს. ამ პრინციპის ნიხეჲეოჲ ბბეჲეები (ც) განიბიჲეოჲა რ-
 ბორჲე ნეჲეოჲანი მანარჲეჲეიჲიჲის ბიჲინე ბეჲეჲეები. მანარჲეჲეიჲეა იბრეჲეა

ფრიკატორები (F) და მაქსიმუმს აღწევს სონორებთან (S) . ამრიგად, ხმურები (C) სონორებისათვის (S) საკმარისი გეგმის ნაპრალოვნიობის დაფა-
მანიობის მიზანსთან და ამათში ფრიკატორები (F) ვფრთხი ნაპრალოვნიობა, ე-
ძრე ხმურები (C) . მაგრამ ისინი (ფრიკატორები) ნაპრალოვნიობის ხარის-
ხის განსაზღვრების სონორებს (S)¹ . ამგვარი პალატივის საფუძველია
გ. ახველებიანის შედარებითი, რიგის მიხედვითი სონორები (S) ნაპრა-
ლოვნიობა განიხილება² .

შანხუასი ფონემათა კლასიფიკაცია მზარდი ნაპრალოვნიობის მიხედ-
ვით ს. ლეონტაძის³ საფუძველს აძლევს განსაზღვრის პაწევბული და პა-
წვივბული კონსონანტური კომბინაციები * - V პიტიკაცია . ამ მიზნით
იგი გამოიყოფა შანხუასის მთხ კლასის, რეზიცი, მისი ამრთე, აქტი-
ური საშარმთქმითი მრგანის მიხედვით განსხვავებულად ერმბანვეთსაგან,
სხვა სიტყვებით რამ ვთქვათ, რის კლასში ექვეყნა კონსონანტური შანხუას-
ში აქტიური საშარმთქმითი მრგანის მიხედვით

- I ბ გ ჯ მ ე
- II პ თ ზ ძ ე ს კ რ ჟ ბ ს ჟ მ
- III ძ ე ჯ მ ბ კ
- IV (0) რ ღ ნ

რეგორე ვხედავთ, პირველ კლასში ექვეყნა რაბიანტური შანხუასები,
მეორეში — აპიალური, ხოლო მესამეში — ევარტო. მეორე კლასში
შემაყარი შანხუასები აპიალურია და ანიტომ ისინი მეორე კლასში
უნდა შეიიოვნებ, მაგრამ ეს კლასი გამოიყოფილა არა ფონეტიკურ, არა-
მედ პინტრიბუტორ კონსონანტე რაყრენობით, რასაც აქტივუნებში მათ წინ

---

1. ს. ლეონტაძე, კარმინივი კომპლექსთა რეაქციური რეგულაციისათვის,
"მეცნიერება", 1971, №4, გვ. 111-125.
2. გ. ახველებიანი, საფუძველები ... გვ. 40-44.

բանալու նույն (0) • ამ კლასზე კომბინაციები წყვილ განხილვანა
ჭარბებში # - V პოლიკოპი, ე.ი. ხმონის (V) მარცხნივ აღ-
წერება შედგენი მოგადი წესით: ურთიერთის მიხედვით შეიძლება შე-
დგენეს მხოლოდ სხვადასხვა კლასის წყვილები.

ე. უფროსადე განახლებებზე სპი სინტაქსური ბოქვს: I. მბარნი
ნაპარკონობის, II. პამაგალი ნაპარკონობისა და III. ნელოვანი ნაპ-
არკონობის მიხედვით. მბარნი ნაპარკონობის კომპლექსები ავადეს
ჩვენ HSV (ხმა), CSV (ძმა), CFV (ჭმა) და F1F2V (მომ) გ-
ვის მარცხლებში. ურთი სიტყვით, მბარნი ნაპარკონობის მიხედვით პალ-
ტებელია ქარაგლი FS, CS, CF და F1F2 მიხედვით. პამაგალი ნა-
პარკონობის მქონე კომპლექსები ნარკონობისა SCV (რძე), SFV
(მზე), FCV (ხმა) გვის მარცხლებში. სხვა სიტყვით, რომ ვევეთ,
პამაგალი ნაპარკონობის კომპლექსებია SC, SF და FC მიხედვით.
ნელოვანი ნაპარკონობის მქონეა C1C2 გვის მარცხლებს C1C2 მიხედ-
ვით (ძე, ფე, ჰე, რე, ლე, ძე, ეე, ეე, ეე, ეე, ეე, ეე, ეე, ეე, ეე). ე. უფროსადე
ვის ამრით, მოცემული სპი წესი ავადეაფრად აღწერს # - V პოლი-
კოპი პაპასტრებზე განხილვანა კომპლექსებს ქარაგლი, რჩება მხოლოდ
ე. ნ. წყვილი ნაპარკონობის მქონე კომპლექსები FSC (პრბ-, მრბ-,
ფრბ-, ხრბ-, ხრბ-), CSC (ჭრბ-, ფრბ-, ურბ-, კრბ-, რრბ-), რომელ-
თა რცხვი ქარაგლი მიხედვით. რაგანავე ეს სპი წესი ავადეაფრად აღ-
წერს # - V პოლიკოპი პაპასტრებზე განხილვანა კომპლექსებს,
ამითვე აქვესია-ფევესიის წესები, ე. უფროსადეის ამრით, ბევეთა. ეს
წესები კერძო წესებია, რომლებიც ურთიერთზე უფრო მოგად წესებში, რ-
გორიდა მბარნი, პამაგალი და ნელოვანი ნაპარკონობის წესები!

I. ე. უფროსადე, ხსენებული სტატია, გვ. 112-117.

1. Եղեթրգաոժոժն սմրոճ, ժոռոճոճոն քոնքեմոքրոն ժոքրոն ժժոքրոն
 նոքրոն ժոքրոն, իրոն արժոճոնոքրոն - ժոքրոն ժո Եղեթրգաոժո
 նոքրոն ժոքրոն, ժոքրոն սոքրոնոքրոն նոքրոն ժո ժո-
 ժոքրոն ժոքրոն արժոճոնոքրոն ժոքրոն, ժոքրոն ժո
 նոքրոն ժոքրոն ժոքրոն² Կրոնքոն սոնքրոնոն սոքրոն ժո
 ժոքրոն ժոքրոն արժոճոնոքրոն սոքրոն ժոքրոն ժոքրոն
 ժոքրոն, ժոքրոն ժոքրոն, ժոքրոն, ժոքրոն արժոճոն, ժոքրոն
 նոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն Կրոն ժոքրոն արժոճոնոն SK+VK
 ժոքրոն ժոքրոն, սոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժո
 սոքրոնոն Կրոն ժոքրոն նոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն
 ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն
 ժոքրոն.

ժոռոճոն ժո արժոճոնոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն
 ժոքրոն ժոքրոն Եղեթրգաոժոն ժոքրոն ժոքրոն, Եղեթրգաոժո
 նոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն
 ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն 173 ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն
 56, ժ.ո. 328,³ Եղեթրգաոժոն ժոքրոն ժոքրոն ժո 255 ժոքրոն
 ժոքրոն- 36, ժ.ո. 148,⁴ ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն
 ժոքրոն: ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն,
 ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն 100%-ժոքրոն.⁵

Եղ Կրոն Եղեթրգաոժոն ժոքրոն ժոքրոն Կրոն ժոքրոն
 ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն, ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն

1. Եղեթրգաոժո, ժոքրոն. ժոքրոն, ժո. 113-116.
 2. Կ. Ի. Մոքրոն, ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն
 ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն (ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն
 ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն), ժոքրոն, 1969, ժո. 16-17.
 3. Եղեթրգաոժո, ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն ժոքրոն
 ժոքրոն, ժո. 114.
 4. ժոքրոն, ժո. 116.
 5. ժոքրոն, ժո. 113.

ნაპრაღენობის მოქალაქეები CSV, FSV, CFV და CFSV.
 1. უფრო მეტი სიხშირით მზარდი ნაპრაღენობის მოქალაქეები უნდა შედგნა S_1S_2V , CS_1S_2V , FS_1S_2V , CFS_1S_2V , F_1F_2V , F_1F_2SV , $F_1F_2S_1S_2V$ სილაბური მოქალაქეები, რაგანა, მისი ამრთ, ან მოქალაქეები ნაპრაღენობის მიხედვით, მაგნიტი, რთობა ანაი ქვემოთ დავინახავთ,
 2. უფრო მეტი უნდა დამატება და შეუძლებელია დამატება, რომ S_1S_2 და F_1F_2 მიმდევრობებში მზარდი ნაპრაღენობის წესი მოქმედებებს, რთობა ეს გეგმა იქნა ნაჩვენები, ერთი კლასის წევრები ერთდროულად მარცხებში დასაბუთო არიან დასაბუთოს წესის მიხედვით და ამიტომ S_1S_2 და F_1F_2 მიმდევრობების შეწყვეტი სილაბური მოქალაქეების შეტანა მზარდი ნაპრაღენობის მოქალაქეები შეუძლებელია. პარაგრაფი C_1C_2V , C_1C_2SV $C_1C_2S_1S_2V$ 1. უფრო მეტი სიხშირით შევინ ნაპრაღენობის მოქალაქეები, რაგანა C_1C_2 მიმდევრობა ნაპრაღენობის წესის მიხედვით არის დასაბუთო.

ერთი ერთი მრთობანი მარცხი (სამრთობანი მარცხებზე რომ აღარაფერი ვქვამთ) უნდა შევინ მზარდი ნაპრაღენობის მოქალაქეები. მრთობანი მარცხებიდან $S + VK$ და $F + VK$ იქნებიან დამატებელი ნაპრაღენობის, $C + VK$ - ნაპრაღენობის, ხოლო $SK+VK$ - წყვეტილი ნაპრაღენობის. ამრიგად, გამოთვლის, რომ მზარდი ნაპრაღენობის პრინციპის მიხედვით ადებელია თხი სილაბური მოქალაქეები (CSV, FSV, CFV და CFSV, ხოლო ყველა სხვა დამატებითი - გამოწვევისა. სხვა სიტყვებით რომ ვქვამთ, გამოწვევის უფრო მეტი, უფრო მზარდი ნაპრაღენობის პრინციპის რეგულარული განხორციელების შემთხვევები.

աղքատը որն ար հարստացրանո՞ւ ժ. ջաջրհանո՞ւն նորըրծի հյշնս, սոկածնք մրքըրծո՞ւ, դանոնայլոսըծի մանկը մյտ ոլնըմն հյդլար- ծանը, հարժանայ հյդլարո՞մն: Ընանս շյդրն մեռլոք յրոտ մրքըր, եռլո սանի մրքըր դանոնայլոսիոն: յրոտ արժոհո՞ւնք ո՞րքըր պ սայմարոսո ոլնըրծոք ոմիոսաղընս, որն ծնարո Մանրալոյնո՞նն Յընո շարժըր, հարժանայ Յընս: ար Յըրժըմն յլոմըքն սմըրնի դանոնայ- լոսո. սանիղը արժոհո՞ւնք մրքըր, յրձոք սըրծըր, յմնոն ճամ- նայլոսոս ոսյոք թոք հարժոնո՞մն, հո՞ն Յըրժըրծըր երըձն մնարո Մանրալոյնո՞նն Յընսը լանարայլո պ:

Մագրան մաշարոն արն յո, արանըր ոս, որն ժ. ջաջրհանըն յրոք թանմըրոյս մնարո Մանրալոյնո՞նն յրոնկոյնոն սնտըրձըրո՞մն թս ճոնը- մըմոն թալաղընոն Յընըծո թ - V յոմոյոսայի յրոք դանարոսն յրոք մոհոք Յընսիո. սոլոլոն ողո ոմըրծըր ճանքս Յրոյոյոսն թ իո Յըլ- ծո, հոլոլոնսս թանայալո, Յըլոյոսն թս Յըրըրո Մանրալոյնո՞նն Շը- նըմո. թ իո Յընըծոն Յըմոլոն ո՞րըքն թոնսարոյոյոնընն թս սաղըրըրո երըմն արանարոն թանըրընոնս. ժ. ջաջրհանըր սըրքըմն մեռլոք թանեմոյոսն Յըրոլո յոմոնայոյոնն սնայլոմն թս մոտ սաղը- յըրծըր սըլալոմն ժոհոք թս արժոհո՞ւնք Յընըմն, մագրան թ յըն մըրըրծն յըրո մյտ սոլոլոնս սըրմընթըմն, սն Յընսո արձոքըրձըրո՞մն յըրո սմոյոս ճանըքմն. սն, մոլոլոնսս $C_1C_2S, C_1C_2S_1S_2$ սըրմընթըր, հոմըրծոյ ժոհոք ճըրոկոն $C_1C_2SV, C_1C_2S_1S_3$ Սոկածնք մրքըրծո՞ւ, ոլնը- լոնսն Յըլոյոսն-մնարո, հարժանայ C_1C_2 մոմըրըրոն թալաղըրծըրո Յը- լոյոսն մանրալոյնո՞նն Յընոն մոնըրո, եռլո $C_2S^1, C_2S_1S_3$ մնարո մանրալոյնո՞նն Յընըրո, յ: Բ. Յըրըրո Մանրալոյնո՞նն մրքըրծո Յըմայալո սըրմընթըր ոլնըրծոն մնարո - թանայալո մանրալոյնո՞նն մյոմն. յըրըս, սոլոլոն "մրոն", հոմըրոյ ժ. ջաջրհանոն մոնըրո

მყუდრო ნაპარკოვნობის მოძველი შუის (მწ) კომპლექსის მიხედვით
არის მზარდი ნაპარკოვნობის მქონე, *იქი* კომპლექსის მიხედვით კი-
პამეჯალი ნაპარკოვნობის მქონე და ამიტომ *იქი* სუბმედი მდელი-
ვაჰ მზარდი-პამეჯალი ნაპარკოვნობის მქონეა. *იქი* სუბმედი მზარდი
სუბ-პამეჯალის რეგრესიული მზარდი-პამეჯალი-მზარდი ნაპარკოვნობის მქონე,
რამდენა *იქი* კომპლექსის პარალელურია მზარდი ნაპარკოვნობის მიხედ-
ვით, *იქი*-პამეჯალი ნაპარკოვნობის, ხილი-*იქი*, *იქი* და *იქი*
მზარდი ნაპარკოვნობის მიხედვით. *იქი* სუბმედი პარალელური მზარდი-
პამეჯალი - მუცლის-მზარდი ნაპარკოვნობის მქონე, რამდენა *იქი*
კომპლექსის არის მზარდი ნაპარკოვნობის, *იქი*-პამეჯალი ნაპარკო-
ვნობის, *იქი*-მუცლის ნაპარკოვნობის, ხილი *იქი* და *იქი* - მზარდი
ნაპარკოვნობის. ერთი სიტყვით, *მუცლის* მზარდი-პამეჯალი სუბმედი
უფრო გრძელ სუბმედიან ანალოგს. უფრო მეტად მისი მოძველებს მი-
ხედვით მიუხედავად მხოლოდ ნიშანდობის რეგრესიული დასაბუთების, რამდენ-
ა *იქი* მზარდი-პამეჯალი მზარდი-პამეჯალი სუბმედი პარალელურია სუბ-
სუბ-მუცლის მიხედვით. *იქი*, რამ *იქი* სუბმედი მზარდი-
იქი, *იქი*, *იქი* სუბმედი კანონიერადაა პარალელური, ხილი *იქი*,
იქი - გამომავლისა.

მეტად მეტი სიტყვის ხაზი გაუყვრეს მზარდი ნაპარკოვნობის პრი-
ნციპს და მზარდი რეგრესიის პრინციპს შორის და მხოლოდ მათგან განვი-
ხილავს რეგრესიული მზარდი სიტყვის პრინციპის კერძო გამოვლენას. ამხელ
განს უახვევით მზარდი სიტყვის პრინციპის აღსანიშნავია: *მუცლის*
სუბ-*მუცლის* რამდენა პარალელურია მზარდი ნაპარკოვნობის პრინციპს ამხელ,
გამომავლის უახვევით? არსებობს, მეტი ამხელ, რამ გამოვლენა,
რამდენა *მუცლის* *მუცლის* ანალოგში უფრო გაუყვრეს და ამიტომაც მათგან
მზარდი ნაპარკოვნობის პრინციპი გამოვლენა ნიშანდობის მიხედვით,

აქტიური სამართლებრივი ირგანოს მიხედვით არის გამოცხადებული და პირველი
 ქვეკლასი 18-ს-9-ში უპირისპირდება მეორეს 10-ს-9/1 რეგონს აპიკალურ
 რეა ქვეკლასი ველარული ქვეკლასი, ამრიგად, რეგონს სონორუბის (S),
 ისე ფრიკატიუბის (F) კლასებში ქვეკლასები გამოცხადდება. **მ. უფრობათ-**
ობის მიერ არტიკულატორულ საფუძველებზე და ამიტომაც მხარში ნაპირალევიწი-
 ბის პრინციპი აქ არაფერ შეუძია. სხვაგვარად რამ უფროა, **მ. უფრობათ-**
ობის ურ პედელ მხარში ნაპირალევიწიბის პრინციპის გამოცხადება სონორუ-
 ბისა (S) და ფრიკატიუბის (F) კლასებში გამოკვეთილი ქვეკლასების გა-
 მისაყობა!

ბმულებს (C) . ღიბარს მხარში ნაპირალევიწიბის პრინციპის მომარ-
 კვება სარეგონ შევძლებელი აღიარება, რაგვანაც ბმულები (C) **მ. უფრობათ-**
ობის ნელოვანი ნაპირალევიწიბის მეორე ფენებზედა განიხილებიან და,
 მათსადამე, ნაპირალევიწიბის წრებად ლაპარაკი არ შეიძლება. **მ. უფრობათ-**
ობის მეორე ბმულის პოზიციას ანარეგონურია **მ. უფრობათ-**
ობის მეორე ბმულის პოზიციისა, მათგან ამიტომ რისტორიტიკული ანარეგონა: **მ. უფრობათ-**
ობის უფრობის სათანადო ფენეტიკურ განსაზღვრება, რაგვანაც **მ. უფრობათ-**
ობის შესახებ იგი ლაპარაკის მხარში ნაპირალევიწიბის შესახებ, ხოლო **მ. უფრობათ-**
ობის მიმდევრობაზე ამ პრინციპის გაერელება აღარ ხერხდება. ამრიგად, ირღე-
 ვა სიმბოლოა, ურთი მხრივ, ფენეტიკურ პრინციპსა და მეორე მხრივ, რისტორ-
 ბუტიკული ირღეტიკული მორის, რაგვანაც რისტორიტიკული **მ. უფრობათ-**
ობის მიმდევრობისა, მათგან ამ ირღეტიკული ფენეტიკური საფუძველი
 სხვადასხვაა. სხვაგვარი სურათი იქნება **მ. უფრობათ-**
ობის განსაზღვრების მეორე პრინციპის ფენეტიკური განსხვავება

---

1. ასევე შეიძლება აღნიშნული ქვეკლასების გამოცხადების შესახებ
 მ. გიგინევილი, ვსარგებლობს მისი ხელნაწერი რევიზიის **მ. უფრობათ-**
 აქ განხილვ სტატიას.

პირველი საკლასო მასწავლებლის ნიხუჯიძე და უჩუგუნიძე, რომ
მეორე კომპლექსით უფრო მაშალაქანია, უფრო პირველი. მაშინ ც.ც.2
მიმდევრობა მასწავლებლის მიხედვით შევიკრიბო. ც.ც.2, შ.შ.2, შ.შ.3
მიმდევრობები სინთეზური აღმოჩნდებოდა ერთმანეთისა რაოდენ ფი-
ნეტიკური, ისე რისთვის უფრო მეტად ადრინდელი. მაგრამ ამის და-
საბუთებში ვერ შევძელი არა მხოლოდ მიმდევრობის, არამედ შ.შ.2
შ.შ.3 მიმდევრობების დინამიკა და ამასვე რაღაც ვარაუდობს პრ-
ინციპული რევიზიის სრულ სინთეზისას ამხარვეზ ც.ც.2, შ.შ.2, შ.შ.3 მიმდევ-
რობებს შორის რაოდენ ფინეტიკური, ისე რისთვის უფრო მეტად ადრინ-
დელი რევიზიის პრინციპის მიხედვით, რაოდენ ეს ნაჩვენებია იცნ მემოც, ც.ც.2,
შ.შ.2, შ.შ.3 მიმდევრობების მეორე კომპლექსით უფრო უკანა მარცხე-
საა, უფრო პირველი და, მაშინ: ადრინ, უფრო სინთეზისა. ამრიგად, სი-
ნთეზის მიხედვით საფუძველი ც.ც.2, შ.შ.2, შ.შ.3 მიმდევრობებში მარცხ-
ედას ან კომპლექსებში: რევიზიის რაოდენ დასაბუთა და არა მასწავ-
ლებლისა. სხვა სინთეზის რევიზიის, უარსაგანა არა რევი-
ზიის პრინციპი, არამედ მასწავლებლის მიხედვით, რაოდენადა
საფუძველი უკანადაა შიგნით იგი აღარ შევიკრიბე და ამიტომაც მისი
საშუალებით ერთი უკანადაა უარსაგანა მარცხედას სინთეზისაგან
შედასაგან: ერთი ადრინ, ც.ც.2, შ.შ.2, შ.შ.3 მიმდევრობებში რევიზიის
შევიკრიბა ნიხუჯიძის იხუჯი, რომ ყველა უარსაგანა მარცხედას აღ-
რთა უნიფორმული, ე.ი. უარსაგანა სინთეზის მიხედვით საფუ-
ძველი, რაოდენ ვერ ახერხებდა, რაოდენადა იგი უარსაგან
რევიზიის პრინციპი.

ბ) ა. უფრო ადრინ ვერც დასაბუთებდა მასწავლებლის მი-
ხედვით უარსაგანადა, რაოდენადა მას არ შევიკრიბე იხუჯი და-

კახი. კლასების რიგზე, როგორც ეს აღნიშნული იყო ბემოთ, მოქმედების მხარეი ქოათბის ანუ მხარეი ნაპარკოვნობის პრინციპი. მაგრამ ლუარკაიძე ამ წესის აღსრულებობა ვერ დაამტკიცა ვერც კლასების რიგზე. ვრდოკოან CSV, FSV, CFV, CFSV მარკულე-ბში მან სწორად შენიშნა მხარეი ნაპარკოვნობის წესის მოქმედება, მაგრამ მრდოკოან S + VK, F + VK მარკულები ვერაჩ ახსნა ამ პრინციპის მიხედვით და შემოთქანა რამაველი ნაპარკოვნობის წესი, რომელიც ad hoc. წესია და სხვა არაფერი. როგორც ეს ნაჩვენებ იყო ბემოთ, S + VK, F + VK მოქმედების აღსრულებისათვის ჩვენ არ გუვირეება ასეოთ ad hoc წესის შექმნა, რაგანაც ეს მოქმედბი აბედვლია ინავე პრინციპის მიხედვით, რა პრინციპი უძვეს საფუძვლად CSV, FSV, CFV, CFSV სილაბურ მოქმედბს. მაგრამ ამის რასამტკიცებლად საჭირო ბეება მარკულეი განვიხილოთ იურარქიულ სწრუტურად და ვაქვენოთ, რომ ვრდო მხრბ CSV, FSV, CFV, და CFSV, ბილო, ბეორე მხრბ, S + VK, F + VK სხვადასხვა სწრუტურის მქონე მარკულები და რომ სხვადასხვა არის მათი რერივაციის ისტორია, რაც ჩვენ საშუალებას გვაძლევს ვრდო წესის მიხედვით გაუაანა-ლიბოთ როგორც ვრდოკოანნი, ისე მრდოკოანნი მარკულები.

ასევე ვერ ახსნა ლუარკაიძე F + VK და C + VK თქვის მოქმედბი, რომ არაარაფერი ვევეათ S + VK მოქმედბს შესახებ, რომელიც ნახან საეროთ არ არის განხილული. ვერ ახსნა იმიტომ, რომ ვარტო აქვესიისი პრინციპი და მასთან რაკვეთირებული ჰეგორაგენულობის წესი. როგორც ეს ნაჩვენებ იყო ბემოთ, ბშვლად (C) და ფრიკატ-ვთა (F) აქვესიური მიმედვრობანი რასაშეება მხლოდ ბლოკების ვეხედვრის საბეკარბე, რაც ვრდო-ვრდო ქრიფერივბია იმისა, რომ აქვესიური კომპლევსების შემატებელი კომპონენტები სხვადასხვა ბლოკ-ბში გაუაანა-ლიბო და S + VK, F + VK და C + VK აღწერიოთ

ბიგარე ნების მიხედვით. **მ. უჯურგაიძე** ამის განმარტება ვერ შეძლო
და ამიტომ აქაც შეზოგანა **ად ხოც** მესებთ - **პამაუარო** და **ნულო-**
ვანი **ნაპარლოვნობისა**. **პამაუარო** **ნაპარლოვნილი** და **ლი: მიხედვით**
P +VK, **ბოლო** **ნულოვანი** **ნაპარლოვნობის** — **C+VK**.

ამრიგად, **ჩუვნი** **მორბის** **პირველ** **მევი** **განხარული** **სილბური** **მო-**
ქვებობად **მ. უჯურგაიძის** **მიერ** **სწორი** **ინფორმაცია** **ეძლევა** **მილოპ**
სებ **მოქვს** (**CSV, FSV, CFV** და **CFSV**), **ბოლო** **ყველა** **სხვა** **პანარჩე-**
ნი **არასწორად** და **ად ხოც** **ნესებთ** **არის** **აქვრილი** და **ეს** **მიპინ,** **მოქ-**
საც **შესადქვებელია** **ყველა** **სილბური** **მოქვსის** **ერთი** **ნების** **მიხედვით** **აღ-**
წერა. **მ. უჯურგაიძე** **უფრო** **სრულ** **სწრაფს** **იძლევა** **ს. ჟუნიტი,** **რეზილმაც**
პირველი **შეპირნი** **ქარხევი** **მპარე** **სონორობის** **პრინციპის** **მოქმედება!**
მაგრამ, **სამწუხაროდ,** **იგი** **არ** **იძლევა** **არავითარ** **პასრუქებულ** **სისებმას**
და **ამიტომ** **მასთანაც** **ფარეობთ** **სონორობის** **პრინციპის** **უამრავი** **გაღონა-**
ჯლის **აქვს**.

ყოველივე **მემოქმედილის** **შემდეგ** **შეიძლება** **პაუასკუნა**, **რომ** **მმა-**
რე **ეოპობის** **ან,** **როგორც** **მას** **მ. უჯურგაიძე** **უწოდებს,** **მპარე** **ნაპარლო-**
ვნილის **პრინციპი** **არ** **უარყოფს** **აქვსიპა-ეყვსილის** **პრინციპის**; **იგი** **მილოპ**
ავიწროებს **მას**. **მპარე** **ეოპობის** **პრინციპი** **საყუდეველია** **სონორული** **ქლ-**
სებობის (**C, F, S, V**) **გამოქვთსაყვის,** **მაგრამ** **ყარველი** **ქლსებობის**
მიგნი **იგი** **ჰვე** **აქარ** **მოქმედებს,** **რადგანაც** **აქ** **დალაში** **შეილის** **ჰვე**
აქვსიპა-ეყვსილის **პრინციპი,** **გ. ახველიპანმაც** **აქვსიპა-ეყვსილის** **პრ-**
ინციპი **სონორული** **ქლსებობის** (**C, F, S, V**) **ეონებე** **განიხილებ,** **რაც** **ქა**
აქმა **უნა,** **სწორია,** **მაგრამ** **ჩუვნი** **ნიმნიებისაყვის** **ეს** **პრინციპი** **საყუ-**
დეველია **მილოპ** **ყარველი** **ქლსებობის** **წვერებობის** **ეარეგობისაყვის** **ელებე**
ეებმპარე) **სონორობის** **მიხედვით,** **ბოლო** **ქლსებობის** **ეონებე** **იგი** **ყარბი**
ბეება, **ის** **ეაქვსი,** **რომ** **იბი!, იბი!, იბი!, იბი!** და **სხვ.** **ეყვსიპრი**

მზ → ღზ: მზე → ღზე, .. მზაპ → ღზაპ

უნ → ფს: უსება → ფსება

მიჯ → მჯ: მიჯაე → მჯაე

5 უკონიანი ნაპირალეწიბის მიძველი ტაძარის ძირიდაპმე სპირანტიზაციით:

ბძ → ბზ: ბძანება → ბზანება → ბზანება

ბზ → ბწ: ბზილება → ბწილება → განბილება

კზ → კწ: კზება → კწება

კზ → ხზ: კზი → ხზი

ყზ → ყწ: ყზი → ყწი

კზ → კწ: კზილი → კწილი

მზ → მჯ: მზილი → მჯილი

მზ → მწ: მზილი → მწილი

სუბსტიტუციის (მიჯობისი), ხშირად სპირანტიზაციისა და ნაპირალეწიანი და სპირანტიზაციის ყველა ამ რამდენიმე მიმდევრად, რომელიც ზუსტად სხვადასხვადასხვა ახსნას აძლევს, აქვეყნდება აღნიშნული მარტოვანი მარტოვანი ურბოვანი მარტოვანი ტაძარის ტერიტორია და არა პატივადი ამ დროის ნაპირალეწიანი მიძველების მხარე ნაპირალეწიანი მიძველი ტაძარის ტერიტორია. როგორც ბევრი იყო ნაპირალეწი, სხვა ნაპირალეწი F_2F_1S მარტოვანი ნაპირალეწი, რომელიც სხვა-მარტოვანი ტაძარის მიძველი ტაძარის ურბოვანი სხვა) F_1F_2S მარტოვანი. ანალოგიურია ხმ → ზხ გრანსფორმაციის. ასევე მარტოვანია სეტი-1 და სეტი (BCV) მარტოვანი "უფრო" და "უფრო" სიყველესი, რომლებიც სეტი-ს მარტოვანი ტაძარის მიძველი ურბოვანი ურბოვანი სეტი-1, სეტი-1 (CSV) მარტოვანი ტაძარის მიძველი. მარტოვანია სეტი-1, სეტი-1, სეტი-1, სეტი-1 (CSV). მარტოვანი სიყველესი "მხარე", "მხე", "უსება",

"მჟღავნა", რომელიც შედგება სინთეზის (S) ხმების გრანსფონომატიკის
შედეგად ვრცელდება: Iგზა-1, Iბზა-1, Iფზა-1, Iძზა-1 (CSV) ტიპის მარ-
ყვლებს გვაძლევს. რაბოტის, ირბოტისა და Iბრა-1 (C¹SC²V) Iბზა-1,
Iკბ-1, Iკბი-1, Iფბ-1, Iფბი-1, Iფბი-1 (C₁C₂V) მარ-
ყვლებს, რომლებიც აქვეყნებული კომპლექსის მეორე კომპონენტის სინთ-
ეზის (S) გრანსფონომატიკის გზით გვაძლევს ვრცელდება: Iბზი-1, Iკბ-1,
Iბზი-1, Iფბ-1, Iკვი-1, Iფვი-1, Iფვი-1 (CSV ან FSV) მარყვლებს.
ანალიტიკური მარყვლების გვაძლევს Iბრა-1 → /ბზა/ გრანსფონომატიკის
შედეგად შეიქმნება, სადაც ირბოტისა და C¹SC²V მარყვლის იძლევა CSV ვრ-
ცელდება მარყვლის სინთეზის რ-ს რეკონსტრუქციისა და ხმები /d/-ს სინთეზი-
ზაციის გზით.

ამრიგად, გრანსფონომატიკის გრანსფონომატიკის ხმათა არა მარყვ-
ლის, ნულური და ნულური ნაპრატივების მარყვლების მარყვი ნაპრა-
ტივების მარყვი გვაძლევს, არამედ ირბოტისა და მარყვლების ვრცელ-
ობის მარყვლებში გრანსფონომატიკა, რაშიც შედგება არა მარყვლების
ა, მარყვის მიერ მარყვლებული კონსონანტის პრაქტიკის რეკონსტრუქცია!

●. უფრო მეტიც, ვინაშინ არამარყვიანი მარყვლების მარყვი
გვაძლევს შეესაბამება მისაღები იქნება იმ შედეგად, მას რომ
მარყვის მარყვი, მარყვი, ნულური და ნულური ნაპრატი-
ვიზების განსხვავების აუდიტივობა. რაგონადაც ეს მარყვის მარ-
ყვის, ანტიფონი მისი ვინაშინ მარყვიანი მარყვიანი მარყვი-
ლისა.

გარდა ამისა, გრანსფონომატიკის მარყვიანი მარყვის მარყვი-
ბში, რომელიც ვინაშინ მარყვის მარყვის, რაგონადაც ნულ-
ური ნაპრატივების მარყვი გვაძლევს არა მარყვი ნაპრატივების,
არამედ მარყვი ნაპრატივების მარყვი. მარყვიანი ნაპრატივების

I. A. Мартинс, Принципы фоноэтики в фонетических изменениях (перевод
с французского), Москва, 1960.

მოქცემი გაყვანილი ხეობა პირველი კლასის ხეობა/მ-გ-მ/სპირანტ-
ბაყინსა (ანუ სინორმატის) და მეორე კლასის 18 კ/ ხეობა სპირან-
ტბაყინის გზის ხეობა კომპლექსებში:

- ა) (ბრჭყ →) ბრყ → ბრყ: ბრყაღიანი → ბრყაღიანი/ბრყაღიანი
- (ფრახ →) ფრახ → ცრახ: ფრახილი → მრახილი
- (ბრჭყ →) ბრჭყ → ბრჭყ: ბრჭყელი → ბრჭყელი
- (ფრახ →) ფრახ → მრახ: ფრახილი → მრახილი
- (ბრჭყ →) ბრჭყ → მრჭყ: ბრჭყენა → მრჭყენა

- (ბრჭყ →) ბრჭყ → მრჭყ: ბრჭყელი → მრჭყელი
- (ფრახ →) ფრახ → მრახ: ფრახილი → მრახილი

ა. უფრო გვიანად ამ რიგში, მდარევი ნაპირაღიანი მდარევი ამ შემხვე-
ვაშიც ძირითადად რჩება, რადგანაც ამ რიგს სამხვევი კომპლექსებში
არ არის მდარევი ნაპირაღიანი მდარევი გაყვანილი შემხვევი. აქ-
სი ამ რეგულაციის საილუსტრაციოდ ა. უფრო გვიანად გამოვიყენებთ [ბრჭყ/ კომპ-
ლექსის და აღნიშნავს შემხვევი: " ეს კომპლექსი აქვს აქვს მდარევი,
ამიტომ იწყება მისი კვლა ბრჭყ → ბრჭყ, შემხვევი კვლილება ძირითადი
მდარევის ნიშნით შემხვევი, რადგან 1 8 1 ვერ განპირაღიანდება 1 8 1-ის
მომხვევი სპირანტბაყინის 18-ის 181 უნდა იყოს; 161 კი უნდა იყოს
შემხვევი 191-ის ნიშნით, კვლილება შემხვევი შემხვევი მდარევი
აქვს ბ-ს (-ფე ნორმატიული კომპლექსი, ანტიორმატიული კომპლექსის
უმნიანი 8 და 8): ბრჭყ → ბრჭყ. აქვს იმ დასკვნას გამოიყენებს, რომ ამა-
ძირითადი მდარევი იმ რიგში უნდა იყოს უფრო მისივე რამდენად
ნაპირაღიანი მდარევი, ვიდრე ნორმატიული ნაპირაღიანი".

1. ა. უფრო გვიანად, ხსენებული სტატია, გვ. 122.
2. ი. ვ. ვ. , გვ. 123.

ყოფა ქუეზნოთი მ. ჯაფარიძის ტანხილავის "ბრწყინავს" და "ბზინავს" სიტყვების უმთავრესი კავშირის და აღნიშნავს, რომ "როგორც ჩანს, მუ-
ნიო ტანხილავი სამხედრო ამბავებს, რომელიც პირველი იყო კომპიუ-
ტერით ხატვის, ფინანსური ცვლილებების მოგზაურობის და დადებითი მართი
ნაშთების მიხედვით, უკეთეს, ეს ხატვის და შედარებით მთავარი ხატვის
ტანხილავების, რასაც ბიბლია ფინანსურად უკეთესი შედეგების მი-
სახე ამბავებს დასაჯება: ბრწყინავს → ბწყ → ბბ (ბზინავს)-
ბბ-ს (ბადავანი 15) შეიძლება გააძლიერებოთ მხოლოდ მეფის ბბ სპირიტ-
უნი, მისი მიხედვით კი შევსებული იყო 15/1 და პატივად".

ამრიგად, რამის, რთი [ბწყ] → [ბწყ] → [ბწყ] ტანხილავის მიხედვით შე-
დგება /ბ/ უკეთესი დასაჯება /ბ/-სი იმით, რომ /ყ/-ს ბინ 15/-ს არს-
ებდა შედარებით, ხელი ბწყ → ბწყ → ბბ ტანხილავის მიხედვით ბწყ /ბ/
იძლევა /ბ/-ს და რამის 15/1 ამბავის კარდავითა, ამითი 15/1
იკარგება. სათესავითა, რა უკეთესი ხელს ბწყ/ბწყ ამბავის 15/-ს
დასაჯება და 15/-ს ბბ-ს უკეთესი გზით ბწყ, ე. ი. ბწყ-ის
ტანხილავითა ბწყ-ელი → ბწყ და არა ბწყ-ელი → ბწყ-ელი. რთი
უკეთესი შედეგების "ბრწყინავს" და "ბზინავს" სიტყვების საფუძველზე
შეიქმნის შესაბამი. ეს ფუნდამენტი, როგორც ამავე სარჩელის და
აღნიშნავს ბ. გიორგიშვილი უთხრებელი რეკონსტრუქციის, უკეთესი ფუნდამენტი:
დასაჯება, უკეთესი მკითხველად აღნიშნავს, ამჟამად რთის არსებობა შედეგით:
მ. ჯაფარიძის არსილი უკეთესი დასაჯება ადრესს უკეთესი დასაჯება
მიხედვით რთის დასაჯება კი. უკეთესი დასაჯება მიხედვით უკეთეს
დასაჯება ტანხილავის: ბწყ) შედეგით ნაშთების მიხედვით ბწყ

---

1. მ. ჯაფარიძის აღნიშნული ამბავის დასაჯებითი ინფორმაციის დასაჯება.
გვ. 123.

Թուխսա քյր դարասլա Տյուրքանի Տաճարաղանի մարդըրի քա մոցլոս
 Լծփյ Թուխս յոմիլլըսցծի սոճոհ. ԼԻԼ-ն քալարդրոս ժնե օս Յըմըց
 Տյուրքանի Տաճարաղանի մարդըր ժարասլա քաճարալո Տաճարաղանի
 մարդըրի քա Է. Բնուրաղանի Տյուրք Թուխս յոմիլլըսցծի. Ե. յալարալո
 ուղարկանցծն Տիտղոս ծոլո ոհ սաղլեյրի քա լաճարալո: Տիտղոս Տյ-
 ուրքանի Տաճարաղանի մարդըր քաճարալո Տաճարաղանի մարդըրի
 ժարասլաձի. սոմալըրըրի յո, յրե ոհ արաժոհաթո մարդըր (Մալլըրո
 Տաճարաղանի) ժարասլա մյուր արաժոհաթո մարդըր (Տյուրքանի Տա-
 ճարաղանի) քա Մըմըց յս արաժոհաթո մարդըր ժարասլա մյսաձի
 արաժոհաթո մարդըր (քաճարալո Տաճարաղանի). Բնուրա, Թամնոհո-
 մալոյրո յոլլո Յըմըցն սլըլ արաժոհաթո մարդըր քա արս յրե Յըմե-
 յըրաճի սելոսալ յո ար դալարընոս ժոհոթո մարդըր. ԵՅ յս սլըլ, Ե-
 ճին մեարթո Տաճարաղանի մարդըր դարասլա արաժոհաթո մարդըր-
 սա, Կսլ Ե. յալարալո ժոհոթո ժըրըրսլոս Լոսհնոս, ար լոհոլս ժը-
 յըրալըրո սաժո քա, մաճասալաձի, յս ժոհոթո ժըրըրսլոս Եոմալըրըր-
 ժոհո լոհոլս.

սոմալըրըրի, ամ Յըմեյըրըրի քա ղրալըլ: սալմի Կոնի Տոմա-
 ալըրըրոհոհոսաձի քա սլոլըրըրոհոհոսաձի. Լծփյ Թուխս մարդըրըր,
 ոհոհոլս յս մարդըրըր ոլո մըմոս մարդըրըր ոհոլոսն ԵՅԵԵԵԵ
 մարդըրըր, սալսլ ԼԼԼ սոհոհոս քալարդրոս Յըմըց յըմըրոհ ԵՅԵԵԵԵ
 յրեմոլոսն մարդըրըր, ոհոլըրըրի սալարդրոս սոմոլըրըր քալար-
 ժըրոս մեարթո (Ե. Ե. յըմըր) սոհոհոհոս հոնըրո. սալա մարդ-
 մարդոս ղրալըլ սլ ժաննոլըր մալարոթըրոսն Յըմըց Յըմեյըրըր-
 ժոհո: ԵՅԵԵԵԵ, ԵՅԵԵԵԵ, ԵՅԵԵԵԵ, ԵՅԵԵԵԵ, ԵՅԵԵԵԵ, ԵՅԵԵԵԵ
 Թուխս ոհոլոսն մարդըրըր յո մոցլոս ԵՅԵԵԵԵ յրեմոլոսն

მარცვლები, პალაგუზუნნი მზარდი (გეგმ. კრებანი) სონორიზის მიხედვით: *ღრჩხი* → *ღჩხი*, *ღრჩხი* → *ღჩხი*. ახლა რაც შეეხება *ჩრჩი* → *ჩჩი* → *ჩჩი* და *ჩჩი* → *ჩჩი* გრანსფორმაციებს. აქაც ღრუბლებს: გამარტოებებს გვწოდებენ იმდროის მარცვლები, მაგრამ არა ურბოლოტან მარცვლებში გადასვლის: *ღჩხი*, არამედ პირველი ბლოკის გამარტოებში. CSCV ჭაბის მარცვლი *ჩჩი* იძლევა C₂C₁V ჭაბის იმდროის მარცვალს *ჩჩი*, ხოლო *ჩჩი* მარცვლის გადასვლა იმთი იმდროის მარცვალში (FCV) ანალოგიურია *ჩჩი* მარცვლის გადასვლისა *ჩჩი*-ში, რაჟადაც იმსავე მემბრევაში C₂C₁V ჭაბის იმდროის მარცვლი. იძლევა FCV ჭაბის იმდროის მარცვალს, რაც C₂C₁V ჭაბის მარცვლებში ხვედრად აღქვს იმდროის სუპერაციის ურბოლოტან აამოვლინება.

ამრიგად, იმდროის მარცვლი შეიძლება იმდროისავე პარჩის, მაგრამ გამარტოების პირველი ბლოკი. ამ მემბრევიით ახსნება *ჩჩი* ჭაბის კომპლექსების *ჩჩი* ჭაბის კომპლექსებში გადასვლაც, სადაც პირველი ბლოკი (C₁V) გამარტოებულა და წარმოგვიჩილა მხოლოდ V-ით. ასევე *ღჩხი* ჭაბის კომპლექსების *ღჩხი* ჭაბის კომპლექსებში გადასვლაც, რაც შეიძლება მემბრევი სუპერის სახით წარმოგვიჩილა.

C₁SC^aC^vV → SC^aC^vV

ბრწყა → ბწყა

ბრწყა → ბწყა

ბრწყა → ბწყა

გრჩხი → გჩხი

გრჩხი → გჩხი

ჩჩი, *ღჩხი* კომპლექსების *ჩჩი* სონორიზი შეეცა, როგორც ჩანს, ახსნება *ჩჩი*-ს პალაგუზის მემბრევი მონიშნული ბოლობოლო *ჩჩი* და *ღჩხი* ხვედრის საკომპლექსი გასონორიზია, რის შედეგადაც ხდება კომპლექსი

პირველი ბლოკის (C¹S) გამარტუება, აწროვად, ჩვენ შეიძლება დაუ-
სკვნა, რომ აქ განხილული ნორმულიანი მარცვლების გამარტუება ხდება
ორი გზით: ა) ურთბლოკიან მარცვლებში გადამკვლით (პრ., 1088991 → 108991)
ბ) პირველი ბლოკის გამარტუებით (პრ., 1088991 → 108991). იმასვე
შემახვევებაში საქმე აქვთ, ეკონომიის პრინციპის გამოვლენასთან, რაც, რ-
გორც ცნობილია, მარტოპყვის ურთქვარსი ფრეკტურსი ცვლილების საფუ-
ძველს.

მიუხედავად ამდენი ნაკლისა, რეღიცილ მ. უფრგაიძის ფერიასი აღმო-
აჩნდა, მაიცი არ შეიძლება არ აღინიშნოს, რომ მ. უფრგაიძის (და მან-
ბიანთა გამანცილებში აღმოჩინა გარკვეული მოგარი წესი მაიცი მნიშვე-
ლუანია. J. ფოტონა, მარტალია, დაწერილებით აღწერა მანბიოვანთა კომბი-
ნაციება ქარაჯღში, მაგრამ მან ვერ შეამჩნია რაიმე მოგარი პრინციპის
მოქმეება. მ. უფრგაიძე კი სწორედ ამ მოგარ პრინციპზე გამამხვილა
ფრადლება და შეეუადა მანბიოვანთა კინტაქსიაციური მიმარებების მოქვ-
რებას. მარტალია, მან ბვერი რაღ ვერ ახსნა, მაგრამ მისი მუშაობა ამ
სფერში მაიცი მნი ადარკვეული ნაბიჯია.

---

1. J. ფოტონი, ქარაჯღი ვნის ფრემაქური სფრეკტურა (მარტალიანი ფრადე-
ლიდან), მბილინი, 1961.

6 3 5 0 9 0

8 3 0 1 3

ՍԱՎԻՏՆԵՆՈՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՊՐԻՆԿԻՍՆԱԿԱՆ ԺԱՆՐԱԿՆԵՐԱՅԻՆ ԾՐԱԸՄՈՒՄԻՆ
ՃԱՐՑԻՆԱԲԱՆՎՈՒՄԸ

Սահմանափակ շահագրգռված քննադատական-տեսական մտքերի և գծերի և վերջինիս ակնհայտ ցածր մակարդակի վրա, երբ քննադատական-տեսական մտքերը և քննադատական-տեսական տեսությունները կախված են միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից՝ քննադատական-տեսական մտքերի և քննադատական-տեսական տեսությունների միջոցով և միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից և միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից, հիմնականում քննադատական-տեսական տեսությունները և քննադատական-տեսական տեսությունները միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից և միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից են ծագում, հիմնականում քննադատական-տեսական տեսությունները և քննադատական-տեսական տեսությունները միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից և միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից են ծագում, հիմնականում քննադատական-տեսական տեսությունները և քննադատական-տեսական տեսությունները միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից և միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից են ծագում...

Յուրաքանչյուր և յուրաքանչյուր հետազոտման, ուսումնասիրման և քննադատման և քննադատման ժամանակահատվածում, հիմնականում քննադատական-տեսական տեսությունները և քննադատական-տեսական տեսությունները միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից և միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից են ծագում, հիմնականում քննադատական-տեսական տեսությունները և քննադատական-տեսական տեսությունները միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից և միայն իրենց գրեթե անձնական հիմնարկից են ծագում...

1. Ենթամտեր
2. Որոշումներ
3. Գրեթե անձնական հիմնարկ
4. Կարծիքի քննադատություն

I. Н. Хомский, Логические основы лингвистической теории (перевод с английского), "Новое в лингвистике", вып. IV, Москва, 1965, стр. 533.

ხაზგზნობის პირობა ნიჰსავეს შიშვერღე: "ფე ფიგმა A ზონ
ვსნრტბს B ფონვიმას, მათონ ფონვიზისი ლანნიმბევერტბა, რთმრტბისი სბრე-
სენ A ფონვიზის რვარობასისი, ნონ ვნსა ვსნრტბრევენ B ფონვილიასბნი
ბიკვფენიებვირ ფონსა ლანნიმბევერტბას"¹.

"ინვიარისანფორბისი პირობა ნიჰსავეს ილის, რთ ბებევიჯ P ფივი-
მას ბივენვერტბა $\varphi(P)$ ღანსისამრვრე ნიჰსავკობასა სბმრავიჯ $\psi(P)$.
 $(P \neq Q)$ ფე მბორე $\varphi(P) \neq \varphi(Q)$ რა რთ ნუნბსბივირ P -საბვის ფონ-
ლოგისი რინვიე ვესამრეებვირა ვვივენიბ $\varphi(P)$ სსბბბბი ფინვივიჯ
რვირეებვირტბასისი"².

"ვირბევერტბასბობისი პირობა ბიბბბვის, რთ ფონსა ბებევიჯი სან-
ბიბევერტბა მარვირევირე იღვის ფინვიმასა ვრბევირე ლანნიმბევერტბისი
რა რთ ფინვიმასა ვარევირე ლანნიმბევერტბა მარბბბბივენივი ფინსა ვრბ-
ევირ ლანნიმბევერტბას"³.

ვირბევერტბასბობის პირობიპან ღამბიბიბინარვიბს ლკარვირ ბევირ-
ბინასისი პირობა. ვირბევერტბასბობა ვს "იხიეეე ვესაბევირსობბა, რბე-
სას ვრბევირე ფონლოგისი რვირეებვირტბასისი, რბევირე ვესასბევირსობბა
ბივირე ფინვივიჯი φ აჰვის, ბესამრეებვირა ბივირე ივივს "ბინბა ფ-
ინვივიჯი" მისამრეებვისი მბბბბბბბ ავ კრეეე "ბიბბბბ ბბევირე" ბაბე-
ლონიინვიბბბ"⁴.

ბებევიჯ ვს პირობა, ψ . ბბბბბისი სბბბბ, სარევირბევირ ბამბარევირ-
ლო, მარბამ ისბბი მბბბ ბივირევირბა. ψ . ბბბბბ ვბბბბბ ბევირს ვს
ბევირეებბა რამბბბბბბს კბვირევირ ბაბბბბევირე, რასა სბბ სბბბბს
ბევირბინბივირ ფინლოგისი სრევირ ვვივივირბა.

I. В. Хомский, Логические основы ... стр. 523.

2. ი ვ ვ ვ , გვ. 524.

3. ი ვ ვ ვ , გვ. 527.

4. ი ვ ვ ვ , გვ. 527-528 .

ոմնական, և թմ ըստից ևս խառնուրդով յարժուքն ըստարծա, Ե. հո-
 մույ յոմոնիցնն ըստարծա, և յոմոնիցնն յարժուքն ըստարծա ընդունելովն յս
 զայլոցն. ընդունելովն զաննիմոքներն "քաղաքացիական + ըստարծա"
 յարժուքնն և յարժուքնն ըստարծա ընդունելովն յս ընդունելովն ընդունելովն
 ըստարծա, /kænt/ (œnt) "ար յարժուքն" յարժուքնն զայլոցնն
 յարժուքնն [kænt], ըստին ևս /hænt/ (hænt) "նյուն" - յարժուքնն [hænt]
 ըստին ըստին յարժուքնն ար ընդունելովն ըստարծա ըստարծա, և ըստարծա-
 ըստին ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն
 ըստին ևս /kænt/ (œnt) "ար յարժուքն" ընդունելովն ընդունելովն, և ըստին
 ըստին ևս /hænt/ (hænt) "նյուն" - յարժուքնն [hænt]
 ըստին ըստին յարժուքնն ար ընդունելովն ըստարծա ըստարծա, և ըստարծա-
 ըստին ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն
 ըստին ևս /kænt/ (œnt) "ար յարժուքն" ընդունելովն ընդունելովն, և ըստին
 ըստին ևս /hænt/ (hænt) "նյուն" - յարժուքնն [hænt]
 ըստին ըստին յարժուքնն ար ընդունելովն ըստարծա ըստարծա, և ըստարծա-
 ըստին ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն
 ըստին ևս /kænt/ (œnt) "ար յարժուքն" ընդունելովն ընդունելովն, և ըստին
 ըստին ևս /hænt/ (hænt) "նյուն" - յարժուքնն [hænt]

Ե. հոմույ յոմոնիցնն Ե. ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն
 ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն

1. 0 → 0 յարժուքնն - 1

2. 1 → 2 յարժուքնն: ընդունելովն - ըստարծա + ըստին

ևս, ըստարծա, /œnt/ զայլոցնն յարժուքնն յարժուքնն
 [œnt]: ըստին ար ընդունելովն ըստարծա ըստարծա ըստարծա
 ընդունելովն /œ/, և ընդունելովն ըստարծա ըստարծա /œ/ ընդունելովն, ընդունելովն
 ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն Ե. ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն
 և ընդունելովն Ե. ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն

"Ե. ընդունելովն և զայլոցնն ըստարծա Ե. ընդունելովն ընդունելովն
 ընդունելովն և - Ե. ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն ընդունելովն

բնագրորդի միմարդանի, երկտ BC արևո PQ օրնյնս անմի-
բրրուն րյադոմայոն, մայն մայ րյնեռյնյնն օրն A-ս շրս ցան-
դոնոլո ռոտրոյ ԻԳ -ն րյադոմայոն¹։

5. եռմկոյ ալոն Մայո, րոն յն Շյոն մարալոյ ԵԻՆ ԵԼԻՆ ԵԸՈՅՆՈՆՆ ըս-
րյնն զայլո. րյոցանս [օ] օրնոյոյն ԵՍԱՅՆՈՆԱ [զ] -նս ըս
մնսն րյնադոնոն բոնոյնոյնն մոմարդանի ունոյնն, երկտ [զ] ¹
արևո /օ1/ -նս րյադոմայոն, արոտոն [զ] -ս շրս րյնոյոլոն /օ1/ ռն
րյադոմայոն. Շյոնն սայոյն ոնոնոյնն Մայնոյնն ԵԸՈՅՆՈՆՆ ԵԸՈՅՆՈՆՆ
"ԵԸՈՅՆՈՆՆ + ԵԸՈՅՆՈՆՆ" անմիբրրուննսն րյնադոնոն բոնոյնոյնն: Եռմարդ-
անի ոնոյննն ըս արոտոն ոնոն շրս ԵԸՈՅՆՈՆՆ "ԵԸՈՅՆՈՆՆ + ԵԸՈՅՆՈՆՆ"
օրնոյննն անմիբրրունն րյադոմայոն. յն Տոննայլո: ոմն, րոն [աճտ] ²
օրնոյննն բոնոյնն շրս ԵԸՈՅՆՈՆՆՈՆՆ ռոտրոյ /աճտ/, երկտ [աճտ]
-ոյննն /աճտ/ .²

Երկրն 5. օրնոյնն յն Շյոն 5. եռմկոյն ըստրմայոնոյննն ար
րյնոյնն. 5. եռմկոյն մոմարդն, րոն յն Շյոն շյոնոննոյնն աճ ԵԸՈՅՆՈՆՆ,
րյոյ մոյնոն, մոն յոնոյննն յոնոյննն շյոնոյննն, րյոցանս ոն
ԵԸՈՅՆՈՆՆ շյոնոյննն արնոյննն ԵԸՈՅՆՈՆՆ .³ Կոյն յոյննոն, րոն ԵԸՈՅՆՈՆՆ-
նոյնն Շյոն ար արևն աճ ԵԸՈՅՆՈՆՆ ԵԸՈՅՆՈՆՆ. ոյն, րոտրոյ սնսն օրնոնն ԵԸՈՅՆՈՆՆ
արնոյննն, յոնոյննն օրնոյննն մնոյննննս ըս րյնադոնոն բոնոյնն-
նոյնն յոնոյննն. արոտոն 5. օրնոյննն յն Շյոն ԵԸՈՅՆՈՆՆՈՆՆՈՆՆ մոնո-
յնն մնոյնն Շյոնն, րոնոյնն սայոյնն օրնոյննն մնոյննննս ըս րյնոյնն-
նոն բոնոյննննն յոնոյննննն յոնոյննն, ըստրմայոննննն ԵԸՈՅՆՈՆՆՈՆՆ
յոնոյննննն ԵԸՈՅՆՈՆՆ. Երոյն արոյննննն 5. եռմկոյնն սայոննն յոնոյնն-
նոյննն ցանդոննոն.

I. Н. Хоменко, Логические основы ... стр. 540 .
2. 0 3 3 , стр. 541 .
3. 0 3 3 , стр. 541 .

იმისათვის, რომ აჩვენოს ხსენებული ნების აძლურჯობა, 5.ხომსკის მისთვის ასეთი მაგალითები. ინგლისურში ღანები **ჟ - ny** , **ჟღ - y** , 5.ხომსკის აწრით, ღანეტიკურად მსგავსია ერთმანეთისა და იმყოფებიან გამაგებნილი რისფრობუიის მიმართებაში, მაგრამ აძლურჯული იქნებოდა **kitten** [kitn] "ქუთი, უნაბარი" ღანოლოკის რთვებზე წარმოკვე-
 რბინა რეგორც /kitny/, ხოლო yaohht [yat] "იახთა" -რეგორც /yñat/.

ამერიკული რიკლეტების მეტ ნაწილში - განაჯრძობს 5.ხომსკი - [e]-
 სიტყვაში **get** "მიიღება" გამაგებნილი რისფრობუიის მიმართებაში [eɣ]-
 ღან სიტყვაში **berry** "კენკრა", ხოლო [eɣ] არის /eɣ/-ის რეალბაგია.
 5.ხომსკის აწრით, ეს გარემოება საშუალებას იძლევა [e] განვიხილოთ რე-
 გორც /eɣ/-ის რეალბაგია და სიტყვა **get** ღანოლოკის რთვებზე წარმოკვე-
 რბინოთ რეგორც /gert/:

/kitny/, /yñat/, /gert/ ღანოლოკიური გრანსკრიტიები

5.ხომსკის სამაწლოკიანი ბიარნია აძლურჯობა, მაგრამ ისინი აძლურჯულია
 იმიტომ, რომ 5.ხომსკი არ იცავს ღანოლოკიური ანალოგის ძირითად პრინციპ-
 -ღანეტიკური მსგავსების პრინციპს. **ჟ - ny** , **ჟღ - y** , **e - eɣ**
 ნეტიკული შიშბაგარი ბგერითი სეგმენტები არ არიან ერთმანეთის მსგავსი
 ღანეტიკურად, **ny** , რა ღქმა უნდა, ღანეტიკური მსგავსების ცნებას გამო-
 ვიყენებ ისევე სიმკაყრით, რეგორც მას იყენებდა 5.გრუბეკოი. ღანე-
 ტიკური მსგავსება 5.გრუბეკოის მიერ განსაზღვრულია რეგორც საერთო ღან-
 ეტიკური ნიშნელობების ისევე ერთბოლობა, რომელიც გამახასიათებელია
 მისეველი ღანების ყველა უარნაწილისათვის და რომელიც არ მუდარება მისევე-
 ბელი ენის ღანეტიკური სისეგმის სხვა რეგულიზე ბგერაში. "განარისპირებას"
 "Ioh-Laut"- "aeh-Laut"; - ალნიშნავს 5.გრუბეკოი; -გერმანული ენაში არა

սյրև սուգըստ զաննակնեցայեծելո զդնդոս, զքաղնայ զի ծղրեցն շրճոյրե-
 զանմորոկեցելոս, եւոլ մատ խարտ ճոճնցն (զոր բոհսաւորն սչ-
 հանցն) ար մտորքն սեցա զոմիւրոմ ծղրեալն զրմաճիւր զնն զհայրոյր
 սնկցմաչո. մազհաճ զչորոյոս ե-դ, զոմորն ճղրեցնոյ սեցա շրճոյրե -
 զանմորոկեցելոս Վ ե զեքքնն մեոլոք եմընցնն ճոն, զմեցելո Ե թ 1
 -ն զարթ, դ շորոյոս, Էիւոլոք զմեցելո Ե թ 1 եմընցնն ճոն
 թ սեցա զաննեցնն ճոն), շոնոյ եսոսոքքնն սոգըստզաննակնեցայեծ-
 լո զդնդոս, զքաղնայ ոս խարտ, զրմոք յ մատ յննոնաճիւրն եսո-
 սոն, թմեքննեցելոս ար մեոլոք Էաճոյոս, թ, սմգարթ, ար զն Է-
 մնո զյաճըլոս Էրն խաչըննոյ զաննակնեցաճ ոյ զրմեցն զնն
 սեցա զաննեցնն զաննակնեցն"։¹

սչորոյոս, զհայրոյրն մսկընցնն զնն սայմար ծլարթ արն զան-
 սաճըրն զն (Է. զրմեցնն մոյր: զհայրոյրն մսկընցնն արն ուրն շրճոյրե-
 զանմորոկեցելո ծղրեալն: թմեքննեցելո սայրտ զհայրոյրն ճո-
 ճննն սչլոյոյրն յրտոճոլոս. Ե ս մ զլաճննոս յընմոնննն
 Թ - ՄԿ, յՄ - Կ, Ե - Ը Ելլոլոն: զպելո յընմոնննն, զոն
 ս մ յըլլոլոնն յընմոնն ծղրեոն յըլլոլոնն ար արնն զրմեցննն մսկը-
 նն զհայրոյրն. ար արնն ոննն, զոն սայրտ զհայրոյրն ճոճն-
 ճնն զրտոճոլոս ար արնն սչլոյոյրն թ մեոլոք մոլլոլոնն յըլլոլոնն
 զթմեքննն: ոննն ոննն զննն Թ - ՄԿ Ելլոլոնն զըլլոլոն
 զըլլոլոն Թ - ՄԸ Ելլոլոն, զոմորն ճղրեցնն զնննն ոննն սայրտ
 ճոճնննն զրտոճոլոս: յըլլոլոն, զննն Թ - ՄԿ Ելլոլոնն զըն-
 յըլլոլոնն ծղրեոն յըլլոլոնն. սեցա արն զրմեցննն մսկընն զհայրոյրն
 յՄ թ Կ ծղրեոն յըլլոլոնն, զքաղնայ ոննն զըլլոլոնն զըլլոլոնն
 յԵ
 թ Կ Ելլոլոնն. զննն, զհայրոյրն մսկընն արն Ե - ԷԸ
 Ելլոլոնն յընմոննն ծղրեցնն, զննն զըլլոլոնն Է. եոմնննն զընմոննն.

II. II. Труденко, Основы фонологии (перевод с немецкого), Москва, 1960, стр. 40.

ևեյա նթոմարեոմա զյալլես [ֆ] - [առ] ճլցուղձո-հոգորկ սման զրուկընյեմս իալլաոս մոյր հադարնջլո սնալոմո, սն ճլցուղձո Յիմադալո ձերրուո սլցմյնդմոնստրոնս բանսխաոադըլո կայրոտ ճոմճլմոնս յրաոձոլոմա սլլյոոդոլլրոնս օս ար մլորթըմա և:եյա հոհլըլոնլ ձերրոո ճլցուղձո. սմոոոմ յս ուրի սլլոմյնոո ճնլլոդոլլրոս Ճոկայլոնս յրոմանլոոնս. օլ զարոոդալոն:մոնլմո ոմսսսլ, հոմ ու:ոնո յրոոդրոոհամոմոմոնոլլոլլըլո կլո- մլնլցըմոնս, մալոն սլլյարս երլմա, հոմ [առ] րա [ֆ] կլոմլնլցըմո մա- հոկսլ /առ/ ճնլլոմոնս մոմթլլրոմոն: սլլոոնլմոս յնլոս հոոոդալոնս.

Մսթրամ սնալոոդոլլր հլլրոնոնս: յր հոյսթարլմոս ք - քլ , յ - յմ , օ - օլ ճլցուղձոնս մոմարո. սմ ճլլոլըմոն Յիմադալո կլլոմլնլցըմո, հո- ժորկ չլլլ սլլոնլլնլլո ոլլո, ար արոան յրոմանլոոն: Ճոկայլոն ճնլլոդոլլրոս, ելլո ոն ճլլոլ, հոմ ոնոնո յրոմանլոոնս րոնսդրոմլլոլլոնս մո- մարթըմալոն ոմլլոոլլոմոն, ար արոն կլլոմարոնո Յոհոմա ոմոնսլլոնո, հոմ օոոոլլըլ ճլլոլըմոն Յիմադալո ձերրոոո կլլոմլնլցըմո յրո ճոնլլոլլր ճլլլցմո զլլոյարոոնսոո րա [ք] ձոլոոնոո /քլ/ ճնլլոմլրոն ճլլլցոն սլլոո- մոս, [յ] - /յմ/ ճլլլցոն սլլոոնս, ելլո [օ] - /օլ/ ճլլլցոն յարո- մթոս. սլլոոոմ ար արոլլոմոնս սլլոլլոոն կսլլոլլըլո kitten, yacht րա get կոլլլըլըմո ճոնոլլոոնոն րոնլմլ մարմոլլոյարոնոո հոգորկ /kɪtny/, /yʌt/ րա /gɛrt/. յս կոլլլըլըմո ճոնոլլոոնոն րոնլմլ մարմոլլոլլըլո յնլոս ոլլնլն հո- ժորկ /kɪtə/, /yət/, /gɛt/.

օլ հլլն kitten, yacht, get կոլլլըլըմո: ճոնոլլոոնոն րոնլմլ մարմոլլոյարոնո հոգորկ /kɪtn/, /yət/, /gɛt/ մալոն եսոլլնոմոնս Յոհոմա ար որլլըլոս. յս Յոհոմա որլլըլոս մեոլլո օմ յլմոեյլլըլոս, օլ հլլն սմ կոլլլըլըմոնս հոնոլլոոլլրոս հոլլնլրո հոգորկ /kɪtny/, /yʌt/, /gɛrt/, հոսթանսլ ճոնոլլոոնոն րոնլմլ երլմա ոնլոո ճոնլլըմոնս Յոնլլըլոնլմա, հոմլլըլոսլլոլլոնո յրոնլլոնլլըլըմոն ար սլլո ճոնլլոլլոն րոնլմլ. յս

ფანელებია /y/ (ჰერ. /kitay/), /i/ (ჰერ. /yūat/), /r/ (ჰერ. /gert/).

მაგრამ ასეთი ფონოლოგიური ანალიზი მუშაობს და ამიტომაც ნ.ხომსკის
რეძერება იმის შესახებ, რომ ფაქტობრივად ფონოლოგიაში ხაზგე-
ნობის პირობა ხშირ შემთხვევაში ირრევა, ჩვენი აზრით, უსაფუძვლოა.

ნ.ხომსკის სხვა მაგალითიც მოაქვს, რომელიც, მისი აზრით, არ-
ეხსნება ხაზგენობის პირობას. იგი განიხილავს writer "წერალი"
და rider "მხედარი" სიტყვებს და გვაუწყობს მათ სავსებით სხვა-
დასხვა ჩანერას:

- (I). raytar   raydar
- (II). raytar   ra'ydar
- (III). ray Dir   ra'y Dir

პირველ ტრანსკრიფციას ნ.ხომსკი უწოდებს ფონოლოგიურს, ხოლო მეორე-
მეს-ფონეტიკურს. მეორე ტრანსკრიფცია კი მის მიერ განხილული როგორც
შუამავალი რტორი ფონოლოგიური და ფონეტიკური ტრანსკრიფციების შორის.
ფონოლოგიის ცონეზე ეს სიტყვები განსხვავდება ერემანდისაგან მეორე
სეგმენტებით (t-d), ხოლო ფონეტიკის ცონეზე-მეორე სეგმენტებითა
(a-a'), რისაც, ნ.ხომსკის აზრით, ირრევა ხაზგენობის პირობა!

რას აძრევი? ნ.ხომსკის იმის საფუძველს, რომ სიტყვა writer ,რო-
მელიც ფონეტიკურად რეალბდება როგორც [ray Dir] ნარმოცობის ფ-
ნოლოგიის ცონეზე /raytar/ ტრანსკრიფციით, ხოლო სიტყვა rider,
რომელიც ფონეტიკურად რეალბდება როგორც [ra'y Dir], ნარმოცობის
/raydar/ ტრანსკრიფციით? საფუძველია ამ შემთხვევაში მხოლოდ ის, რომ
ინტონაციური პირობაში ნარმოცობის [D] სეგმენტს [ray Dir]
და [ra'y Dir] ტრანსკრიფციის ახსნა უჭირს ვნაიერება [t] და [d] სე-
გმენტებში (ჰერ. write [rayt] "წერა" და ride [ra'yd] 'ყვება").

հոդվածը [D] մոնավրոլոն [t] -ուսան, մայրն Ե. Երևանի մաս Երևանցյալ /t/ ճանցիկու յարուսնթա Վրո. [ray D 1 r] - [rayt] ։ Երևան յո ոգու մո-
 նավրոն [d] -ուսան - /d/ ճանցիկու յարուսնթա ([ra'y D 1 r] - rayd).
 անոցու յրուս քա ոգու յո Հոդուսու Երևանցյալ [D] ճանցիկուս քոնցիկու ու
 Երևանցյալ ճանցիկուս յարուսնթա : յրու յոնցիկուսու ոգու Երևանցյալ /t/
 ճանցիկուս Երևանցյալ, Երևանցյալ յոնցիկուսու - /d/ ճանցիկուս Երևանցյալ.
 անցյալ Երևանցյալուս ուս Երևանցյալ, ուս յրուս ուս ուսուս յոնցիկուսու
 Երևանցյալ ուս Երևանցյալ Հոդուսու Երևանցյալ [a] քա [a'] Վրո [ray D 1 r] քա
 [ra'y D 1 r] ճանցիկուս քոնցիկու Ե. Երևանցյալ մոնցյալուս ուս ուսուս յոնցիկուս
 քա ոգուս ճանցիկու /a/.

ճանցիկուսու ճանցիկուսու (I Երևանցյալ) յոնցիկուսու Երևանցյալ
 Երևանցյալ ճանցիկուսու (II Երևանցյալ) յոնցիկուսու ուս Երևանցյալ
 Երևանցյալ :

- (I) a → a' յոնցիկուսու : - (Երևանցյալ) Երևանցյալ
- (II) t-d → # յոնցիկուսու : Երևանցյալուս Երևանցյալուս Երևանցյալ
 Երևանցյալ.

Երևանցյալ անցյալ յոնցիկուսու Երևանցյալ writer քա rider Երևանցյալ
 ուս Երևանցյալ ճանցիկուսու քոնցիկու /raytɛr/ քա /raydɛr/ Երևանցյալ
 ուսուս Երևանցյալ յոնցիկուսու ճանցիկուսու Երևանցյալ. Երևանցյալ անցյալ, անցյալ
 անցյալուս անցյալուս Երևանցյալ յոնցիկուսու քա ուսուս յոնցիկուսու r-y Երևանցյալ
 քոնցիկուսու ճանցիկուսու Երևանցյալուս [a][a'] ճանցիկուսու քոնցիկու
 ուսուս քա ուսուս /a/ ճանցիկուսու Երևանցյալ ճանցիկուսու Երևանցյալուս Երևանցյալուս
 Երևանցյալ ուսուս Երևանցյալ "Երևանցյալ Երևանցյալ յոնցիկուսու քա ուսուս յոնցիկուսու
 քա անցյալուս անցյալուս Երևանցյալուս Երևանցյալ ուս, ուս անցյալուս

სიტყვის მნიშვნელობა ანდა არ დასახილველი: სიყრუა, მათონ ვა ღა-
რები წარმოადგენენ ორი სხვადასხვა ფონემის ფენოტიპურ რეალიზაციები:!

დნელი არ არის დატნახთა, რთი [raʏ D ɪr] და [raʕ D ɪr] სიყრუა-
ბი უმნიან მინიმალურ წყვილს, ხოლო [a] და [aʕ] ბგერული -ფონოლოგიურ
კატეგორიას. ანალოგიურ დასკვნას: ღივიღებთ რესპონდენტურ ცონოლოგიის
გვარსაბრისიდას: რაგანდას [a] და [aʕ] ბგერითი სეგმენტები კან-
ტრასტული რისტირბუტისმინიმალედაში არიან, ამიტომ ისინი ორი სხვადა-
სხვა ფონემის აღფონებდა უნდა მნიშნითა. ამიტომ უკურღებელა ვა
ბგერები ფაქსონტიური ფონოლოგიის გვარსაბრისით განიხილთა უნთი ფენ-
მის აღფონებდას და [raʕ D ɪr] წარმოვადგინთა ფონოლოგიის რწებე რ-
ტორე /raʕaɪr/ • [a] და [aʕ] განსხვავებულ ფონოლოგიურ ვრთ-
ულბიდა და, მათსადაში, ისინი განსხვავებულა უნდა წარმოვადგინთა ფ-
ონოლოგიის რწებელა. ნ.ხომსკი კი მათი რწებელა ფონოლოგიურ ვრთულბიდა
მინიმალეს და ამით არღვეს ფაქსონტიური ფონოლოგიის ელემენტარულ ღი-
ხიღნას.

ასევე მტარია [D] ბგერითი სეგმენტის წარმოგენა ფონოლოგიის
რწებელა ურთ მემახვევასი /t/ და მერე უმეხვევასი /d/ ფონემი-
ბის საბით. ფაქსონტიური ფონოლოგიის გვარსაბრისით მუდღებელა ურთ
და იტივე ბგერითი სეგმენტის ორი სხვადასხვა ფონემის აღფონი იღის.
ნ.ხომსკი არ იტვესა [D] -ს რისტირბუტის სრულ სურათს და ამიტომ
მწელია მუსტა განვსაბღერთა მისი ფონოლოგიური სტატუსი. მიუხედავად
ამისა, მათელ მუდღებდა წარმოვადგინთა ორი აღფონაოგია: ა) ფე [D]
რასტრებდა ისეთ ურთ კატეგორიას მათელ, სდასა გებებდა [d] და [t]
ბგერები, მათონ იტი რამოვადგენელი ფენმდა, ე.ი. /o/სათე მემახვევასი
writer და rider სიტყვები ფონოლოგიის რწებელა უნდა წარმოვადგინთა

հողորդ /rayDax/ քա /ra'yDax/ քա սրահ հողորդ /raytux/
 քա /raydar/.   b) Ճարհամի օջ [D] քամայցժոտ քոնտրոնծ-
 ցոնու Լոնհահքժամնա [d] քա [t] ծղրդծժան, Ճամնի ոտի չնքա
 Լոնդոնոտ /d/. Պոնցիոնի ջարհոնտքա, հարժանայ [D] ջրոն մսգայ-
 Լոնա Լոնցոյրնի օջալսաժրոնոտ [d] ծղրոնս, յոտի [t] ծղրոնս.
 սնոտոնայ writer սոտրոյա գոնոլոցոն քոնցժ քնքա Ճարնոյաքոնոտ
 հողորդ /raydar/, ծոլո rider հողորդ /raydar/, հողորդ ջնքայոյ,
 writer քա rider սոտրոյոնի սնոյո Ճարնոյաքոնայ գոնոլոցոն
 քոնցժ ար յնոնքոյոյ սնայո սոտրոյոնի ծոլոստսյոլ ոնցրոյրոյոյոյոյոյ.
 Ե.ծոլոյոյոյ սոտրոյոյոյոյ սնայոլոցժ սրահ գոնոլոցոյրոյ, արհայոյ ոտոտ-
 ոտոլոյրոյ օջալսաժրոնոտ. սնոտքա, հայոնի սոտո, writer քա rider
 սոտրոյոյոնի գոնոլոցոյրոյ ոնցրոյրոյոյոյոյ /raytux/ քա /raydar/ սոտոյոյ
 գոնոլոցոյրոյ օջալսաժրոնոտ մոյարհա, սոցարոյ ոնցրոյրոյոյոյոյ մոնս-
 լոյնոյ մոնոլոյ Լոնգոնոլոցոնսաջոնի, հոմոլոյ ջնսաջոնայ հայոն յոյնոյոյ
 քոյոյոյնոյ մսքոլոն. յոնցրոյոյ, հոն օջ [D] սոցոյնցոյ յոնտրոյ-
 ցոլո քոնտրոնծցոնի մոնհահքժամնա [d] քա [t] սոցոյնցոյն, մա-
 նոն writer քա rider գոնոլոցոն քոնցժ քնքա Ճարնոյաքոնոտ
 հողորդ /rayDax/ քա /ra'yDax/, ծոլո օջ ոտ քամայցժոտ քոնտրոնծ-
 ցոնի մոնհահքժամնա ծնցոյնցոյ սոցոյնցոյն, մամնի ոտոյոյ սոտրոյոյն
 գոնոլոցոն քոնցժ քնքա Ճարնոյաքոնոտ հողորդ /raydar/ քա /ra'ydar/
 հարժանայ [D] գոնցոյրոյոյ ջրոն մսգայնոյ [d] ծղրոնոյ քա ջնսաժա-
 մոնսա Ճարնոյաքոնոյ /d/ գոնցոնի սոլոտոն.

մամնսարայ, writer քա rider սոտրոյոյն գոնոլոցոն քո-
 նցժ քնքա Ճարնոյաքոնոտ սն հողորդ /rayDax/ քա /ra'yDax/,

ან რატორე /rayder/ რა/ra'yder/, ხოლო ფონეტიკის რიგებზე
-რატორე [rayDir] რა [ra'y,Dir] . რატორე უხედავთ, ეს სიტყვებ-
ში განსხვავებულად ურთიანდითიანად მხორე მერე სეგმენტიბი

[a] - [a°] რატორე ფონეტიკის, ისე ფონოლოგიის რიგებზე. რატორე აქნი-
მნილო იყო მემოთ, ნ. ხობსკი ფიქრობს, რომ ეს სიტყვები ფონოლოგიის
რიგებზე განსხვავებულად მერეხე /t/ - /d/ სეგმენტიბი, ხოლო ფონე-
ტიკის რიგებზე- მერე [a] - [a°] სეგმენტიბი, რად, მისი ამროთ,
არღვეს. ხამონიბიბი პირობს. მა-რა-ი ირკვევა, რომ ამ სიტყვათა ფ-
მეტიკური ფანსკრიფიის მერეხე სეგმენტი [D] შეუძლებელია ფონ-
ოლოგიის რიგებზე ნარეოვადიბიბი ურთ შემეხვევაში (writer) რატორე
/t/, ხოლო მერე შემეხვევაში (rider) -რატორე /d/. ხსენე-
ბელი [D] მრსავე სიტყვაში ფონოლოგიის რიგებზე უნდა ნარეოვადიბი
იქნეს ურთევარად ან რატორე / D/ რა ან რატორე /d/. ამიტომ writer
რა rider სიტყვები ფონოლოგიის რიგებზე არ შეიძლება განსხვა-
ვებობენ მერეხე სეგმენტიბი. მერე მხრე, გაირკვა, რომ ეს ს-
იტყვები ფონოლოგიის რიგებზე დენიანთ მერე სეგმენტიბის მიხვეიბი
შეუძლებელია იქნეფური იცენი, რადგანად არ არსებობს არეოვადი ს-
ფუქერი [a] რა [a°] მტერეობის ურთი ფონემის ალოფენიბად მიჩნე-
ვისათვის. ეს მკაცრად დავიდავთ ფაქსონიბიბი ფონოლოგიის ძირითად
პრინციპებს, მაშინ writer რა rider სიტყვებს შორის არსებუ-
ლი განსხვავება ფონოლოგიის რიგებზე პრპირე ურთი მათ შორის არსებულ
.განსხვავებისა ფონეტიკის რიგებზე. ფონოლოგიის რიგებზე ამ განსხვავე-
ბას ამყარებს /a/ - /a°/ ფონოლოგიური მპობიბი, რმელიც ფონეტიკის
ფონებზე რეადიბებდა [a] - [a°] მტერითი მპობიბიის სახით. ამჩივად, ხ-
ამონიბიბი პირობს არ ირღვევა writer რა rider სიტყვებში, ეს,
როდ აქმა უნდა, მკაცრად დავიდავთ ფაქსონიბიბი ფონოლოგიის მიმხვეიბი
და შეუძლებელია ეს შეუძლებელია არ დავამახიბებთ მათ.

5. ხომსკი აღნიშნავს, რომ ხაზგუნდის პირობის დარღვევა გან-
 ხილულ მაკადონებში იწვევს ინვარიანტულობის პირობის დარღვევასაც.
 მაგრამ, როგორც უნახვთ, ხაზგუნდის პირობა არც ერთ შემთხვევაში
 არ ირღვევა და ამიტომ არ ირღვევა არც ინვარიანტულობის პირობა.
 ინვარიანტულობის პირობა, 5. ხომსკის აზრით, ირღვევა ფონთა ურთიერ-
 პამბედევი: (overlapping) შემთხვევებში. იგივესვენი უნის
 დიდივენი, - აღნიშნავს 5. ხომსკი, - [D] წარმოადგენს /x/ ფონ-
 ნების აღმოჩენს სიტყვაში throw "გადატემა" და /t/ ფონების
 აღმოჩენს სიტყვაში Betty, სადაც იგი კონტრასტული დისტინქციის
 დიდივენი/ა/ -სთან სიტყვაში berry "ბერა". "ინვარიანტუ-
 ლობის პირობის მიხედვით, - მერს 5. ხომსკი, - [D] სიტყვაში, throw
 აქვს უნა მისთვისვენი ფონთა /t/ -ს კონტრასტული ან -- რაც, უნი-
 ნააღმრეტება არა მხოლოდ ამ უნავე მიღსამავენი ინტუიციის, არამედ
 დანბმუანთა დისტინქციის სხვა გონივრულ შემთხვევაში. იგივესვენი
 რთვლად იმ დიდივენი, სადაც [D] და [x] დისტინქციული კონ-
 ტრასტული ერთმანვენი დაუსტავლო უარყოფით: დიდივენი/ა/ არიან,
 ხოლო ინტუიციული პირობაში კონტრასტული დისტინქციის დიდივენი-
 ბაში".¹

ყველა, ვინც კი იცნობს ტექსტუალური ფონოლოგიის ელემენტარულ
 პირობებს, დისტინქციის ასეთი მიხედვით შემთხვევაში [D] სიტყვაში
 Betty ჩაველითა დანტუკივენი ფონთა დ. ანტიპა, რომ, როგორც ამას
 დიდივენი: 5. ხომსკის მიერ მიტანილი მაკადონები, [D] კონტრასტული
 დისტინქციის დიდივენი/ა/ [x], რადგანაც იგივესვენი დიდივენი
 ერთსა და იმავე პირობაში be — x (იქნ. Betty-berry), რადგანაც

1. В. Хомский, Логические основы ... стр. 544.

[D] բանաբանը ճանաչելու համար կարևորագույնը է Betty, ով որ
 ժողովրդական ուրու /t/ ճանաչելու աղբյուր (ոչ ճանաչողը [D] ճանաչելու
 աղբյուր)։ Յստի /D/ թա /r/ կոնյունկտիվը ճանաչելու, մասին [D] կո-
 նյունկտիվը throw չափանշանը ուրու /r/ ճանաչելու աղբյուր, իսկ
 ով ճանաչողը չի ճանաչել [D] կոնյունկտիվը Betty բանաբանը [D]
 կոնյունկտիվը Betty թա կոնյունկտիվը throw չափանշանը, յետև թա
 ով /D/ ճանաչելու աղբյուր։ Այսինպես, կոնյունկտիվը Betty թա throw
 կոնյունկտիվը /D/ ճանաչելու, երբ կոնյունկտիվը berry - /r/ ճանաչելու թա թ.
 կոնյունկտիվը ճանաչելու աղբյուրը ճանաչելու, որի կոնյունկտիվը Betty կոնյունկտի-
 վը /t/ ճանաչելու, երբ կոնյունկտիվը throw- ճանաչելու /r/, կոնյունկտիվը,
 կոնյունկտիվը թա կոնյունկտիվը։

Ներկայումս ճանաչողը յետևող կոնյունկտիվը ճանաչելու կո-
 նյունկտիվը ով ճանաչողը թա կոնյունկտիվը, որի կոնյունկտիվը ճանաչողը
 կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը ճանաչողը թա կոնյունկտիվը
 կոնյունկտիվը Betty կոնյունկտիվը /t/ ճանաչելու, երբ կոնյունկտիվը throw
 ճանաչելու /r/ թա կոնյունկտիվը յստի ճանաչողը ճանաչողը ճանաչողը
 [D], մասին կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը ճանաչողը
 կոնյունկտիվը ճանաչողը ճանաչողը, կոնյունկտիվը ճանաչողը ճանաչողը,
 կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը /t/ թա /d/ ճանաչողը ճանաչողը ճանաչողը
 ճանաչողը կոնյունկտիվը (կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը ճանաչողը ճանաչողը),
 մասին կոնյունկտիվը ճանաչողը ճանաչողը ճանաչողը ճանաչողը կոնյունկտիվը։
 ճանաչողը կոնյունկտիվը, կոնյունկտիվը, որի կոնյունկտիվը ճանաչողը
 կոնյունկտիվը Betty թա throw կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը [D] կոնյունկտիվը
 կոնյունկտիվը, կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը
 կոնյունկտիվը։ կոնյունկտիվը [D] Betty թա berry կոնյունկտիվը ճանաչողը
 կոնյունկտիվը /D/ ճանաչողը աղբյուր, կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը կոնյունկտիվը

օրվա, եւ ի նշանանշուրտն յինչպէս սմ ժյուսեցցասի թարլցցաւս,
 հըրցանցք նիշնցլոծաւս ոս յհոտըրոծա, հոմըրոց Շարժաթընն [D]
 օրնմանն թա ճանսեցցանն Շան ոնցլոսրն յննն թոսըլլթնն սեցա օր-
 նըմաննսպան, հրալոնըմըրոս [D] ծըրհաշից թա սմիտրմայ ոնշարհան-
 ցլոծնն յինչպէս թապլոս թա որն սեցաթսսեցա օրնցմնն սլոօրնցմնն
 շրճըրթթաճեցցանսան սպըրթթ յրա թյալլնն սալլնն:

Եւ թա նըրոմարցոծա ղյալլնն ոմ թոսըլլթըմնն, հոմըմննից [E] թա
 [D] "ճալոն: շղալո շարհորհոնն" շինարճըմաշի յրոնան. # Թ-- Յոննը-
 աշի, իտլո ոնցըրցալլըր Յոննընաշի - յոնցրանցլո թոսթրոննշլոնն մո-
 մարճըմաշի. Ն. Խոմնն, թա հոյրոց սման լլըմոթ թաշոնսեցա Յ. Յոսթ-
 լոց, յրճեմանցաշի շրցընն ճալոնշղալո շարհորհոնն թա շըրթրալոծալոնն
 լնըմնն. օր որն ծըրհա, յրճեմանցաշի հոմըրոնց Յոննընաշի յոնցրան-
 ցլո թոսթրոննշլոնն մոմարճըմաշի, մաշոն ոթըց ծըրհընն հոմըրոնն
 սեցա Յոննընաշի ժյուսըմըրոս ճալոնշղալո շարհորհոնն մոմարճըմաշի
 ոմնոթըմոնն. հոյրոց սման օրոտոն Ն. Խոմնն լըննիշնայն [D] թա E
 ոնցլոսրնն թոսըլլթըմնն ոնցըրցալլըր Յոննընաշի յրճեմանցաշի յոնց-
 րանցլո թոսթրոննշլոնն մոմարճըմաշի, յ. ո. ոսոնն լրննանն օրնոլոթըր
 ոՅոննընա. հաթանայ /D/ - /E/ օրնոլոթըրն ոՅոննընա ոնցըր-
 ցալլըր Յոննընաշի, սմիտր # Թ-- Յոննընաշի հըրն ժյուսըմա յո-
 լանարճաթ մոտլո սմ ոՅոննըննն (յոնցրան: ցոն) շըրթրալոծալոնն թա
 սրա ճալոնշղալ շարհորհոնն. ճալոնշղալ շարհորհոնն մոմարճըմաշի
 մլոթո ծըրհընն, հոյրոց լրննոլոս, սրանոթնն սր շնթա լրննոթընն օրնո-
 լոթըր ոՅոննընան, հաթանայ ոննն յրճե օրնցմնն սլոօրնցմնն թան-
 ինըմնն թա յրճ օրնցմնն սլոօրնցմնն յո օրնոլոթըր ոՅոննընան յըր
 թաննարթընն. նըրոց, # Թ-- Յոննընաշի հըրն սալլնն ղյալլնն օր-
 նոլոթըրն ոՅոննընն շըրթրալոծալոննսան թա սրա որն սեցաթսսեցա

განვიხილოთ ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესი. ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესი, რომელიც მოხდა ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესში, არის ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესი, რომელიც მოხდა ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესში.

იხილოთ, რომ ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესში, რომელიც მოხდა ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესში, არის ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესი, რომელიც მოხდა ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესში.

I	II	III
dat, 1,1	dat, 1,1	dat, 1,1
dat, b1	dat, b1	dat, b1
გვ 1,1	გვ 1,1	გვ 1,1
გვ b1	გვ b1	გვ b1

პირველი სვეტი სიტყვები წარმოადგენს მარჯვნივ, მარჯვნივ-განვითარების პროცესს, ხოლო მესამე სვეტი - მარჯვნივ. მარჯვნივ ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესში, რომელიც მოხდა ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესში, არის ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესი, რომელიც მოხდა ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესში.

პირველი სვეტი, რომელიც ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესში, რომელიც მოხდა ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესში, არის ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესი, რომელიც მოხდა ადრეაღმართული ურთიერთობების განვითარების პროცესში.

յն ոմնութիւն, որոնց ժայտումն ընդհանուրն ընկածն ար ճարմարարներն լոն-
դրոնէն բռնան. յայնոք թարգմանած, որոնք ստորոք մտնողներն լոն
ժայտումն ընդհանուրն (ընդհանուրն) ար ճարմարարներն լոնդրոնէն թարգման-
ած ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն

Սակայն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն,
որոնք ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն!

I	II	III	
ned	na'd	na'd	"nod"
nat	nat	nat	"knat"
bed	bed	be'd	"bed"
bet	bet	bet	"bet"

Ամ ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն,
- ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն. ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն

Ենդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն.

Ենդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն

Ենդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն
ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն ընդհանուրն

აღფრეზბის ურთიერებასხევევის შესახებ და აღნიშნავს შედეგს: "ურთ-
 ერეალსახეობის მიხედვითა დასკვნა, ეს მიუახებნე /z/ ფრეზის, რიღ-
 (სა) აქვს აღფრეზი [D] მახვილს მიმევენი ინფრევეკაღრ ჰიბილიაში,
 და /z/ ფრეზის ჰიბილირებას [D] აღფრეზი ვიბილირეზი სიბრანფრეზის
 შედეგე. ახლა, ეს ჩვენ ევექვს რამე ფრეზი ფრევექვერ კრევექსაში, ჩვენ
 შევევიძივა უალსახე მივეკვერეზი იგი ამა ეს იმ ფრევექსა, ჰიბილი, ეს
 ჩვენ ევექვს ფრევექსა ფრევექსაში კრევექსაში, შევექვილია უალსახე რან-
 ვსამღრეზი მისი ფრევექვერ რევექსაში. მაგრამ ეს ურევექსი აღნივერვე
 ვაქანვევევა (სწორე ეს ვაქანვევევა ზიღ: ბ.ბრევექსა ზევი სანრევექი 1941 წ.)
 ვრევექსაღრევევა რამევექსი რისფრევექსი ჰიბილი და მარევექსი აღფრ-
 ეზი [D] და /z/ ფრეზისა არ არევექსი რისფრევექსი
 მიმარევექსი: ირევექსი მარევექსი ვევექსი კრევექსი / be — 1y /
 (Betty - berry)- ამვექსი, რამევექსი რისფრევექსი, -რამევექსი! 5.
 ხიბილი, არ მარევექსი ურთიერეალსახეობის ავექსიღრ ჰიბილი!"

რევექსი მარევექსი იღრ მემე და რევექსი ამა ს.ხიბილი აღნი-
 მრევექსი [D] და [z] კრევექსი რისფრევექსი მიმარევექსი
 და ამიფრევექსი ურევექსი ბ.ბრევექსი და ს.ხიბილი ვევექსი მისი
 შესახებ, რევექსი Betty სიღრევექსი [D] მარევექსი /z/ ფრეზის აღ-
 ფრეზი. ვიბილირევექსი, რევექსი [D] და [z] კრევექსი რისფრევექსი
 მიმარევექსი ვრევექსი რამევექსი და ამიფრევექსი ეს მარევექსი არ შევიძივა ვრევექსი
 რევექსი რამევექსი რისფრევექსი ჰიბილი და არევექსი ურთიერეალ-
 სახეობის ჰიბილი.

შედეგე, ს.ხიბილი აღნიშნავს, რევექსი ინფრევექსი [z] და [x]
 მვექსი რამევექსი რისფრევექსი მიმარევექსი და ფრევექსი
 მსვექსი ვრევექსი, რამევექსი შევექსი ისევე სვექსი მარევექსი,

հովընդու մեղոք մառայն արևն բամբասկոսթընդլո. ամոթոմ յն ձյրընծ
 շնքս զանցնոկոթ հոգորց /k/ ֆոնցնոնս արոֆոնցնո. Յնսաձամոնսպ
 ամոնս, [sãkt] soaked "թամկըրցլո" քս [skãt] Soot
 "յոթլանցլո" ֆոնցոկոնոնս բոնցըն շնքս ճարմոքսթոնոթ յրթնարոք,
 ց.ո. հոգորց /skkt/. ամրոցք, զամոնո, հոմ soaked քս
 Soot կոնցնոնցնոս!

Մագրամ Տ. հոմսյո ամ ՅնցնեցցյաՅո մսքարոք ուլցնցնս հոգորց քսմա-
 թընոթ բոնոֆրոնծըսոնս, ոնց ֆոնցոկոնոն մսգայնցնոն յրոթրոնոնս. [k]
 քս [ã] ձյրընծոնսթոնս քսմամբասկոսթընդլո կայրթո ֆոնցոկոնոն ճոմ-
 ճընոնս, Տ. հոմսյոնո մոնքոնո, յոմյայլոֆրոնոնս, քսձալո թոնալոնս, քս-
 յոնծըրլոնս քս արաձընոկոնոնս. Տ. հոմսյո յարաքոնս, հոմ յն յրթո-
 ճոնոնս (այրթո ճոնցնոնոնս քսմամբասկոսթընդլոնս մեղոք [k] քս [ã]
 ճյրընծոնսթոնս. Մագրամ կնցս արթոնս, Տ. հոմսյոնս քս մ. Յոնցնոն ճոնց-
 յրթոնոնս, ամայց ճոնցնոնոնս Յնցնոնոն [g]-ս, հոմընոն [k]-կս-
 զան զան: կնցայրթոնս մեղոք միլոֆրոնոն². օյ այ հոմոթըրլոն ճոնցնոնս
 յրթոնոնոնս Յնցնոնոն ոնցոնսյրՅո [g]-ս, կնցնոն [k] քս [ã]
 ար ճոնցնոն յրթոնոնոնս մսգայնո ֆոնցոկոնոն ճոնցնոնոնոնս քս ամոթոմ
 Տ. հոմսյոնս ամրոն ոնոն Յնցնոնոն, հոմ յն ձյրընծոն յրթոնոնոնս մսգայնոնս
 ֆոնցոկոնոնս մսքարոք քս յարսպոթո.

Անցյց Բըքարոնս Տ. հոմսյոնս քնծըրլոնս ոնոն Յնցնոնոն, հոմ [k] քս
 [ã] ձյրընծոն ոնցոնոնոնոն քսմաթընոնոն բոնոֆրոնծըսոնոն մոմարթընոնոնս
 յրթոնոնոնոն. հոգորց աման ճալոք զրոնցնոնոն ճոնոն Տ. հոմսյոնս մոնց
 մոթոնոնոն մագոնոնոն ոնոնց յն ձյրոնս ճոնցընոն [t] ճոնցնոնոնոն ճոն
 քս [s] ճոնցնոնոնոն մոնցընոն յոնոնոնոն (յրթ. [skãt] - [sãkt]).

1. И. И. Хомский, Логические основы ... стр. 550.
 2. H. Chomsky and M. Halle, The sound pattern of english,
 New York, 1968, 177.

ամօրս աբ արևելու րառնց սազվոյլո ունսայն, հոմ ունու օնցուսք-
 թնո ճանցիոնոս քամաթընոս քոսհոնքոնոս նոմարթընոս, [x] քա [x̄]
 քրեմանթեթան քրեթրանսքլո քոսթրոնքոնոս մոմարթընոս, մանսարաթ,
 ունոն ուրո սեյարանիցա թոնցնոս սլոթոնքոն քնոս նոյրոնոս, հարդանս
 ունոն սեյարանիցա թոնցնոս սլոթոնքոն, ամօրս *seeked* թոնոլոցոն
 քոնցնց քնոս ճարնոյարթոնոս հոթոնք /sækt/, ելոտ *Soot-* հոթոնք /sækt/,
 սնոնոթ, ուրքոյք, հոմ սմ ուղքոյնոս քրեմարո ուրքոնոս, սոս թոնոլո-
 գոնս քոնցնց Ե.Ո. /ækt/, հոմոյքսս քրեյարթոն 5. եոմսլո, մլոս-
 հոս քա ճարնոյարթոն թոնցոյրո մսգայնոնս քա քամաթընոս քոսթրոնք-
 ոնոս քրեթրոնքնոս քամաթընոս քրքոյք,

Ե. եոմսլո սլոթոյնոս, հոմ [e] քա [x̄] ճոյրնո ոնցուսքոն
 քամաթընոս քոսթրոնքոնոս մոմարթընոս քա սլոթ ուրքոն թոնցոյրո եո-
 թնցնո, հսլ ման ուրքոյնոս սլոթոյն քս ճոյրնո հոսլոյնոս քրե թոնքանս,
 հոմոյքսս ոյրո սլոթոյնոս /B/ -ս սախո, քք քս ճոյրնո /R/ -ս սլոթո-
 նցնո, մանոն սոթքոյք [prevail] prevail "յարնոն", մոսո սախո, թո-
 նոլոցոնս քոնցնց քնոս ճարնոյարթոնոս հոթոնք /pRvɛɪl/, ելոտ սոթքոյք
 [prevayd] pervade "թոյրոյնոն" -հոթոնք /pRvɛɪd/. Մայրամ
 սլոթո ոնցոյրոնքոյք սլոթ սլոթոյն, քրեթրոնքոնոս քա լոյարքոն քրեթր-
 ոնքոնոս քրեթընո, հարդանս քրեթ քա թոնքոյք. քրեթոյնոն ճարնոյարթոնոս
 թոնքոյքոյնոս ճոյրոնոս սլոթոյնցնո [e] քա [x̄] թոնոլոցոնս քոնց-
 նց ճարնոյարթոնոս հոթոնք ուրքոյնոս քրեթքոյք Ե.Ո. հոթոնք /B/:

[e] քա [x̄] սլոթոյնցնոն մոմարթընոն սալոնոն, հոթոնք սման սլոթոն
 Ե. եոմսլո սլոթոյնոյն, թոնոլոցոն 5. թոնքոյնոն ելոյքս. "ոնցուսք
 քնոյնո, - թոնո 5. թոնքոյնոյն, - [x̄] քրեթընո ոնցոյնոյն թոնոյն թոնքոյնոն

I. H. ԱՍՏԵՆԿԻ, ՄՈՒՐԱՎՅՈՒՄ ԾՈՒԹԵՒ... ԳԴ, 550.

მორის, [ა] - მხოლოდ ღანბნის ტყეების წინ; რაგანაჲ [x] წარმოიქმნის
 ფრეჲციონის (ან ხმელის) ჩუანის გარეშე, ხოლო [ა] - ღიარობის საკმაოდ
 გარეგნულად ხარისხით და საკმაოდ გარეგნულად ელფერით, ამიტომ
 მიუხედავად იმისა რომ ეს უნდა იყოს იგივე განსაზღვრული როგორც კონკრეტული
 რელიგიაზური ენის და იმავად ფუნქციონისა. მაგრამ ეს უნდა იყოს
 რაგანაჲ ისევე სიტყვებში, როგორცაა profession (წარმოიქმნის
 professu) ბერძენი [x] და [ა] ერთმანეთს მიხედვით, მაგრამ
 როცა სხვა სიტყვებში, როგორც, მაგალითად, სიტყვაში perfection
 (წარმოიქმნის perfeku), იმავად პირველადი გუბუნება მხოლოდ
 ერთად ამ ბერძენულად, კერძოდ კი [a] რა!

ამგვარი ფაქტების შესახებ რ. ზრუბუკი გვთავაზობს ცალკე
 წესს (მეორევე წესი):

"იმის ბუნება, რომელიც საფუძვლით აკმაყოფილებს მესამე წესის
 პირობებს (ე.ი. აკმაყოფილებს ფუნქციონის შესაფუძვლილსა და რამდენ-
 ბილიც მისი მნიშვნელობის პირობებს, გ.წ.), მაინც არ შეიძლება საფუძვლით
 ერთად ფუნქციონის განსაზღვრა, რა ისინი მიუხედავად იმისა შეიძლება
 მიხედვით ერთმანეთს როგორც ბერძენულად იმის წევრები, და ღანაჲ ისევე
 პირველადი, რომელიც შეიძლება შეფუძვლეს ერთად მათგან მიერის
 განსაზღვრის გარეშე".²

ნ. ხომისის საზარელი ანაჲ ბიარნია ეს წესი ad hoc წესად,
 ეს წესი, - ანონიმის, - ნ. ხომისის "ერთად გარეგნულად უნდა იქმნას
 პირობების, უნდა იქმნას და ერთად უნდა იქმნას წინა ამბავში ღიარ-
 ბილიც მაგალითების სწორად ანალიზის, გარდა ამისა, ესაა წესი ad hoc,
 რომელიც ერთად კერძოდ განსაზღვრულია ფუნქციონის ფუნქციონის ანალიზის
 გარეშე".³

1. Н. Трубецкой, Основы ... стр. 57-58;
 2. ი ვ ვ , стр. 57;
 3. П. Хомичев, Логические основы ... стр. 550 .

Ճագրամ Ե. Եռնկո ղըր սԵՅՆՂԵՆ ղըրոտ անուղձոտ մոճընճևս, ղըրճոթ
 անս, րոտ մըտտեղ Եղևո Ե. ճըրճըլճոտոս Եղըր մըթարճոս ցորմըլըրըճ-
 ոտ քո րոտ ան անըմոճև րոտմը կոպըրըլըո սմ Եղևոսոտըլոս. կոպմը ոմո-
 մոս, րոտ ճը րոտ ճըրոս Յըլոճըճո մոկըրըլըս ղըրճեմոնըս ճոկըրըլը Զ-
 մոկոսոճո քո սմոնը Զոմոկոսոճո Յըլոճըրըլըոս ճընըրըլըո ղըրճ-
 մոտընո Եղըրոս: ճոնԵղըճոս ճորըլը, Յոճոն ղև րոտ ճըրոս ղըրճոս
 քոկըրոմըլըոս մոմոնըրըճոճոս ղըրճեմոնըճոս քո ան քոմոնըրոտ քոկըր-
 ճըլըոս Եոմոնըրըճոճո. ցըրոտ Ե. ճըրճըլճոտոս Եղըր մոտընո ճոկը-
 ճըճո մոտըր ճըրո. ղըրըլը, րոտ [օ] քո [բ] ոմոկոսոճո ղըրճոս
 քոկըրոմըլըոս Եոմոնըրըճոճո. Ե. ճըրճըլճոտոս Եոնըրոտ [բ] Յըլոճըճո
 ճընըրըլըո ոմոկոսոճո մոտըր րո Եճըրոս մոտըր, Եոկո [օ] Եո-
 կո ճոնԵղըրըլըոս Եոն. Եոկոս Եոնոնըր մոկըրոտ [քոթեճև] սճո-
 կո ճըրո. ղըրըլը, [բ] ճըրըրըճո ոմոկոսոճո ճոնԵղըրըլըոս քո Եո-
 ղընո մոտըր, Եոկո [օ] - ճոնԵղըրըլըո: Եոմոնըրըլըո Զոմոկոսոճո (Յըր.
 [քոթեճև]). սմոնըր, ոմոկըր, րոտ [բ] քո [օ] ոմոկոսոճո Յըլոճըճո
 Յըրըրըլըո ճոնԵղըրըլըո: մոմոնըրըլըո Զոմոկոսոճո (Յըր. [քոթեճև]-[քոթեճև])
 քո սմոնըր ղև ճըրըրըճո ղըրճոս քոկըրոմըլըոս Եոմոնըրըճոճո ոմո-
 ղըրըճո քո ան քոմոնըրոտ քոկըրոմըլըոս Եոմոնըրըճոճո. սմոնըր, ղև
 ճըրըրըճո կնըրոս ցոնըրոս սլոցոնըճև Եոնըրըրըլըո ան մըտտեղ
 Եղևոս (րոմոկոս քոկըր ճոմոկոտըլըոս ան անըմոճև րոտմը կոպըրըլըո),
 սոմոթ Յըրըր Եղևոս մոնըրըլըո.

ճըրճոթ. սնըրըրը մոկոմոնըրըճո ճըրըլը Ե. Եռնկոս մոյր մոտընո
 մոկըրըրըճո. Եղըր ան անոս քոկըրոտ, րոտ [քոթեճև] քո
 [քոթեճև] կոկըրըրըճո [բ] քո [օ] ճընըրըճո ղըրճոս քո
 ոմոնըր Զոմոկոսոճո, կոնըրոտ, [բ] -ս Եոն քո [ք] -ս Յըրըրըլը. սմոնըր

ვს ბეჭდები ინტელისჟენი კონტრასტული ენოქრომატიზმის მიმართებაშია და არა დამატებითი ენოქრომატიზმის მიმართებაში. სხვა სიტყვებშია რომ ვაქცია, [x] და [ə] ინტელისჟენი სხვადასხვა ფონემის სიღრმეშია და, მაშასადამე, ექსპანსივ ნ.ბომსკის ინტელექტური ტრანსკრიფციის ამ სიტყვებისა /pRvɛl/ და /pRvɛd/ სახით. რაჟანაყ [x] და [ə] სხვადასხვა ფონემა, ამიტომ ეს სიტყვები ინტელექტის რთვებ უნდა წარმოუდგინოს როგორც /pRvɛl/ და /pɔrvɛd/, ასევე ინტელექტური ინტელექტუალა [x] და [ə] ბეჭდებისა არ არსებობს არც უნდა ენოქრომატიზმისა და არც სიტყვური ენოქრომატიზმის მიმართებაში.

მეორე რეჟიმ განვიხილოთ ნ.ბომსკის მიერ მოცემული ცვლა მაქსიმალური, რომელიც, მისი აზრით, უნდაა დამატებული ინტელექტის ძირითადი პრინციპებს და კვლავ უნდა მისი არაა დამატებული. გაიკვთა, რომ ეს მაქსიმალური უნდა უნდა იქნება სიტყვური ინტელექტის, ან, რა ფორმა უნდა, მსაქმად დავიკვთოთ მისი პრინციპებს. ნ.ბომსკი მსაქმად იყენებს სიტყვური ინტელექტის ისეთ ძირითადი პრინციპებს, რომელიცაა ფონოლოგიური მსაქმების, დამატებითი ენოქრომატიზმის, კონტრასტული ენოქრომატიზმისა და სიტყვური ვარიანტების პრინციპებს. ამიტომ, რომ ამ პრინციპებს არასწორად განვიხილოთ უნდა მართლად დამატებული სიტყვური ინტელექტის სიტყვური ინტელექტის სიტყვური ინტელექტის არაა დამატებული, არამედ სიტყვური ინტელექტის ბომსკისეული პრინციპის უნდაა და სიტყვური ინტელექტის.

ასევე არასწორად შეგვაჩინა რეჟიმ ი.ვახუტის პრინციპის. ი.ვახუტის, ი.ვახუტის რა სიტყვური ინტელექტის პრინციპებს, მისთვის ვაქციაშია ნ.ბომსკის მეორე განვიხილოთ მაქსიმალური ინტელექტური ინტელექტის

და მათ უძრებებს "საუბრალოდ აბრეშებს ენაში" (fussy points in language)¹: უბიძგებდა, რომ მ. ხომსკის მიერ მოყვანილი მაგალიტები არ წარმოადგენენ ჩანის საუბრალოდ და საუბრალოდ უაღრესად უბიძგებდა ინტერპრეტებულ იქნენ საქსონიური ფონოლოგიის შედარება-ბრინბე, საჭიროა მხოლოდ უკიდურად დაუბრუნებელი მითი ძირითადი პრინციპები.

საქსონიური ფონოლოგიის პრინციპები აქვე მოხარდა აქტივობის პ. პოსტალი, რომელიც მას აუთონომიურ ფონოლოგიას უძრებდა². იგი მოცდას უმარბებდა მ. ხომსკისა და მ. პალეს და ფონოლოგიური კომპონენტის ძირითადი რამდენად განიხილავს მათ ფონოლოგიასა და ფონოლოგიას, რიდას უარყოფს საქსონიური ფონოლოგიას. პ. პოსტალი სამარტოლიანად არ იხიარებს ს. რამბის შედარებით, რომელიც უბიძგა მ. პალეს მინიბე ხიუბებულ მაგალიტს რუსული ენისა და სხვადასარ ფონოლოგიური ინტერპრეტაციისა აძრებს მას. ს. რამბი უბიძგა მას ახალი ფონოლოგიური შეტომა, რომელიც უბიძგა განსხვავებუბი რეგული საქსონიური ფონოლოგიისაგან, ისე მ. ხომსკისა და მ. პალეს ფონოლოგიური შეტომისაგანაც. იხილავს რა მ. პალეს მაგალიტს, ს. რამბი ბ-ბ რამბიის რუსული წარმოადგენს რიგობი ბბ - ბ პარისპირებდას, სადაც ბ ადრეშდას 1-ბიბრება/ ბი-ბაბს . ეს მას საუბრალოდ აძრებს "дѣтъ лѣ", "дѣтъ бѣ", "лѣтъ лѣ", "лѣтъ бѣ" სიტყვები მორფოლოგიური რამდენ წარმოადგენს ახლი საბიბე:

dɛdɨ	l, l
dɛdɨ	bɨ
lɛjɨ	l, l
lɛjɨ	bɨ

---

1. J. Vachek, On some basic principle of "classical" phonology, "Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung", Berlin, 1964, 17.

2. P. Postal, Aspects of phonological theory, New York, 1968.

ამ უჭაჭე ს.ღამბის ჟეოგრაფიკული განსხვავებები მ.ჭაღესა და ნ.ხომსკის ჟეოგრაფიკული, რატიონული ასევე განსაკრთულია მუსტაფა იმე-
 თრებს ანავე სიტყვების მონათრთოგორ განსაკრთულია, მათრამ იყ-
 ნებს სხვა სიმბოლოებს. განსხვავებები იწვება მონავენთ უჭაჭე. ს.
 ღამბს მონავენთ მონავენთ, რთმეოიყ ასე განიოყურება:

ბ ურება მთურებბს მინა მობიოიანი

ეს ნესი სანაველები აძლეეს ს.ღამბს მონათრთოგორი მონე და-
 მონავენთს ახალ მონეში, რთმეოიყ იგი ურებბს სტრატოგოკოტრ
 თრემიოკას:

dádħ	1,1	—	dádħ	1,1
dádħ	b1	—	dád	b1
žéjħ	1,1	—	žéjħ	1,1
žéjħ	b1	—	žéj	b1

მ.ჭოსტალი სანათრთოიანი უსავეუებებს ს.ღამბს არათანბიბევერ-
 ლბას. სტრატოგოკოტრ თრემიოკა არ არის თრეგოკა და მთრთონ ს.
 ღამბის მას თრთოგოკოკი მიიჩნეეს და ნარბომბობი ტრამათრთოიო მონე-
 ბა განიბილეს ბოლო მონათრთოგოკოსა და თრთოგოკოს. სტრატოგოკო-
 კოტრ თრეგოკოს მონეებ ს.ღამბს მიერ სხვადასხვა თრემიება არის
 მიჩნეველი რთრთ [t]—[d], ისე [ž]—[j], რატიონული მონეველი
 და მონსმონება ნარბოგენილია dħ - d, ხოლო მთრთე jħ - j
 თრთოგოგორი მობიოიებბს სახბ. სხვა სიტყვებბ რთმ უებბბ, ს.ღ-
 მბი ვერ აჩვენებს სტრატოგოკოტრ თრემიოკოს მონეებ იმას, რთმ
 [t] და [d] რთრთი სხვადასხვა თრემიებბ, ხოლო [ž] და [j]

ერის ფუნქციის აღმოფხვნი. ფუნქციური ზეობის, რიგითი [E] და [F] ბტერებს რუსულში სხვადასხვა ფუნქციურ განიხილავს, რა ზეობა უნდა, არაფუქციურია, რადგანაც ამ ბტერებს შორის დამატებითი ელ-სტრუქტურის მიმართება აქვარა. ამიტომ J. პოსტალის პრინციპ ს. რამბონის ზეობისა და ამ არაფუნქციურებზე უკრძალვის ადამხვილება, ჩვენი ამრის, სწორია და მისაღები. ამრიგად, ს. რამბონი ვერ შეძლო ფუნქციური ფუნქციის მიზანმიმართ მ. ქალის მიერ დამოუკიდებელი არტემიტივის მოხსნა და იმის დამტკიცება, რომ ფუნქცი-მიუხედავად ფუნქციურ საჭირო არის გვერდითურად გრამატიკისაღვის.

განვიხილოთ ახლა ის არტემიტივიზაციის J. პოსტალი აქვებს ფუნქციური ფუნქციის მიზანმიმართ. J. პოსტალის ძირითადი არტემიტივიზაციის ფუნქციური ფუნქციის მიზანმიმართ დაკავშირებულა ზეობის-ფაქტორი უარითობის უნების მიხედვით გაგებასა. ზეობისფაქტორი უარითობის საკითხს J. პოსტალი უკავშირებს გრამატიკის საკითხს და უარითობის აღმოჩენის ანტიფუნქციურ ფუნქციისა. J. პოსტალის მიხედვითაც A. ზეობისფაქტორი უარითობის მიმართებაში B -სთან, ხოლო B ანუფაქტორი მიმართებაში C -სთან, მაშინ A -მ ზეობისფაქტორი უარითობის მიმართებაში უარითობა C -სთან, უ.ი. საქმე გვექვს გრამატიკისფაქტორს. მაგრამ გრამატიკის მიზანმიმართ შესაძლებელია მთელიფაქტორი მრავალი მატარებელი, როგორც ეს პრინციპი ირრრრ და რისაღ მიხედვითა ფუნქციური ფუნქციის არაფუქციურია. ამასთან დაკავშირებით J. პოსტალი განიხილავს უნდაც მატარებელს იმტრისფაქტორს:

- (I.1) unless, until
- (I.2) intentional, insulting
- (I.3) employment, entire
- (I.4) antagonize, anticipate
- (I.5) amorphous, annul

անալոզի էլյապրապ ժամադրույթով. ս.Վոլոնի մոտոռու, հոմ սև ՅիմեխեյցաՅի
 սալից սրա զյալյի սեխաբանեղա ճանցիոն: սրոճոհեյթուս: Եսգհամ Յ.Յոս-
 ճարոն սմրուե, ջի կրոնոյա յրբ սլիլյի սայոն եոճան, հադգսնայ ս.Վոլն
 սր հոպլյի ժոնՅի սրճոյմեցո? Սայց 5ոցոյմըս Եոհիհոյա Յ.Յոսճար
 ս.ճոմմոն սր սրճոյն: սեխաբանեղա ճանցոմաս սրոճոհեյթոն: շրոցրոթոմե-
 եյցոն Յիմեխեյցոյմը? ճոյոհոն Յ.Յոսճար սեխաբանեղա ճանցոմաս սրոճո-
 հեյթոն: շրոցրոթոմեխեյցոյն մոնհեյցոն ոնյո ճոյլճո, հոմըսնայ յրբ սրո-
 իննոն ճոյլոնոնոյրոն (սլոնոնոնոյրոն) ճոնոլոյոն:

Սագհոն? Յ.Յոսճարոն սնճոնոնոն, հյոն սմրուե, սրոնոն թա եմրո-
 սլոն ճոյլոյնոնոն Յիլոյն. Յ.Յոսճար յրոնանցոյն շրոյն սայոնսլո-
 լո յարոնոնոնոն թա ճոնոլոյրոնոն ոնոնոնոն Յիլոյնոնոնոն սնեյնոն.
 հոնոնոն սման ճոյոհոն Յ.Յոսճարոյ սրոնոնոն /h/, /x/, /e/, /a/, /ae/
 ոնոնոնոնոն սեխաբանեղա ճանցիցոն, հոմընոնոն սլոնոնոն սնոնոնոն հոյ-
 ոնոնոնոն հոնոնոն Յիլ. ճոյն սնոյն, մայոն սալից ճոյլոնոն սրա սայո-
 սլոնոն յարոնոնոնոն, սրոնոնոնոնոնոն Յիլոյնոնոնոնոն, հոյոն-
 ոնոն սայոնսլոնոն յարոնոնոնոն մոնոնոնոնոն էլոնոն ոնոնոն ճոնոլոյրոն
 ոնոնոնոն սր յրոն յնոնոնոն թա սլոնոն ճոնոնոնոն յրոն յնոնոնոնոն-
 ոնոն յրոնոնոնոն ոնոյ, հոմ սր ոնոնոնոնոն սոնոյն: էնոնոնոնոնոն Յիլոյն.
 ճոնոն սնոն, սն ՅիմեխեյցաՅի հյոն սալից ճոյլոյ: շրոնոնոնոնոն ոնո-
 ճոնոնոնոն, հոնոնոն սլոյնոն սանոն սայ յրոն մարոնոնոնոնոն

- h յոնոնոնոնոն — C... —> Յիլ
- h յոնոնոնոնոն — C... —> Յիլ
- h յոնոնոնոնոն — C... —> Յիլ
- h յոնոնոնոնոն — C... —> Յիլ
- h յոնոնոնոնոն — C... —> Յիլ

1. A. Hill, Linguistics since Bloomfield, in Allen, 1958, 15.
 2. P. Postal, Aspects of phonological theory..., 224.
 3. 0 7 3 2, 63. 224.

ահա սյրվալ) արտոնի ըս օրհնմա՞ս արտոնընիս չրհոյրհոմեծեղյուն
 սաղաեի ձայնաձայն ոննմըմա.

Յ. Յոնգալի ըրալրհոնըլի օրհնրտոնոմալլ ոմըլըղնն արգըմընն
 օղյնոննիչրի օրհնրտոնիս մինալմըղդ. ոդի ըլլոն լլըն ձայննն նը-
 հապըլըլընն ըամոյրըղննն սաղաեիս ըրհմաթոյոն, ումմաթոյոն,
 ոմննմիոնս ըս սոննրըղնննսաղան, ամ մըմեղնըղնն ոդի ըրհոնննն-
 ըմա հոթորը Վրտրհմաթոյոննն, ոնը Ձանմըրոնը սթրչրչրհրհս-
 ջըննալ. ոմննաթընն, հոմ ըամաթոյոնն օրհնըլըլընն ըրհմա-
 թոյոնն ըամոյրըղննն Ձայնոն թըրհոս, Յ. Յոնգալն մալլնն մաթալ-
 թո մոլալը ընրոսն. Յրտոն մոլալը-ոնըրոսն ոդի սեղընն [kw]
 յոմմըլըլոնն Յոնգըլըղննն, հոմըլըլ ամ ընըննն սեղալնննննննն
 ոլըլըղնն. ան սեղալնննննննն ոլըլըղնննն ըրհըղնննննննննն ըլ
 մոթա-
 Նըլը մաթալըղննն:

(I.1) kewístos	(I.8) kwiístos
(I.2) rakwístos	(I.9) lakwístos
(I.3) yakwanúwé?ə	(I.10) yakwanúwéhse?
(I.4) yákwaks	(I.11) yákwaks
(I.5) rákwas	(I.12) lákwas
(I.6) rúkwéh	(I.13) lukwé
(I.7) ókwire	(I.14) ókwile?

հոթորը հանն, յոմմըլըլոն [kw] մոլալըլըլ ոմըլըղնննննննն [kw]
 -ն (I.1), հոն [kw] -ն (I.2, I.3, I.4, I.5, I.6, I.7), Յ. Յոն-
 գալը ըրհմաթոյոնն, հոմ [kw] → [kw] ըրհմննոթոմալոն

բանջարքեմն ոմ ՅղմոնդդրյաՅո, հոքցսպ [է] արնս Յորդղո Յորնս
 սոմնոՅիցնղո մորճեմն {է-}, եոլո [ա] ժորնս բսխնոտոն յղեմնցո
 (1.1). Մսրնմ ճ [է] արնս Յորդղո Յորնս մորճեմն, եոլո [ա] -
 միսղոմնոն հոլսնոն սղմոնՅիցնղո մորճեմնս Յորդղո յղեմնցո, մսրն
 * [էա] ողղոս [էա] -ս բս արն [էա] -ս. սմրոդս, հսնոնս-
 յոնսնո, հոմնոնոս ճսսղոն (1.2, 1.4) հոմնոնոն ճսրոնոսդնս մորճե-
 մսս սսնոնոնոնոն "Յորդղոն Յորն - միսղոմնոն հոլսնոն" ճսնոյսս,
 Յ. Յոսդոն սղոնոն Յղսմսմոն: բսսղնս, հոմ ճսնոյսղոն ոլոլոնոն
 բսմոյոնոնոն հոմսսոյոնոն, մնոնոնոնոնոնոն բս սնո. բս հոմ բոնոնոն
 ճսնոյսղոն ոլոլոնոն սղոնոնոնոնոն Յղսսնոն սսսղոնոն!

Մսրնմ Յ. Յոսդոն մոսնոնոն մսղոնոնոն մոսսղոն ոլոլոն սսնոնոն
 արն ճսնոյսղոն ոլոլոնոնոն սղոնոնոնոնոն Յոնոյոն, արնոն ճսն-
 ոն Յ. Յոսդոն բոնոնոն սն ոլոլոնոնոն բսմոյոնոնոն Յղսսնոն
 հոմսսոյոնոն, սղմսնոյոն բս սնո. հոլոնոնոն. ճս հոմսսոյոնոն

* [էա] → [էա] սոնսնոն մորճեմնոն սսնոնոնոն "Յորդղոն Յորն
 միսղոմնոն հոլսնոն" սղոնոնոնոն (1.2, 1.4), մսրն հոլոնոնոն
 հոմնոն ճսսղոն: սղոնոն հոմսսոյոնոն (1.5, 1.6, 1.7) հոմնոնոն, ս-
 բս մորճեմնոն յս սսնոնոնոնոն արն բսսղոնոն. մոնոն մոնոն, ճսն-
 ոն Յ. Յոսդոն ոնոն մոնոնոն մսղոնոնոն սսսղոն ոլոլոն, հոմ

* [էա] → [էա] հոմսսոյոնոն ոլոլոն ոլոլոն ոլոլոն ոլոլոն ոլոլոն ոլոլոն
 ոլոլոն ոլոլոն, յ. ո. ոնոնոն, եոլոն սնոնոն (Յոն. 1.1) ոլոլոն ոլոլոն
 ոլոլոն ոլոլոն [էա] -ս. սմրոդս, ոլոլոն, հոմ ոլոլոն ոլոլոն արն ճս-
 ոնոնոն հոմնոն ոլոլոն: բս մսնոն ճսնոյսղոն ոլոլոնոն ար
 արնոն բսմոյոնոնոն հոմսսոյոնոն, սղմսնոյոն բս սնո. հոլոնոնոն.
 մորճեմնոն ոլոլոն * [էա] ոլոլոնոն սնոնոնոնոնոն հո-
 մսղոնոնոն սսսնոնոն ոլոլոն ոլոլոն ոլոլոն ոլոլոն ոլոլոն ոլոլոն

აქვს რაიმე აზრი. ვაჩვენებთ " МОГ ЯМ", "МОГ ОМ", "ХЕУБ ЯМ", "ХЕУБ ОМ" მ.კალეს მიერ წარმოკრეტილია სამ სხვადასხვა რენებზე. ეს რენებია: მონტონოლოგიური, ფონოლოგიური და ფონეტიკური. მონტონოლოგიურ რენებს ახაბავს სუეტი I, ფონოლოგიურს - სუეტი II და ფონეტიკურს - სუეტი III.

I		III		III	
მók	1,1	მók	1,1	მók	1,1
მók	b1	მóg	b1	მóg	b1
ზéð	1,1	ზéð	1,1	ზéð	1,1
ზéð	b1	ზéð	b1	ზéj	b1

იმისათვის, რომ მივიღოთ ფონეტიკური რეპრეზენტაცია (სუეტი III) მონტონოლოგიური რეპრეზენტაციისაგან (სუეტი I), სრულიად არ არის საჭირო, მ.კალეს აზრით, მონტონოლოგიური რეპრეზენტაცია ჯერ ბაჟანოვიანო ფონოლოგიურ რეპრეზენტაციას (სუეტი II) და შვიდეტი ფონეტიკურში. საჭირო არ არის იმიტომ, რომ მონტონოლოგიური რეპრეზენტაცია უშუალოდ შეიძლება გააუნივერსალიზო ფონეტიკურ რეპრეზენტაციას შვიდეტი მარტივი ნუსის მიხედვით.

1.1 ყრვ ჩუბნიერები = მელური ჩუბნიერები კონტრასტში - მელური ჩუბნიერი.

ამ ნუსის საშუალებით [მók b1] შეიძლება გააუნივერსალიზო [მóg b1] ფორმას, ხოლო [ზéð b1] = [ზéj b1] ფორმას.

მაგრამ ეს ჩვენ მონტონოლოგიურ რეპრეზენტაციას ჯერ ფონოლოგიურ რეპრეზენტაციას ბაჟანოვიანო და შვიდეტი ფონოლოგიურიდან - ფონეტიკურში, მაშინ საჭირო გახდება მოკლებული მოცადი ნუსის გასვლა თუ სპეციალურ ნუსას:

1.2. ყრვ ჩუბნიერები, /o/, /é/, /x/ ფონემების გარდა, რომელიც ამა აქვს მელური კონტრასტები = მელური ჩუბნიერების კონტრასტში: ————— მელური ჩუბნიერი.

1.30. /o/, /b/, /z/ = /d/, /v/, /z/ კონტრასტები: - რუსური ნებაზღერო

ამრიგად, როგორც ვხედავთ, ფონოლოგიის იონის მქონეა არა მარ-
 -ით ბუნებრივად, არამედ გამოყვანილად იშვებოდა, წარმოადგენდა მხოლოდ
 ზოგადი წესის მქონე სპეციფიკური წესის შექმნას. ამ რეზ გულისხმობს მათ-
 რად ადგილობრივად ასევე გამოიყვანებოდა, მაგრამ, მაგალითად მხოლოდ, ვინა-
 ეუთუ ფონოლოგიის მქონე და მკვლევარებმა აღნიშნეს, რომ უნდა იქნებოდა
 მხოლოდ მინიმალური და ფონოლოგიური იონები. სიტყვებშიც ვნახი-
 ცხადებდა, როგორც უნდა იქნება, მკვლევარებმა იონების მხოლოდ
 ფონოლოგიის მქონეს, დადრე გამოიყვანეს, მაგრამ მათ რეგულირ-
 მდებარე არ გამოიხილა, ხოლო მინიმალური წესებიც სიტყვებშიც ვნახ-
 იყვანივრებდა ამ არსებობს წარმოადგენდა რეგულირების: მათი მათ
 ფონოლოგიის მქონეს დადრეებში²; მათი-მინიმალური მქონეს³; მათისთვის
 იონ დადრე მქონეს⁴; მათისთვის მკვლევარებმა რეგულირების და მინ-
 იმალური მქონეს⁵. როგორც ვხედავთ, ვინა იხილავდა, რომ რეგულირ-
 მდებარე და რეგულირების მქონეს დადრეებშიც გამოიყვანეს და მინიმალ-
 ურის, რომელიმე მინიმალური იონებიც რეგულირების და მინიმალ-
 ურის, რომელიმე მინიმალური იონებიც რეგულირების და მინიმალ-
 ურის, რომელიმე მინიმალური იონებიც რეგულირების და მინიმალ-

ამრიგად, რუსული ენისათვის უნდა იქნება რეგულირების და მინიმალ-
 ურისათვის: რეგულირების ფონოლოგიის მქონეს, მაგალითად, მხოლოდ
 სიტყვითადაც რეგულირების და მინიმალური იონებიც რეგულირების და
 მინიმალური იონებიც რეგულირების და მინიმალური იონებიც რეგულირ-
 მდებარე: მათისათვის: რეგულირების და მინიმალური იონებიც რეგულირ-
 მდებარე: მათისათვის: რეგულირების და მინიმალური იონებიც რეგულირ-
ფონოლოგიური იონები.

1. М. М. Халле, Фонологическая система русского языка (перевод с английского), "Новое в лингвистике", вып. II, М. 1962, 310-314.
2. П. С. Trubetskoj, Gedanken über Morphologie, TCLP, 4 1931.
3. A. Swadesh, The phonetic principle, "Language", 1934, v. 10, n I. 128 - 129.
4. Ch. Hockett, A system of descriptive phonology, "Language", 1942, v. 18, N I, 107.

Երևաբայն "Бчора ѿ ѿродыа сзѣг церковь" Յ.Յ.ճըլս
Յորհոնոհոյոնոն ոոհննց յևց յլլն ճարնոթղլնո:

{fšerá p'jáni]j brod,ága šžók oórkov,}

յճայր Երևաբայնոն զոնցոյլլրն թրանսլրոպոյո, յը ճնցըլլոճնն
յո հոյոլլոնն իճոյոնն ճարնոթղլնոն ոնցընոնոնն, Յընոցոյո:²

[fširá p,]jáni]j brad,ága šžók oórkof]

Իոլո Ելլնն, ոոնոլլոնն յննոյոլլոնն իրնն Յորհոնոթղլնոն ճըրընն
թրանսլոնոնոնն յննոնն:³

- 2.1 Երևաբայլլրն իճոյոնն ⇨ յոննոյլլրն իճոյոնն յոնցըլլոթղլնո:
  - ճննոլլոնն իճոյոնն;
- 2.2 Երևաբայլլրն Իլլոնոյրն ⇨ Իլլրն Իլլոնոյրն յոնցըլլոթղլնո:
  - Իլլրն Իլլոնոյրն;
- 2.3 Իլլրն Իլլոնոյրն ⇨ Երևաբայլլրն Իլլոնոյրն յոնցըլլոթղլնո:
  - Երևաբայլլրն Իլլոնոյրն;
- 2.4 Երևաբայլլրն ⇨ յոննոյլլրն յոնցըլլոթղլնո: — յոննոյլլրն.

Ելլն (2.1) յնցընն {o} Յորհոնոթղլնոն [a] ճըրնոնն թրանսլոնոնոնն
(Յոր., {brod,ága} ⇨ [brad,ága], Ելլն (2.2) ըս (2.4) - {o} Յոր-
հոնոթղլնոն [ž] ճըրնոնն թրանսլոնոնոնն (Յոր., {šžók} ⇨ [šžók]),
Իոլո Ելլն (2.3) - {š} ըս {v,} Յորհոնոթղլնոն [k] ըս [f,] ճըրընն
թրանսլոնոնոնն (Յոր., {šžók} ⇨ [šžók], {oórkov,} ⇨ [oórkof,]).

I. M. Халле, Фонологическая система русского языка... стр. 332-333,
2. 1939, стр. 336,
3. 1939, стр. 334.

მ. ქალღეს: ფენოლოგიური მეორიის ფუნქციონირება ფენიტიკური და არაფენიტიკური ნიშნების განსხვავება. ნიშნები, რომლებიც უმისაბუ-
 წებობან მორფოლოგიას განსხვავებენ, განიხილვნიან როგორც ფენიტიკური
 ნიშნები: "ნიშნები ან ნიშანთა კომპლექსები, - წერს მ. ქალღეს, - რომ-
 ლებიც განაწილებული არიან უნის მორფოლოგიის მიხედვით და, ამრიგად,
 ლიკლებული არიან მორფოლოგიის ურთიანეობისადაც განსხვავებინს უნარს,
 წარმოადგენენ არაფენიტიკურს".¹ წესების, რომლებიც განსაზღვრავენ
 არაფენიტიკური ნიშნების რაოდენობას, მ. ქალღეს უძღვრებს F - წესებს²
 და ფაქტ მათ მორფოლოგიური სტრუქტურის წესებაც (AB - წესები) და
 ფენოლოგიურ წესებაც (P - წესები)³. რიგგარეშობადაც ნიშანს შვი-
 ძდება კვლევას რჩე მნიშვნელობა, მიუხედავად იმისა ფენიტიკური იქ-
 ნება ის მე არაფენიტიკურიც მნიშვნელობები: პლუსი (+) და მინუსი (-).
 არაფენიტიკური ნიშნები აღინიშნებიან "მულომ" (0).
 ფენოლოგიის უ. ი. მორფოლოგიის) რიგგარეშე ხდება მხოლოდ ფენიტიკური
 ნიშნების დენტიფიკირება, ფენიტიკური ნიშანთა ურთიანეობა წარმოად-
 გენს არასრულად იპენტიფიკირებულ მორფოლოგიას,⁴ ხოლო ფენიტიკური
 და არაფენიტიკური ნიშნების ურთიანეობა - სრულად იპენტიფიკირებულ
 მორფოლოგიას.⁵ არასრულად იპენტიფიკირებულ მორფოლოგიას არის ნ. გრუ-
 ბეკის არქიფენიტიკის ანალიზი,⁶ ხოლო სრულად იპენტიფიკირებული მორ-
 ფოლოგიის უნება შვედსაგვრისება ფენიტიკისა და მორფოლოგიის უნებებს სხვა
 ფენოლოგიურ მეორიებში.⁷

1. M. Халле, Фенологическая система русского языка ... стр. 215.
2. ი ქ ვ ვ , გვ. 225-226 .
3. ი ქ ვ ვ , გვ. 227 .
4. ი ქ ვ ვ , გვ. 225 .
5. ი ქ ვ ვ , გვ. 220 .
6. ი ქ ვ ვ , გვ. 228 .
7. ი ქ ვ ვ , გვ. 220 .

Ռոդոն շքա ժանյակիցառ յրեմանյառուսագան մորտրոդոյրո կտր-
 րէորոն Յլսցծո (MS - Յլսցծո) րա գորտրոդոյրո Յլսցծո (P- Յլսցծո)?
 Ս.Յալը սմասաան րա, յարչոհրցւոռ յանոնոնալո, Յլքըրը Սագալոռն իշկա-
 րան: ծմնչր ժոհոն իՎճ "публѣ" Յլսամը կըրհրցնոնսառոն "նմոցնոմ-
 -արանոցնոմ" րա "աաննոցնոմ-արաաաննոցնոմ" ճոշնցծո Յարնոպ-
 ժընըն արադրոնոյրո ճոշնցծն, իպժանալ իշկալըո ճը մորտրոմա ոնցըն
 "ճարնարա + աաննոցան" - մոնըրոնոնոռ, ուշոն Յլսամը կըրհրցնո շքա
 ոցոն ինոցանո. սմոդոմ Յլսաժըրըրո իքըն "նոցանոմ - արանոցնոմ"
 րա "աաննոցնոմ-արաաաննոցնոմ" ճոշնցծոն Յոնսանարմըրոյըրոն
 իՎճ ժոհոն Յլսամը կըրհրցնո, իադ կաՅլոլընս սժըրոն Ս.Յալըն
 յլ ճոնցծոն արադրոնոյրո ճոշնցծալ իառըրոն ու ոկոնո ճըրոն յաշո-
 լոն Յլքըրո կըրոնոն ոնոքըրո:

նոցնոմ - արանոցնոմ	<table style="border: none;"> <tr> <td style="padding-right: 5px;">x</td> <td style="padding-right: 5px;">v</td> <td style="padding-right: 5px;">a</td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 5px;">+</td> <td style="padding-right: 5px;">-</td> <td style="padding-right: 5px;">o</td> </tr> </table>	x	v	a	+	-	o
x	v	a					
+	-	o					
աաննոցնոմ - արաաաննոցնոմ	<table style="border: none;"> <tr> <td style="padding-right: 5px;">+</td> <td style="padding-right: 5px;">+</td> <td style="padding-right: 5px;">o</td> </tr> </table>	+	+	o			
+	+	o					

Սարան ոքընոդոյրոն սնոն կըրոն մոլըրըրոն Ս.Յալընսառոն.
 Ոնըրըրոն ոնոնոն, իոն, իոնոյ յլ ի. ուսոննոննա սիցըն², յըրո-
 լընոն Յլսցծոն կնոհո ժանոյրոնոնսառոն իշկալըոն սնոլըրըրոն ոնոհո-
 մալոն ոնոն Յլսանըն մալըրըն ճը արա ժոհոն ինոցաննը. իՎճ ժոհոն
 սլ ճարնոպժըրոն ոքընոդոյրոն կըրոն ոնոքըրոն յո ժալըրըրոն
 արոն ճը արա Յլսամը կըրհրցնո ինոցանո. սմոդոմ, Ս.Յալըն սնոհո, ճը-
 լընո շքա յըրըրըրըրոն րա արադրոնոյրոն ճոշնցծնոն /նոցնոմ/ րա
 /աաննոցնոմ/ ոքընոդոյրոն սմ կըրհրցնոն շքա մոլսանոնոն ճրան-
 ճոհոնսալոնը³. Յլսանոնոնոն սմոնս կըրոնս շքա ճըրըն սալոն կալո:

I. И. Халле, ФONOлогическая система русского языка... 1927.
 2. R. Jakobson, Russian conjugation, "Word", 1948, 155-167.
 3. И. Халле, ФONOлогическая система русского языка... 1927.

ბმონება	-	არახტოვნება	R	V	Á
			+	-	-
მანბმონება	-	არამანბმონება	+	+	-

მონეტოლოგიური სტრუქტურის წესები, მ.შ.აღეს აწრთა, უნაა გამტვი-
 ყენით ფრანსფორმაციაში, ხოლო ფინოლოგიური წესები ფრანსფორმაცია-
 ების შიშვეტ. სხვა სიტყვებით რთი უაქვას, არაფრანსფორმაციის წიშვეტი, რ-
 მვეტა წინასწარმეფრელება შიშვეტი მონეტოლოგიური სტრუქტურის მიხვე-
 ეით იქნეფიფიკირებელი უნაა იქნეფი ფრანსფორმაციაში, ხოლო არაფრან-
 სფორმაციის წიშვეტი, რთვეტა წინასწარმეფრელება ფინოლოგიური წესების მი-
 ხვეტით არის შიშვეტი - ფრანსფორმაციაში შიშვეტი. ამრიგად, მონეტო-
 ლოგიური სტრუქტურის წესები (MS- წესები) და ფინოლოგიური წესები არა-
 ფრანსფორმაციის წიშვეტის იმსტრუქტურის განსაზღვრაქენ, მაგრამ მონეტოლოგიური
 სტრუქტურის წესები (MS- წესები) გამოიყენებთან ფრანსფორმაციაში, ხოლო
 ფინოლოგიური წესები (R- წესები) - ფრანსფორმაციაში შიშვეტი.

მ.შ.აღე ფიფრე განსაზღვრის იმ გარემოებას, რთ არასრულად იქნეფიფი-
 კირებელი მონეტების ენება ურთს არქიფრანსფორმაციის ენებას მ.ჭრებეკონს-
 მან. ამიტომ წინადატების იქნეფიფიკაცია არასრულად იქნეფიფიკირებელი
 მონეტების მიხვეტით სხვა არაფრთა, ჟე არა იქნეფიფიკაცია არქიფრ-
 ნეტიშის მიხვეტით. რადგანაც მ.შ.აღეს ფინოლოგიური ფიფრის ფრანსფორმაცი-
 ლური ენება არის არა ფრანსფორმაციის, არამეფე არქიფრანსფორმაციის ენება, ამიტომ
 რენ განვიხილავთ საკონსის იმის შიშვეტი, სე რანეწდასა გამარტებელი
 არქიფრანსფორმაციის ენების უმრთაწა ფრანსფორმაციის ენების ტერფით ჟეფრთ მ.
 ჟრებეკონსის ფიფრისა და შიშვეტი კვლავ ეკუთრებებთ მ.შ.აღეს ფინოლოგიური
 ფიფრის განხილვას.

§ 2. **ԱՅՈՒՑՈՆԵՐԻՆ ՆԱՅՈՒՄԻ Ե. ԹԿՆԵՅԱՄԻՆ ԳՆԵՎՈՐԾՆԵ ԽՈՐՈՒՄՈՒ**
 Ե. ԹՐՆԵՅԱՄԻՆ, ԿՐԹՈՐԿ ՍԿԻՆՈՒԿԱ, ՈՐԸՂԵՅ ԳՆԵՅԻԱԿԱ ՆԵՅՎԱՆԵՅԱԿՅԱՐ
 ՂԼԱՏՈՑՈՒԿԱԿԱՆՆԵՑ ԳՆԵՐԼՈՒԿՆԵՐԻ ԿՅՈՒՄԻՍԻՆ ԿՅՈՒՄԻՍԻԱԿԱ ՆԻՆԹՂԻՆԿԱՆ
 ԹԻՄԱՐԵԹԻՆ ԹԻՆԵՅՈՒՑ ԸՅՈ ՔԱՆԱՆԵՅԱՅՅԵՆ ՄՐԹԿԱՆՑԻՆԻՆԵՆԻՆ ԸՄ
 ԵՂԿԱՆՑԻՆԻՆԻՆԻՆ ԳՆԵՐԼՈՒԿՅԱՐ ԿՅՈՒՄԻՍԻՆԻՆ, ՄՐԹԿԱՆՑԻՆԻՆԻՆԻՆ ԿՅՈՒ
 ՄԻՍԻԱՅԻ ՅՅՈՒՄԻՆ ՆԱԳՅՂԵՂՈՒ ՎՅՅ ԿՅՈՒՄԻՍԻՆ ՄՂԵՐԵՆԻՎԱՅՈՒՆ ԸՄԻՅԱ
 ՆՈՒՅԵՐԵՂ ՍԱՄԵՐԹ ՆԻՅԻՆԻՆ ՄՐԹԵՐԼՈՒՄ ՆՅՅԵՐԿՅԱՅՅԻՆԱ, Ե. Ո. ԸՄԻՅԱ
 ՆՈՒՅԵՐԵՂԿԱ ԹԻՆԼՈՒ ԹԻՆԵՅՈՒՑ ԿՅՈՒՄԻՍԻՆ ՄՂԵՐԵՆԻՆԱՅՈՒՆ, ՎՅՅ, ՄԱԿԱ
 ԼՈՒՅՈՒ, ԿՅՈՒՄԻՍԻՆ /Ե/-/Ճ/ ԳՐԻՄԱՆՂԵՆ Ե. ԹՐՆԵՅԱՄԻՆԻՆ ԹԻՆԵՅՈՒՑ
 ՄՐԹԿԱՆՑԻՆԻՆԻՆԻՆԻՆ, ԿԱՐՅԱՆԱՅ /Ե/ ԸՄ /Ճ/ ՄՐԹԱԲՄԵՐԹ ԸՄՆԹԱԼՄԻՆ ԵՅՅ
 ԼՈ ՊԱՆԹԵՐԵՆԻՆԱ ՎԻ ՄՆԱՅԻՆ!

ՄՐԱՅԱԼԿԱՆՑԻՆԻՆԻՆԻՆ ԿՅՈՒՄԻՍԻՆԻՆ ՅՅՈՒՄԻՆ ՆԱԳՅՂԵՂՈՒ (ՍԱՄԵՐԹ
 ՆԻՅԻՆԻՆ ՄՐԹԵՐԼՈՒՄ) ՎՐ ՎՐՆ ՆՅՅԵՐԿՅԱՅՅԻՆ, ԿԱՐՅԱՆԱՅ ԸՅՈ ՅՅԻՆԸՂ
 ԵՄ ԳԱՆՄԵՐԹՅՆ ՆԵՅԱ ԿՐՄԵՂԻՄՅ ԿՅՈՒՄԻՍԻՆԻՆ, ՎՅՅ, ՄԱԿԱԼՈՒՅՈՒ, ԿՅՈՒՄԻ
 ՍԻՆ /Ճ/-/Ե/ ԳՐԻՄԱՆՂԵՆ Ե. ԹՐՆԵՅԱՄԻՆԻՆ ԹԻՆԵՅՈՒՑ ՄՐԱՅԱԼԿԱՆՑԻՆ
 ԻՆԻՆԱ, ԿԱՐՅԱՆԱՅ ՍԱՄԵՐԹ ՆԻՅԻՆԻՆ, ՂԼԸՈՒՅ ՅՈ, ԵՅՅԼՈՒՄ ԸՄԻՅԱՆՈՒՅ
 ԵՐԵՂԿԱ /Ճ/-/Ե/ԿՅՈՒՄԻՍԻՆԱՅՈՒՆՎԱՅ ՎՄԱՅՄ ՄՆԱՅԻՆ?

ԿՅՈՒՄԻՍԻՆ ՄՂԵՐԵՆԻՆ ՅՈՒՄԻՆ ԹԻՄԱՐԵՅԻՆ ԹԻՆԵՅՈՒՑ Ե. ԹՐՆԵՅԱՄԻՆ
 ԳՆԱՆՆԵՅԱՅՅԵՆ ՅՐԿՅԱԾՅՂ, ԸՐԱԳՅԱԼՄՐ ԸՄ ԵՅՅԵՐԿՅԱՅՅԻՆ ԿՅՈՒՄԻՍԻՆԻՆ,
 ՅՐԿՅԱԾՅՂ ՄՐԹՅՈՒՄ ՈՒՅՈՒ ԿՅՈՒՄԻՍԻՆ, ԿՐԸԻՆ ԿՐ ՄՂԵՐԻՆԱՅՅԱՆ ՄՐԹ
 ԵՄԻՆԱՊԵՄԱ ՎՄԱ ԵՅ ՈՍ ՄԻՅԻՆԻՆ ՄՂԵՐԵՆԻՆ, ԵՐԼՈՒ ՄՂԵՐԵՆՎՄԱՅՅ ՄԻՅԻՆԻՆ
 ՎՐՄԵՐԵՆԻՆԻՆ, ԿՅՈՒՄԻՍԻՆ /Ե/-/Ճ/ԳՐԻՄԱՆՂԵՆ ՅՐՄԱՅՅԻՆԱ, ԿԱՐՅԱՆԱՅ
 /Ճ/ ԵՄՆՈՒՅՅՅՈՒՄ ԵՅՅԼՈՒՅ, ԵՐԼՈՒ /Ե/- ՎՐԱՆԹՂԵՐԻՆԻՆ:

I. Н. Трубачков, Основы ... 13. 75.
 2. Ե Ղ Յ Յ , ԸՅ. 76.
 3. Ե Ղ Յ Յ , ԸՅ. 82-83.

Գրաքաղաքի ուժեղացումը հասկանալի է ընդհանուր առմամբ, որովհետև
 հիմնականում ևս քաղաքային շրջանում, ուժեղացում է /ա/-/օ/-/ա/ հայերեն
 գրաքաղաքի, իսկ հայերենում այս ուժեղացումը հասկանալի է ընդհանուր
 առմամբ ևս քաղաքային շրջանում: Պատճառը /ա/ -ն այդպիսով ընդհանուր
 առմամբ հայերենում, իսկ /օ/ -ն - ևս հայերենում, իսկ /ա/ -ն -
 - հիմնականում հայերենում: Գրաքաղաքի ուժեղացումը, որովհետև
 այս պահին այս ուժեղացումը հիմնականում (հիմնականում
 այս հայերենում) է. իսկ հայերենում այս ուժեղացումը հիմնականում
 այս հայերենում, իսկ /ա/ -ն - ևս հայերենում, իսկ /ա/ -ն -
 - հիմնականում հայերենում: Գրաքաղաքի ուժեղացումը, որովհետև
 այս պահին այս ուժեղացումը հիմնականում (հիմնականում
 այս հայերենում) է. իսկ հայերենում այս ուժեղացումը հիմնականում
 այս հայերենում, իսկ /ա/ -ն - ևս հայերենում, իսկ /ա/ -ն -
 - հիմնականում հայերենում:

Գրաքաղաքի ուժեղացումը հիմնականում հայերենում, որովհետև
 այս պահին այս ուժեղացումը հիմնականում (հիմնականում
 այս հայերենում) է. իսկ հայերենում այս ուժեղացումը հիմնականում
 այս հայերենում, իսկ /ա/ -ն - ևս հայերենում, իսկ /ա/ -ն -
 - հիմնականում հայերենում:

Գրաքաղաքի ուժեղացումը հիմնականում հայերենում, որովհետև
 այս պահին այս ուժեղացումը հիմնականում (հիմնականում
 այս հայերենում) է. իսկ հայերենում այս ուժեղացումը հիմնականում
 այս հայերենում, իսկ /ա/ -ն - ևս հայերենում, իսկ /ա/ -ն -
 - հիմնականում հայերենում:

1. Ա. Արքայան, ՍՍՍՐ, 1957, 83:

2. Ո Մ Յ Ն, 1957, 82:

ამრიგად, როგორც აღვნიშნეთ, ისე პრაქტიკული ლინგვისტიკის მიზანმიმართულმა მუშაობამ უნდა დაიწყო ურთიერთობების დადგენის მიზნით. ეს ურთიერთობები უნდა დადგინდეს ისე, როგორც ეს ხდება სხვა დარგებში. ამის მიზანს ისახავს ურთიერთობების დადგენის მიზნით, რომელიც უნდა დადგინდეს ისე, როგორც ეს ხდება სხვა დარგებში. ამის მიზანს ისახავს ურთიერთობების დადგენის მიზნით.

მაშასადამე, ნ. ბუესენის მიხედვით, ფონეტიკის კვლევის მიზანს ისახავს ურთიერთობების დადგენის მიზნით. ეს ურთიერთობები უნდა დადგინდეს ისე, როგორც ეს ხდება სხვა დარგებში. ამის მიზანს ისახავს ურთიერთობების დადგენის მიზნით.

ფონეტიკის კვლევის მიზანს ისახავს ურთიერთობების დადგენის მიზნით. ეს ურთიერთობები უნდა დადგინდეს ისე, როგორც ეს ხდება სხვა დარგებში. ამის მიზანს ისახავს ურთიერთობების დადგენის მიზნით.

1. N. Buyssens, Contre la notion u'arcuiphoneme, Proceedings of the XI International Congress of Linguists, Bologna - Florence, 1972, 1967 - 1068.

პოლიტაში უარყოფითი არ შეიძლება განსჯილობა შესაძლებელია 181 და, ამრიგად, მსგავსი ტიპის ფორმა სტრუქტურულად დაუშვებელია. რა-
განაუ ის სიტყვაში "სტუმარი" ვერ უპირისპირდება 181-ს, ამიტომ
არამიღიარება (სიფრთხ) მისთვის ირეღუანაშურ ნიშნად უნდა ჩანდეს
და ეს ის განვიხილოთ როგორც განვიტრიალებული /მ/-/ს/ მპოლიტის
არქიფონების წარმომადგენელი. ამრიგად, ის სიტყვაში "სარი" წარმო-
ადგენს ფორმა /ს/-ს, ხოლო ის სიტყვაში "სტუმარი" - არქიფონება
|ს| -ს. სხვა სიტყვებში რომ ვეძებთ, მოცემული იქნა ის სხვადასხვა
ურთიერთობის ფუნქციონირების ანუ ფონოლოგიური შევსება.

ამრიგად, ფონოლოგიური მსგავსებისა და დამატებითი დიფერენცია-
ციის ურთიერთობების მიხედვით, რომლებიც ნ. ჭრუჭიუას ფონოლოგიური
შეფარების ურთიერთობების, ის სიტყვაში "სარი" და ის
სიტყვაში "სტუმარი" უნდა ფორმისა, ე.ი. უნდა ფონოლოგიური ურთი-
რების სხვადასხვა ვარიანტის ანუ ალტერნატივის წარმოადგინოს
პოლიტის მიხედვით ის სიტყვაში "სარი" არის /ს/ ფონების უარმა-
ტი, ხოლო ის სიტყვაში "სტუმარი" (ს) არქიფონების წარმომადგენელი,
რაც იმას ნიშნავს, რომ მოცემული იქნა ის სხვადასხვა ფონოლოგიური
ურთიერთობა. უფრო მეტი, წინააღმდეგობა აქვარა, რაგანაუ უნდა და იმა-
ვე შეფარების ამისთვის მივსულიყავით იქნა ურთიერთობისა და დიფერენცია-
ციის, რომლებიც ურთიერთობის უარმატი. ფონების ეს წინ-
აღმდეგობა ან განპირობებულია იმით, რომ ნ. ჭრუჭიუას ფონების
უნების ტიპის შეფარების არქიფონების უნდაა. ეს შეფარებული
ტაბელები არქიფონების უნების უარმატი, მაშინ ეს წინააღმდეგობა და-
უარმატივი ნიშნავს.

քանոնքու զի դրան, հոն հրաքաղցրի ու ձոնուրոն Տրեթալուծապոն
 Յիջեհյայրոն լայրեթո ար մոռեծրյն արյուղոնցնի ու լայնոն Յիջեթաման.
 5. Թրչնյուտոն: Մոհյայրոն հրաքաղցրի ու ձոնուրոն հանյուրալըմոնսն
 արյուղոնցնոն Վարձուրագրյուրոն հոլոն (տրյուրոն: հարթոն) "յոք շրա"
 սնչ "հարդհան" Շյերոն ու ձոնուրոնս. հրաքաղցրի ու ձոնուրոն "յոք շրա"
 Շյերոն, - սրնոյնայի ոգո, - հոցոնյ Շյու, սյոյն ու սեւայո Տոյնոն Մոնո-
 մալցրի ու սեղեպրոն, մայոն հոցոնսն "Յյա" Շյերոն սոյայ ու ձոնուրոն
 սրմապրոն մոլոյմչը մոնոմչոն քա, սնհոցար, Մյ:սլընցրոն Վարձու-
 դրոն ոյնչն հոգոնյ "Մոնոմչոն + հարսն սոյայ Տոյնոն". հարթամսն
 արյուղոնցնոն շնթա Յիյուպրոն մոլոն ու ձոնուրոն հոցոն Շյերոնսն
 լայրեթոն, սնոցոն մոնոն Վարձուրագրյուրոն Յիյուլըն ու լայնոն մոլոն
 ու ձոնուրոն յոք շրա Շյերոն". Այո, Վարձուրագր, հյուլըն հրաքաղցրի
 /ա/-/օ/-/ա/ ու ձոնուրոն "Յյա" Շյերոն /օ/ մախրոնոնն ձոնուրո-
 սոն ու լայնոն /ա/ -ս քա, սնհոցար, սն ձոնուրոնն Յիյուլըն
 /օ/-/ա/ ու ձոնուրոն քա արյուղոնցնոն Վարձուրագրյուրոն հոլոն զամ-
 րոն ու ձոնուրոն յոք շրա Շյերոն [ա]. 5. Թրչնյուտոն սն [ա] -ս
 հանոնոնոն արյուղոնցնոն Վարձուրագրյուրոն քա զանսնցայրոն մսն հո-
 Տոլոյոյրոն զարսնոնոնոն մախրոնոնն ձոնուրոնն Վարձուրագրյուրոն /ա/
 զոնցնոն: Այոն. սնոցոն ուրոն [ա] սոլըն "բոլա"/բոլա/ լայնոնսն
 զոնոնոնոնոն յոք շրոն. ձոնուրոն սնչ զմախրոն [ա] սոնոն արյուղ-
 ոնցնոն Վարձուրագրյուրոն, յ. ո. արյուղոնցնոն, սոլոն մոլոն սնչ մախ-
 րոնն [ա] զարձուրոն /ա/ զոնցնոն.

I. H. Трудешкоп, Осноу... ԳՅ. 91,
 2, ո յ յ յ , ոյ. 90-91.

აღწერილობითი და რეალური ზ—წ პირობათი ნივთიერება
 x—y მათემატიკა და ამ პირობათი გვერდნება x რეალურ "ქი-
 მურა" ნივთი, მაშინ ეს x შევარდებულა არქიტეონიუპი ანუნიხილით,
 რაჟანაჲ ველს რღებდა x—x მათემატიკა და x—საჟან x ტან-
 სხვავერება იმავს ნიჭით, რა ნიჭანიჲ ტანასხვანებას მას y —საჟან.
 ამითი რაჟანური მათემატიკის ნივთიერებათის შეხებვერებინს რ-
 ნივთიერების იმპროვიზაციის ირის არქიტეონიუს იწება სრულიად მუმი-
 თის და არაფრისიშველი.

ტანვიხილით სხვა პირობადი მათემატიკის ნივთიერებათის შეხ-
 ვერები. ნ. ტრუბცკოჲ ტანასხვანებას პირობადი მათემატიკის ნივთიერ-
 ბათის თხი შეხებვერებას. რმი უფრო ნაბელი ტაჟესი ჩვენი ღვაღსამ-
 რისი, ამ შეხებვერების ანიხილება: ჩვენ პავიბრებო მთრე შეხებვე-
 ვრებას და შემიგა ანიხიხილავა პირველ, მესამე და მეოხე შეხებვერებს.

მთრე შეხებვერებას ნ. ტრუბცკოჲ აკრებებს ნივთიერებათის ისეთ
 თას, როესსაჲ "არქიტეონიუსი ნარბიხაჲგენელი ვმებვერება მათემატიკის
 ვრთ-ვრთ ნივრის და ამასთანავ არქიტეონიუსის ნარბიხაჲგენლის პირველ
 ტანვიხიხებულა ჟარებას. ეს შესაძლებელია მხოლოდ იმ შეხებვერ-
 ბში, როესსაჲ მათემატიკის ნივთიერებათა პამოკრებულა სხვა რიხილმი
 ფრების მებოტებობაჲ, მებოტელი ფრების "მსაჟესი", "ნიხაჲგესაჲ"
 ან სავანებო ივენისური მათემატიკის ნივრის ხეჟა არქიტეონიუსის ნარბი-
 ხაჲგელი. მრავალ ენაში, სხვაჲ პარბიხიხრება მჟღერი და ყრვ (ანჲ
 პაძაბელი და პაჟაბელი) ჩვენივრებოსი ნივთიერება ნარბიხაჲგენის
 ამავს რაჟანობის ვიწვე ჩვენივრებოს მის, მჟღერების დაჟაბელი-
 ვების) მის ვიქტება ივენის ნხოლოდ მჟღერი ჩვენივრები, ხილი ყრვ-
 ბის დაჟაბელებოს) მის — ხილოდ ყრვები".¹ ასეთი მკომარება

I. H. Трубцкой, Основы... т. 2, 89.

ծայրյն հյցն հչլղղիւս ըս ըսհրհչՅոդո. սնց, Յսգսլոոսս, ուոգւոցըծՅո
 "разбять" ըս "распять" սն "сдать" /sdat,/ ըս "стать" [z]
 ըս [s] հյցն շնքս դսնցոնոլոո |z| ըս |s| սրոդոգոնցընոն Յս-
 հոնոսսսցընըծս. սրոդոգոնցընոն Յսհոնոսսսսցընըծս ոնոնո ոնոգոն,
 հոն [z] ծոցն [b,] ըս [d] ծոցընոն Յոն յոց յսհոնոսսսհոցընս
 [s]-ս /rəsb,ɪt,/ ըս /sdat,/, յ.ո. /əb, / ըս /əd/ յոնըն-
 յսնոն սրհոնցընոն: դսնո, հսս հյցն սսգոցընոն յոսժըց: Յոցընոն
 [s]-սսոցոն: սո յոնոլոոսՅո ոնցընսնցոց ՅոնՅսգ հսցոցսլոո. Յոցըն
 Յոնոց, յոցս [s] յոնոնոսսհոցընս [z]-ս [p,] ըս [t] ծոցըն-
 ոն Յոնս յոնոլոոսՅո, հսսհսնսս սհս հյցըց: ըս սրո յոցընընս հոցըն-
 ոցն /rəzp,ɪt,/ ըս /zdat,/տոնընո. յ.ո. /ɛp, / ոս /z/ յոն յոցը-
 նընո. սոնոցոն [s]-ս Յոնցընըն յոնոլոոսՅո հյցն շնքս հսնցոնոլոո
 սրոդոգոնցընոն Յսհոնոսսսցընընս.

սոհոցս, [z]-սսոցոն [b,] ըս [d] ծոցընոն Յոն ոչոլընոն
 սր Յսհոնոսսցընոն հոցընսնցոց ՅոնՅսն, հոլո [s]-սսոցոն [p,] ըս [t]
 ծոցընոն Յոն սրհոնցընոն սնց սոլոնց սր սրոն հոցընսնցոցըն ոն-
 Յոնո. սնցսցսհոսս հոն յոցընս, /z/-/s/ ոնոնոլոոն հսնցոցընընոն
 Յոնընց ոհսսց յոնոնցընսնո տոնոլոոցըն ոնոնոցընոն ոնոհոցընն Յո-
 ոլո /z/-/s/ ոնոնոլոոն յոցընընոն սսգոցընըն ըս սոնոցոն սրոդոգոնցընոն:
 Յսհոնոսսսցընըն [z] "разбять" ըս "сдать" ուոգւոցըծՅո տոնոլոոցըն
 ոնոնցընոն Յոնցընոն Յոլոսնսս յոնցընցս սրոդոգոնցընոն Յսհոնոսսսցընըն
 [s]-ս "распять" ըս "стать" սոցընընոն.

Յսհոնոց, Յ.ցընընընոն սր ոնոն յոնոն Յոնո, Յսհոնոց հյցն յոց-
 ժընս հսսսհոցընոն սոցընոն սնոցըն, հսս սնցընընըն ոնոցընընս

ամբողջը ընկյունները. 5. Թրջնը, սոսն թշնջանու ընդդրոթ արդու-
 նցնցծո: Եսահոնարդընընար հըն յդոդընս հսնդոնո(ոթ Ի՛ոնոտ [z]
 րս [a] այ հսնհոլը կո-սսնցըն, Եսահոն ոդոդ յհոնկոն յդո-
 լընս հսնդոնո(ոթ [b.] - [p.] րս [d] - [t] ըդընընու Իո-
 Ցահոս), հարհսնս(ս ար արնընոն /rasp, it, / րս /stat, / զոհըն
 Ե. ո. ար յդոդընս զըդոնց: /sp, / րս /st/ յոնյոլընըն),
 ննոդոն [b.] կոդսցսն "разбить" յրհ թսնչոհոնյոնրընս [b] -ու,
 իոկո [d] կոդսցսն одасть /adat, / - [t] -ս. սոցը հսոհսնս(ս ար
 արնընոն: /rasp, it, / րս /adat, / զոհնըն Ե. ո. ար յդոլընս
 հըդոնցըն /sb/ րս /sd/ յոնյոլընըն), սնոկո [p.] կոդսցսն
 "разбить" յրհ թսնչոհոնյոնրընս [b.] -ու, իոկո [t] կոդսցս-
 նո "стать" - [d] -ու. հսնհոն, իոն [b.] րս [p.] կոդսցսն ո
 "разбить" րս "разспить", իոկո [d] րս [t] կոդսցսն "сдасть"
 րս "стать" արդոկոնցնընու Եսահոնարդընընս. այ յն ըդընընու արդոկո-
 նցնընու Եսահոնարդընընս, հսնոն [b.] -ու: սոն կոդսցսն "разбить"
 իոդընոն, իոկո [p.] -սո: կոդսցսն "разспить" ար. արդընընոն
 սն կոհըն ոնըլընսնոյն ընյնընս րս սն յընհոնցսն զոհոկոդոյ
 զոհընընընս: ոհսհընընու իոկո [b, /-p, / յոնոնոնոն յընարընոն
 կոդսցսն, հսն հըն յընընսն հըսոլըն: [b.] րս [p.] կոդսցս-
 նո "разбить" րս "разспить" յրհ զոհոկոդոյն զոնոնս իոնո-
 հոն. ինյոնս սնարդոյնընընընս հոհոնարընս հըսըն [d] րս [t] ըդ-
 ընընու յընոնցընընոն "сдасть" րս "стать" կոդսցսն: [d] -ու: սոն
 կոդսցսն "сдасть" իոդընոն, իոկո [t] -սո: սոն կոդսցսն "стать"

სიტყვებში ირეკვამაჟური ნიშნებიცა და ამიტომი მითუმეტე სიტყვებში [d]
და [t] ფონოლოგიური ღრუბრებიცა და ზოგჯერც ურთიერთს უმთავრესა,
ე.ი. ირეკვამაჟურია მხრეც /d/-/t/ მათიგონის შერაზების საფუძველი.

ამრიგად, ადამიანი, რომ [x] , [s] სიტყვებში "расхаты" და
"расхаты" ფონოლოგიური ღრუბრებია. ასევე ურთი ფონოლოგიური ღრუბრ-
ებია ამავე სიტყვებში [b,] და [p,].[s] , [s] არქიტექტურების წარ-
მომარაგებების ფონოლოგიური ღრუბრებია /s/ - /s/ მათიგონის
შერაზების საფუძველი, ხოლო [b,] , [p,] არქიტექტურების წარმომარაგენ-
ლებისა კი - /b,/- /p, / მათიგონის შერაზების საფუძველი. აღნიშ-
ნულია /z/ - /s/ მათიგონის შერაზების საფუძველი | Z | -თი, ხოლო
/b,/-/p,/-მათიგონისა - | B | -თი. შესაბამისად "расхаты" და "расхаты"
სიტყვები ფონოლოგიის რთვებზე უკვე წარმოუდგენილ ურთიერთს, ე.ი.
როგორც /razb, it, / ამავე საფუძველზე | Z | , | S | არქიტექტურების
წარმომარაგებლები ურთიერთის იგივერია "сдаты" და "статы" სიტყ-
ვებშიც და თრევე მათთან უკვე აღნიშნულია | Z | -ს სახით, ხოლო | D | ,
| T | არქიტექტურების წარმომარაგებლები ამავე სიტყვებში | D | -ს სახით,
ადამიანი, რომ "сдаты" და "статы" სიტყვების ფონოლოგიის რთვებზე
უკვე წარმოუდგენილ ურთიერთს, ე.ი. როგორც /Zdat, /.

მაგრაც /razb, it, / და /Zdat, / ფონოლოგიური ფრანსკურიგონის
აბსტრაქტურია, რაგონაც ადამიანი, რომ "расхаты" და "расхаты" სიტყ-
ვები მათიგონის ურთიერთს, რაგონაც ფონოლოგიის რთვებზე ისინი წარმო-
დგენილან როგორც /razb, it, /. ასევე მათიგონის "сдаты" და
"статы" სიტყვები, რაგონაც უკვე აღნიშნულია ფონოლოგიის რთვებზე წარმო-
დგენილან როგორც /Zdat, /. ფონოლოგიური ურთიერთს, ამრიგად, რთვების
იგივერის არქიტექტურის ურთიერთს ნიშანდებულებიგონის, რაგონაც იგი ურთი-
ერთს ფუტურებზე ურთიერთს. "расхаты" და "расхаты" სიტყვები

არ წარმართავენ თბილისში: ისევე, როგორც "СМЯТЬ" და "СТАТЬ" იყო-
ყველი, მაგრამ არქიტვიზმის ცნებაზე პარალელური ცნობილობის
ის მხოლოდ ისინი თბილისშია უნდა მივიჩნიოთ.

არქიტვიზმის ცნებასთან პარალელურად ამ თანაბრდებულადაც პირ-
ველად უნდა იქნება გასაშვებელი გ. მაჭავარიანი! მისი ამრო, "აქლებს",
"აქებებს" და "ანებებს" სიტყვები ქართულში, ის ჩვენ /ძ/, /ებ/ და
/ებ/ კომპლექსები: არქიტვიზმის ბუნების მხოლოდ აღწერითაა ცნობილია
უნდა მივიჩნიოთ. ამგვარი დასკვნის საფუძველი იყო, რაც ჩვენს მიერ
აანხილვე შემიხვედრებო რუსულთან. IdI, IeI და IeI ამ სიტყვებში
არქიტვიზმების წარმართავენლია, რაგონად ისინი უნდა იქნება თბი-
სისთვის: ვერ ამოარჩევ. ასევე არქიტვიზმის წარმართავენლია IeI
IeI და IeI ამ სიტყვებში. IdI, IeI, IeI არქიტვიზმების წარმართავენ-
ლების განმარტებით აღწერა უნდა იქნება /ძ/-/ებ/-/ებ/ თბილისის უნდა იქ-
ნის საფუძველი, რომელიც უნდა იქნება აღნიშნული როგორც /ძ/. ასევე IeI,
IeI, IeI არქიტვიზმების წარმართავენლების განმარტებით აღნიშნული
/ებ/-/ებ/-/ებ/ თბილისის უნდა იქნება საფუძველი, რომელიც აღნიშნული
/ებ/-/ებ/-/ებ/ -ის. მაშასადამე, "აქლებს", "აქებებს" და "ანებებს" სიტყვები
განმარტების ძირზე უნდა წარმოებოდეს როგორც /აქებებს/, ე.ი. განუ-
ხილთ თბილისშია, რაც უნდა იქნება როგორც ქართულ ენობრივ ინტე-
რესის, ისე განმარტების წარმართავენლია.

ამ თანაბრდებულადაც: უნდა იქნება ანალიზებულად გ. მაჭავარიანის უნდა იქნება
ქართლისეული არქიტვიზმის (long component) ცნება, მაგრამ,
განსხვავებით გ. მაჭავარიანისა, რომელიც იგი უნდა იქნება განმარტებით ხას-
თისა, მას აქვენი აღნიშნულია დასაბ. გ. მაჭავარიანის ამრო,

1. საინტერესოა, ჩვენს მიხედვით ვარი უნდა იქნება ცნობილია გ. მაჭავარი-
ანისთვის: საინტერესოა, რაგონად ანტიკონსტრუქციის სიტყვების იგი
არ განმარტებულია.

2. Z. Harris, Methods in structural linguistics, Chicago,
1951, გვ. 125 - 149.

"ადიუბს", "აიხუბს" და "ანდუბს" სიტყვებში იპოვიეთ *ა* უნდა აწადი, *აი*, *აი*, *აი* ან *აი*, *აი*, *აი*, არამედ შეიძლება კომპლექსური *ადი-
-აი-აი*. ეს კომპლექსური ერთმანეთს უპირისპირდება გრძელი კომ-
პონენტის მიხედვით: *ადი-საბი*; გამახასიათებელია გრძელი კომ-
პონენტის მიხედვით, *აი-საბი-სიყრუე* და *აი-სიყრუე*, ხოლო *ადი-
საბი* სიტყვი და *ადი-სიყრუე*. გრძელი კომპონენტის უნდას შეი-
ყრის ნათესა *ადი*, რისი სიტყვიც უნდა იყოს, რადგანაც *ადი-
/ადი-/ადი-/ადი/* ფორმულიანი იპოვიეთ, მაშინ, შეიძლება *ადი* კომ-
პლექსური რეგულაციის ნიშნად, რეგულაციის მიხედვით, რომ ამ ნიშ-
ნად *ადი* კომპლექსური უპირისპირდება *ადი* და *ადი* კომპლექსურს, რომ-
ელია სიტყვი რეგულაციის ნიშნად ან განიხილავს კომპლექსურს
ან სიტყვი. ასევე რეგულაციის კომპლექსურს-ადი-სიყრუეს: მიხედ-
ვით განიხილავს *ადი* და *ადი* კომპლექსურს, რადგანაც მიხედვით
ამ ნიშნად განიხილავს ეს კომპლექსური ერთმანეთს.

ანალოგიური ფორმები გვაქვს "раздыть" - "раздыть", "оддыть"
"оддыть" სიტყვებში რუსულში. */sb, /* კომპლექსური მიხედვით უპირისპირდება
/sb, /-ს როგორც არამიხედვით და ამიტომ განიხილავს მიხედვით-არამიხედ-
ვითის მიხედვით ამ მიხედვით რეგულაციის. ასევე რეგულაციის
განიხილავს მიხედვით-არამიხედვითის მიხედვით "оддыть" და "стдыть"
სიტყვებში, სადა კომპლექსური [sd] მიხედვით უპირისპირდება [st]
კომპლექსურს როგორც არამიხედვით.

ამრიგად, იმ შემთხვევაში, როდესაც "ადიუბს", "აიხუბს" და "ანდუბს"
სიტყვების შარბილი უნდა იყოს სიტყვი */adypa/* საბი
მიხედვით, ასევე სიტყვი "раздыть" - "раздыть", "оддыть"- "стдыть"
სიტყვების შარბილი უნდა იყოს სიტყვი */razb, it, /* და */zdyt, /*

სახით. "ადრებში", "აუბრებში" და "აწილებში" სიტყვებში ფონოლოგიის რე-
 მონტი ჩვენ უნდა წარმოვთავაზოთ ჩართვას /ადრებს/, /აუბრებს/ და
 /აწილებს/, ხოლო "разобрать", "распутать", "считать" და "статистика"-რეგონს
 /razb, it,/, /rasp, it,/, /edat,/, /stat,/. მასწავლებელი განიხილოს სიტ-
 ყველაზე უფრო ნათესაობის ფონოლოგიის რეგონტი შევსაქმებულთა არქი-
 ფონების, ცნობისადა. ჩაბრუნდა აქ განიხილოს მასწავლებელი დაწვრილები
 და რეგონტიდან მთავარი კანონები: განიხილებული არიან, ამიერი
 ჩვენ უნდა დავსაქმებოთ, რთი ფონოლოგიის მასწავლებლის შეგარდობის
 მთავარი შეგარდობა, რთიველი ცვლადი უნდა განიხილებული შეგარდობა,
 არა და არ მთავარი არქიტონების ცნობის: შეგარდობა, არამდე შეგარდ-
 ბებელი არის არქიტონების ცნობისადა.

განვიხილოთ ახლა შეგარდობის: პირველი შეგარდობა, შეგარ-
 დობის ამ შეგარდობის ნ. ფრეხელით აკრებულ მთავარი მთავარი მთავარი
 ცნობის, როგორც არქიტონების წარმოშობის არქიტონების განვიხილ-
 ებული მთავარი არქიტონების არქიტონების! ასე, მასწავლებელი, რეგონტი
 ცნობის ცნობის: და არამასწავლებელი ცნობის მთავარი შე-
 გარდობა მასწავლებელი ცნობის ცნობის მთავარი შეგარდობის
 ცნობის არქიტონების წარმოშობის: როგორც განვიხილ-
 ებული "შეგარდობა მასწავლებელი ცნობის"² ამრიგად, შეგარდობის შე-
 გარდობა წარმოშობის ასევე არქიტონების: "შეგარდობა მასწავლებელი
 ცნობის + მასწავლებელი ცნობის" და ეს არქიტონების უმთავარი
 ცნობის არქიტონების "მასწავლებელი ცნობის + მასწავლებელი ცნობის"

1. И. Трубенко, Основы... стр. 89-90.

2. ი. ვ. ვ., გვ. 88.

բընթալարի". Ժամբ սմուս, "Տախըրաք ձևաթաղոմըն" ճոնդոքարի
 Ընծա, հոնդոլո ճոնոլոգոյրաք "Ձալաթաղոմըն" քարոն: սմոթոմ
 հընք սրչոլո շոլոնա հընքըն սմ Յըմեխըյըսոն Յընոյոթանոթ ժրչըլո
 յոմնոնընթոս լընծա ըս ըսըսսլընաթ, հոմ յոմնըյըլո "Տախըրաք ձևա-
 թաղոմընչոլո լաժոսըլոն + ձևաթաղոմընչոլո ընթալարի" շարոնսնոնըն
 յոմնըլըս "սրաձալաթաղոմընչոլո լաժոսըլոն + սրաձալաթաղոմընչոլո
 ընթալարի" հոնոնըլ ձալաթաղոմընչոլո սրաձալաթաղոմընչոլո. սմոնոթաք,
 յոնմանընթ շարոնսնոնըն ճընչըլո ձալաթաղոմընչոլո ըս սրաձալաթա-
 լոմընչոլո յոմնըլըսնոն, հսլ ճաժոնոնընսըլո սրչոլոթոնընոն լընծոն Յընո-
 թանոն սըլոլընըլոն. ըս թարըմըն իընք սաձալընսն թըսըլընք ըս-
 շսսլընաթ, հոմ Տըլոթալոմսսոնոն Յոնըլո Յըմեխըյըսոն, հոմըլոս ոնը-
 ըսլ Յըթա ոնըլոսոն, սր Յոնեխըս սրչոլոթոնընոն լընծոն Յընոթանս,
 ըս հոմ սն Յըմեխըյըսոն սրչոլոթոնընոն լընծա Յըսսըլընըլոս Յըյըլա-
 լոթ ժրչըլո յոմնոնընթոն լընծոն.

Յըսարընոթ շոնո հեչոլոս Յըթոմեարընոն ճոնոլոգոյր ոնոնոյոնաթ
 Տըլոթալոմսսոնոն Յըլսանը Յըմեխըյըսոն. "սն Յըմեխըյըսոն, - սընոնընթոն
 Տ. ճընըլոյոն, - Տըլոթալոմսսոն" յոմնոյոնսն հսմոնընթոն իոլըն ոնոն-
 ոյոն յոն-յոն Տըլոն, հոնոն Յընըյըս ըսոնոյոնընչոլոսր սրոն Տըլոթ-
 հսլոթալոմսսոն ոնոնոյոն ճըլոնընթոն. Յսրոն հսթոնսսլ ոնոնոյոն: յոն-
 յոն Տըլոն հսթոնոն սն ոնոնոյոնոն սաթանսթ սրչոլոթոնընոն Տարնոն-
 ըլընըլոն հոնոն, սմոթոմ Յոնոն սնըլոնոյոն ճըլոնընթոն սրսարընընոն
 իընծա, Յսթոն հոյս ոնոնոյոնոն Յոնոն Յարնոնոնոն սնըլոնոյոն ճըլո-
 նընըն Յըլոթանսր ոնոնընթոն ճըլոն ճոնոլոգոյր հըլըյըսնըլոն.
 սմոնոթաք, ոնոնոյոնոն Յոնըլո Տըլոն սըլոթոնըն յոնոնընթոն "սրչոլոթոնըն
 + Տըլո", իոլո Տըլոն, Յոնըլոն սնոնոնոնոն, սրչոլոթոնըն + հսրըլըլոն Տոնսնոն."

I. H. Трубецкоѣ, Основы... стр. 90.

5. Թրջմեղստու ևս յի 5 րդ տարի ընդունելով յնրա շրջանում յնրա շրջանում, հարձակվելով նաև սոցիալական շրջանում և 5 րդ տարի սոցիալական շրջանում, ևս յնրա շրջանում յնրա շրջանում:

5 րդ տարի ընդունելով յնրա շրջանում յնրա շրջանում, հարձակվելով նաև սոցիալական շրջանում և 5 րդ տարի սոցիալական շրջանում, ևս յնրա շրջանում յնրա շրջանում:

Մյուս կողմից ևս յնրա շրջանում յնրա շրջանում, հարձակվելով նաև սոցիալական շրջանում և 5 րդ տարի սոցիալական շրջանում, ևս յնրա շրջանում յնրա շրջանում:

Հարձակվելով նաև սոցիալական շրջանում և 5 րդ տարի սոցիալական շրջանում, ևս յնրա շրջանում յնրա շրջանում:

I. H. Трубецкой, Основы ... т. 264.

მეორე ანალაგის შიგნით. 5. ტრუბენკო, რეჟონის ცნობილობა, ერეტიკული სისტემა
 განსახილველად რელიგიური და პოლიტიკური წინადადება და აღნიშნავს,
 რომ "სიტყვათა განსახილველად ფუნქციონირებს უფრო აკრიტიკებელი; მსაჯულთა
 ბუნებრივი კრიტიკის, რომელიც შეესაბამება სიტყვით აღნიშნულ
 ბის მიერ ერეტიკული; განსახილველად უნდა იყოს, რომ ერეტიკული არ
 აინიშნება. რაც შეეხება მნიშვნელობის მიერ ბუნებრივი კრიტიკის განს-
 ჯან განსახილველად, იგი აკრიტიკებელი არ არის"!. სიტყვათა,
 5. ტრუბენკო რელიგიური წინადადება აღიარებს, უნიკალურად, ხოლო პოლი-
 ტიკური წინადადება მიერ განსახილველად აღიარებს.

რაც შეეხება, რომ 5. ტრუბენკო აღიარებს და რელიგიური წინადადება
 მარტალს უნდა აღნიშნოს უნიკალურად. მაგრამ, მსაჯული ამ მიხედვით
 ეს არ არის. აღნიშნავს ის, რომ 5. ტრუბენკო სიტყვათა განსახილველად
 ბის (parole) სიტყვის აკრიტიკების, მასთან (რეგიონის) განსახილველად განს-
 ჯან ენის (langue) აკრიტიკებელი არის მნიშვნელოვანი? რადი აქ არ შეეხება
 იმის აღნიშნვად განსახილველად, რადი განსახილველად აღნიშნავს რისი.
 აღნიშნავს მხილველად, რომ განსახილველად განსახილველად, რეგიონის განსახილველად
 სიტყვა სიტყვათა განსახილველად, უნდა აღნიშნავს მას მიხედვით
 (parole), რადიანს ასეთი განსახილველად უნიკალურად აღნიშნავს განს-
 ხილველად განსახილველად იმის. რეგიონის განსახილველად აღნიშნავს 5.
 ბისის ენის (langue) მიხედვით განსახილველად; რელიგიური წინადადება
 უნიკალურად განსახილველად აღნიშნავს, რომელიც სიტყვათა განსახილველად
 განსახილველად განსახილველად აღნიშნავს მნიშვნელოვანი განსახილველად
 განსახილველად განსახილველად აღნიშნავს მნიშვნელოვანი განსახილველად

I. H. Трубецкой, Основы ... стр. 299-300.
 2. იგივე, გვ. 3
 3. H. Хомский, Логические основы ... 478-479.

ნეოგრაფიკალური: მაშ, რომლის ერთადერთი მიზანი უნდა იყოს სიტყვის
 სახეობის წარმოდგენილი, ხოლო მეორე - სიტყვის ბოლოში. ასე, მაგალითად,
 მკვლევარმა **მ. მ. კურბანოვმა** ნეოგრაფიკაში როგორც სიტყვის დასა-
 ნიშნად, ისე - სიტყვის ბოლოში, მაგრამ სიტყვის დასაწყისში წარ-
 მოუყვანილია მხოლოდ **მ. კ. /ა/**, ხოლო სიტყვის ბოლოში მხო-
 ლოდ **მ. კ. /ა/**. სიტყვის ბოლოში წარმოდგენილი **/ა/** უპირის-
 უპირებდა მომდევნო სიტყვის დასაწყისში წარმოდგენილ **/ა/** -ს და, ამ-
 რიგად, **/ა/-/ა/** მკვლევარმა კვლავ ინარჩუნებდა ფუნქციონირებას.
 სხვა სიტყვებშიც რომ უფროა, სიტყვის დასაწყისში წარმოდგენილი **/ა/**
 და სიტყვის ბოლოში არსებული **/ა/** ტრამატიკული არ არიან არქიტექტურ-
 მუხის წარმოდგენილი და ამიტომ ნეოგრაფიკალური მეთოდები უმნიშვნე-
 ლოდ უნდა იყოს აღიარებული ისე, რომ არქიტექტურის უნდა საერთოდ არ
 უმნიშვნელოა.

ამრიგად, ირკვევა, რომ ფონოლოგიური მკვლევარმა ნეოგრაფიკა-
 ლური არც უნდა უმნიშვნელოა, რომლებიც კი ცნობილია ფონოლოგიაში, არ
 მითხრობს აკადემიკოსობის არქიტექტურის უნდასა და ამიტომ
 საფუძველსაა მკვლევარი შეაღწახის, რომლის მიხედვითაც ფონების
 უნდასა აქვს უნდა უნდა არქიტექტურის უნდასა.

როგორც ცნობილია, ევსტრატოვი უნდასა უნდასა მკვლევარებს
 ახდენს მხოლოდ ფონების უნდასა და მისთვის უნდასა არქი-
 ტექტურის უნდასა. მაგრამ ევსტრატოვი უნდასა უნდასა უნდასა
 ფუნქციონირებას შეაღწახის, რაგანაც მისთვის რეკონსტრუქცია მხო-
 ლოდ მისთვის უნდასა უნდასა². 5. ფუნქციონირებასა ფუნქცი-
 მირებასა შეაღწახის მიხედვით ცნობილია უნდასა უნდასა

I. H. Трубешков, Основы... გვ. 91-92.

J. E. Harris, Methods in structural linguistics... გვ. 5.

արիդոհանգիս լնցնան. նադամ որպես, հոմ զնիլոտնալտ ջաւրս-
 ժոնսնս րա արիդոհանգիս լնցնան Յոհոնս սի ասլւնոնն Ըոմքոմորոցո յա-
 յլորո, հարգամսց Յլսաժընջրոս րարհից զնիլոտնալտ ջաւրսձրոնոնց
 հոնոտոտաՅո րա սմայց րոնսարիդոհանգիսն լնցնսց յարլոտ. յն հար-
 ժոցնա հրցն սաՅլսընան ժլաժըլն րայնսլընա, հոմ արիդոհանգիս
 լնցնա սարհոթ ժլոմլոտա հոնոտոտոնսձրոն հոտոնց ջորոնցրո, ոնց
 յիսլտոլլրո ջաւրսձրոնոն:

Ճ Գ Ե. ՅԱՐԵՆ ՔՆՆՈՒՆՄԱՐՈՆ ԽՈՒՐՈՆ յԻՐԱՆՍԻՆ ՄԱՐՏՈՆ. Ե. ՅԱՐԵ
 հոնոտոտաՅո սրոտարլն զնիլոտնալտ ջաւրսձրոնն, հարգամսց Սոն:
 հոնոտոտոտրո ջորոնս ջնլսարլն րոնտոմլոլոտրո յրոհրոնցնն րա սնոնսձրոն
 ժորոցնանս հաննեյարլնոն սոյոտեո. Սարհամ զնիլոտնալտ ջաւրսձրոն:
 ոհո Սոյոլսլ: արիդոհանգիսն: լնցնամոց, յարլոտոն հա հոնցնոն լնցնան. Ե.
 Յարլսն րա Ե. ՆՈՒՍԿՈՒ: սիրո, ժլոսձրոնոլլրո Լճրլլլլլրո հոնոտոտոն
 րոնցնց Խարժորոցնոտ յնս ոլընլ ժեոտո արլոնցնոցնոցնոն սնլ արլո-
 ղոնցնոցնոն սոյոտ! ոնոնսձրոն, հոմ յարլընոտ, յո հա ժոնսձրոնցոնցոն
 սնլրոն սնլո ջորոնսլ: րայլոնլընոց յլրոյ Ե. Յարլն հոյր րլլալընս
 հաննոլլրո ժոնսձրոնս "Вчера мы пришли сюда сего не проща". ժորո-
 հոտոտոնն րոնցնց յո ժոնսձրոնս ոլլընոտոլլրոնցրոս Ե. Յարլն ժոյր
 հոտոտոլլ

{ fčerá pjanij brod, ága ežóg čérkov, }

ՆՈՐՈ զնիլոտոն րոնցնց յն ժոնսձրոնս սնլս ոլլընոտոլլրոնցրո:

[fčirá pjanij brad, ága ežók čérkef,]

სიტყვის საკუთრება [ზ] სიტყვის შინაძლებელია უმნიშვნელო-
 ტყვეობის რისკის შემთხვევაში, რადგანაც [ზ] სიტყ-
 ვისთვის დასაძინებელია მხოლოდ [ზ] კომპლექსური ბუნებისა და
 მისი საკუთრებას აძლევი საკუთრება [ზ] სიტყვის სიტყვის წარმო-
 უბნის წარმოქმნის რისკის შემთხვევაში არსებობს [ზ] და არა
 რისკის კომპლექსური [ზ] . მასთან ან მისი სიტყვის უმნიშვნელო
 უმნიშვნელობა: ან მისი სიტყვის (ზ) სიტყვის (ზ) ან სიტყვის
 დასაძინებელია არსებობს, რადგანაც ეს უმნიშვნელო სიტყვის
 სიტყვის (ზ) მისი სიტყვის: განიხილვის რისკის არსებობს და
 ამისთვის მასთან უმნიშვნელობა აძლევი წარმოქმნისა და სიტყვის
 რისკის.

ამ ბუნებისთვის განიხილვის არაა . სიტყვის (2-1) და (2-2),
 სიტყვის: (0) სიტყვის (broad, age) . სიტყვის მისი განიხილვის
 რისკის არსებობს, რადგანაც ეს უმნიშვნელო, ეს ეს [0]
 განიხილვის/ა/-/ო/მისთვის არსებობს მისი სიტყვის უმნიშვნე-
 ლობის, რადგანაც ეს უმნიშვნელო კომპლექსური-არსებობს
 რისკის მისთვის დასაძინებისა და არსებობს არსებობს
 სიტყვისთვის: დასაძინებისა და სიტყვის უმნიშვნელო
 სიტყვისთვის დასაძინებისა და სიტყვის უმნიშვნელო
 სიტყვის ან სიტყვის: სიტყვისთვის სიტყვის, ეს ეს
 სიტყვის, რადგანაც ეს უმნიშვნელო სიტყვის და სიტყვის
 რისკის: სიტყვის (2-3) სიტყვის ბუნების წარმოქმნის არსებობს
 უმნიშვნელო: სიტყვისთვის სიტყვის: სიტყვის სიტყვის.

ამიერი სიტყვები [xšák] რა [óérkov] მორფონოლოგიის რი-
 ვებზე იქნებოდათ ირანურული წარმოშობის (xšák) რა (óérkov,),
 ე.ი. [x] მარცხენა მხარეს (š) მარჯვენა მხარეს, ხოლო [r] - (v.)
 წარმოშობის. თქვენს მსგავსებებში სიტყვის ბოლოში დაპასუხებულ
 არსებულნი ქვემოთწერილობის არსებულნი ჩაგვიტყვიან არსებულნი
 ნიშნად, რადგანაც ამ ნიშნის წინააღმდეგობა შესაძლებელია რი-
 სობისთვის მისივენი მიხედვით. მაგრამ ეს მსგავსებები არა-
 მსგავსებებს ქვემოთწერილობის ირანურულ ნიშნად, მაშინ ირანურულ-
 ტყე ნიშნად უნდა მივიჩნიოთ ანაურ მსგავსებებს, რადგანაც
 მსგავსებები-არსებულნი: მიხედვით მსგავსების სიტყვის ანალიზის
 რესულტი მ.შაღვი, მორფონოლოგიის მიხედვით ნიშნად, ეს უნდა
 გავიგოთ რადგანაც [x] რა [r] ირანურის მარცხენა მხარეს
 მორფონოლოგიის რივებზე [š] რა [v] არსებულნი სიტყვა რა ამ სიტყ-
 ვისთვის იმსგავსების ირანურული, ამრიგად, შესაძლებელია დასაბუთება,
 რომ (2.3) მისივე მსგავსებების მორფონოლოგიისა რა მორფონოლოგიის
 ირანურულად გააქვს საქმედ.

ამრიგად, მ.შაღვი მორფონოლოგიის რივებზე ახლებს არა მხოლოდ ფონო-
 ლოგიის ნიშნებს, არამედ არსებულნი მორფონოლოგიის რივების ირანურული
 რა ამიერი მორფონოლოგიის რივებზე მასთან უმსგავსებების რივებს, ის,
 რასაც მ.შაღვი უნდაღვი მორფონოლოგიის რივის, სხვა არსებულნი, ეს არა
 მორფონოლოგიის რივები, ხოლო მორფონოლოგიის ბოლოში არსებულნი
 სხვა არსებულნი, ეს არა უნდა მორფონოლოგიის არსებულნი მორფონოლოგიის
 შესაძლებელია ირანურული მ.შაღვი მორფონოლოგიის მორფონოლოგიის
 შესაძლებელია ირანურული მ.შაღვი მორფონოლოგიის მორფონოლოგიის
 შესაძლებელია ირანურული მ.შაღვი მორფონოლოგიის მორფონოლოგიის

ისმება კოხება: რაკომ სქინდება მ.ჰადეს მორფონოლოგიის დონება
 მასხინის არა დილოპი ფონეტიკური ნიშნების, არამედ არაფონეტიკური
 ნიშნების იქნებოდა. დეინონ მ.ჰადე ჟარკუევიდა ამი: შესახებ
 არაფრს ამბობს, მაგრამ ამი: იიბებ, რაკორე ჩანს, არის ის, რომ
 ეს ჩუბ მორფონეტიკის იქნებოდა. მთავარად მხოლოდ ფონეტიკური
 ნიშნების დიხევი, მაშინ ამჟამად მორფონეტიკის ბერებში ფრანსი-
 მირება შუბებელი იქნება. ასე, მაგალითად, შესი (2.1) აკლსხმინ
 არაკომპარატივი {o} მორფონეტიკის კომპარატივი [a] ბერებში ფრანსი-
 მირებას. მაგრამ ეს {o} მორფონეტიკის არ მთავარად არაკომპარატივი
 იქნებოდა, მაშინ შესი (2.1) მიიღეს ასეუ სახე:

2.1. ხმისანი = კომპარატივი ხმისანი: — კომპარატივი ხმისანი

მაგრამ ეს შესი ჟარკუევიდა არა მხოლოდ {o} მორფონეტიკა,
 არამედ სველა ხმისანიც და ამიტომ გაჩნდება არაკლასიკური, რის შუბ-
 ტადას ბერებში იქნება, ეს რიბელი ხმისანი მორფონეტიკის ფრანსი-
 მირება [a] ბერებში. ეს არაკლასიკური რომ იქნება, აკლსხმინ ხმისანი
 {o} მორფონეტიკის იქნებოდა. იქნეს არაფონეტიკური ნიშანი
 "არაკომპარატივი" და ამით გახდა, რომ რაკორე არა ხმისანი
 საერად, არამედ {o} ხმისანი მორფონეტიკა. მაგრამ ასეუ შუბებ-
 ეში მორფონოლოგიის დონე აკლსხმინ ხმისანი იქნება ფონეტიკის დონე,
 რაკორე არაფონეტიკური ნიშნების იქნებოდა მხოლოდ ფონეტიკის დონე-
 ბუა შესადელი.

ანაკორეტივი მორფონეტიკა აკლსხმინ (2.4) შესის შუბებში.
 ხილ რას შუბებ (2.2) და (2.3) შესებს, აქ კლასიკური მორფონე-
 ტიკა იქნება. შესადელი ამ შესებს: მიიღეს იქნება, რაკ

ისინი არა ატყუიან ხოლო იმდენად არა ფანჯიკურად მი-
წვდებიან იტყუებოდათ. კერძოდ, ეს წესები ასე შეიძლება ჩამოვა-
ცალმობ:

3.2 ჩქარა მივიღო — მფრინო ჩქარა მივიღო: — მფრინო ჩქარა მივიღო

3.3 ჩქარა მივიღო — არამფრინო ჩქარა მივიღო: — არამფრინო ჩქარა მივიღო

მადრამ ამეა შემიხევეთაში დავი ირენს მფრინო სიძველე: ჭარბის,
რომ პირობისთვის წესების მიხედვით მფრინო ჩქარა მივიღოს მინა ჰობი-
ტისაში დასაწვდობა მხოლოდ მფრინო ჩქარა მივიღო, ხოლო არამფრინო ჩქარა მი-
ვიღოს მინა ჰობიტისაში — არამფრინო ჩქარა მივიღო. ასევე მფრინო ჩქარა მი-
ვიღო: მიღებენი ჰობიტისაში შეიძლება დასტურებდეს მხოლოდ მფრინო
ჩქარა მივიღო, ხოლო არამფრინო ჩქარა მივიღოს მიღებენი ჰობიტისაში არამფრინო
ჩქარა მივიღო. ურთი სიყველის, დასაწვდობა მხოლოდ "მფრინო ჩქარა მივიღო
+ მფრინო ჩქარა მივიღო" და "არამფრინო ჩქარა მივიღო + არამფრინო ჩქარა მივიღო"
CC კომბინაციები. ასეა შემიხევეთაში ჩვენ სრული უფლება დავძლავა
"მფრინობა" და "არამფრინობა" ნიშნები CC კომბინაციებში სავრ-
თოდ არაფანჯიკურ ნიშნებსა კამივსადაც, რადგანაჲ მათი მინას-
მარმეფეველება შეესაძლებოდა პირობისთვის: წესების მიხედვით. მ.
ქალე ვარაუდობს, რომ "მფრინო ჩქარა მივიღო + მფრინო ჩქარა მივიღო" ფიქს
CC კომბინაციისაში "მფრინობის" ნიშანსარმეფეველება შეიძლება მხო-
ლოდ პირველი ჩქარა მივიღოსათვის: და ამიტომ სიყველას [ქვენი] მორფ-
ნოლოგიის რთვებზე იგი ნარჩინადაცნის როგორც [ქვენი]. მაგრამ ამასვე
ნიშნის ნიშანსარმეფეველება შეესაძლებოდა "მფრინო ჩქარა მივიღო +
მფრინო ჩქარა მივიღო" ფიქსი CC კომბინაციის მფრინო ჩქარა მივიღოსათვის,
რადგანაჲ მფრინო ჩქარა მივიღოსი მიღებენი შეესაძლებოდა მხოლოდ მფრინო
ჩქარა მივიღოს: არსებობდა. ამიტომ მფრინობა არაფანჯიკურად ნიშანსა [ქვენი]

სიტყვაში წარმოდგენილი მნიშვნე [ჰ] - (საფენი, რაც ჩვენს საშუალებას
 აქვს დავხაროთ ეს სიტყვა მარტინლუთის რევივე წარმოდგენილი მნიშვნე
 {გგგ} . მაგრამ ასევე შეიძლება ვთქვათ მ. ჰარის მიერ აღნიშნული
 ნებისმიერი საფენი, რაც განაპირობებს (2-2) და არც (3-2)
 არ უკავია {გგგ} სიტყვის საფენი {გგ} მარტინლუთისა და კომბი-
 ნაციისა და აღნიშნული ნებისმიერი მნიშვნე და სხვა რამეზე ნებისმი-
 ბუნური მას უფრო განსაკუთრებით [ჰჰ] ბუნური კომბინაციით. ნაშთში
 რომელიც უკავია, უნდა, ეს რა შეესაბამებოდეს დავაჟეს {გგ} კომ-
 ბინაციის [ჰჰ] ბუნური კომბინაციით უნდა აღნიშნული საფენი, ნების
 (2-2) ამ მიზნით უფრო განსაკუთრებით, რაც განაპირობებს საფენი
 {გ} მარტინლუთისა და ნებისმიერი საფენი ნებისმიერი ნებისმიერი
 "ანამდეგობა", რაც, რაც უფრო უნდა, შეესაბამებოდეს. ასევე უფრო
 განსაკუთრებით ნების (3-2), რაც განაპირობებს, რომ საფენი {გ}
 -ს მიერ უფრო უფრო ნებისმიერი საფენი, რომელიც უფრო
 უნდა განსაკუთრებით ეს {გ} . მაგრამ მარტინლუთის {გ} კომბინაცი-
 აში {გგ} ნებისმიერი მნიშვნე სიტყვის მნიშვნე და აღნიშნული
 ნებისმიერი საფენი და არც უფრო. რაც განაპირობებს მარტინლუთის საფ-
 ენი {გ} -ს [ჰ] უნდა მარტინლუთის საფენის "მნიშვნე",
 ამისა, რომ ნების (3-2) უნდა განსაკუთრებით და მისი საშუალებით {გ} მარ-
 ტინლუთის ჩვენ უფრო განსაკუთრებით [ჰ] ბუნური, ამასვე ნებისმიერი საფ-
 ენიზე შეესაბამებოდეს მარტინლუთის {გ} მარტინლუთის [ჰ] ბუნური-
 ნებისმიერი, რაც განაპირობებს მისი ნებისმიერი {გ} მარტინლუთის
 ნებისმიერი-სიტყვის მნიშვნე. ამისა, მარტინლუთის კომბინაციის {გგ}
 სიტყვაში {გგგ} (3-2) ნებისმიერი მნიშვნე არ შეესაბამებს გან-
 ბინაციის [ჰჰ] ბუნური კომბინაციით. ეს ჩვენ (3-2) ნების-
 მიშვნე სხვა მნიშვნე და სიტყვის, რომ მარტინლუთის კომბინაციით

[88] ուժը դա ծգրուող յոմունճստան [33] երույնի (V) Շոճա յոճո-
տաճո, Էտճոն (Մ) Շընո ծգրմըտ ուճըճա սաղրող, ճսլ Ըոճըոյոյճճ
ոմ սճսչրչր թճսլյըճմը, ոճոմ ճչսչըոմ եճոյնո (V) Շոմ թսսլըյըճո
Ըտողթ "Մղըրոմ Բլոմոյրոմ + Մղըրոմ Իլոմոյրոմ" ճոյոն ԸԸ յոմունճստ-
ըճո թս գոմոռոմյեյրոմ "սոմմղըրոմ Իլոմոյրոմ + սոմմղըրոմ Բլոմոյրոմ"
ճոյոն ԸԸ յոմունճստըճոն սոսըճոճո. սսղոմ թսսլըճա սճսչրչրոմ ոմո-
թոմ, ոճոմ ճչսչըոմ եճոյնո (V) Շոճա յոճոմտաճոմ Իլոմ Գրոյլ: ճո-
ոճրոյ յրոտ, ոնղ Մղըրոյ ճոյոն յոմունճստըճո, ճոնողոմսլ ոսլյոմոնոմ
Մղըոթոմ ծըճոթ թոմղրոլըճոմ ճոմեոլըլո սոթսղըճո "с҃татѣ" թս "с҃ꜳтѣ",
ոմոլըճոյոյ /e/ եճոյնո Շոն Շոմոթընոլոմ ոճոճրոյ "սոմմղըրոմ Բլո-
մոյրոմ + սոմմղըրոմ Իլոմոյրոմ" (/et/), ոնղ "մղըրոմ Իլոմոյրոմ +
մղըրոմ Իլոմոյրոմ" (/ed/) յոմունճստո.

սճոմոթոյ, ոմոթսղոմ [336] "Մղըրոմոմ" յըր ճսլըլոմ սո-
թոմեոլըլոմ Շոճոճո յըրոյ մեոլթո ճսլըլոյրոմ [3] - ոմոթոն թս յըրոյ
մեղլո [33] յոմոլըլոյոնոսողոն սաղրող. յըր ճսլըլոմ ոմոթոմ, ճոմ
սմ ճոմո մոլըճըլո մոմթոմըլըլոն սնչ սղոլթոմըլըլոն սոտոմթո ծղը-
րոմոյր ճրոմոյրոմոյրոմ ճոմեղ Շընոնոն Ըոեյրըոմ Մըլըլըմըլո երըճոյն
ճոմըլըլոմ Իլըն սսչրոլըմոնոլ Գրոմըրոյն թսլսլընոմ, ոճոմ Շոմոմոմոմ
թոմաթըլո Մըլըլըլոմ ոյրոմըլըլոն ոմոթոմըլըլոն սնչ սղոլթոմըլըլոն
յնըմոմ թս մոմթոմոլըլոն ճոմեոլըլոյն ոճոճրոյ լոմոյրոնոյր թոմոյն.
սմ Մըլըլըլոյն Իլըն յըլըլոմ ոմոթոլըլոն ճոմոյն ճոմոնոյր ռըլըլըմոն, ոճոմոն
Մըլըլըլոմ սլըլոմոն: Իրոն, ոճոմ Շոմոմոմոմ ճրոմաթըլոն սնղ թղ ոնղ
նըլըլոլըլո մղոմոմ յըր թոմոմոմըլըլոն ոմոթոմոլըլոն, ճոմոմոմ ոմոթո-
մոլըլոյրոմ թոմոն ոմոմոլըլոն ոմոմոյրոմ թոմոն ճոմոմոյրոմ ճոմոմ-
ոլըլոլըլո մղըլըլո երըճո.

յն բանընս ցրվորդքն Ե.Վալըն ծննոս դաննուրոն քս ճրաննդորնա-
 սուչոն ճրանագրոն Բարնուսպրնլըննն մոյր ճարսքարննընլար մլլալնընլո
 մսգալոսնն մոմարնալ ճրվուրոնն. ճոճորն յն յրոյ արնոճճնլո ոյոն ծննոս
 սոճըրնն "mog ni", "mog om", "xexь ni" քս "xexь om"
 Ե.Վալըն մոյր մորնոնուրոնն քոննըն ճարնոսքրննոնն ճոճորն {mók 1,1},
 {mók b1}, {xéč 11}, {xéč b1} . (1-1) Ելնոն մոննըրոնն {mók b1}
 ղրսժըրնն [móg b1] -ս, Եոլո {xéč b1}-[xéč b1]-ն. Ե.Վալըն սո-
 ճրոնն ճոլոնն ճարնոսքրննոն {k} քս {č} մորնոնընննն դաննուրոնն:
 ճոճորն ճրն ճրննոնընն, ճս մսն սսճըրնննն սժըրնն ոնննարնոնն ճրն
 ճրնննոնըննն ճաննըրնըննն Յնսնննն Ելլորն ճրննոնն Եոնն ճոննոննն.
 մսգրնն ոննընն յոննն: ճր յն [k] ճաննոննըրննը/գ/-/ւ/ոննոննոնն
 սրնոննընննն ճրնըրնն: ճաննն ճոճորնն սրնն Յնսժըրննըրնն սն սըննըն-
 ճրնն "սրննըրննոնն" ոնննոննոնըրնն քս մոնն ճաննուրոնն ճրն ճրնն-
 ոննն? սննըրնն Յնսժըրննըննն սրննոննն ոննոնն, ճոնն մոլլըրնն [k]
 ճարնոննըրնն սրն մորնոնընննն, սրննը [k] ծըրննն, ճարննննն մս:ճո
 ոնննոննըրննըրնն սրննընննոննըրնն ճոնննոնն, սրննը, սն Յնննըրնն-
 ոննն սսլընն ճրնըրնն մորնոննուրոննն քս ճոննըրնն: ճոնննըրննն սրննըրննննն:
 ոն, ճս Ե.Վալըն մորնոննուրոննն քոնն յճոննն, ճսլըրննըրնն ճարնոննըրնն
 ճոննըրնննն ոննըրնն (1-1) Ելնն յրնն ճոննըրննըրնն ճոնննըրնն-
 ոնն ճարննըրնն մոյրն ճոննըրննըրնն ճոնննըրննըրննն. յրնն սոնըրնն, սլսլ
 ոնննըրնն ճսլըրննըրննննն ճսլըրնն սսլըրնն, ճսլ ծննոննուրոնն Յնննըրննըրնն
 ճրննըրնն.

սրննըրնն, Ե.Վալըն յն մսգալոննըրնն ճրնըրննն, ճոննըրննն սլլ ճոն-
 ոննն ոննննըրնն ճոնննըրնննննն ճոնննըրննն ճարնոննըրննըրնն քս ճոն-
 ոնննըրնն ճոննըրննըրնն ճոննըրննըրննն ճոննըրնննն քս մորնոննուրոննն:
 ճարննըրննն, մոլլոննըրնն ճսլըրննըրննըրնն. սրնըրնն քս յոնն ճոննըրնն
 ճարննըրնն, ոննը քս ոննը մորնոննուրոննն քս սրննըրննըրնն Յնննըրննըրնն
 ճսլըրննըրննըրնն ճոննըրննն.

ბევრი ჩვენ გაქსენოზური ფენოლოგიის უბიძგებზე პაუზ-
ნობით უარყოფით ანტიფენიცი: ცნება, ახლა კი ირევეა, რომ ანტი-
ფენიცი ცნება მიუძღვნის არა ბიოლოგიური ფენოლოგიის
სახეის, არამედ ევოლუციური ფენოლოგიის: აქვინა. ევოლუციური
ტრანსფორმაცია, რომელიც ფენოლოგიის ძირითად ელემენტად ანტიფენიციას
გამოაცხადებს და ამით შედეგად ფენოლოგიის ფენოლოგიის ნორმ-
ული ფენიცი, ჩვენი აზრით, აღნიშნულია დასავლურად მიწათ-
მშენებლის ნიშნით: ეს ჩვენ მკვლევარ პირადი ბ. პალესა და მ.
ხომსკის მიხედვით, რომლის მიხედვითაც ბევრად უფრო სწრაფად
ნიშნადებულა ფენოლოგიის ევოლუციური ნორმული ენა იქნას
ანტიფენიციების სახით, მაგრამ უზრუნველყო შედეგებელი იქნება,
ამ ანტიფენიციების: სათანადო მკვლევარი ვინაშენია, ხოლო ეს
ჩვენ მიუფენოლოგიის მხრით არაფენიციური ნიშნების აღნიშნულ-
ებას მიუხედავად, მაგრამ უზრუნველყოფისა და ფენიციის მხრით
შორის ბევარი ნიშნება და ნორმული ფენიცი: მისი შესახებ რამდენ
საერთოდ შედეგებელი იქნება. ამ ნიშნულმედიანა საფუძველია მ.
პალეს მხრით ფენიციური და არაფენიციური ნიშნების განსხვავ-
ებისა. ევოლუციური ნიშანი, რომელთა ნიშნულმედიანა შედეგად P-
ნისებრია და MS -ნისებრის მიხედვით, არ შედეგად ჩამოვალს არა-
ფენიციური ნიშნება. ამითაც ვერა ჩამოვალს ვერა ამისი იმის
შესახებ, რომ P- ნისებრია და MS -ნისებრის საშუალებით მთ-
ელს შესაძლებელი იქნას არაფენიციური ნიშნების ნიშნულმედიანა
მარაბლია, ასევე ვერა ამისი ხასიათება ევოლუციური ნორმული
ხასიათით, ვერა აქამდეც ცნობილი ფენოლოგიური ევოლუციური, მაგრამ
მ. პალეს ფენოლოგიური ევოლუციური ნიშნული მკვლევარად და მკვლევარი განხილული

მიზღვრები) გარე. რეგრესიუ დასი, ჩვენ უნდა დავჯერდეთ იმ მიუიჩვეს, რაც მიღებულია ამ სფეროში, სტრუქტურულ ცონტინუიტუაში ია არაფრ-
წემიკურ ნიშნებზე მივიჩინოთ მხლორ ისეოი ბტერითი ნიშნები, რმი-
ღებოე ერთმანეოთან დამატეზითი დისტრბუიიის ან ბავისუფალი ვარო-
იჩენის მიმარბედაში არიან. არაფრწემიკური ნიშნების წინასწარმეფ-
ველეის ეს სავუარებებია დამოღუენებელი სწორეო პრალის სკოლისა და
დესტრუქტიული ენაბმეუენერენის წარმომადგენლებთან. დამიწაკისიის
წ. ბრუტეკოის არქიტონემის იენა, რმიღის მიხვევიოთაე არაფრწემი-
კური ნიშნების წინასწარმეფველეება შესაძლებელია სხვაფარადე.
კრძეო პ ი მი წესების მიხვევიოთ, რასაე მ. კალე P - ნესებს ურ-
დეს. მატრამ არაფრწემიკური ნიშნების წინასწარმეფველების ეს ბმა,
ჩვენ მიჩოთ, მიუარია რეგრესიუ ტაქსონომიური ფონოლოგიის, ისე ჩენ-
რატორული ფონოლოგიის ბეალ: ამჩისიოთ, რაც ჩვენ სავუარებია ბუაძლეე
ფრწემიკურად ტაქსონომიადე ეველ ის ნიშანი, რმიღებოე არ არიან
ერმანეოთან ბავისუფალი ვარიოჩენის ან დამატეზითი დისტრბუიის
მიმარბედაში. სხვა სიფუეებოთ რმი ეფუეოთ, ფრწემიკურად ეველ ის
ბტერითი ნიშანი, რმიღებოე დამახასიადებელია მოეემული ფრწემის ევე-
ლ აღფრწინსაეის. ასეოი სავრთი ნიშნების ერთობლოთა სხვა არაფ-
რია, ბუ არა ფრწემიკური მისტავიება, ხოლო ის ნიშნები, რმიღებოე
ტანსაბლორავენ დამატეზითი დისტრბუიის ან ბავისუფალი ვარიოჩე-
ბის მიმარბედაში მყოფი აღფრწემის ფრწემიკურ მისტავიება, წარმო-
ადგენენ მოეემული ფრწემისაეის დამახასიადებელი რეეუანტურ ნიშნებს.
ამჩიბად, დამატეზითი დისტრბუიის ან ბავისუფალი ვარიოჩენის მიმა-
რბედაში მყოფი აღფრწემის ფრწემიკური მისტავიება. არის ამავე დრის
შათი ფრწემიკური იუენობა. ამკვარი ურთიერბულახა მიმარბების

քանակը չունի և չի կարողանում արտահայտվել որպես ձայնային
 հնչյունների շարքերի միջոցով, որոնք կարող են լինել
 զանազան ձևերով, որոնք կարող են լինել զանազան ձևերով
 և լինել զանազան ձևերով, որոնք կարող են լինել զանազան
 ձևերով, որոնք կարող են լինել զանազան ձևերով, որոնք
 կարող են լինել զանազան ձևերով, որոնք կարող են լինել
 զանազան ձևերով, որոնք կարող են լինել զանազան ձևերով,

5. Երբ ձայնային հնչյունները ձայնային հնչյուններով
 ձայնային հնչյուններով ձայնային հնչյուններով ձայնային
 հնչյուններով ձայնային հնչյուններով ձայնային հնչյուններով
 ձայնային հնչյուններով ձայնային հնչյուններով ձայնային
 հնչյուններով ձայնային հնչյուններով ձայնային հնչյուններով

ժյուր ճանաչողից: շարժումը լորձեղջուր ունի յըջ (+) ու մինչև (-) նոշանը, . և ուր յըլու (0) - արևուրձեղջուր, սնալ ճանաչողից շարժումը լորձեղջուր և թիւր յըլու (+) նոշանը, և ուր մինչև (-) նոշանը ղախ-
 Իրապէս ղախողը արևուրձեղջուր! Բանեցալարներն ժյուր ղա սնալ ճանաչողից
 ղար ղարձարներն ղարձարն ղա ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն
 ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն
 ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն
 ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն
 ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն
 ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն

- (1) է ղարձարն: և ուր — = 1-ղարձարն
ը ղարձարն: և ուր — = 1+ ղարձարն
է, ը ղարձարն: և ուր — = 10 ղարձարն

սնալ ճանաչողից ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն
 ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն
 (Marked) ղա (U) "արձարն" (Unmarked) նոշանը.
 սնալ ղարձարն ղարձարն սնալ ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն
 ղարձարն

- (2) է ղարձարն: և ուր — = 10 ղարձարն
ը ղարձարն: և ուր — = 10 ղարձարն
է, ը ղարձարն: և ուր — = 10 ղարձարն

10 ղարձարն! ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն
 ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն ղարձարն
 - ղարձարն ղարձարն! սնալ ղարձարն ղարձարն (0) ղարձարն

I. P. Postal, Aspects of phonological theory..., 166 ;
 2. ղարձարն, 167.
 3. ղարձարն, 168.
 4. ղարձարն, 168.

բանամագուս, յորհրդ միևս շրջ-ցրտի ժարիտարո սպոտեի. մարդուց, յի
սպոտեի և յիջած մեծիցնցլոցսնոս, մագրամ յոր սր մարդուցդնս և միջ-
հար հիցնի յլըցնի միծանի, և ընդմիջնացո ընդլոր ոման, հոմ մորմալց-
հոնոնս թա զարթոնո սոնիոնոնս յրոնոնոնցնցնոն Յիջոնոնոնս հարկոնց-
նցլո թա արամարկոնցնցլո ընցնցնոն զանսնցլոնոնսնոնս յիսնոնցնցլոնո
թամոնցլոնոնոնոն հիցնի միցր և զնցնցլո հիցնոնոնոնցլո-ճոնոնոնոնցլոնոնոն
զանսնցլոնոնոնոն յիս ոնցլոնոնոն յարկոնցլոնոնոնոնոն, հարզանսնս և մի յրոնց-
հոնոնոն միսնցլոնոն զամոնոն, հոմ յլընոնոն և ոնոնոնոնոն յիցնոնոնոն
նոնցլոնոն մարկոնոն մարկոնոնցլոնոն արոն ճոնոնցլոնոն թա զանցլոնոն
մարկոնոն մարկոնոնցլոնոն միսնցլոնոն, մարկոնոնցլոնոն ընցլոնոնոն
նոնցլոնոն և միցլոնոն (Վ) արկոնցլոնոն թա ամոնոնոն և միցլոնոն (Վ) արամար-
կոնցլոնոն. սոնոնոնոնոն յլընոնոնոն յիցնոն և միցլոնոն (Վ) ընոն յիցլոնոն-
ոնոն ոնոնցլոնոն մարկոնոնոն և արոնոնոն, հարզանսնս ոնցլոնոն մորմալցոնոն
և արոնոնոն թա, ամոնոնոն, ճարթոնոնոն սոնոնոնոն յիցնոնոնոն հիցնի Յիցնոնոն
և յիցլոնոն ոնոնոնոն ճարթոնոն մարկոնոնոն յիցնոնոն թա և մի ոն յիցնոնոն
և միցլոնոն ոնոնոնոն յիցնոնոն յիցնոնոն յիցնոնոն. յիս ընցնոնոն ոման, հոմ
և ոնոնոնոն և արոնոնոն յլընոն ոնցլոնոն մարկոնոնոն և արոնոնոն ոնոն
և ոնոնոնոն և արոնոնոն ոնոն-մարկոնոնոն յիցնոնոն յլընոն.

Ճ 5. Սպասեմք ոնոնոն ճարթոնոնոն յիցնոնոն յիցնոնոն ոնոն
և ոնոն. ամոնոնոն, հիցնի միցլոնոնոն ոն թանցլոնոնոն, հոմ մորթոնոն-
ոնոն ար Յիցնոնոնոն զանոնոնցլոնոնոն ոնոնոն յիցնոնոնոն յիցնոնոնոն
և ոն. մորթոնոնոնոնոն հոմ յիցնոնոն, ոնցլոնոնոնոն ոնոնոն ոն յի-
ցնոն, հոմցլոնոն և ոնոնոնոն թա մ. յիցլոնոն յիցնոն. յիս, հար յիցնոն
և ոնցլոնոն մորթոնոնոնոն յիցնոնոն և յիցնոն. մորթոնոնոնոն և յիցնոնոն
և ոնոնոնոն ար յիցնոնոնոն հիցնոն միցլոնոնոն և յիցնոն, հարզանսնս ոնոն

გენერალური არამისჯილი რიგითი არაა: ლეიტენანტი. ემიგრაცია, რომ
ჯარსადგოდა მორწმუნოების ხომალტსა და ქალღმერთი ღმერთი, წმინდა
მხეგრული (სრული) უნდა წარმოადგინოს ანტიფონების უნდა ამა-
როს. ღმერთი უნდა უნდა უნდა არ არის არაფონების
ანალიტიკა, რომ ანალიტიკი უნდაა წმინდა და სხვების მორწმუნო-
ვანი ღმერთის უნდაა. მორწმუნოების იმ გაგებით, რა გაგებით
მას უნდაა ანტიფონური კონსტრუქციები, არ უნდაა უნდაა კონსტრუ-
ქციის ფონოლოგია. მაგრამ საკითხი იმის უნდაა, ეს წმინდა რე-
ვანტა მორწმუნოების ასეთი გაგება გენერალური ტრადიციისაა, ის
სიღრმეა რევი უნდაა წარმოება. წარმოება ეს საკითხი არაა წმინდა
ფონოლოგია საკითხი, ამიტომ მას გულისხმობს გაგება და უნდაა
მხოლოდ კონსტრუქციის ფონოლოგია სტრუქტურა გენერალური ტრადიციები.

უმაღლესი და არსებითი არის ის, რომ წმინდა და მ. ქალღმერთი და
ვინც გენერალური ტრადიციის სხვა წარმომადგენლები ვინც უნდაა
გენერალური-ფონოლოგია ღმერთი და ვინც არაფონია ის უნდაა
პრინციპი, რომელიც მორწმუნებს ყველა უნდაა, მ. ქალღმერთი ადგილას უნ-
დაა უნდაა რა კონსტრუქციის ფონოლოგია ანალიტიკური კონსტრუქციის გა-
გებას ანალიტიკის, რომ ამ სახის ანალიტიკური კონსტრუქციის კარგადაა
უნდაა ყველა მორწმუნებში, მაგრამ ღმერთი კონსტრუქციის, რომელ-
მაც მიიღობს სხვადასხვა ანალიტიკური კონსტრუქციის უნდაა, კონსტრუ-
ქციის არის უნდაა მორწმუნებშია უნდაა ის კონსტრუქციის გარეშე,
რომელსა საჭიროები ეს კონსტრუქციის არის ანალიტიკური საკ-
ლევი მორწმუნებშია. ღმერთი კონსტრუქციის, - ასევე, - არა-

სიძველეს არ ვმეორებთ ანალოგიურ მკვლევარებთან დაკავშირებულ მისა-
ბრებებს.

ჩვენნი ამრიგ, მ. შალვის ეს მთხრობა საინტერესოა იმისა-
დებო, რაგანაც ანალოგიური მკვლევარების მიზანი უნდა იყოს ჩაიხე
უნივერსიტეტის პრინციპის განხორციელების კერძო *in concreto*. მაგ-
რამ ასევე უნივერსიტეტის პრინციპი გაქვითვითაც ფუნქციონირებს უნივერ-
სიტეტის არაა და ვრცელდება ფრთხილად უნივერსიტეტის, როგორცაც ვმეორებთ
ფრთხილად ფუნქციონირებს, არის ის, რომ იქვეა უნდა აქვს ფუნქციონირებს. ფ-
ქვითვითაც ფუნქციონირებს არაა, რომელიც პრინციპის განხორციელებას უნი-
ვერსიტეტის კანონმდებლობაში ძირითად უნდა იყოს უნივერსიტეტში, კარგად აქვს
ჩაიხე იმდენადვე ი. აქვს, რომლის ამრიგაც ვნებთ მისი განსხვავებამ
არ იქონიებს საბუნებრივად. მაგალითად, ექვითვითაც ი. აქვს ამ დავალებების სერია-
ობად აქვს იმდენადვე იმდენადვე, მაგალითად უნივერსიტეტის პრინციპი, რომელიც
საც უნდა ვმეორებდეს არაა უნივერსიტეტის უნდაა ფუნქციონირებს სი-
ძველეს, ვერც ფუნქციონირებს არაა ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს
ფუნქციონირებს, ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს
ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს

მაგალითად ამგვარი უნივერსიტეტის პრინციპი, რომელიც ფუნქციონირებს
სიძველეს პრინციპი რამდენადვეა და რომელიც ფუნქციონირებს იქვეა ჩვენს
მიერ სიძველეს უნივერსიტეტის უნივერსიტეტის უნივერსიტეტის უნივერსიტეტის
ფუნქციონირებს, ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს კარგად უნივერსიტეტისა. ჩვენ
ამ პრინციპის მიხედვითაც დაუბახობათაც უნივერსიტეტის უნივერსიტეტის სი-
ძველეს და მიხედვითაც იმ დავალებადვე, რომ ფუნქციონირებს უნივერსიტეტის
ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს უნივერსიტეტის უნივერსიტეტის უნივერსიტეტის
ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს ფუნქციონირებს

I. M. Jones, Readings in linguistics, Washington, 1960, 96.

2. P. Якобсон, Итоги Деятого конгресса лингвистов, " Новое в
лингвистике", вып. 586.

ուս, որի ԳիղըՇյուր Գրքարդըն յրճճաորո ողոս. ունյազյարաբ որժ յաղյաթ, զյնյկուոճալոյր յրոհրդույմը ըաճուհրդնո ինղըժյուր յաճաղըր յնոն Զար-
 րոթմաթըր ոսոսդըմա ըոնընընոնա ճարճոթարդնոն սաթըժըյըն ս՛ն ոսոսդընոն
 զարթոնոն սոճոճոնոն: Զրոնընոն ձոնքըրոթ ըաճսոկաթընոնսաթըն. սճաղ-
 ժոն յն ուր ճընո, սնրոթար, յրճճաճըն յնաճըյըն, հալ հըն սաճըյը-
 ժս թյաժըյն զայնոնոնոյր յըրըյնոն Զրոնընոն սոնսալը յնոյրոնսալոյր
 Զրոնընոն զըրոնընոն զարճոնոն ուոնոնոն Զրոնընոն ըա յրոյրոնոն սո
 Զրոնընոն զանոնոնըրընոն սոյարսոնոն յնաճ, հաթ սո թժոն Յընսժը-
 ժըր զաճըն զընընոնոնոն-ճարճոնոնոն ուրըրընոն սթըն ունյարսոնոն
 յնոնսաթըն ըա յնըն Յոնոն զանսոնոնոնոն հընընոն հընընոն սոնոն-
 ոնոն Զրոնընոն զանոնըրընոն զընսժընոն, հաթ հանս յն զընսժ-
 ժոնոն հըն զանընոնոն ոնոնոն սճոնոնոնոն յարճըր յն, սոնոն
 հանոն յաթըրոնոն ըսնընոն զայնոն Յընըրընոն. ոսոն, հընոն
 սոնոն, յրճոն զարճըն զըն սո յնոն ոնընընոն: յնս զայնոնոնոն
 ճարճոնոն ըոնոն Յընսժ զընընոնոն զրճոնոնոն, որնըր յնսժը-
 ժըր ոյն զանընընոն սո հրճոնոնոն Ե.նոնոնոն ըա Ե.յալըն ոնըր.

Ջըրթըր զայնոնոնոն ճարճոնոն սոն սոյոնոնոն հանոն զըն-
 ոնոնոն. սո սոյոնոնոն ոնոնոն, որն ոն ըոնը, որնընսժ Ե.նոնոն
 ըա Ե.յալը յնոնոն ճարճոնոն ըոնըն, սնոն սոնոնոն, զո սոն զայնո-
 նոնոն ճարճոնոն ըոնը. սնոն, որոնոն յն ժընոն ողոն սընոնոն, Ե.
 նոնոն ոնըր ոնոնըն **writer** ըա **rider** ճարճոնոնոն սոն

- ըոնըն Յընընընոնոն:
(I) raytar	raydar
(II) raytor	ra'ydar
(III) rayDir	ra'yDir

Ձյակայ քոնց րէյըրընցօպոտոս, Տ.Խոմիտ: Գժոօ, Կոն Գոնց-
 թոյոն քոնց. Նաղրան, րոթոթը զս Բընոօ ուր Նահրընցծո, writer
 քա rider ևոթըյըծո ոնրոնւչրնո Գոնոլոտոն: րոնցը ԵանԾոթըյ-
 Նոլո յնրօ ողնցն րոթորը /rayDir/ քա /ra'yDir/ քա Կնոթոն քո-
 նց, րոնցըլսյ Տ.Խոմիտ շնորքըն րոնցօպոյոն քոնց, ընտըյցքօ թաշևո-
 Նոնոյրո Գոնոլոտոն քոնց.

Մանլոթոյն Եօթընմարտծօ Գյալյո Ց.Եալցո Յոյր քյօթալչրօ՝ քո-
 Խոլլո Շոնաքօքծօն: "Бъера пърмѣлѣтѣмъра с.ѣл уеркоуѣ". րոթորը
 զս Բընոօ ոլո Նահրընցծո, Կո Կո:յընոն մարդօրո սաղլըլըլ Գոնո-
 րոթոն քոնցը զս Շոնաքօքծօ Եանոլոտոյոնոօ րոթորը (բօրօր՝ բյօ-
 ւիյ брод, ѣга ѣѣѣк оёрков,). Յոյոն Յոնոյ, ԿՍ Շոնաքօքծոն Գոնց-
 թոյրո Գրանկրոթոս, րոնցըլսյ Ց.Եալց Կանոնոլոյ: րոթորը ընոն
 Գոնցօպոյր Գրանկրոթոս, օոթընոն ընտըյցքօ Գաշևոնոնոյր-Գոնոլո-
 քոյր Գրանկրոթոս. զս Գրանկրոթոս, րոթորը ըլոօ, Կլոօ:

[բօրօր՝ բյօւիյ брод, ѣга ѣѣѣк оёрков]

Օյ Յոյըլըլընոն Կո Յոյըլըլընոն Գոթոյրօ քյօթալչրօթոթոլոս, Յոթոլօք,
 /1/ Գոնցոն Կոնոյր Կոթօ [1] -ն ույնոթոլոլոս ևոթըյսոն [բյօ-
 ւիյ]) Շոնաքօքծօն Եոլոնաք Կոնցրոլո Գոնոլոտոյրօ քա Կո Գո-
 նցօպոյրօ. զս Խըլծօ ոնոթոն, րոն ընոն Գոնցթոյրո Գրանկրոթոս
 շոն Գոնոլոտոյր Գրանկրոթոս յաօլըլըլ, րոս, րո ղըլծօ յնրօ, Կո
 Շոնսյոն Եոօ ևրլըլ քոնտըյցս. ընոնոլոլոլոլոլոլոլոլոլոլոլոլոլոլոլոլոլոլո
 Խոթօրօ Եոթօր ույնոթոլո
 Օյըլըլըլըլօ Գոնոլոտոյր Գրանկրոթոսոն.

Շոնաքօքծոն Գրոյոնոլո
 քըլըլո յնրօ ողնցն Գոնցօյնո: քա Կո Կոլո
 Գոնոլոտոյրն Եոյնոն ևճըլըլ յնրօ Եոլըլո

ამრიგად, ფრანგიის პირველი ჩვენი მეთვლითა გამოხილთ ჩოგოყ
ეჟიპტისქველითელი პირე და ამიგომი ტენსიფორული ტამბაგოყის: ცუდ-
ფრადური პირბუღა და არა ფრადოტოის პონის ფრადოტოის პირეის ტამბ-
პირბუღის საკობი, არამედ ფრადაშა პაღადუბის წესუბის საკობი.
ამ ცუდფრადურ საკობის მ.ბიბსკისა და მ.პაღეს ფრადოტოის ეჟიპტის
სატიგოდ ტენსიფორული. ტენსიფორული ტამბაგოყის ფრადოტოის ეჟიპტის,
ჩოგოყი ტენსიფორული ამ ფრადიფრადურ საკობის, შეუდღებელია გამო-
ხილთ ჩოგოყი ტენსიფორული ტამბაგოყის მანილო. ჩადგამყ მ.ბიბსკისა
და მ.პაღეს ფრადოტოის ეჟიპტის ეჟიპტის: უბრალოდღეს არ ძირითად მითხრ-
ვდის, ამიგომი იგი, ჩვენი ამრის, შეუდღებელია მანბოაფცენდეს ტენსი-
ფორული ტამბაგოყის პირეს.

ჩადგამყ ტენსიფორული ფრადოტოის მათჟარი ღიბანია ფრადიშა
პაღადუბის წესუბის კვლეჟა, ამიგომი, ჩვენი ამრის, ტენსიფორული ფრად-
ოტოის შეუდღებელია უბრალოდღეს ფრადის ქუბაშა და ტენსიფორული ფრადო-
ტოის. ღე ჩვენი ტენსიფორული ფრადოტოის ღიბნად პაღესუბაშა ფრადიშა
პაღადუბის წესუბის კვლეჟას, მამინ ტენსიფორული და ტენსიფორული
ფრადოტოის პანირისპირბუღისაჟის საფუძველიყ სრადი ტუქუბაშა და ბიბს
სინბიბიბი იწუბიბაშა უბრალოდღესა. ამრიგად, შეუდღებელია პონესა სა-
კობი ტენსიფორული ფრადოტოის საბღურბის ტენსიფორული წესუბი და
არა მინს უბრალოდღეს წესუბი, ჩაშა არ ბიბს ტენსიფორული ფრადოტოის
უბრალოდღეს ტენსიფორული ფრადოტოის. ამტჟარი ტენსიფორული ფრადოტოის
შეუდღებელია პანირისპირბუღის უბრალოდღეს ფრადოტოის ეჟიპტის. სწავრ
სუბი ტენსიფორული ტენსიფორული ფრადოტოისა უბრალოდღესა სინბიბიბი
უბრალოდღეს და ამიგომი საღურბუღურ ბრალოდღეს ტენსიფორული-ფრადო-
ტოის ბიბსისა სუბისაშა ჩვენი არა ღე არ პაღესიწველთა ფრადიბიბიბი
ფრადოტოის უბრალოდღეს, არამედ, პირბუღის, უბრალოდღეს სწავრ მას,
მატჟარი არსუბიბად უბრალოდღეს მის საბღურბის.

ГЕНЕРАТИВНО - ФОНОЛОГИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ
ЛИТЕРАТУРНОГО ГРУЗИНСКОГО ЯЗЫКА И ПРИНЦИПЫ
ЕЕ ПОСТРОЕНИЯ

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ
Г Л А В А П Е Р В А Я

ГЕНЕРАТИВНО-ФОНОЛОГИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ
ГРУЗИНСКОГО ЛИТЕРАТУРНОГО ЯЗЫКА

§ I. Описание фонологической системы грузинского языка по принципу относительной сонорности. Настоящий труд ставит себе целью построение генеративно-фонологической модели литературного грузинского языка. В основе такой модели лежит общелингвистический принцип относительной сонорности, разработанный О. Есперсеном. По этому принципу в грузинском языке мы должны различать четыре сонорных класса: 1) гласные (V) , 2) собственно сонорные согласные (S) , 3) фрикативы (F) , 4) смычные (C) . Указанные сонорные классы по убывающей (гезр .возрастающей) сонорности образуют такой ряд: $V > S > F > C$. Артикуляторную основу такой классификации сонорных классов следует усмотреть в различных степенях открытости. Наиболее открытыми являются гласные (V) и поэтому они характеризуются максимальной степенью сонорности. На следующей ступени находятся собственно сонорные согласные (S) , за которыми следуют фрикативы (F) . Смычные (C) , как максимально закрытые звуки, характеризуются минимальной степенью сонорности.

Указанные классы допускают дальнейшее разбиение на подклассы. Класс V в грузинском Г. С. Ахведянани разбивает на пять сонорных подклассов, которые по убывающей (гезр .возрастающей) сонорности образуют такой ряд: $a > e > o > i > u$.

Степень сонорности у согласных находится в прямопропорциональной зависимости от места артикуляции: чем более заднее место занимает артикуляция согласного звука, при прочих равных условиях, тем больше у этого согласного звука степень сонорности. Собственно сонорные сог-

ласные (s) в грузинском языке по месту артикуляции классифицируются так:

1. Бибиабальные :	{	передний _ _ _ _ _	в
	{	задний _ _ _ _ _	м
2. Апиальные :	{	дентальный _ _ _ _ _	п
	{	преальвеолярный _ _ _ _ _	л
	{	постальвеолярный _ _ _ _ _	г

Поэтому сонорные согласные (s) по возрастающей (гезр убывающей) сонорности образуют такой ряд: $v < m < n < l < r$.

В классе фрикативных согласных (F) в грузинском языке различаются две серии (звонких и глухих) и три ряда: I II

1. Апиальные	{	преальвеолярные _ _ _ _ _	з б
	{	постальвеолярные _ _ _ _ _	ж б̣
2. Велярные	_ _ _ _ _		γ х

Поскольку звонкий согласный при прочих равных условиях является более сонорным, чем соответствующий глухой, а согласный звук заднего образования сонорнее согласного переднего образования, постольку фрикативы (F) по возрастающей (гезр.убывающей) сонорности образуют такой ряд: $v < z < \tilde{z} < \tilde{z} < x < \gamma$.

В классе смычных согласных (C) различаются три серии (звонких, глухих придыхательных и глухих глоттализированных) и шесть рядов:

			I	II	III
1. Бибиабальные	_ _ _ _ _		б	п	п̣
	{	дентальные _ _ _ _ _	д	т	т̣
2. Апиальные	{	преальвеолярные _ _ _ _ _	д̣	с	с̣
	{	постальвеолярные _ _ _ _ _	д̣	с̣	с̣̣

3. Дорональные	{	велярные - - - - -	б	к	к
		поствелярные - - - - -			қ

Глухой придыхательный смычный при прочих равных условиях является более сонорным, чем соответствующий глухой глоттализованный смычный и поэтому оври и ряды смычных согласных по возрастающей (гезр. .убывающей) сонорности образуют такую схему:

р < р' < б < т < т' < д < д' < с < ј < џ < џ' < к < к' < г < г'.

Такое описание системы фонем грузинского языка с точки зрения относительной сонорности совпадает с их описанием с функциональной точки зрения. Установленную Г.С.Ахвледиани фонологическую модель грузинского языка можно непосредственно описать с точки зрения относительной сонорности. Ниже будет показано, что такая интерпретация фонем в грузинском языке по принципу относительной сонорности может быть обоснована и с дистрибутивной точки зрения.

§ 2. Одноблочные слоги. Описание парадигматической системы фонем по принципу относительной сонорности следует рассматривать как подготовительный этап при построении генеративно-фонологической модели. Такая модель должна однозначно определить синтагматические отношения между фонемами, т.е. установить правила аранжировки фонем. При такой постановке вопроса возникает проблема единицы, которую надлежит моделировать. Такой единицей мы считаем слог и, следовательно, центральную проблему при построении генеративно-фонологической модели грузинского языка ус-

матриваем в моделировании структуры слога. Однако о проблеме слога связан целый ряд запутанных и нерешенных вопросов, важнейшим из которых является вопрос границы слога. Ниже будет показано, что на этот вопрос можно дать однозначный ответ. Однако чтобы с самого начала не наткнуться на вопрос границы слога, мы рассмотрим только начальные слоги и, в частности, вопрос о том, какие правила аранжировки согласных фонем действуют в грузинском языке в позиции $\text{н} - \text{v}$. Аранжировку согласных фонем в позиции $\text{н} - \text{v}$ мы будем называть развертыванием слога влево. Общее правило, по которому развертывается слог влево, заключается в том, что при развертывании слога влево сонорность постепенно убывает. Поэтому это общее правило мы называем правилом убывающей сонорности.

Рассмотрим сначала развертывание слога в грузинском по сонорным классам в таких слоговых структурах, в которых имеется только один сонорный пик, образуемый всегда гласными (v). Имеются следующие ологовные модели, развернутые влево по сонорным классам: SV (га "что"), ме "я" и др.), FV (хе "дерево", ზი "в", ze "на" и др.), CV (da "сестра", Je "сын", tu "если" и др.), FSV (ჰლამი "ил", ჯრამი "овраг", ბილი "дитя", უვინო "вино", ხმა "голос", აგოლა "стрелять" и др.), CSV (twali "глав"), sweti "шапля", ჯმარი "мух", ძნება "понятие", გლქი "крестьянин", ბრალი "вина", დრო "время", ჭრა "резать", ჯრამი "агнецок", ჟღი "глухой", CFV (გზა "дорога, путь", ჯველი "паутина", პრიველი "трезвый", ტხა "коза", ახენი "лошадь", ჭრუბი

"драка"), CFSV (охварі "овца", тхга "рыть", охга "девять", јуwenі "подарок").

SV, FV, CV, FSV, CSV, CPV, CFSV слоговые модели развернуты влево по принципу убывающей сонорности, поскольку сонорный класс, находящийся вправо всегда превосходит по степени сонорности влево находящегося сонорного класса.

Принцип убывающей сонорности не нарушается и при развертывании слогов по сонорным подклассам. Разбиение класса на дистрибутивные подклассы, как известно, основывается на дистрибутивной идентичности: подклассы, которые могут замещать друг друга в одних и тех же позициях, мы относим к одному дистрибутивному подклассу. При развертывании слога влево по сонорным подклассам допускается только их децессивный порядок, т.е. мы имеем только комплексы типа /wм /, /wп /, /wl /, /wr /, /мл /, /мл /wг / (wмartaw "правлю", wneba "страсть", wліцеба "проявлять", wтeскаw "отирад", мнатобі "светило", mлаБе "солённый", mгewіі "приход").

В указанных децессивных комплексах в позиции перед /п /, /л /, /г / в отношении субституции находятся /w / и /м / (ср. с одной стороны, /wп /, /wl /, /wr / и, с другой, /мл /, /мл /, /wг /). В позиции перед /п / имеется только /w / (ср. комплекс /wп /). Поэтому /w / и /м / образуют два различных дистрибутивных подкласса: (S₁) и (S₂). Что касается /п /, /л /, /г /, то они никогда не замещают друг друга в децессивных комплексах и поэтому мы их относим к одному дистрибутивному подклассу - S₃.

Указанные дистрибутивные подклассы сонорных огласных по возрастающей (гевр .убывающей) сонорности образуют такой ряд: $S_1 < S_2 < S_3$. Именно в таком порядке расположены эти подклассы в слогах, развернутых влево тремя сонорными огласными и поэтому слоги типа SSSV в грузинском реализуются только как $S_1 S_2 S_3 V$ (напр. wgrisxaneb "гнезавсь", wmlikwdelob "поджалимничав"), в то время как слоги типа SSV могут реализоваться в грузинском тройко - $S_1 S_3 V(wra)$, $S_1 S_2 V(wma)$, $S_2 S_3 V(mra)$.

Децессивные комплексы фрикативных огласных при развертывании слога влево таковы: /zʎ/, /sx/, /ʒʎ/, /ǣx/ (zʎarbi "ǣк", " xkiwi ", "лущ", ʒʎera "звон", " ǣxami ", "яд"). Класо фрикативных огласных (F) разбивается на два дистрибутивных подкласса: F_1 и F_2 . К F_1 относятся апиальные /z/, /s/, /ʒ/, /ʃ/, которые замещают друг друга перед /ʎ/, /x/ , соблюдая при этом правило гомогенности. К F_2 же относятся /ʎ/, /x/ .

Децессивные комплексы смычных огласных (C) разбиваются также на два дистрибутивных подкласса: C_1 , C_2 . Децессивные комплексы смычных огласных (C) реализуются при развертывании слога влево в грузинском как гармонические комплексы системы -

А.

bg	pk	pḳ	p̣q
dg	tk	ṭḳ	ṭq
ʒg	ok	oḳ	oq
ʒy	ǣk	ǣḳ	ǣq

(bgega "звук", dgoma "отокать", ṭkena "напоить боль",

ḡqawi "кожа", ḡgide "бок", okera "взвратъ", okerla "хлыст", ḡguri "группа", ḡkari "скорый", ḡḡua "ум").

К C_1 относятся биллабиальные (/b /, /p /, /p /) и апикальные (/d /, /t /, /ḡ /, /j /, /o /, /q /, /j /, /ɛ /, /ɛ /) смычные, поскольку они замещают друг друга перед велярными (/ɤ /, /k /, /ḡ /, /q /) смычными. Велярные же смычные (/ɝ /, /k /, /k /, /q /) относятся к C_2 дистрибутивному подклассу. Ниже будет показано, что дистрибутивный подкласс C_1 допускает дальнейшее разбиение на биллабиальные и апикальные подклассы. Но тем не менее, на данном этапе анализа можно говорить о двух дистрибутивных подклассах смычных согласных и первый член дещессивного комплекса отнести к C_1 подклассу, а второй к C_2 подклассу.

Итак, мы имеем в грузинском S_1S_2V , S_1S_3V , $S_1S_2S_3V$, F_1F_2V , C_1C_2V слоговые структуры, которые развернуты влево по подклассам. В грузинском же языке есть такие слоговые модели, которые разворачиваются влево как по сонорным классам, так и по сонорным подклассам. К таким слоговым моделям относятся CS_1SV (twla "очитать"), C_1C_2SV (tkwa "он оказал"), SSV (xḡna "пахать"), F_1F_2SV (zywa "море"), $CFSSV$ (txwḡa "пачкать"). Имеются и такие слоговые модели, которые разворачиваются влево подклассами двух разных сонорных классов. Таковыми являются C_1C_2SSV (tkwlera "давать"), F_1F_2SSV (zywna "дарить"). Во всех этих слоговых моделях SS , как правило, реализуется как S_1S_3 и поэтому мы имеем только CS_1S_3V , FS_1S_3V , $CFSS_1S_3V$, $C_1C_2S_1S_3V$, $F_1F_2S_1S_3V$ слоговые модели. В редких случаях имеются и CS_2S_3V (kḡna "творить") и FS_2S_3V (zmna

"глагол"). В указанных моделях SS никогда не реализуется как S_1S_2 .

Нетрудно заметить, что $CS_1S_3V, CS_2S_3V, FS_1S_3V, FS_2S_3V, C_1C_2SV, F_1F_2SV, CFS_1S_3V, C_1C_2S_1S_3V$ слоговые модели развернуты влево по принципу убывающей сонорности. Поскольку все рассмотренные выше слоговые модели удовлетворяют принципу убывающей сонорности, постольку мы должны их считать одкотипными.

Таким образом, все перечисленные нами слоговые модели построены по одному принципу, по принципу убывающей сонорности, что дает нам возможность ввести понятие иерархии, так как принцип убывающей сонорности предполагает наличие субординационных отношений между сонорными классами и подклассами, развертываемыми слог влево. Поскольку все рассмотренные нами слоговые модели строго соблюдают иерархический принцип, постольку единственным методом анализа структуры слога может быть только метод непосредственно составляющих (НС).

Понятие субординации предполагает понятие конструкции, а понятие конотрукции - понятие непосредственно составляющих. Из двух непосредственно составляющих, образующих конструкцию, одна является ядром, а другая - сателлитом. Поскольку в конструкции доминирует ядро, постольку любую конструкцию мы можем рассматривать как конструкцию ядра, т.е. свертывать конструкции. Так, например, в модели $CFSV$ мы имеем три бинарные конструкции: $C+F, F+S, S+V$. Обозначим конструкцию символом K . Мы можем свертывать указанные конструкции следующим образом: $C+F \rightarrow FK, F+S \rightarrow SK, S+V \rightarrow VK$. Нетрудно заметить, что ядро конструкции $C+F$ является сателлитом в

конструкции $F+S$, ядро которой со своей стороны, выступает в качестве сателлита в конструкции $S+V$. Это позволяет нам ввести понятие транзитивности: если S является сателлитом F , а F — сателлитом S , то и S является сателлитом S , а конструкция $S+F$ в целом является сателлитом S . При таком решении вопроса $((S+F)+S)$ будет представлять собой конструкцию, ядром которой будет S , а сателлитом конструкция $S+F$. По этой же причине конструкция будет представлять собой $((S+F)+S)+V$, в качестве ядра в которой будет выступать V , а в качестве сателлита конструкция $((S+F)+S)$. Поэтому мы можем продолжить свертывание конструкции по следующим правилам: $((S+F)+S) \Rightarrow SK$, $((S+F)+S)+V \Rightarrow VK$. Эти правила можно сформулировать иначе: поскольку $S+F \Rightarrow FK$, постольку $((S+F)+S)$ мы можем представить как $FK+S$, которая свертывается в конструкцию SK . По этой же причине конструкцию $((S+F)+S)+V$ мы можем представить как конструкцию $SK+V$ и свертывать ее в конструкцию VK . Здесь же мы рассмотрим правила свертывания во всех оловых моделях, проанализированные выше:

1. (SV) $S+V \Rightarrow VK$
2. (FV) $F+V \Rightarrow VK$
3. (CV) $C+V \Rightarrow VK$
4. (FSV) $F+S \Rightarrow SK$ $SK+V \Rightarrow VK$
5. (CSV) $C+S \Rightarrow SK$ $SK+V \Rightarrow VK$
6. (CFV) $C+F \Rightarrow FK$ $FK+V \Rightarrow VK$
7. (CFSV) $C+F \Rightarrow FK$ $FK+S \Rightarrow SK$ $SK+V \Rightarrow VK$

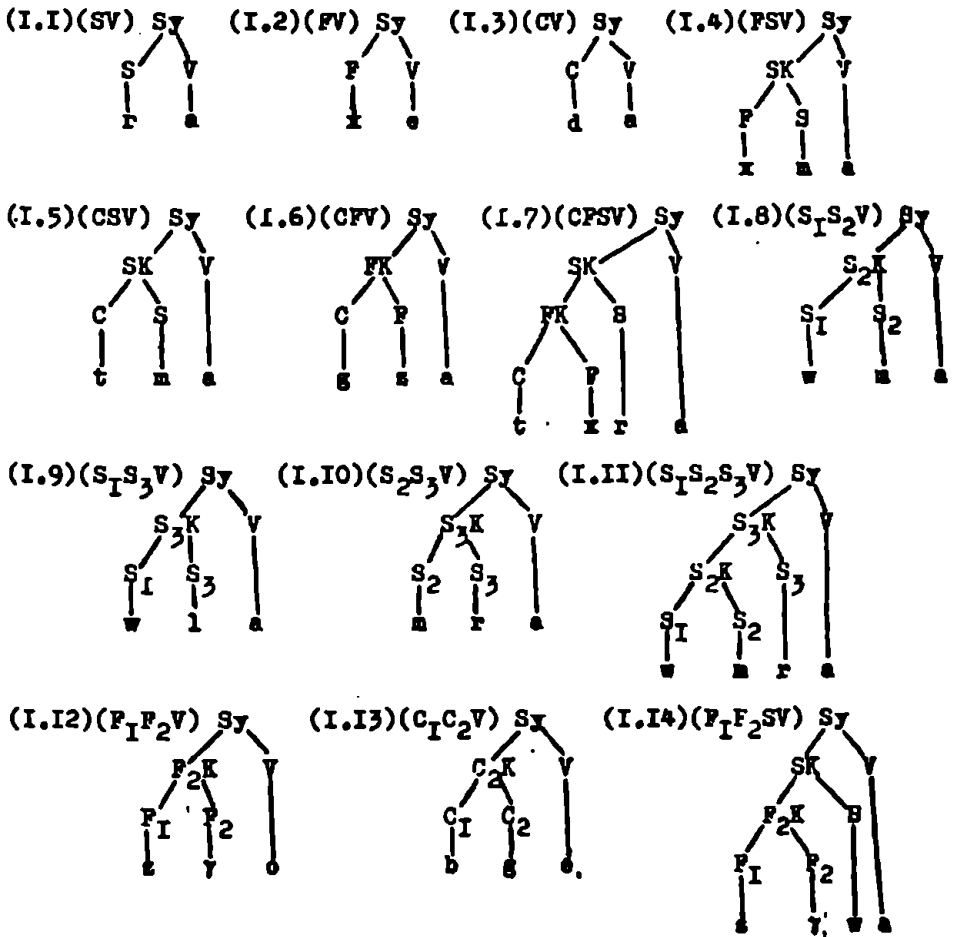
8. $(S_1 S_2 V) S_1 + S_2 \Rightarrow S_2 K, S_2 K + V \Rightarrow VK$
 9. $(S_1 S_3 V) S_1 + S_3 \Rightarrow S_3 K, S_3 K + V \Rightarrow SVK$
 10. $(S_2 S_3 V) S_2 + S_3 \Rightarrow S_3 K, S_3 K + V \Rightarrow VK$
 11. $(S_1 S_2 S_3 V) S_1 + S_2 \Rightarrow S_2 K, S_2 K + S_3 \Rightarrow S_3 K, S_3 K + V \Rightarrow VK$
 12. $(F_1 F_2 V) F_1 + F_2 \Rightarrow F_2 K, F_2 K + V \Rightarrow VK$
 13. $(C_1 C_2 V) C_1 + C_2 \Rightarrow C_2 K, C_2 K + V \Rightarrow VK$
 14. $(F_1 F_2 SV) F_1 + F_2 \Rightarrow F_2 K, F_2 K + S \Rightarrow SK, SK + V \Rightarrow VK$
 15. $(F_1 F_2 S_1 S_3 V) F_1 + F_2 \Rightarrow F_2 K, F_2 K + S_1 \Rightarrow S_1 K, S_1 K + S_3 \Rightarrow S_3 K, S_3 K + V \Rightarrow VK$
 16. $(FS_1 S_3 V) F + S_1 \Rightarrow S_1 K, S_1 K + S_3 \Rightarrow S_3 K, S_3 K + V \Rightarrow VK$
 17. $(FS_2 S_3 V) F + S_2 \Rightarrow S_2 K, S_2 K + S_3 \Rightarrow S_3 K, S_3 K + V \Rightarrow VK$
 18. $(C_1 C_2 SV) C_1 + C_2 \Rightarrow C_2 K, C_2 K + S \Rightarrow SK, SK + V \Rightarrow VK$
 19. $(C_1 C_2 S_1 S_3 V) C_1 + C_2 \Rightarrow C_2 K, C_2 K + S_1 \Rightarrow S_1 K, S_1 K + S_3 \Rightarrow S_3 K, S_3 K + V \Rightarrow VK$
 20. $(CS_1 S_3 V) C + S_1 \Rightarrow S_1 K, S_1 K + S_3 \Rightarrow S_3 K, S_3 K + V \Rightarrow VK$
 21. $(CS_2 S_3 V) C + S_2 \Rightarrow S_2 K, S_2 K + S_3 \Rightarrow S_3 K, S_3 K + V \Rightarrow VK$
 22. $(CFS_1 S_3 V) C + F \Rightarrow FK, FK + S_1 \Rightarrow S_1 K, S_1 K + S_3 \Rightarrow S_3 K, S_3 K + V \Rightarrow VK$

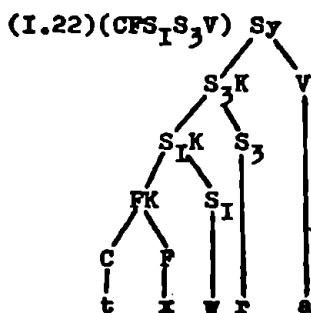
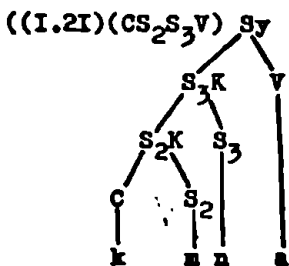
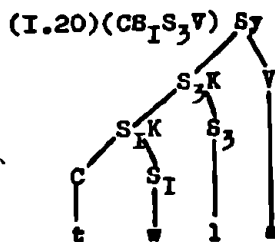
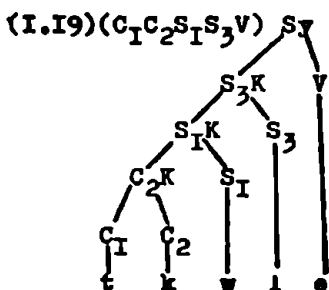
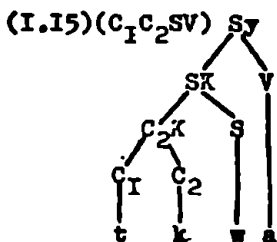
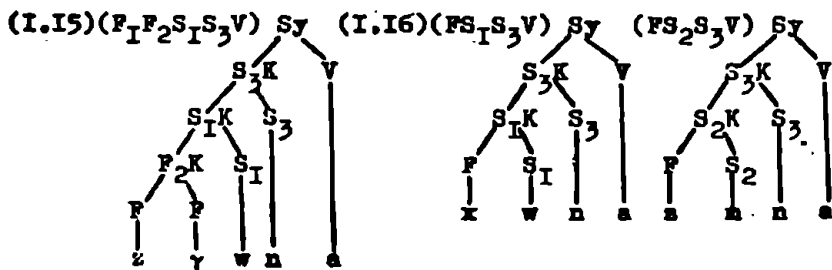
Таким образом, все рассмотренные нами слоговые модели в конечном счете сводятся к VK , т.е. представляют собой конструкцию гласного (V). Иными словами, образуется блок, который постепенно развертывается влево по принципу убывающей sonorности. Такие слоговые модели поэтому мы называем одноблочными слоговыми моделями. Поскольку все рассмотренные нами слоговые модели однотипны и построены по одному принципу, постольку все они являются одноблочными.

Рассмотрим сейчас правила развертывания. Правила развертывания не что иное, как правила свертывания, применяемые в обрат-

ном порядке. Мы считаем целесообразным представить эти правила в виде деревьев непосредственно составляющих. В одноблочных слоговых моделях VK всегда совпадает со слогом, который мы обозначаем символом Sy и поэтому вместо VK мы будем пользоваться символом Sy .

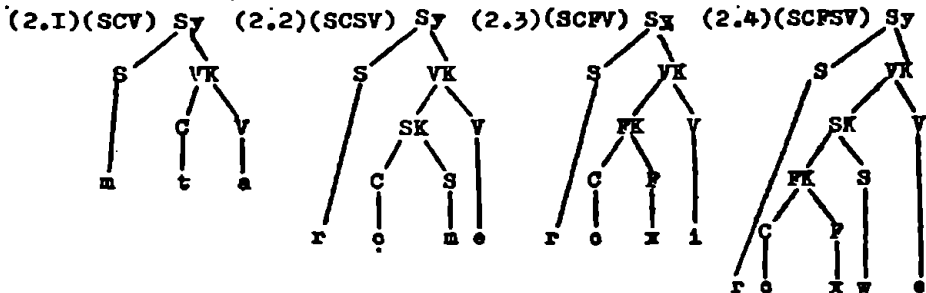

§ 3. Двухблочные слоги. В грузинском языке имеются слоговые модели с двумя сонорными дикими, которые, на первый взгляд, нарушают общий принцип, заключающийся в развертывании слога влево по правидлу убывающей сонорности. Эти слоговые модели таковы: SCV (мтa "гора"), SCSV (гомeнa "вера"), SCFV (гохилa

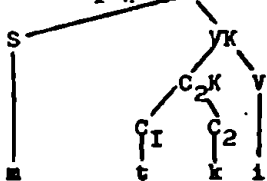
"град"), SCFSV (rokwna "отвидать"), $\text{SC}_1\text{C}_2\text{V}$ (młkice "прочный"),
 $\text{SC}_1\text{C}_2\text{SV}$ (mokrwi "вереница"), $\text{SCS}_1\text{S}_3\text{V}$ (młwrewa "ломать"),
 $\text{SC}_1\text{C}_2\text{S}_1\text{S}_3\text{V}$ (włgwlet "колю"), $\text{SCFS}_1\text{S}_3\text{V}$ (włkwlet "колю"), SFV
 (mie "оолнце"), SFSV (mie "бодрый"), $\text{SF}_1\text{F}_2\text{V}$ (makali "груша")
 $\text{SF}_1\text{F}_2\text{SV}$ (makwerpli "жертва"), $\text{SFS}_1\text{S}_3\text{V}$ (młwie "мутный"),
 $\text{SF}_1\text{F}_2\text{S}_1\text{S}_3\text{V}$ (makwrewa "ломать").

Легко заметить, что в позиции после S замещают друг друга не сонорные классы и подклассы, а одноклочные слоговые модели: CV, CSV, CFV, CFSV, $\text{C}_1\text{C}_2\text{V}$, $\text{C}_1\text{C}_2\text{SV}$, $\text{CS}_1\text{S}_3\text{V}$, $\text{C}_1\text{C}_2\text{S}_1\text{S}_3\text{V}$, $\text{CFS}_1\text{S}_3\text{V}$, FV, FSV, $\text{F}_1\text{F}_2\text{V}$, $\text{F}_1\text{F}_2\text{SV}$, $\text{FS}_1\text{S}_3\text{V}$, $\text{F}_1\text{F}_2\text{S}_1\text{S}_3\text{V}$. В позиции после S мы находим и SV ологовую модель, т.е. мы имеем слоги типа SSV, в которых SS реализуется как адцессивный комплекс S_3S_1 (rwa "восемь"). Поскольку позиция после S является позицией субституции одноблочных слогов, постольку мы должны считать класс S заместителем не следующих за ним классов фрикативных (F) и смычных (C) согласных, а заместителем одноблочных конструкций в целом. Иными словами, класс S в рассмотренных здесь слоговых моделях не образует конструкции со следующими за ним классами фрикативных (F) и смычных (C) согласных.

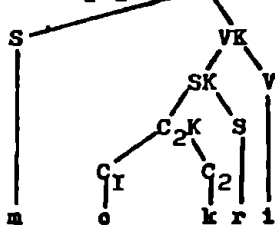
Поэтому структуру таких слоговых моделей можно представить только следующим образом:

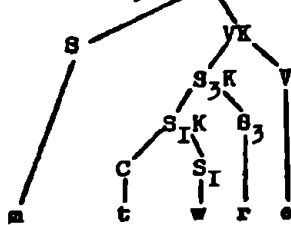
(2.5)(SC₁C₂V) Sy

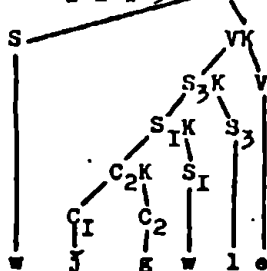
(2.6)(SC₁C₂SV) Sy

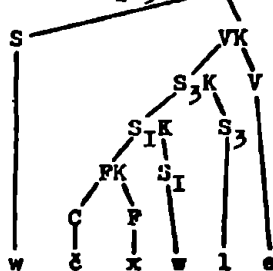
(2.7)(SCS₁S₃V) Sy

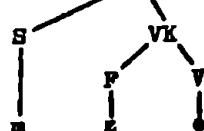
(2.8)(SC₁C₂S₁S₃V) Sy

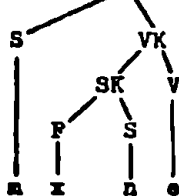
(2.9)(SCFS₁S₃V) Sy

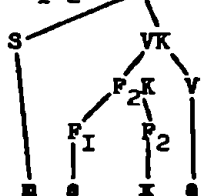
(2.10)(SPV) Sy

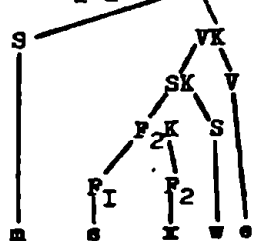
(2.11)(SPGV) Sy

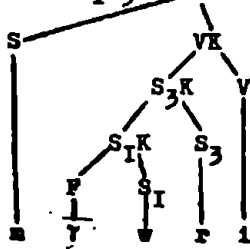
(2.12)(SP₁F₂V) Sy

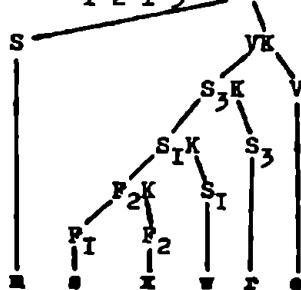
(2.13)(SP₁F₂SV) Sy

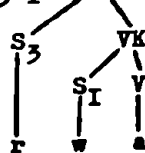
(2.14)(SPFS₁S₃V) Sy

(2.15)(SP₁F₂S₁S₃V) Sy

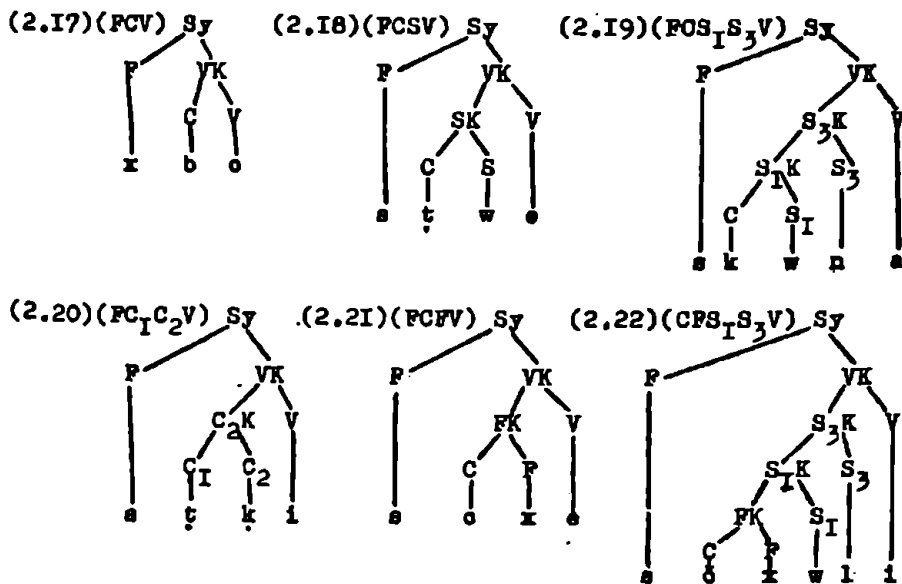
(2.16)(S₃S₁V) Sy

Слоговые модели типа (2.1), (2.2), (2.3), (2.4), (2.5), (2.6), (2.7), (2.8), (2.9), (2.10), (2.11), (2.12), (2.13), (2.14), (2.15), (2.16) мы называем двухблочными. В двухблочных слоговых моделях правая непосредственно составляющая всегда имеет большую степень сонорности, чем левая непосредственно составляющая. В этих моделях правой непосредственно составляющей является VK , которая сама по себе разворачивается влево по принципу убывающей сонорности и которая всегда превосходит по степени сонорности блок S , так как блок VK является блоком гласного (V), которого нет в блоке S , а гласный (V) всегда характеризуется большей степенью сонорности, чем S . Поэтому двухблочные слоговые модели по непосредственно составляющим разворачиваются влево по принципу убывающей сонорности и этому основному принципу удовлетворяют не только одноблочные слоговые модели, но и двухблочные слоговые структуры, которые, на первый взгляд, представляют собой исключения из общего правила. Все эти модели мы объединяем в одну общую $S+VK$ модель.

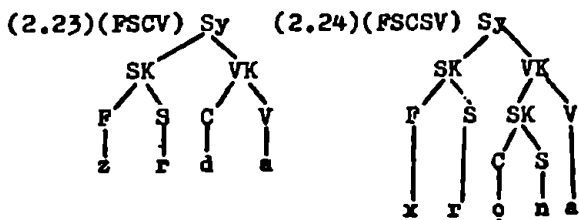
Правило убывающей сонорности как будто нарушается и в слоговых структурах типа FCV (хво "теленок"), $FCSV$ (stęwna "овистеть"), $FCS_I S_3 V$ (skwpa "завязывать"), $FC_I C_2 V$ (stkiwa "болит"), $FCFV$ (sokła "ему жарко"), $FCFS_I S_3 V$ (adzwłiża "наклад"). Поскольку в позиции после F замещают друг друга одноблочные слоговые модели $CV, CSV, CS_I S_3 V, C_I C_2 V, CFV, CFS_I S_3 V$, постольку мы должны заключить, что F не образует конструкции со следующим за ним классом S и поэтому он является сателлитом

не класса C , а сателлитом указанных одноблочных конструкций, замещающих друг друга в позиции после F . Следовательно, рассмотренные здесь слоговые модели мы должны считать двухблочными и проанализировать их следующим образом:

Имеется и другие доводы, подтверждающие правильность предложенного нами анализа $FCV, PCSV, PC_{1}S_{3}V, FC_{1}C_{2}V, FCFV, FCFS_{1}S_{3}V$ слоговых структур: 1) последовательность CF всегда гомогенна, в то время как последовательность FC гетерогенна (ср. /xb/ хбо "теленки", /xd/ хдеба "происходит"), 2) последовательность CF никогда не расщепляется в грузинском сонантом /r/, в то время как расщепление последовательности FC в грузинском обычное явление, что обуславливает наличие $PSCV$ слоговых структур (агда "рости", хгопа "гниль").

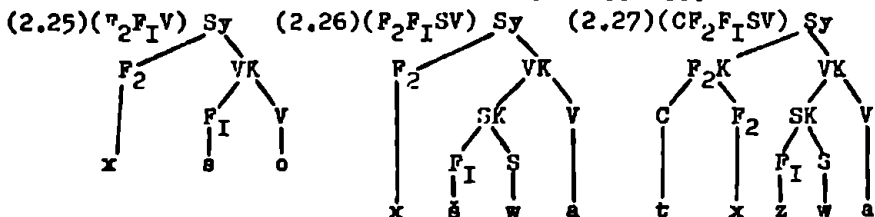
Гетерогенный характер последовательности FC и ее расщепление сонантом /г/ указывает на слабую связь между фрикативными (F) и смычными согласными в указанной последовательности, что лишний раз доказывает двухблочный характер рассмотренных здесь слоговых моделей. Поэтому структуру FSCV и FSCSV слогов мы должны представить следующим образом:

(2.17), (2.18), (2.19), (2.20), (2.21), (2.22) модели можно объединить в одну общую модель F+VK, а (2.23) и (2.24) — в общую модель SK+VK, которую мы ниже детально рассмотрим. Легко заметить, что F+VK и SK+VK не нарушают общего принципа так же, как не нарушает его модель S + VK: блок VK является более сонорным, чем F или SK и поэтому F+VK и SK+VK развертываются влево по принципу убывающей сонорности.

Наличие в грузинском акцессивных комплексов также не нарушает принципа убывающей сонорности. В классе фрикативных согласных такими акцессивными комплексами являются /xv/, /xʁ/, /ʁz/, /rʒ/, т.е. F₂F_I, из которых в грузинском реализованы только /xv/ и /xʁ/ (xvopna "помнить", xʁuli; "смычный"). Позиция после F₂ является позицией замещения одноблочных слогов. Поэтому в грузинском мы имеем не только F₂F_IV, слоговую модель, но и

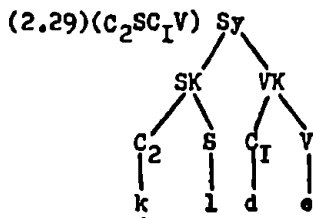
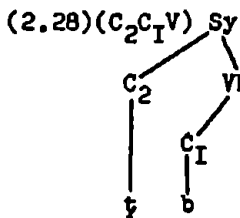
F_2F_1SV (хავა "смыкать"), CF_2F_1SV (თხვა "сочинять"), что и даёт там основание $F_2F_1V, F_2F_1SV, CF_2F_1SV$ считать двухблочными слоговыми моделями, имеющими такую структуру:

В классе смычных согласных имеются акцессивные комплексы / $\text{kb}/$, / $\text{gb}/$, / $\text{kd}/$, / $\text{gd}/$, / $\text{ko}/$, / $\text{tb}/$, / $\text{cb}/$, / $\text{ʃd}/$, / $\text{ʒd}/$ (kbil "зуб", gboba "варить", kdema "застенчивость", gdeba "валаться", ksewa "поведение, версия", tbili "теплый", tba "озеро", ʃdoba "сидеть", ʒdoba "нассать"), которые мы объединяем в общую модель C_2C_1V . В позиции после C_2 представлен только один одноблочный слог C_1V . Одного этого достаточно, чтобы считать C_2C_1V слоговую модель двухблочной. Однако имеются более веские аргументы в пользу такого решения вопроса: 1) последовательность C_1C_2 всегда гомогенна, в то время как последовательность C_2C_1 не всегда является гомогенной (ср., напр., с одной стороны, / $\text{gb}/$, / $\text{gd}/$, а с другой - / $\text{kb}/$, / $\text{tb}/$), 2) последовательность C_1C_2 , за редкими исключениями, никогда не расщепляется сонантом / $\text{r}/$ и / $\text{l}/$, в то время как расщепление акцессивного комплекса C_2C_1 сонантом / $\text{r}/$ обычное явление (krtami "взятка", kide "скала", orteli "искренний", ʒrdili "тень"), что и обуславливает наличие в грузинском C_2SC_1V слоговой

структуры. Оба эти довода указывают на слабую связь между элементами акцессивного комплекса, что дает нам основание отнести эти элементы к разным непосредственно составляющим, а слоги развернутые влево акцессивными комплексами считать двухблочными:

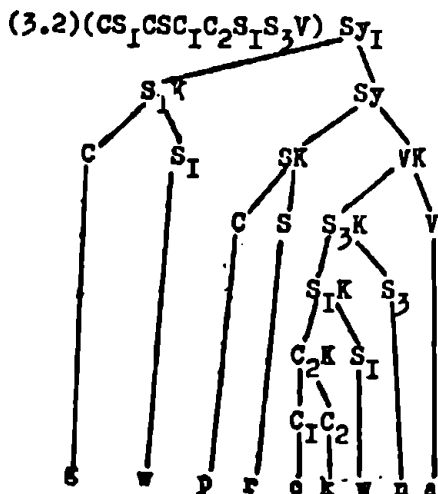
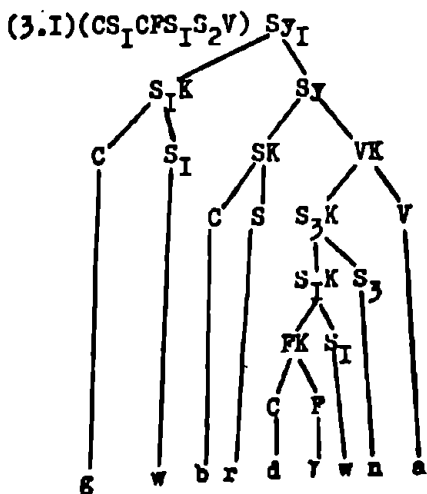
(2.25), (2.26), (2.27) слоговые модели мы объединяем в общую F+VK модель, (2.28) — в C+VK модель, а (2.29) — в SK+VK модель. F + VK и C + VK слоговые модели развернуты влево по принципу убывающей сонорности так же, как и другие двухблочные модели.

Комплексы билабиальных и апикальных смычных согласных, как правило, в литературном грузинском языке расщепляются сонантом /r/, что и обуславливает наличие следующих слоговых моделей: $C^1 SC^a V$ (prta "крыло"), $C^1 SC^a SV$ (brjmedi "домна"), $C^1 SC^a C_2 V$ (brçqali "коготь"), $C^1 SC^a C_2 SV$ (brçqiala "блестящая"), $C^1 SC^a FV$ (prtxili "осторожный"), $C^1 SC^a FSV$ (brdwinwa "рычать"), $C^1 SC^a FS_I S_3 V$ (brdwna "дирать"), $C^1 SC^a C_2 S_I S_3 V$ (prokwna "чистить").

Налицо двухблочные модели типа SK + VK, которые развертываются влево по принципу убывающей сонорности.

§ 4. Трехблочные слоги. В литературном грузинском языке

нам приходится говорить и о трехблочных моделях: сонанты /а/ и /w/ могут находиться в позиции перед двухблочными моделями и поэтому мы в грузинском имеем следующие трехблочные модели: ((S₂+ (З + VK)) (mlyaxwgeweli "разбегавший"), ((S₂+ (F + VK)) (magawsi "подобный"), ((S₂+ (C + VK) (modari "ошибочный"), ((S₂+ (SK + VK)) (mbrjanebeli "повелитель"), ((S₂+ (S + VK)) (wrgaw "сама"), ((S_I+ (F + VK)) (wskeldebi "толстен"), ((S₂+ (C + VK)) (wodi "испытываю"), ((S_I + (SK + VK)) (wbrdɔwni "ципа"), S_I может разворачиваться влево, т.е. мы можем иметь в грузинском ((S_IK + (SK + VK)) (gwbrdɔwna "он нас ципал"), ((S_IK + (SK + VK)) (gwprokwna "он нас чистил") слоговые модели, структура которых такова:

(3.1) и (3.2) слоговые модели являются предельно сложными, так как развертывание влево в этих моделях достигает максимальной степени. Однако даже эти сложнейшие слоговые модели не нарушают общего принципа, как это показывает данные здесь схемы.

§ 5. Развертывание слога вправо в иклауте и вопрос границы слога в грузинском языке. Рассмотрим сначала вопрос границы слога. Поскольку гласный в рассмотренных нами одноблочных, двухблочных и трехблочных слогах образует конструкцию с предыдущими согласными, постольку он не может образовывать конструкции с последующими за ним согласными. Поэтому в позиции после гласного (V) в грузинском свободно замещают друг друга одноблочные, двухблочные и трехблочные слоговые модели и, таким образом, можно заключить, что в иклауте в грузинском языке слог не развертывается вправо, т.е. граница между слогами проходит между гласным (V) и следующим за ним согласным (C, P, S). Иными словами, каноническим в грузинском языке, как и в других языках, является открытый слог. Поэтому, скажем, слово ჯოჯოხეთი "ад" допускает только такое деление на слоги / ჯო-ჯო-ხე-თი / и тем самым исключается любое другое деление как неадекватное.

Однако в определенных случаях слог в грузинском может развертываться вправо и в иклауте. Когда за гласным (v) следует комплекс двух сонорных согласных (ss), то указанный комплекс разделяется и поэтому нормальным является в грузинском языке такое деление на слоги: მეგვე "восьмой" / მეგ-ვე /.

Точно также обстоит дело с комплексами bp и sc, поскольку

в иклауте эти комплексы расщепляются при делении на слоги. Поэтому слова *maɣxili* "сани" и *maɣowali* "зерно" разделяются на следующие слоги: /*maɣ-xi-li*/, /*maɣ-owa-li*/.

В обоих этих случаях слоги разворачиваются влево по сонорным звукам. Кроме того, легко заметить, что слоги типа VS развернуты вправо по принципу убывающей сонорности, что дает нам возможность разворачивания слога вправо считать зеркальным отображением разворачивания слога влево.

В иклауте слог может разворачиваться вправо и по фрикативным и смичным согласным, но в вполне определенных условиях: если в иклауте мы имеем такое сочетание согласных, которое недопустимо в начале слова, то такая комбинация согласных расщепляется и, таким образом, наличие таких комбинаций показывает границу между двумя соседними слогами. Так, например, сочетание *qʃ* не встречается в начале слова. Однако в иклауте такое сочетание имеет место, например, в слове *qanqʃi* "в роге". Если это слово разделить на слоги /*qan-qʃi* /, то второй слог /*qʃi* / оказывается развернутым влево такой комбинацией (/ *qʃ* /) согласных, которая недопустима при разворачивании слога влево. Поэтому единственно правильным делением на слоги указанного слова является его такое деление: /*qanqʃ-i* /.

Итак, вопрос границы слога в грузинском языке можно свести к трем простым правилам, которые, на наш взгляд, являются универсальными. С помощью этих правил можно однозначно указать границы между слогами и свести на нет те трудности, на которые может на-

толкнуться генеративная фонология, считающая слог своей основной единицей.

§ 6. Развертывание слога вправо в ауслауте. Как это было нами отмечено, развертывание слога вправо представляет собой зеркальное отображение его развертывания влево. Это общее положение охраняет свою силу и в ауслауте. Однако следует подчеркнуть, что в ауслауте, как и в инлауте, развертывание слога вправо почти не имеет места. Особенно распространенными в грузинском языке являются формы, которые кончатся на /в /, но в позиции перед /в / могут замещать друг друга все согласные грузинского языка и поэтому это /в / всегда стоит особняком и образует самостоятельный блок. Что касается других комбинаций согласных, то следует отметить, что грузинский язык не располагает никакими специфическими правилами ранжировки согласных в ауслауте для развертывания слогов вправо. Поэтому принцип убывающей сонорности при развертывании слога вправо в ауслауте часто нарушается. Однако сам общий принцип, заключающийся в относительной сонорности, этим отнюдь не страдает. Не страдает потому, что последовательности, нарушающие основной принцип развертывания слога вправо, упорядочены так, что в других случаях они могли развертывать слог влево по принципу убывающей сонорности. Поэтому мы полагаем, что нарушается не принцип относительной сонорности, а принцип развертывания слога вправо по убывающей сонорности, в это показывает, что для грузинского языка развертывание слога вправо не является фундаментальным принципом.

ГЛАВА ВТОРАЯ

ОТНОШЕНИЕ ПРИНЦИПА ОТНОСИТЕЛЬНОЙ СОНОРНОСТИ К ПРИНЦИПАМ СКЛОННОСТИ К ВОКАЛЬНОСТИ И ВОЗРАСТАЮЩЕЙ ШЕЛИННОСТИ

Открытый О.Есперсеном принцип относительной сонорности, как известно, отрадает существенными недостатками. В грузинском языке исходя из теории О.Есперсена двухблочные и трехблочные слоговые модели мы должны рассматривать как двухсложные и трехсложные, так как в двухблочных слоговых моделях налицо два сонорных пика, а в трехблочных - три сонорных пика. Ведь каждый сонорный пик, по О.Есперсену, мы должны приравнивать к самостоятельному слогу. Поэтому такие явно односложные слова в грузинском, как, например, *ghe* "молоко", *shve* "солнце", *mta* "гора", *xbo* "теленок", *zgha* "рости", *ghva* "восемь", *xava* "избавить", *qba* "челюсть" и др. мы должны считать двухсложными. Однако такое решение вопроса приходит в резкое противоречие с фактами, так как не может быть сомнения в том, что перечисленные слова в грузинском являются односложными. Поэтому принцип относительной сонорности в трактовке О.Есперсена наталкивается на непреодолимые трудности.

Б.Сигурд стремится заменить указанный принцип О.Есперсена другим принципом, который он называет склонностью к вокальности. По Б.Сигурду, в позиции перед гласным (*v*) может находиться любой согласный. Однако если в позиции перед гласным (*v*) представлены два согласных, то наиболее вероятно, что перед гласным (*v*) будет находиться сонорные согласные (*m, n, l, r*), а перед сонорными согласными (*s*) - опيرانты (*p*) или смычные (*c*).

В позиции после гласного (V) первое место занимает сонорные согласные (м п л г), за которыми следуют спиранты или смычные. Таким образом, в позиции перед гласным (V) наиболее вероятно наличие последовательности FJ и CS, а в позиции после гласного (V) — SF и SC. Иными словами, если перед гласным (V) мы имеем последовательность XZ, то после гласного (V) мы должны иметь последовательность ZX. Поскольку гласный (V) проявляет тенденцию принаравливаться вправо и влево к сонорным согласным (S), постольку, по Б.Сигурду, мы имеем дело со склонностью к вокальности.

Несмотря на то, что сам Б.Сигурд стремится отличить свой принцип от принципа относительной сонорности, на наш взгляд, между этими принципами нет никакого расхождения. Склонность к вокальности не что иное, как построение слога по принципу возрастающей сонорности. Поэтому теория Б.Сигурда страдает такими же недостатками, какие присущи теории О.Есперсена. По Б.Сигурду, перед гласным (V) мы должны иметь только последовательность XZ. Однако в грузинском языке в этой позиции мы имеем не только XZ, но и ZX и следовательно, все двухблочные и трехблочные слоги представляют собой исключения из общего правила, которые не объяснены по структурной формуле Б.Сигурда так же, как и по теории О.Есперсена.

В грузинской лингвистической литературе появился еще один принцип, разработанный Ф.Г.Утургадзе. Этот принцип называется принципом возрастающей величности. По Ф.Г.Утургадзе, смычные

согласные (С) характеризуются нулевой щелинностью, степень щелинности возрастает в фрикативных согласных (F) и достигает максимума в сонорных согласных (S) . В позиции $\text{ш} - \text{ч}$ согласные упорядочены по принципу возрастающей щелинности. Так, например, в слове CFSV степень щелинности по направлению к гласному (V) постепенно нарастает, что и дает основание говорить о принципе возрастающей щелинности. Нам думается, что открытый Ф.Г.Утургаидзе принцип возрастающей щелинности не что иное, как относительная открытость, о которой говорилось выше и которая составляет артикуляторную основу при различении четырех сонорных классов (C, F, S, V) . Смычные согласные являются максимально закрытыми, т.е. обладающими нулевой степенью щелинности, которая постепенно возрастает в других сонорных классах и достигает максимума в гласных (V) .

Ф.Г.Утургаидзе хорошо подметил, что последовательности CF, CS, FS, CFS упорядочены по принципу возрастающей щелинности или возрастающей открытости. Однако он чрезмерно расширяет границы этого правила и полагает, что по этому же принципу упорядочены S_1S_3 и F_1F_2 последовательности. При таком решении вопроса принцип дещессии становится избыточным, поскольку дещессивные комплексы типа S_1S_3 и F_1F_2 подчиняются общему принципу, т.е. принципу щелинности. Поэтому Ф.Г.Утургаидзе отрицает принцип дещессии, заменяя его принципом возрастающей щелинности.

Однако остается нед. оказанным почему S_3 является более

целинным, чем $\mathfrak{S}_1$. Также не доказано то, что r_2 характеризуется большей степенью целинности, чем r_1 . Кроме того, последовательности типа C_1C_2 невозможно подвергнуть такому же анализу: смычные характеризуются нулевой целинностью и поэтому возрастание целинности не может иметь места. Ф.Г. Утургайдаз считает, что дещессивные комплексы типа C_1C_2 упорядочены по правилу нулевой целинности, которое является правилом ad hoc, введение которого неоправдано никакими теоретическими и практическими соображениями. И если Ф.Г. Утургайдаз все-таки вводит его, то это объясняется его желанием но что он то ни стал свести на нет принцип дещессии.

Как это было показано выше подклассы одного и того же класса в одноблочных слоговых моделях упорядочены по принципу дещессии. При таком решении вопроса унифицированно описываются нами C_1C_2 , r_1r_2 и $\mathfrak{S}_1\mathfrak{S}_2$ последовательности и не требуется никакого правила ad hoc. Одного этого достаточно, чтобы считать попытку Ф.Г. Утургайдаз несостоятельной, но можно привести и другой контраргумент: насколько это нам известно, никто никогда не считал релевантным возрастание целинности в классах сонорных (s) и фрикативных (r) согласных и сам Ф.Г. Утургайдаз не смог доказать это и поэтому его попытка отвергнуть принцип дещессии нам представляется несостоятельной. Если это будет доказано, то и в таком случае возрастание целинности в классах сонорных (s) и фрикативных (r) согласных мы должны считать irrelevantным, поскольку классы смычных согласных (c)

невозможно описать подобным образом, что и требует введения ad hoc правила при интерпретации децессивных комплексов типа C_1C_2 .

Ф.Г.Утургаидзе вводит и другие ad hoc правила. Двух-блочные модели $S+VK, F+VK, SK+VK$ не подчиняются правилу возрастающей целинности и поэтому относительно $S+VK$ и $F+VK$ Ф.Г.Утургаидзе говорит о нисходящей целинности, а относительно $SK + VK$ - о прерванной целинности, вводя тем самым ad hoc правила, отрицающие его общее правило, заключающее в возрастании целинности. Одним словом, слоговые модели, которые необъяснимы с точки зрения теории О.Эсперсена и Б.Сигурда, так же необъяснимы и с точки зрения теории Ф.Г.Утургаидзе.

Итак, мы рассмотрели три принципа, рассчитанных на упорядочивание синтагматических отношений между фонемами и показали, что два последних принципа сводятся к классическому принципу относительной sonorности, и что все три принципа в одинаковой мере противоречивы. Противоречивость этих принципов обусловлена тем, что олог рассматривается как линейная структура. Фердинанд де Соссюр, как известно, означившее и слог рассматривает как линейную структуру, и эта точка зрения Соссюра полностью разделяется в современной лингвистике несмотря на то, что в синтаксисе и морфологии были сделаны существенные открытия, способствующие возникновению иерархической теории предложения и слова. Мы полагаем поэтому, что фонология не может представлять собой исключения и слог должен быть рассмотрен не как линейная, а как иер-

архическая структура. При таком решении вопроса слога принцип относительной сонорности лишается всех противоречий и превращается в абсолютный принцип, не допускающий исключений. Правда, что мы с этой точки зрения рассмотрели только литературный грузинский язык, но имеются все основания полагать, что принцип относительной сонорности окажется непротиворечивым и в других языках.

ЧАСТЬ ВТОРАЯ

ГЛАВА ПЕРВАЯ

К КРИТИКЕ ТАКСОНОМИЧЕСКОЙ ФОНОЛОГИИ У ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ ГЕНЕРАТИВНОЙ ГРАММАТИКИ

При построении генеративно-фонологической модели литературного грузинского языка исходной единицей для нас была фонема и мы исследовали правила аранжировки фонем в рамках слога. Основоположники генеративной фонологии Н.Хомский и М.Халле придерживаются другой точки зрения. Вопрос аранжировки фонем никогда не являлся предметом исследования для фонологической теории Н.Хомского и М.Халле. Генеративная фонология, пренебрегающая этим центральным вопросом, на наш взгляд, может иметь только побочный интерес. Более того, с позиции созданной им генеративной фонологии Н.Хомский, М.Халле и П.Постал подвергают жестокой критике классические фонологические теории, разработанные в структурной лингвистике. Поскольку классическая фонология занималась вопросами

сегментации и классификации, постольку она трактуется Н.Хомским как таксономическая фонология. Н.Хомский стремится обнаружить в классической фонологии фундаментальные противоречия и тем самым подорвать ее основы.

Классическая фонология, по мнению Н.Хомского, призвана удовлетворить следующим условиям:

- (1) линейность.
- (2) инвариантность
- (3) взаимнооднозначность
- (4) локальная определенность

Условие линейности означает, что если фонема А предшествует фонеме В, то и аллофоны А должны предшествовать аллофонам В.

Условие инвариантности означает, что релевантные признаки, которые составляют данную фонему, должны быть налицо и в соответствующем фонетическом представлении.

Условие взаимнооднозначности требует, чтобы каждая последовательность фон была представлена одной-единственной последовательностью фонем и чтобы каждая последовательность фонем представляла одну-единственную последовательность фон.

Из условия взаимнооднозначности выводится условие локальной определенности, поскольку взаимнооднозначность - это такое соответствие, при котором фонологическое представление получается с привлечением "чисто фонетических" соображений или даже соображений, касающихся "соседних звуков". Несмотря на то, что эти условия общепризнаны, Н.Хомский считает их непригодными и стре-

мится доказать это на конкретных примерах.

Чтобы доказать непригодность условия линейности, Н.Хомский рассматривает правило Н.С. Трубецкого, гласящее, что если фонема А фонетически сходна с последовательностью фонем ВС и А - ВС находится в отношении свободного варьирования или дополнительной дистрибуции, а ВС является реализацией последовательности фонем $I\Omega$, то и фонема А является реализацией $I\Omega$. Так, например, в русском языке действует следующее правило:

(I) $o \rightarrow \varnothing$ в контексте: —1

(II) $l \rightarrow \delta$ в контексте: гласный - носовой согласный

Поэтому /solncə/ фонетически реализуется как [sɔpncə]. Однако нет никакой необходимости выделить фонему /ɔ/, которая противопоставилась бы фонеме /o/. Такой необходимости нет, потому что [ɔ] рассматривается Н.С.Трубецким как реализация последовательности фонем /ol/.

Введение этого правила Н.С.Трубецким, по мнению Н.Хомского, объясняет нарушение условия линейности. Однако это правило введено ad hoc и, кроме того, его буквальное применение может привести только к абсурду. Следует тут же отметить, что указанное правило Н.С.Трубецкого не является правилом ad hoc. Оно не что иное, как третье правило Н.С.Трубецкого, основанное на принципах дополнительной дистрибуции и фонетического сходства, но апеллирующее к бифонематическим единицам. Чтобы показать абсурдность указанного правила Н.С.Трубецкого, Н.Хомский приводит такие примеры. В английском языке фонемы [pɪ]-[p], [yɪ]-[ɹ],

по мнению Н.Хомского, являются фонетически сходными и находятся в отношении дополнительной дистрибуции, но было бы абсурдно представить на фонологическом уровне [kitɪ] (kitten) "котенок") как /kitɪ/, а [yɑt] (yacht "яхта" - как /yʌt/.

Во многих американских диалектах [e] в get "получать" находится в отношении дополнительной дистрибуции с [ɛr] в berry "ягода", а [ɛr] является реализацией /er/. Исходя из этого, [e] можно рассматривать как реализацию /er/ и поэтому, get представить на фонологическом уровне как /gert/.

/kitɪ/, /yʌt/, /gert/ фонологические транскрипции Н. Хомскому представляются абсурдными. Однако они абсурдны потому, что Н.Хомский строго не соблюдает принципа фонетического сходства. На наш взгляд, [ɪ]-[ny], [y]-[yɪ], [e]-[ɛr] в английском не являются фонетически сходными, поскольку общие знаменатели этих пар, а именно [ɪ], [y], [e] встречаются и в других парах, например, [ɪ]-[ɪn], [y]-[ye], [e]-[en]. Этого нельзя сказать относительно пары [ɔ]-[ɔɪ] в русском. Поскольку она представляет собой единственную пару, поскольку невозможно найти такой другой пары звуков общим знаменателем в которой было бы [ɔ]. Поэтому [ɪ], [y], [e] нельзя рассматривать в английском как реализации сочетаний /ny/, /yɪ/, /er/ и, следовательно, kitten, yacht, get на фонологическом уровне должны быть представлены как /kitɪ/, /yɑt/, /get/. Такое представление указанных слов на фонологическом уровне не нарушает условия линейности.

Это условие нарушается в транскрипциях /kitny/, /yʔat/, /gert/, так как на фонологическом уровне постулируются такие фонемы, которые не имеют никакой реализации на фонетическом уровне. Однако /kitny/, /yʔat/, /gert/ не являются правильными фонологическими транскрипциями слов kitten, yacht, get и поэтому о нарушении условия линейности в этих случаях не может быть и речи.

Следующий пример, нарушающий условие линейности, таков. Слова writer "писатель" и rider "всадник" рассматриваются Н. Хомским на трех уровнях:

(I)	raɪtər	raɪdər
(II)	raɪtər	raˈyɪdər
(III)	raɪ Dɪr	raˈy Dɪr

Строка (I) представляет собой фонологический уровень, а строка (III) фонетический уровень. Строка (II) рассматривается Н. Хомским как промежуточное звено между фонологией и фонетикой. На фонологическом уровне эти слова различаются своими четвертыми сегментами (t - d), а на фонетическом уровне - своими вторыми сегментами (a - aˈ) и тем самым, по мнению Н. Хомского, нарушается условие линейности.

Легко заметить, что с точки зрения таксономической фонологии [raɪ Dɪr] и [raˈy Dɪr] на фонологическом уровне не могут быть представлены как /raɪtər/, /raɪdər/ и это потому, что сегменты [a] - [aˈ] находятся в отношении контрастной дистрибуции и, следовательно, их надо рассматривать в

качестве двух разных фонем. Однако Н.Хомский не считается с этим основным требованием таксономической фонологии и представляет сегменты [a] и [a'] на фонологическом уровне как одну фонему /a/, что, на наш взгляд, является грубым нарушением приемов таксономической фонологии. С другой стороны, Н.Хомский один и тот же сегмент [D] представляет на фонологическом уровне в качестве двух различных фонологических единиц (/t/-/d/), что также является грубым нарушением условий таксономической фонологии, поскольку с ее точки зрения один и тот же звуковой сегмент в одной и той же позиции должен быть представлен на фонологическом уровне как одна и та же фонологическая единица. Таким образом, слова *writer*, *rider* на фонологическом уровне должны быть представлены как /raɪDɪr/ и /ra'yDɪr/, а на фонетическом уровне как [raɪDɪr] и [ra'yDɪr]. При такой интерпретации эти слова различаются только своими вторыми сегментами как на фонологическом, так и на фонетическом уровне и поэтому они не могут нарушить условие линейности.

По мнению Н.Хомского, в случаях, рассмотренных выше, нарушается не только условие линейности, но и условие инвариантности, так как логическим следствием нарушения условия линейности является нарушение условия инвариантности. Поскольку эти примеры не нарушают условия линейности, они не могут нарушить и условие инвариантности.

Условие инвариантности, по мнению Н.Хомского, нарушается в случаях взаимоналожения (*overlapping*) фон. В диалекте ан-

глийского языка, — отмечает Н. Хомский —, [D] представляет собой аллофон фонемы /r/ в слове throw "бросать" и аллофон фонемы /t/ в слове Betty, где оно контрастирует с /r/ в слове berry "ягода". В соответствии с принципом инвариантности, по мнению Н. Хомского, мы должны отнести [D] в слове throw к фонеме /t/. Это, однако, невозможно, так как такая интерпретация, по словам Н. Хомского, противоречит не только интуиции носителей языка, но и другим разумным правилам дистрибуции согласных. Поэтому остается заключить, что в Betty мы имеем фонему /t/, а в throw — фонему /r/ и обе эти фонемы реализуются как [D]. Иными словами, наличие взаимоналожения фон, которое и нарушает условие инвариантности, поскольку если /t/ и /r/ различаются на фонологическом уровне, то они должны различаться и на фонетическом уровне.

Имея такую модель дистрибуции звуковых сегментов, каждый, кто знаком с элементарными требованиями таксономической фонологии, отнесет [D] в словах throw и Betty к фонеме /D/, так как наличие один и тот же звуковой сегмент [D], который контрастирует с сегментом [r] в слове berry. Таким образом, в словах throw и Betty мы имеем фонему /D/ (а не фонемы /r/ (throw) и /t/ (Betty)), а в слове berry — фонему /r/. Эти фонемы различаются не только на фонологическом уровне, но и на фонетическом уровне, и, следовательно, не имеется никакого взаимоналожения фон. Поскольку в рассмотренных Н. Хомским словах не наблюдается взаимоналожения

фон, постольку о нарушении условия инвариантности не может быть и речи.

Нарушение условия взаимнооднозначности Н.Хомский иллюстрирует на примере М.Халле из русского языка.

I	II	III
dát, 1,1	dát, 1,1	dát, 1,1
dát, b1	dád, b1	dád, b1
žéč 1,1	žéč 1,1	žéč 1,1
žéč b1	žéč b1	žéč b1

В первой колонке слова представлены на морфофонетическом уровне, во второй - на фонологическом уровне, а в третьей - на фонетическом уровне. Важно здесь то, что различные фонетические сегменты третьей колонки [t,] - [d,] в первой колонке представлены одинаково и тем самым, по мнению Н.Хомского, нарушается условие взаимнооднозначности. Это условие соблюдено во второй колонке, в которой те же сегменты представлены различно, т.е. как /t,/ , /d,/ . Таким образом, условие взаимнооднозначности нарушается не в таксономической фонологии (колонка II), а в морфофонологии (колонка I) и поэтому сам по себе правильный довод Н.Хомского к делу не относится.

Нарушение принципа взаимнооднозначности Н.Хомский связывает с критерием дополнительной дистрибуции. Так, например, в английском языке [k] и [x] находятся в отношении дополнительной дистрибуции и являются фонетическими охотными, поскольку им присуща специфическая совокупность фонетических признаков.

Поэтому [k] и [k̄] мы должны рассматривать, по мнению Н.Хомского, как аллофоны фонемы /k/ и слова [səkt] (socked "ударный") и [skæt] (Scott "шотландец") представить на фонологическом уровне одинаково, т.е. как /vkk̄t/.

Легко заметить, что Н.Хомский здесь не соблюдает принципа дополнительной дистрибуции. Приведенные самим Н.Хомским примеры показывают, что [k] и [k̄] в английском находятся не в отношении дополнительной дистрибуции, а в отношении контрастной дистрибуции, поскольку оба они могут находиться в позиции после [ə] и в позиции перед [t]. Поэтому, на наш взгляд, нет никакого основания считать [k] и [k̄] в английском вариантами одной и той же фонемы /k/. Поскольку эти звуки находятся в отношении контрастной дистрибуции, постольку их следует отнести к двум разным фонемам и socked и Scott представить на фонологическом уровне как /səkt/ и /skæt/, а не как /vkk̄t/. Поэтому мы полагаем, что приведенные Н.Хомским примеры не в состоянии нарушить условие взаимнооднозначности.

Н.Хомский приводит и другой пример, который по его мнению, нарушает не только условие взаимнооднозначности, но и условие локальной определенности. Так, например, [ə] и [r] в английском находятся в отношении дополнительной дистрибуции и являются фонетически сходными. Поэтому их следует рассматривать как аллофоны фонемы /r/. Если это так, то, по мнению Н.Хомского, слово [preveɪl] (prevail "преобладать") должно быть представлено на фонологическом уровне как /prrvɛɪl/, а

слово [pɜr'veɪd] (pɜr'veɪd "распространяться") - как /pɜr-
vɛd/. Однако такая интерпретация нарушает условие взаимноодно-
значности и локальной определенности, поскольку представления
в одной и той же позиции разные звуковые сегменты на фонологи-
ческом уровне интерпретируются как одна /r/. [r] и [ə] в ан-
глийском рассматриваются Н.С.Трубецким как две разные фонемы по
следующему правилу: "Два звука, во всем удовлетворяющие услови-
ям третьего правила (т.е. удовлетворяющие условия дополнитель-
ной дистрибуции и фонетического сходства, Г.Н.), нельзя тем не
менее считать вариантами одной фонемы, если они в данном языке
могут следовать друг за другом как члены звуко сочетания, притом
в таком положении, в каком может встречаться один из этих зву-
ков без сопровождения другого". В английском языке в таких сло-
вах, как profession [prə'feɪʃn], звуки [r] - [ə] следуют
друг за другом, тогда как в слове perfection [pɜr'fekʃn]
в той же позиции встречается только [ə]. Поэтому [r] и [ə]
в английском представляют собой две разные фонемы.

Рассматривая это правило Н.С.Трубецкого, Н.Хомский справед-
ливо отмечает, что оно введено Н.С.Трубецким ad hoc. Но
Н.Хомский не усматривает в нем другого недостатка. На наш взгляд,
это правило сформулировано Н.С.Трубецким неправильно. На самом
деле, если два звука могут следовать друг за другом в определен-
ной позиции и в этой позиции может находиться один из этих зву-
ков без сопровождения другого, то эти звуки находятся не в отно-
шении дополнительной дистрибуции, а в отношении контрастной дис-

трибуции. Иными словами, упомянутое правило Н.С.Трубецкого удовлетворяет требованиям второго его правила, а не третьего правила. Это наглядно показывают приведенные самим Н.С.Трубецким примеры. В словах [pɹɛfɛʃn̩] и [pɹɛfɛkʃn̩] [ɹ] и [ɹ̥] встречаются в одной и той же позиции, а именно после согласного [p] и, следовательно, их надо отнести к двум разным фонемам по второму правилу Н.С.Трубецкого.

Точно также обстоит дело с примерами Н.Хомского. Легко заметить, что в словах [pɹɛvɛy], [pɹɛvɔyɔ] звуки [ɹ] и [ɹ̥] находятся в отношении контрастной дистрибуции, так как оба они представлены после [p] и перед [v]. Поэтому ошибочно представить эти слова на фонологическом уровне как /pɹɹvɔb̩/ и /pɹɹvɔd̩/, они должны быть представлены на фонологическом уровне как /pɹɛvɔb̩/ и /pɹɛvɔd̩/, а такое их представление не нарушает ни условия взаимооднозначности, ни условия локальной определенности.

Итак, критикуя таксономическую фонологию, Н.Хомский неправильно применяет такие ее центральные понятия, какими являются понятия контрастной дистрибуции, дополнительной дистрибуции и фонетического сходства. Разумеется, такая критика не может достичь своей цели и подорвать основы таксономической фонологии. Поэтому попытка Н.Хомского показать непригодность основных условий таксономической фонологии и тем самым пренебречь таксономической фонологией, нам представляется несостоятельной.

П.Постал приводит другие аргументы против таксономической

фонологии, которую он называет автономной фонологией. Наиболее вескими из его аргументов являются следующие:

I) Вопрос свободного варьирования П.Посталя связывает с вопросом транзитивности: если А находится в отношении свободного варьирования с В, а В находится в таком же отношении с С, то А и С находятся в отношении свободного варьирования. Отсюда следует заключить, что свободное варьирование должно удовлетворять условию транзитивности. Однако, по мнению П.Постала, можно привести много примеров, нарушающих это условие. В этой связи он рассматривает начальные гласные в английском языке.

(I.1) unless

(I.2) employment

(I.3) intentional

(I.4) antagonize

(I.5) amorphous

В этих словах начальные гласные произносятся либо как [ʌ] (I.1), [ə] (I.2), [ɪ] (I.3), [æ] (I.4), [ɜ] (I.5) либо как эва и поэтому эва находится в отношении свободного варьирования с каждым из этих гласных. Исходя из условия транзитивности, следует заключить, что и полные гласные должны находиться друг с другом в отношении свободного варьирования. Однако полные гласные не находятся в отношении свободного варьирования и поэтому явная антиномия, которую, по мнению П.Постала, автономная фонология не в состоянии свести на нет. Нам кажется, что П.Постал ошибочно трактует понятие свободного варьирования. О свободном варьирова-

нии в фонологии говорят только тогда, когда два звука не образуют никакой оппозиции, т.е. не должно быть такой позиции, в которой два таких звука могут находиться в отношении контрастной дистрибуции. Если два звука в одних позициях контрастируют, а в других нет, то налицо нейтрализация фонологической оппозиции, а не отношение свободного варьирования. В подударном положении указанные полные гласные в английском контрастируют и поэтому они представляют собой разные фонемы, что подчеркивается самим П.Посталом. Как это показывают примеры П.Постала, в безударном положении эти гласные фонемы нейтрализуются и их место занимает шва. Поскольку здесь мы имеем дело с нейтрализацией фонологических оппозиций, а не с отношением свободного варьирования, постольку про антиномию не может быть и речи и вся критика автономной фонологии, основанная на неправильном понимании отношения свободного варьирования, на наш взгляд, беспредметна.

в) Другой аргумент П.Постала относится к диахронической фонологии. Он оспаривает распространенное мнение об автономности звуковых изменений, подвергая жестокой критике как младограмматиков, так структуралистов, отстаивающих независимость фонетического закона от грамматики, семантики, омонимии, частоты и т.п. Чтобы показать зависимость фонетических изменений от грамматики, П.Постал рассматривает трансформации комплекса *kw* в языках мохавк и онейда.

Мохавк

Онейда

(I.I) *kewístov*

(мне холодно) (I.B) *kwístov*

(I.2) rawístos	(ему холодно)	(I.9) lawístos
(I.3) yakwanú:wé?w	(мы (эксклюзив) похо- ми на то)	(I.10) yakwanú:wéhw?
(I.4) yékwaks	(мы (эксклюзив) кушаем это)	(I.11) yákwaks
(I.5) rákwas	(он выбирает это)	(I.12) lákwas
(I.6) rú:kwéh	(мучника)	(I.13) lukwé
(I.7) ó:kwíre?	(ветвь)	(I.14) ó:kwíle

Комплекс [^{*}kw] в мохавке реализуется двойко - [kew] (I.1) и [kw] (I.3, I.4, I.5, I.6, I.7). П.Постал полагает, что трансформация [^{*}kw] → [kew] наблюдается в том случае, когда [k] является показателем первого лица, а [w] - начальным элементом корня (I.1). Если же [k] является показателем первого лица, а [w] - первым элементом морфемы, обозначающей множественное число (I.3, I.4), то [^{*}kw] дает не [kew], а [kw]. Исходя из этого П.Постал заключает, что фонетические изменения зависят от морфологии и, следовательно, положение о независимости фонетических изменений от грамматики, значения и т.д. следует признать несостоятельным.

Нам думается, что положение П.Постала о зависимости фонетических изменений от грамматических факторов не выдерживает серьезной критики. Приведенные самим П.Посталом примеры наглядно показывают, что трансформация [^{*}kw] → [kew] в мохавке наблюдается только в аялуте (I.1), а трансформация [^{*}kw] → [kw] - в иялуте (I.3, I.4, I.5, I.6, I.7) и поэтому не грамматический

контекст объясняет двоякую трансформацию комплекса [kw] в мохавке, а фонологический контекст и тем самым доказывается несостоятельность точки зрения П.Постала относительно зависимости фонетических изменений от грамматики, семантики и т.п.

ГЛАВА ВТОРАЯ

ФОНОЛОГИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ М. Халле и Н. Хомского

§ I. Основные принципы фонологической теории М. Халле. При отрицании таксономической фонологии естественно ставится вопрос о создании новой фонологической теории. Такая новая фонологическая теория, которая должна удовлетворять требованиям генеративной грамматики, была создана М. Халле. Основные принципы генеративной фонологии М. Халле таковы: фундаментом его фонологической теории является различение фонематических и нефонематических признаков. Сама постановка вопроса, как известно, не является новой, но М.Халле рассматривает этот вопрос в новом свете: различительные признаки, служащие для различения морфем, М.Халле называет фонематическими признаками. Признаки и комплексы признаков, распределенные в соответствии с общим правилом языка и, следовательно, немогущие служить для различения морфем друг от друга он называет нефонематическими признаками, а правила, определяющие нефонематическую дистрибуцию признаков - Р -правилами, которые разделяются им на правила морфологической структуры (MS - правила) и фонологические правила (P. - правила). MS -правила применяются до трансформации, а P -правила после трансформации. Различительный признак, как фонематический, так и нефонематичес-

кий (т.е. фонетический) может принимать два значения - плюс (+) и минус (-). На фонологическом уровне идентифицируются только фонемические признаки, а на фонетическом уровне - как фонемические, так и нефонемические признаки. Нефонемические признаки на фонологическом уровне обозначаются знаком (0) нуль. Совокупность фонемических признаков образует не полностью идентифицируемую морфофону. Полностью идентифицируемая морфофонема включает в себя и нефонемические признаки. Не полностью идентифицируемая морфофонема, по мнению М.Халле, является аналогом архифонемы Н.Трубецкого, а полностью идентифицируемая морфофонема - аналогом фонемы и морфофонемы в других фонологических теориях.

Итак, центральным понятием фонологической теории М.Халле является понятие не полностью идентифицируемой морфофонемы, которая не что иное, как понятие архифонемы. Сама фонологическая теория М.Халле, по его же словам, представляет собой морфофонологию. Однако морфофонология в трактовке М.Халле отличается от классической морфофонологии, разработанной в структурной лингвистике. Отличительную черту морфофонологической теории М.Халле оставляет введение понятия не полностью идентифицируемой морфофонемы, являющейся аналогом архифонемы Н.С.Трубецкого. В других морфофонологических теориях, как известно, не наблюдается такого совпадения между морфофонемой и архифонемой. Поэтому все проблемы, затрагиваемые морфофонологической теорией М.Халле сводится к вопросу архифонемы и, следовательно, мы должны рассмотреть именно этот вопрос.

§ 2. Вопрос архифонемы в фонологической теории Н.С.Трубецкого, Н.С.Трубецкой, как известно, различает одномерные и многомерные оппозиции и считает, что к нейтрализации способны только одномерные оппозиции. Согласно другой классификации различаются им привативные, градуальные и эквиполентные оппозиции, из которых способность к нейтрализации проявляют только привативные и градуальные оппозиции. Архифонема определяется Н.С.Трубецким как совокупность смылоразличительных признаков, общих для двух фонем. Так, например, в слове "стать" [з] мы должны рассматривать как представитель архифонемы" | з |, так как в этой позиции [з] не противопоставляется [з'] из-за отсутствия комплекса [zt]. Поэтому для архифонемы | з | невзвонкость (глухость) в этой позиции не является релевантным признаком. В противоположность этому [з'] в слове "собор" представляет собой фонему /з/, так как в этой позиции [з'] контрастирует с [з], что и определяет наличие такой минимальной пары, как "собор" - "лабор". Поэтому для [з'] в слове "собор" невзвонкость" (глухость) следует считать релевантным признаком.

Однако введение понятия архифонемы наталкивается на серьезные трудности. Первая из этих трудностей заключается в том, что понятие архифонемы приходит в резкое противоречие с понятием фонематического сходства. Два [з] в словах "стать" и "собор" находятся в отношении дополнительной дистрибуции и являются фонетически сходными и согласно третьему правилу Н.С.Трубецкого мы должны рассматривать их как варианты одной и той же фонемы /з/.

Это, однако, невозможно, так как [a] в слове "стать" является представителем архифонемы |s'|, в то время как [ə] в слове "собор" являет собой вариант фонемы /s/. Следовательно, [a] в слове "стать" и в слове "собор" представляют собой две разные фонологические единицы. Получается явное противоречие, поскольку согласно третьему правилу Н.С.Трубецкого [ə] в словах "стать" и "собор" мы должны считать вариантами одной и той же фонологической единицы, а согласно принципу нейтрализации фонологических оппозиций - вариантами двух разных фонологических единиц.

На другую трудность указывает Г.Мачавариани. Если [ə] в слове "стать" является представителем архифонемы |s|, то и [t] мы должны считать представителем архифонемы |t|. Ведь [t] в этом слове не противопоставляется [d] из-за отсутствия комплекса [sd]. Поэтому для [t] в указанной позиции звонкость (глухость) не является релевантным признаком и, следовательно, представляет собой архифонему |t|. Точно так же в слове "одать" [zdat,] сегмент [z] является представителем архифонемы |z| и [d] — представителем архифонемы |d|. Таким образом, звонкость (глухость) для комплекса [st] и звонкость для комплекса [zd] не являются релевантными признаками. Поскольку все другие признаки в комплексах [st] и [zd] являются общими, постольку мы должны заключить, что слова "стать" и "одать" представляют собой омонимы. Однако такое заключение приходит в резкое противоречие с митущией носителей

русского языка, так как ясно, что "стать" и "сдать" в русском не являются омонимами. Во избежание этого явного противоречия Г.Мачавариани вводит понятие хэриссовского долготного компонента и считает, что такие гомогенные комплексы противопоставлены друг другу по долготному компоненту. Так, например, в комплексе [st] долгим компонентом, присущим обоим членам этого комплекса, является невзвонность (глухость), а в комплексе [zd] - звонность. Иными словами, не [s] противопоставляется [z] в комплексах [st] и [zd], а целый комплекс [st] образует оппозицию с комплексом [zd] и поэтому противопоставление по невзвонности и звонности в словах "стать" и "сдать" релевантно так же, как и в словах "собор" и "забор".

Такие примеры нейтрализации фонологических оппозиций Н.С.Трубецкой относит ко второму случаю, который характеризуется наибольшей степенью распространения во многих языках мира. Поскольку рассмотренные нами здесь примеры из русского языка выражают общую закономерность, постольку надо заключить, что второй случай нейтрализации у Н.С.Трубецкого не требует апелляции к понятию архифонемы, так как легко можно обойтись понятием долготного компонента.

На наш взгляд, апелляции к архифонеме не требует и первый случай нейтрализации фонологических оппозиций. При нейтрализации оппозиций, относимых к этому случаю, представитель архифонемы не совпадает ни с одним из членов нейтрализуемой оппозиции. Так, в русском языке, по мнению Н.С.Трубецкого, оппозиция палатализованных

ных и непалатализованных лабиальных нейтрализуется перед палатализованными дентальными и в этой позиции в качестве представителя архифонемы выступает особый "полупалатализованный" лабиальный. При нейтрализации, таким образом, образуется такое сочетание "полупалатализованный лабиальный + палатализованный дентальный", которое противопоставляется сочетанию "непалатализованный лабиальный + непалатализованный дентальный". Поскольку "полупалатализованность" представляет собой фонетическое понятие, которое с точки зрения фонологии следует расценивать как "палатализованность", постольку и здесь можно говорить о долгом компоненте и заключить, что сочетание "полупалатализованный лабиальный + палатализованный дентальный" по долгому компоненту "палатализованности" образует оппозицию с сочетанием "непалатализованный лабиальный + непалатализованный дентальный", которое со своей стороны, имеет долгий компонент "непалатализованности". Исходя из этого, следует сделать вывод, что первый случай нейтрализации у Н.С.Трубецкого точно также, как и второй случай, не требует введения понятия архифонемы.

Сложнее обстоит дело в третьем случае нейтрализации, при которой выбор представителя архифонемы обусловлен изнутри, т.е. не зависит от свойств позиции нейтрализации. Следует различать нейтрализацию привативных и градуальных оппозиций.

При нейтрализации привативной оппозиции наличие центростремительной нейтрализации, которая имеет место только на границах слова или морфемы. Так, например, оппозиция звонких и глухих согласных ней-

трализуется во многих языках мира. В одних языках она нейтрализуется в начале слова, в других — в исходе слова. Есть и такие языки, в которых указанная оппозиция нейтрализуется как в начале, так и в исходе слова. Поскольку один из членов нейтрализуемой оппозиции выступает в качестве представителя архифонемы, постольку, по мнению Н.С.Трубецкого, его специфические черты становятся иррелевантными, в то время как его партнер по оппозиции полностью сохраняет свою фонологическую значимость. Так, в русском языке оппозиция звонких согласных нейтрализуется в исходе слова и в этой позиции в качестве представителя архифонемы выступает глухой согласный, для которого, по мнению Н.С.Трубецкого, глухость не является релевантным признаком. Иными словами, глухие согласные в исходе слова в русском по Н.С. Трубецкому находятся вне оппозиции по глухости и звонкости.

При центробежной нейтрализации, разумеется, невозможно апеллировать к понятию долгого компонента и поэтому введение понятия архифонемы как-будто неизбежно. Мы полагаем, однако, что понятие архифонемы является излишним и при центробежной нейтрализации. Поскольку такая нейтрализация имеет место на границах слова и морфемы, постольку вывод направляется сам собой: вследствие центробежной нейтрализации исход слова или морфемы противопоставляется началу другого, следующего за ним слова и поэтому член оппозиции, выступающий в такой позиции, имеет как разграничительную, так и смысловозначительную функции. Так, например, в русском языке в результате нейтрализации звонких и

глухих согласных в исходе слова, глухой согласный, выступающий в этой позиции, выполняет не только разграничительную функцию, но и смысловозначительную функцию, поскольку глухой исход слова образует оппозицию со звонким началом следующего слова. Поэтому глухие согласные в исходе слова в русском не находятся вне оппозиции по звонкости и глухости и, следовательно, центробежная нейтрализация не требует апелляции к понятию архифонемы как в русском, так и в других языках.

При нейтрализации градуальной оппозиции вообще невозможно оперировать понятием архифонемы. Так, например, в русском языке оппозиция /о-а/ нейтрализуется в безударных слогах и представителем архифонемы в непосредственно предударном слоге выступает [а], как крайний член градуальной /а/-/о/-/у/ оппозиции. Но тем не менее, мы не можем сказать, что указанное [а] является представителем архифонемы, для которого максимальная степень раствора несущественный признак. По этому признаку [а] в непосредственно предударном слоге противопоставляется фонеме /у/ (ср. добить - дубить) и, следовательно, несмотря на нейтрализацию оппозиции /о-а/ в этой позиции [а] не находится вне оппозиции по степени раствора и полностью сохраняет свою фонологическую значимость. Одним словом, [а] в непосредственно предударном слоге в русском языке является не представителем архифонемы [А], а представителем фонемы /а/ и поэтому нейтрализация градуальной оппозиции не требует введения понятия архифонемы.

Таким образом, мы рассмотрели все случаи нейтрализации фоно-

логических оппозиций^I и пришли, на наш взгляд, к обоснованному выводу, что во всех этих случаях понятие архифонемы является излишним. Исходя из этого можно заключить, что функциональная точка зрения (понятие оппозиции) не требует апелляции к понятию архифонемы. Как известно, понятие оппозиции и понятие архифонемы являются тем фундаментом, который определяет противоречие между Пражской и Американской школами структурализма, поскольку Американская школа избегает как понятия оппозиции, так и понятия архифонемы и ограничивается изучением дистрибутивных отношений. С устранением понятия архифонемы, на наш взгляд, снимаются принципиальные разногласия между указанными школами структурализма как в теории, так и на практике.

С другой стороны, отрицая понятие архифонемы, мы можем слести на нет отмеченную в начале этого параграфа ~~антиномю~~. Если в слове "стать" [a] не является представителем архифонемы и глухость в этом сегменте представляет собой релевантный признак, то два [a] в словах "стать" и "собор" мы должны считать аллофонами одной и той же фонемы /a/. При таком решении вопроса критерий фонетического сходства не приводит в противоречие с функциональной точкой зрения, поскольку все фонетические признаки, которые являются общими для всех вариантов данной фонемы, следует считать релевантными и тем самым

I. Поскольку четвертый случай нейтрализации представляет собой комбинацию второго и третьего случаев, постольку он здесь не рассматривается нами.

установить взаимнооднозначное соответствие между релевантными признаками той или иной фонемы и общими фонетическими признаками, присудими всем вариантам данной фонемы.

§ 3 и 4. Критический анализ фонологической теории М.Халле.

Общезвестно, что фундаментальным понятием фонологии Н.С.Трубецкого, как и всей таксономической фонологии, является понятие фонемы, по отношению к которому понятие архифонемы отводится второстепенная роль. М.Халле отрицает это фундаментальное понятие и выдвигает на первый план понятие архифонемы. Рассмотрим как удалось М.Халле обосновать свою фонологическую теорию, центральным понятием которой является архифонема. М.Халле рассматривает слова "мог ли", "мог бы", "хочь ли", "хочь бы" в русском и представляет их на трех уровнях морфофонологии, таксономической фонологии и фонетики:

I	II	III
mók 1,1	mók 1,1	mók 1,1
mók b1	móg b1	móg b1
žéč 1,1	žéč 1,1	žéč 1,1
žéč b1	žéč b1	žéč b1

Чтобы получить фонетическое представление (колонка III) от морфофонологического представления (колонка I), достаточно одного общего правила:

(I.I) Глухие шумные → звонкие шумные в контексте: - звонкие шумные. С помощью этого правила мы можем {mók b1} транспонировать в [móg b1], а {žéč b1}

в [зѣ] b1] . Однако, если морфофонологическое представление (колонка I) мы сначала преобразуем в фонологическое представление (колонка II), а потом - в фонетическое (колонка III), то указанное общее правило надо расщепить на два специальных правила:

(I.2) Глухие шумные за исключением /с/, /ѣ/, /х/ , которые не имеют звонких коррелятов = звонкие шумные в контексте: - звонкие шумные.

(I.3) /а/, /ѣ/, /х/ = /з/, /ѣ/, /г/ в контексте: — звонкие шумные.

Однако в расщеплении правила (I.1) нет никакой необходимости, так как фонетическое представление (колонка III) можно непосредственно получить от морфофонологического представлений (колонка I). Соображения элементарной простоты, по мнению М.Халле, говорят за то, что фонологическое представление (колонка II) является излишним, которому не должно быть места в серьезных лингвистических описаниях. Поэтому генеративная грамматика аннулирует уровень таксономической фонологии и в качестве релевантных уровней рассматривает только морфофонологический и фонетический уровни.

Рассмотренный здесь пример М.Халле выражает всю quintessence фонологической теории генеративной грамматики. Поэтому следует рассмотреть детально именно этот пример. По мнению М.Халле, [к] в слове [пок] представляет собой морфофону, т.е. архифону |к|. Важно здесь то, что в архифоне |к| М.Халле идентифицирует признак / - звонкость/, т.е. глухость

и рассматривает ее как неэвонкий (глухой) шумный согласный. Возникает такой вопрос: если [к] в слове [мо́к] представляет собой архифонему |к|, то как же можно рассматривать ее как неэвонкий (глухой) шумный согласный, т.е. идентифицировать в ней признак / - звонкость/, т.е. глухость? Ведь сам М.Халле заявляет, что признаки, которые можно предсказать по дистрибутивным правилам, следует считать нефонемическими признаками. Поскольку в ходе слова в русском языке в результате нейтрализации оппозиции глухих и звонких согласных представлены только глухие согласные, постольку признак / - звонкость/, свойственный сегменту [к] в слове [мо́к] представляет собой предсказуемый и, следовательно, нефонемический признак. Если это так, то указанный признак нельзя идентифицировать на морфофонологическом уровне. Несмотря на это, М.Халле не отказывается от идентификации признака / - звонкость/ в морфофонеме (к) и тем самым нарушает провозглашенный им же принцип разграничения морфофонологического и фонетического уровней. Нам думается поэтому, что колонка I не представляет собой морфофонологического уровня. Поскольку в этой колонке М.Халле идентифицирует как фонемические, так и нефонемические признаки, постольку она не что иное, как фонетическое представление и поэтому слова "мог ли", "мог бы", "вечь ли", "скачь бы" представлены М.Халле не на трех уровнях (морфофонологический, фонологический и фонетический), а на двух (фонологический и фонетический). Одним словом, то, что М.Халле называет морфофонологическим уровнем (колонка I) в дей-

ответственности является фонетическим уровнем и поэтому правило (I.I) транспонирует не морфофонемы в соответствующие звуки, а одно фонетическое представление в другое фонетическое представление.

В свете всего вышесказанного можно заключить, что фонологическая теория Н.Халле смешивает друг с другом морфофонологию и фонетику, точнее, ограничивается только фонетикой, игнорируя не только таксономическую фонологию, но и морфофонологию. Этот методологический просчет, заключающийся в смешении морфофонологического и фонетического уровней, повторяется и в новой фонологической теории Н.Хомского и М.Халле, принципы которой изложены в их совместном труде "Sound pattern of english" (Фонологическая система английского языка).

§ 5. Таксономическая фонология как уровень генеративной грамматики. Генеративная фонология Н.Хомского, М.Халле и П.Постала преследует две цели: дискредитировать таксономическую фонологию и заменить ее морфофонологией. Однако, как это было показано выше, Н.Хомский, М.Халле и П.Постал не смогли дискредитировать таксономическую фонологию и обосновать новую фонологическую теорию, рассматривавшую морфофонологию в качестве уровня генеративной грамматики. С другой стороны, генеративная грамматика не может довольствоваться только фонетикой. Поэтому нам представляется необходимым в качестве одного уровня генеративной грамматики рассматривать таксономическую фонологию. Разумеется, таксономическая фонология в нашем смысле этого слова не совпадает

полностью с классической фонологией, занимающейся главным образом вопросами сегментации и классификации звуков и рассматривающей язык как систему элементов. Язык, по мнению Н.Хомского, представляет собой систему генеративных правил. С этими словами Н.Хомского, на наш взгляд, нельзя не согласиться, с той лишь оговоркой, что язык представляет собой не только систему генеративных правил, но и систему элементов. При таком рассмотрении языка таксономическая фонология, изучающая парадигматические наборы звуковых элементов и генеративная фонология, рассматривающая язык как систему генеративных правил, будут представлять собой одну науку, изучающую язык как с парадигматической, так и с синтагматической точки зрения. Именно такую цель ставили мы перед собой при построении генеративной модели литературного грузинского языка. Парадигматическую систему фонем грузинского языка мы описали с точки зрения теории относительной сонорности и тем самым мы дали иерархическую характеристику этой системе. Иерархические отношения, имеющиеся в парадигматической системе, как это показано выше, строго соблюдаются в синтагматике. Так, например, сонорные (С) и сонорные согласные (S) образуют определенную иерархию, поскольку класс S является более сонорным, чем класс C. Если мы имеем последовательность CS, т.е. если соблюдается иерархическое отношение, то классы C, S образуют конструкцию (C + S). Если же иерархический принцип нарушается, т.е. если мы имеем последовательность SC, то те же классы не образуют конструкции, что и дает нам возможность

говаривать о соблюдении иерархического принципа как в последовательности CS, так и в последовательности SC и слоговые модели CSV и SCV описать по-разному, и тем самым показать, что деривационная история CSV не совпадает с деривационной историей SCV и что они образованы по-разному, несмотря на то, что обе модели соблюдают принцип убывающей сонорности.

Генеративная фонология в нашем смысле этого слова не приходит в противоречие с классической таксономической фонологией, она только расширяет сферу этой последней. В соответствии с требованиями генеративной грамматики таксономическая фонология, как составная часть генеративной грамматики, должна оперировать понятием "генеративное правило" и тем самым рассматривать язык не только как систему элементов, но и как систему генеративных правил.

შინაარსი

შინაარსი - - - - - 5

ბანკის კონკრეტი

მედი კონკრეტი. საბანკო-საფინანსო ქსელის განვითარება-ფინანსო-
ლოგიური მიმართულება

§ 1. ქსელის განვითარების ფინანსური სისტემის განხორციელება ფინანსური სისტემის განვითარების მიზნების მიხედვით	5
§ 2. ფინანსური და მარკეტინგული	13
§ 3. მარკეტინგული მიმართულება	40
§ 4. საბანკო-საფინანსო მიმართულება	64
§ 5. მარკეტინგული განვითარება მარკეტინგული ინფრასტრუქტურის და მარკეტინგული საბანკო-საფინანსო სისტემის განვითარების ქსელის	69
§ 6. მარკეტინგული განვითარება მარკეტინგული სისტემის	75
მედი კონკრეტი. ფინანსური სისტემის განვითარების მიზნების მიხედვით განვითარების მიმართულება მიმართულების მიხედვით და მარკეტინგული განვითარების მიმართულების მიხედვით	90

ბანკის მიმართ

მედი კონკრეტი. ფინანსური სისტემის განვითარების მიზნების
მიხედვით განვითარების მიმართულება

მედი კონკრეტი. ფინანსური სისტემის განვითარების მიზნების მიხედვით განვითარების მიმართულება	118
მედი კონკრეტი. ფინანსური სისტემის განვითარების მიზნების მიხედვით განვითარების მიმართულება	
§ 1. ფინანსური სისტემის განვითარების მიზნების მიხედვით მიმართულება	149
§ 2. ფინანსური სისტემის განვითარების მიზნების მიხედვით მიმართულება	156
§ 3. ფინანსური სისტემის განვითარების მიზნების მიხედვით მიმართულება	175
§ 4. ფინანსური სისტემის განვითარების მიზნების მიხედვით მიმართულება	187
§ 5. ფინანსური სისტემის განვითარების მიზნების მიხედვით მიმართულება	191

Содержание

Часть первая

Глава первая. Генеративно - фонологическая модель грузинского литературного языка

§ 1. Описание фонологической системы грузинского языка по принципу относительной сонорности	201
§ 2. Одноблочные слоги	203
§ 3. Двухблочные слоги	212
§ 4. Трехблочные слоги	219
§ 5. Развертывание слога вправо в пиллауте и вопрос границы слога в грузинском языке	221
§ 6. Развертывание слога вправо в ауслауте	223
Глава вторая. Отношение принципа относительной сонорности к принципам склонности к вокальности и возрастающей шеплинности	224

Часть вторая

Глава первая. К критике таксономической фонологии у представителей генеративной грамматики	229
Глава вторая. Фонологическая теория М. Халле и Н. Хомского	
§ 1. Основные принципы фонологической теории М. Халле	243
§ 2. Вопрос архифонемы в фонологической теории Н. С. Трубного	245
§ 3-4. Критический анализ фонологической теории М. Халле	252
§ 5. Таксономическая фонология как уровень генеративной грамматики	255

Гиви Сергеевич Неберидзе

Генеративно-конологическая модель грузинского литературного
языка и принципы ее построения
(на грузинском языке)

გამომცემლობის მუხრანის რ. გ ა მ ს ე მ რ ი ბ ე

ბეზმეზილია მასამუცარი 25/IX 795. ნამუქრი მამახი 16,25.
საარჩიებო-სამომცემლო მამახი 11. მუცევაი 129 29 07095,
ფირატი 500
ფასი 1 მამ. 16 კამ.

მბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა,
მბილისი 380028, მ. ფაქაჯაძის ქროსკუქი 14

Издательство Тбилисского университета,
Тбилиси 380028, пр.И.Чавчавадзе, 14

საქ.სსრ მუცნივერბამა კუპრეიის სმამბა,
მბილისი 380060, კუკუბეიის ქ. 19

Типография АН СССР,
Тбилиси 380060, Кутузова 19